

دَفْتَرِچَه سَوَال ؟

عمومی دوازدهم
رشته ریاضی، تجربی، هنر، منحصراً زبان
۷ فروردین ماه ۱۴۰۱

تعداد سوالات و زمان پاسخگویی آزمون

نام درس	تعداد سؤال	شماره سؤال	وقت پیشنهادی
فارسی ۲	۱۰	۱-۱۰	۱۵
فارسی ۱	۱۰	۱۱-۲۰	
عربی، زبان قرآن ۱ و ۲	۲۰	۲۱-۴۰	۱۵
دین و زندگی ۲	۱۰	۴۱-۵۰	۱۵
دین و زندگی ۱	۱۰	۵۱-۶۰	
زبان انگلیسی ۱ و ۲	۲۰	۶۱-۸۰	۱۵
جمع دروس عمومی	۸۰	—	۶۰

طراحان به ترتیب حروف الفبا

فارسی	عربی، زبان قرآن	دین و زندگی	زبان انگلیسی
سیدعلیرضا احمدی، محسن اصغری، حسین پرهیزکار، هامون سبطی، محسن فدایی، فرهاد فروزان کیا، کاظم کاظمی، مرتضی منشاری، سیدمحمد هاشمی	ابراهیم احمدی، نوید امساک، ولی برجی، محمدرضا سوری، مرتضی کاظم شیرودی، محمدعلی کاظمی نصرآبادی، سیدمحمدعلی مرتضوی، بیروز و جان	محبوبه ابتسام، محسن بیاتی، محمد رضایی بقا، مرتضی محسنی کبیر، احمد منصوری، فیروز نژادنجف	محمدجواد آقایی، رحمت‌اله استیری، محمد طاهری، نوید مبلغی، عقیل محمدی‌روش، عمران نوری

گزینه‌گران و ویراستاران به ترتیب حروف الفبا

نام درس	مسئول درس	گزینه‌گر	گروه ویراستاری	مسئول درس‌های مستندسازی
فارسی	سیدعلیرضا احمدی	محسن اصغری	امیرمحمد دهقان، کاظم کاظمی، مرتضی منشاری	فریبا رتوفی
عربی، زبان قرآن	مهدی نیک‌زاد	سیدمحمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی، حسین رضایی، اسماعیل یونس‌پور	مهدی یعقوبیان
دین و زندگی	احمد منصوری	احمد منصوری	زهره رشوندی، سکینه گلشنی	ستایش محمدی
اقلیت‌های مذهبی	دبورا حاناتیان	دبورا حاناتیان	معصومه شاعری	—
زبان انگلیسی	محدثه مرآتی	محدثه مرآتی	سعید آقچه‌لو، رحمت‌اله استیری، محمدحسین مرتضوی، فاطمه نقدی	سیده جلالی

مدیران گروه	الهام محمدی
مسئول دفترچه	معصومه شاعری
مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مدیر: مازیار شیروانی مقدم، مسئول دفترچه: فریبا رتوفی
حروف‌نگار و صفحه‌آرا	زهره تاجیک
نظارت چاپ	سوران نعیمی

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب- بین صبا و فلسطین- پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

۱۵ دقیقه

فارسی ۲

کل مباحث فارسی ۲
صفحة ۱۰ تا صفحه ۱۶۸

۱- در کدام گزینه معنی تمام کلمات درست ذکر شده است؟

(۱) (مهملی: بیکاری و تنبلی) (حلاوت: شیرینی) (نهیب: فریاد بلند برای تشویق و شادمانی)

(۲) (محمل: مهد) (جال: تور) (مطابعت: فرماندهی)

(۳) (خیر خیر: آسان و سریع) (نماز پیشین: نماز صبح) (فرود سرای: اندرونی، اتاق مخصوص زن، فرزندان و خدمت گزاران)

(۴) (غایت: فرجام) (ابرش: اسب دارای پوست خالدار یا رنگ به رنگ) (متلاکلی: درخشان و تابناک)

۲- کدام بیت فاقد غلط املایی است؟

(۱) نساب حسن در حد کمال است زکاتم ده که مسکین و فقیرم

(۲) فضای حضرت او دلگشا چو صحن چمن هوای خرم او جان فضا چو بوی نسیم

(۳) حجاب ظلمت از آن بست آب خزر که گشت ز شعر حافظ و آن طبع همچو آب خجل

(۴) صبا به خوش خبری هدهد سلیمان است که مژده طرب از گلشن سبا آورد

۳- زاویه دید کدام یک از داستان‌های زیر متفاوت با سه اثر دیگر است؟

(۱) «روزها» نوشته اسلامی ندوشن (۲) «عباس میرزا، آغازگری تنها» نوشته مجید واعظی

(۳) «قصه عینکم» نوشته رسول پرویزی (۴) «سفر به بصره» نوشته ناصر خسرو

۴- آرایه‌های مقابل همه ابیات کاملاً درست است، به جز ...

(۱) دایم از تنگدلی سر به گریبان باشد هر که چون غنچه در این باغ به زر پردازد (استعاره، جناس)

(۲) این گریه مستانه من بی سببی نیست ابر چمن تشنه و پژمرده خویشم (تشبیه، حسن تعلیل)

(۳) ای دل همیشه و همواره مست باش کان کس که مست عشق نشد هوشیار نیست (پارادوکس، مجاز)

(۴) چه شب است یا رب امشب که ستاره‌ای برآمد که دگر نه عشق خورشید و نه مهر ماه دارم (ایهام تناسب، اغراق)

۵- آرایه‌های «تشبیه، ایهام، مجاز و حسن تعلیل» در کدام بیت مشهود است؟

(۱) از ملامت عاقبت مجنون بیابان گیر شد از زبان خلق پنهان در دهان شیر شد

(۲) نیست جز سودای زلف هم‌چو قیرت در سرم از برای آن تنم چون موی و دل چون قیر شد

(۳) کوه‌ها از شرم خاموشی به پستی ساختند سرمه گردیدن به یاد آمد بم ما زیر شد

(۴) همچو زر شد کار بسیاران ز لعل او ولی اوحدی را ناله از سودای او چون زیر شد

۶- ساختار صفت نسبی موجود در ابیات کدام گزینه تماماً یکسان است؟

- الف) سحرخیزی ز آب زندگی سیراب می‌گردد
ب) جز آرایش چه زاید زین زبونی و سیه‌رایی
ج) عیسی عصری که از انفاس روحانی هست
د) یک طایفه رامشگر بگرفته به کف ساغر
ه) گهی از چشم مخمورش سخن رانم، زهی مستی
و) چو بنگری همه سررشته‌ها به‌دست قضاست
- ۱) ج، ب، و ۲) ج، الف، هـ ۳) الف، ب، ج ۴) د، و، هـ

۷- نقش واژه‌های مشخص شده به ترتیب، در ابیات زیر کدام است؟

- چون به یاد آشپان مرغم صفیری سرکند
گرنه صائب داغدار از رفتن پروانه است
- ۱) صفت، نهاد، منادا، قید
۲) مضاف‌الیه، مفعول، نهاد، متمم
۳) صفت، مفعول، نهاد، قید
۴) مضاف‌الیه، مسند، منادا، متمم

۸- ابیات همهٔ گزینه‌ها به جز گزینهٔ ... با بیت زیر تفاوت مفهومی دارند.

- «بلند آن سر که او خواهد بلندش»
۱) آن سر که کم آمد به بلندی برسد
۲) آن سر بلند نیست که بر در نسایدش
۳) عزیز آن جان که از عشقش شود خوار
۴) هرکس که خوار توست ندارد کسش عزیز
- نژند آن دل که او خواهد نژندش»
و آن سر که فزون گشت به پستی افتاد
آن جان عزیز نیست که نبود فدای او
بلند آن سر که در راهش شود پست
وان کو عزیز توست نگوید کسش که خوار

۹- مفهوم آمده در برابر همهٔ ابیات نادرست است؛ به‌جز:

- ۱) کوتاه است از دامن عقل و صبوری دست من
۲) با تعلق نتوان سر به سلامت بردن
۳) اگر به پیرهن گل و گلاب باز آید
۴) بسوز ز آتش عشق ای دل و بخند چو زر
- تا مرا سودای آن مه دست در دامن زده است (توصیه به شکیبایی)
آن سرآمد شود این‌جا که سر از یادش رفت (بیان سختی‌های راه عشق)
امید هست به جوی من آب باز آید (بیان امیدواری)
که گر مسیم سرا پا زرّ ناب شویم (کمال‌بخشی عشق)

۱۰- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) دل در جهان میند که دوران روزگار
۲) کس را وفا نیامد از این بی‌وفا جهان
۳) بغداد حُسن را که تو در وی خلیفه‌ای
۴) دل در بقا میند کز این باغ پر فریب
- هر روز بر سری نهد این تاج خسروی
در خاک تیره بر طمع نور چون دمی؟
جاری است ز آب دیدهٔ ما برکنار شط
بی‌بال و پر چو قطرهٔ شبنم پریدنی است

۱۱- نمودار شبکه معنایی در کدام گزینه کاملاً درست است؟

(۱) بر پایه تناسب: خورجینک — گلیم — پلاس

مدرس

(۲) بر پایه تضمین: کیوان — اختر — افلاک

بهرام

(۳) بر پایه ترادف: افسار — لگام — کمند

عنان

(۴) بر پایه تضاد: حجب — وقاحت — آزم

حیا

۱۲- در کدام جمله غلط املایی دیده می‌شود؟

(۱) اگر یک دم عنان نفس رها کنیم ما را در حضيض هلاکت اندازد و درخت خذلان بر دهد.

(۲) ملک غوکان، فیل را به سخره گرفت و وقاحت به جایی رسانید که خود را چیره و او را مقلوب نامید.

(۳) طبیب حاذق مضرت و نفع دارو را تقریر کرد و رقعهای در کاربست آن نوشت.

(۴) آدمی مرقه که شاهد فراغ را در کنار دارد از پریشان روزگاری در بیغوله فراق چه اندیشد؟

۱۳- آرایه‌های کدام گزینه تماماً در بیت زیر وجود دارد؟

دست گل چیدن ندارم خار دیوارم تو را»

(۲) تشخیص، حس‌آمیزی، استعاره، ایهام، تناقض

(۴) تناقض، تشخیص، استعاره، ایهام، مجاز

«از نگاه خشک، منع چشم من انصاف نیست

(۱) حس‌آمیزی، مجاز، تشبیه، کنایه، تضاد

(۳) تناسب، تضاد، مجاز، کنایه، اسلوب معادله

۱۴- آرایه‌های مقابل ابیات کدام گزینه تماماً درست است؟

دل غرق خون دیده ز مهر رخت شفق (تشبیه، ایهام تناسب)

که ز پشت پدر آواره ز جنت شده‌اند (تلمیح، حسن تعلیل)

من نه آنم که زبونی کشم از چرخ فلک (تکرار، واج‌آرایی)

شراب کهنه‌ام در شیشه جوشیدن نمی‌دانم (ایهام تناسب، مجاز)

(۴) ج، د

(۳) ب، ج

(۲) الف، ج

(۱) الف، د

۱۵- کدام گزاره درباره رباعی زیر نادرست است؟

طاعت همه فسق و کعبه دیرست تو را

می‌نوش که عاقبت به خیرست تو را»

(۲) نقش واژه «دیر» مسند است.

(۴) در بیت دوم، دو ترکیب اضافی وجود دارد.

«در کعبه اگر دل سوی غیرست تو را

گر دل به خدا و ساکن میکده‌ای

(۱) نوع حرف «را» در مصراع اول و مصراع چهارم یکسان است.

(۳) حذف به قرینه معنوی در رباعی دیده نمی‌شود.

۱۶- در عبارت زیر، چند جمله غیرساده (مركب) وجود دارد؟

«گسیختگی رشته رابطه زبان گفتار و نوشتار از سده ششم هجری به بعد و بازیچه شدن زبان در دست زبان‌بازان، خاستگاه همه فجایع نثر فارسی است و این فاجعه را با این قیاس می‌توان بهتر دریافت که زبان مقدمه شاهنامه ابومنصوری که کهن‌ترین متن مانده از فارسی دری است، با زبان امروزی ما فاصله چندانی ندارد.»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۱۷- مفهوم کدام بیت با عبارت زیر متناسب است؟

«این فصل بدان آوردم تا مردم بدانند که به شدتی که از روزگار پیش آید نباید نالید و از فضل و رحمت کردگار، جلّ جلاله و عمّ نواله، ناامید نباید شد.»

- (۱) هر که ما را دور کرد از صحبت آن گل‌عدار
هم شود روزی اسیر خار هجران غم‌مخور
- (۲) در ازل چون بسته‌ای با عشق او عهد‌الست
تا ابد عشقش بدان عهد است و پیمان غم‌مخور
- (۳) هان مشو نومید چون واقف نه‌ای ز اسرار غیب
باشد اندر پرده حکمت‌های پنهان غم‌مخور
- (۴) دیده لب‌تشنه از رخسار شبنم‌خیز او
غوطه خواهد خورد در دریای احسان غم‌مخور

۱۸- کدام گزینه با بیت «کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید/ قضا همی بردش تا به سوی دانه و دام» قرابت معنایی ندارد؟

- (۱) نیست جز تسلیم صائب هیچ درمان عشق را
پنجه در سر پنجه تقدیر کردن مشکل است
- (۲) هست در قبضه تقدیر گشاد دل تنگ
حلّ این عقد ز سرپنجه تدبیر خواه
- (۳) واعظ چو خط مپیچ سر از خامه قضا
نتوان ز سر نوشت دگر سرنوشت را
- (۴) دیوانگی است قصه تقدیر و بخت نیست
از بام سرنگون شدن و گفتن این قضاست

۱۹- کدام بیت با عبارت «از کوزه همان برون تراود که در اوست» تناسب مفهومی ندارد؟

- (۱) تو را صبا و مرا آب دیده شد غمّاز
وگر نه عاشق و معشوق رازدارانند
- (۲) ز آتش عشق خیر می‌دهد و سوز درون
آب شعرم که به سوی تو روانی دارد
- (۳) درخت خرما از موم ساختن سهل است
ولیک از آن نتوان یافت لذت خرما
- (۴) چنان که صدق نروید ز بوستان خلاف
بدانم آن‌که نیارد درخت بید امرود (گلایی)

۲۰- همه ابیات، دربردارنده مفهوم «شرف‌المکان بالمکین» است، به جز ...

- (۱) ناکسی گر بر کسی بالا نشیند عیب نیست
روی دریا کف نشیند قعر دریا گوهر است
- (۲) هرگز هما به اوج سعادت نمی‌رسد
تا از پی شرف ننشینند به بام تو
- (۳) فرح‌آباد من آنجاست که جانان آنجاست
جنت آن‌جاست که آن سرو خرامان آنجاست
- (۴) گهر کاو دست پرورد صدف بود
بدان دندان کی‌اش لاف شرف بود

۱۵ دقیقه

عربی، زبان قرآن ۱ و ۲

کل مباحث کتاب عربی، زبان قرآن ۱
صفحة ۱ تا صفحه ۱۰۲ و
المعجم
کل مباحث کتاب عربی، زبان قرآن ۲
صفحة ۱ تا صفحه ۹۱ و
المعجم

■ ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة من أو إلى العربية (۲۱ - ۲۸)

۲۱- ﴿ قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قَوْلُوا أَسْلَمْنَا ﴾:

- ۱) اعراب گفتند: ایمان می آوریم، بگو: ایمان نمی آورید؛ بلکه بگویید: اسلام می آوریم!
- ۲) بادیه نشینان گفتند: ایمان آوردیم، بگو: ایمان نیاورده اید؛ بلکه بگویید: اسلام آوردیم!
- ۳) به بادیه نشینان گفتند: ایمان آوردیم، بگو: ایمان نیاوردید؛ بلکه بگویید: اسلام آوردیم!
- ۴) اعراب گفتند: ایمان آوردیم، بگو: ایمان نیاورده اید؛ بلکه بگویید: به اسلام روی آوردید!

۲۲- « شَجَعَتِ الْمُعَلِّمَةُ تَلْمِذَاتٍ يُحِبُّنَ الْأَعْمَالَ الْحَسَنَةَ وَ يُؤْمِنُ بِهَا حَتَّى يَسْتَمِرَّ سِلْوُكُهُنَّ! »:

- ۱) معلم شاگردانی را تشویق کرد که کارهای نیک را دوست داشتند و خوبی‌ها را برپا داشتند تا رفتارشان استمرار یابد!
- ۲) آموزگار دانش آموزانی را که کارهای نیک را دوست داشتند و به آن می پرداختند تشویق کرد تا رفتارشان ادامه پیدا کند!
- ۳) آموزگار دانش آموزانی را که به کارهای خوب علاقه داشتند و انجامشان می دادند تشویق نمود تا رفتارهای خود را ادامه دهند!
- ۴) دانش آموزانی که اعمال حسنه را دوست دارند و انجامش می دهند، توسط معلم تشویق شدند تا این رفتار خود را ادامه بدهند!

۲۳- « كُنْتُ أَسْمَعُ مَلَامَةً كَثِيرَةً وَلَكِنِّي أَتَحَمَّلُهَا مُعْتَقِداً بِأَنَّ الْمَرْءَ لَمْ يَزَّ حُبّاً بِإِلَّا مَلَامَةً! »:

- ۱) بسیاری از ملامت‌ها را می شنیدم ولی من تحملش می کردم با این اعتقاد که انسان عشقی را بدون سرزنش ندید!
- ۲) سرزنش زیادی را شنیده بودم اما من تحملش می کردم با اعتقاد به اینکه انسان عشق بدون سرزنشی را ندیده است!
- ۳) سرزنش بسیاری می شنیدم اما من آن را تحمل می کردم و اعتقاد داشتم که انسان عشقی را بدون سرزنش نمی بیند!
- ۴) ملامت بسیاری می شنیدم اما من آن را با اعتقاد به اینکه انسان، عشق بدون سرزنشی را ندیده است تحمل می کردم!

۲۴- « الْمُتَخَرِّجُونَ الَّذِينَ مَا اسْتَطَاعُوا أَنْ يُلْفُوا مُحَاضِرَاتٍ عِنْدَ الْأَسَاتِذَةِ وَ الطَّلَابِ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ لَمْ يَحْصُلُوا عَلَى شَهَادَاتِهِمْ! »:

فارغ التحصیلانی

- ۱) که نتوانستند نزد اساتید و دانشجویان به زبان عربی سخنرانی کنند به مدرک هایشان دست نیافتند!
- ۲) نتوانستند نزد اساتید و دانشجویان به زبان عربی سخنرانی کنند پس به مدارک خود دست نمی یافتند!
- ۳) که نمی توانند نزد استادان و دانشجویان به زبان عربی به ایراد سخنرانی بپردازند مدرک خود را دریافت نکردند!
- ۴) که قادر نبودند مقابل استادان و دانشجویان سخنرانی‌هایی به زبان عربی ایراد کنند به مدارکشان دست نمی یابند!

۲۵- « طَوْبِي لِمَنْ يُعَوِّدُ نَفْسَهُ الْحَمَمَ وَ يَبْتَعِدُ عَنِ الْغَضَبِ فِي حَيَاتِهِ كَمَا قَدْ أَمَرْنَا بِهِ فِي تَعَالِيمِنَا الدِّينِيَّةِ! »: خوشا به حال . . .

- ۱) کسی که خودش به صبر عادت کند و در زندگیش نیز از خشم دوری ورزد همانطور که در تعلیمات دینی، ما به آن دستور داده شدیم!
- ۲) کسی که خویشتن را به بردباری عادت می دهد و در زندگیش از خشم دور می شود همانگونه که در آموزه‌های دینیمان بدان امر شده ایم!
- ۳) آن که خود را به صبوری عادت می دهد و در زندگیش از خشم دور می شود همانگونه که در تعلیمات دینی خود، ما را بدان امر فرمودند!
- ۴) آن که در زندگیش به بردباری عادت می کند و خود را از خشم دور می کند آنگونه که در آموخته‌های دینیمان بدان دستور داده شده است!

۲۶- عین الخطأ:

- (۱) أ ليس الله أعلم بما يكتُم النَّاسُ في قلوبهم؟! : آیا الله به آنچه مردم در دل هایشان پنهان می کنند، دانایتر نیست؟! (۲) أختي! هل تستطيعين أن تشحني الجوال عبر الإنترنت؟! : خواهرم! آیا می توانی تلفن همراه را از طریق اینترنت شارژ کنی؟! (۳) كانت المفردات الفارسية تزداد في العربية و تتغير أصواتها وفقاً لألسنتهم! : واژگان فارسی در عربی افزایش می یافت و صداهایش طبق زبان هایشان تغییر می کرد! (۴) عالمٌ ينتفع بعلمه النَّاسُ خيراً من آلاف عابدين! : آن دانشمندی که با علمش به مردم سود می رساند از هزاران عبادت کننده بهتر است!

۲۷- عین الخطأ:

- (۱) هؤلاء مزارعون يستخدمون شجرة النّيفط كسباح حول المزارع،: اینها کشاورزانی هستند که درخت نفت را همچون پرچینی دور کشتزارها به کار می گیرند، (۲) لتحمي محاصيلهم من حيوانات تذهب نحوها،: تا محصولاتشان را از حیواناتی که به طرف آنها می روند نگهداری کند، (۳) لأنّ لهذه الشجرة رائحة تکرهها الحيوانات،: برای اینکه این درخت بویی دارد که حیوانات از آن خوششان نمی آید، (۴) لئذورها زيوت لا يسبب اشتعالها خروج غازات مؤثثة! : بذرهایی آن روغنی دارد که سوختنش باعث خروج گازهای آلوده نمی شود!

۲۸- «مردم ابری سیاه و بارانی شدید را به مدت دو ساعت دیدند سپس زمین از ماهی ها پوشیده شد!»:

- (۱) لاحظ الناس غيوماً سوداء و مطراً شديداً لمدة ساعتين اثنتين فتصبح الأرض مملوءة بالأسماك!
 (۲) شاهد الناس غيمة سوداء و مطراً بشدة لمدة اثنتين ساعتين و صارت الأرض مفروشة بالأسماك!
 (۳) إن الناس لاحظوا غيمة سوداء و مطراً شديداً لمدة ساعتين ثم أصبحت الأرض مفروشة بالأسماك!
 (۴) إن الناس شاهدوا الغيمة السوداء و الأمطار الشديدة لمدة ساعتين ثم صارت الأرض المملوءة بالأسماك!

■ ■ ■ اقرأ النصّ التالي ثمّ أجب عن الأسئلة (۲۹ - ۳۳) بما يناسب النصّ:

کلیّ مّا يُريد أن يكون مُتميّزاً بين النَّاسِ، هناك عديد من الصفات و الطرق التي تجعل الشّخص مُتميّزاً أمام الآخرين. الشّخص المُتميّز يُواجه الصّعوبات دون أن يسمح لها أن تُضعف عزمه، كثير من الناجحين قد فشلوا أكثر من مرّة واحدة في محاولة الوصول إلى الهدف.

يحرص الشخص عند سعيه وراء التميّز على تجربة أشياء و أمور جديدة لا تشبه الأمور التي يفعلها بالعادة؛ لأنّ التجارب الجديدة تكسب أصحابها خبرات جديدة، و رؤية للعالم من منظور مختلف. يتميّز الشخص عن غيره من الناس عندما يكون مُبدعاً و مُبتكراً؛ فعلى سبيل المثال: يُمكن للشخص المبدع أن يجد حلولاً و أفكاراً جديدة مختلفة عن الحلول التي يستخدمها النَّاسُ بالعادة لحلّ المشكلات. إضافة على هذا يمكن أن يصبح الشخص متميّزاً عندما يُقدّم يد المُساعدة للآخرين، أو يقوم بعمل لا يُحبّه من أجل شخص آخر.

۲۹- عین الصحیح:

- (۱) من يفشل مرّة واحدة فلن يستطيع أن يصبح مُتميّزاً!
 (۲) مُساعدة الآخرين في الحياة تودّي إلى تميّز الشّخص بين النَّاسِ!
 (۳) عندما يكون الشّخص مُبدعاً فإنّه لا يُواجه مشكلة صعبة في حياته!
 (۴) السبب الأساسي في نجاح الإنسان هو أنّه لا يستخدم الأفكار المُتكررة!

٣٠- لماذا يؤكد النَّصُّ على تجربة الأمور الجديدة؟: لأنّ

- (١) هذه التجربة لا تشبه ما نفعها بالعادة!
- (٢) التجارب الجديدة توسع نظرتنا للأمور المختلفة!
- (٣) هذه التجربة تُساعد الشخص أكثر من أيّ شيء!
- (٤) التجارب الجديدة لا تحصل إلاّ بالسعي و الجُهد!

٣١- العنوان المناسب للنصّ:

- (١) كيف أصبح شخصاً مُتميّزاً؟!
- (٢) ماذا يجعلنا أقوى أمام الآخرين؟!
- (٣) كلّ لحظة من الحياة تجربة لا تتكرّر!
- (٤) طرقٌ للحصول على الحلول الجديدة للمسائل!

■ عيّن الصّحيح في الإعراب و التّحليل الصّرفيّ (٣٢ و ٣٣)

٣٢- «المساعدة»:

- (١) اسم - مصدر (حروفه الأصليّة: « س ع د » - معرّف بأل / مفعول لفاعل « يُقدّم »
- (٢) مفرد مؤنّث - اسم فاعل (مأخوذ من فعل « تُساعد » ، على وزن: تفاعل) / مضاف اليه
- (٣) مفرد - مصدر (من وزن « مُفاعلة »؛ له حرف زائد واحد) / مضاف اليه؛ مضافه: « يد »
- (٤) مؤنّث - اسم فاعل (ماضيّه: ساعد (على وزن: فاعل) و له حرف زائد واحد) - معرفة / مفعول

٣٣- «تضعّف»:

- (١) فعل - معناه يدلّ على الماضي الاستمراريّ - مصدره على وزن « تفعيل » / فعل و الجملة فعليّة
- (٢) فعل مضارع - ماضيّه: ضعّف، اسم فاعله: ضعيف - يحتاج إلى المفعول / فعل و فاعل؛ الجملة فعليّة
- (٣) مضارع - للمفرد المؤنّث - له ثلاثة حروف أصليّة (ض ع ف) و حرف زائد واحد / فعل و فاعله: « عزم »
- (٤) فعل (يُعادل المضارع الالتزاميّ في المعنى) - صيغته للمفرد المؤنّث - معلوم / فعل و فاعل؛ مفعوله: « عزم »

■ عيّن المناسب للجواب عن الأسئلة التّالية (٣٤ - ٤٠)

٣٤- عيّن الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) مِنْ أَخْلَاقِ الْجَاهِلِ الْمُعَارِضَةُ قَبْلَ أَنْ يَفْهَمَ الْمَوْضُوعَ!
- (٢) يُفْتَنُ التَّلَامِيذُ عَنِ مُعْجَمٍ يُسَاعِدُهُمْ فِي فَهْمِ النُّصُوصِ!
- (٣) مَنْ يَخْدُمُ الْآخِرِينَ فِي حَيَاتِهِ فَهُوَ مِنْ أَحِبِّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ!
- (٤) فِي وَصْفَةِ الطَّبِيبِ مُحَرَّرٌ وَ حُبُوبٌ مُسْكِنَةٌ لِلصُّدَاعِ وَ قُطْنٌ طَبِيبٌ!

٣٥- عيّن الخطأ عن المفردات:

- (١) إِنَّ الْمَرَّةَ مَخْبِوَةٌ تَحْتَ لِسَانِهِ. (مترادف) ← الإنسان ، خفيّ
- (٢) إِشْتَرَى وَالِدِي لِأَخْتِي الصَّغْرَى السِّيَّارَ مِنْ ذَهَبٍ. (جمع) ← الإخوة ، الأساور
- (٣) بَعْضُ الطُّيُورِ قَدْ نَاحَتْ فِي الْوُكُنَاتِ فِي الظُّلُمَاتِ. (مفرد) ← الوكنة ، الظلمة
- (٤) يُغْلِقُ بَابُ صَالَةِ الْإِمْتِحَانِ وَ تُجْعَلُ الْأَوْرَاقُ بِالْأَقْرَبِ مِتًّا. (متضاد) ← يُفْتَحُ ، الأبعد

٣٦- عین العبارة التي فيها « ن » الوقاية و الصفة معاً:

- (١) ﴿ واحلل عُقدة من لساني يفقهوا قولي ﴾
- (٢) هناك طائر يبني عشه فوق الجبال المرتفعة!
- (٣) جيرانني! ساعدوني لأطبخ أذ الأطفمة للضيوف!
- (٤) ربّي! إرحمني يوم القيامة واجعلني من أهل الجنة الخالدة!

٣٧- عین اسم مبالغة يكون مفعولاً:

- (١) لما نزل أبي من الطائرة أخذ جوالي ليتصل بالفندق!
- (٢) كنا نُشاهد في الفلم دوايباً تحمل عدّة من المسافرين في القلوات!
- (٣) كان الناس يُلاحظون ذلك الطيار تُعجبهم حركاته المُرعبة في السماء!
- (٤) عندما حضر الطلاب في الصالة خاطبهم العلامة و بيّن لهم بعض تجاربه القيمة!

٣٨- عین « من » تكون شرطية:

- (١) عليك أن تحترم من يحترمك كثيراً!
- (٢) من يتدخل في موضوع ليس له علم به!
- (٣) من يستطيع أن يجيب هذا السؤال المهم الذي سألته!
- (٤) من يسأل أسئلته في الصف يحصل على غايته دون شك!

٣٩- عین ما ليس فيه فعل يصف الاسم النكرة:

- (١) لا تدع صديقك إلى أخلاق يكرهها جميع الناس!
- (٢) من ينصح في حياته صديقاً يحصل على شيء يُحبه!
- (٣) المسافر الذي يسافر إلى قرية يُشاهد فيها مناظر جميلة!
- (٤) في المكتبة كُتب قيمة تُساعد الطلاب في فهم الدروس الصعبة!

٤٠- عین ما فيه حرف « لـ » يدل على الطلب:

- (١) لنكتب رسائل جميلة للأصدقاء القدماء قرأنا كُتباً كثيرة!
- (٢) لأجتهد كثيراً في المجال الثقافي حتى تصل محافظتنا إلى ما أريد!
- (٣) يجب على المرء احترام الأم ليحصل على رضا الله وليصبح سعيداً!
- (٤) علينا أن نهتم بالآثار القديمة في بلدنا لنجذب سياحاً من دول العالم!

۱۵ دقیقه

کل کتاب

درس ۱ تا پایان درس ۱۲
صفحة ۹ تا صفحه ۱۵۸

دانش آموزان اقلیت‌های مذهبی، شما می‌توانید سؤال‌های معارف مربوط به خود را از مسئولین حوزه دریافت کنید.

دین و زندگی ۲

۴۱- آن چه سبب می‌شود در طول تاریخ همواره شاهد ارائه برنامه‌های متفاوت و گاه متضاد باشیم، چیست؟

۱) احتیاج دائمی انسان به پاسخ به نیازهایی که با سایر موجودات مشترک است.

۲) نیاز همیشگی انسان به داشتن برنامه‌ای که پاسخگوی نیازهای او باشد.

۳) احتیاج دائمی بشر به پاسخ دادن به نیازهای طبیعی و غریزی خود

۴) نیاز همیشگی بشر به داشتن برنامه‌ای برای پاسخ درست به نیازهای آماده در جهان خلقت

۴۲- با عنایت به فرموده امام موسی‌بن‌جعفر (ع) برتری در تعقل و تفکر چه بازتابی دارد و اگر انسان هر برنامه دیگری غیر از برنامه خداوند را انتخاب کند

بنابر فرموده قرآن چه نتیجه‌ای را به دنبال دارد؟

۱) اعلم بودن به فرامین الهی - «ذلک هو الخسران المبین»

۲) اعلم بودن به فرامین الهی - «و هو فی الاخرة من الخاسرین»

۳) اعلی بودن مرتبه در دنیا و آخرت - «و هو فی الاخرة من الخاسرین»

۴) اعلی بودن مرتبه در دنیا و آخرت - «ذلک هو الخسران المبین»

۴۳- در جهت خودداری از اهانت و توهین به مقدسات سایر مذاهب اسلامی، کدام وظیفه وحدت‌بخش لازم است و نتیجه دوستی برخی مسلمانان با

دشمنان اسلام که برخلاف فرمان الهی است، چیست؟

۱) اعتقادات خود را با دانش و استدلال، ارتقا ببخشیم و براساس معرفت سخن بگوییم. - مردم با گروهی از دوستان اسلام دشمنی می‌ورزند.

۲) اعتقادات خود را با دانش و استدلال، ارتقا ببخشیم و براساس معرفت سخن بگوییم. - دشمنان اسلام را دوست معرفی می‌کنند.

۳) از مظلومان در تمام نقاط جهان، با روش‌های درست دفاع کنیم و برای رهایی آنان از ظلم بکوشیم. - دشمنان اسلام را دوست معرفی می‌کنند.

۴) از مظلومان در تمام نقاط جهان، با روش‌های درست دفاع کنیم و برای رهایی آنان از ظلم بکوشیم. - مردم با گروهی از دوستان اسلام دشمنی

می‌ورزند.

۴۴- قرآن کریم قبل از ایمان پنداری گروهی که شیطان می‌خواهد آنان را به گمراهی دور و دراز بکشاند چه فرموده است؟

۱) «و یریدون ان یتحاکمو الی الطاغوت»

۲) «اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»

۳) «یزعمون انهم آمنوا بما انزل الیک»

۴) «لیقوم الناس بالقسط»

۴۵- عبارتهای زیر به ترتیب پیرامون کدام سیره پیامبر اکرم در رهبری جامعه می‌باشد؟

- «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الکتاب ...»

- «لعلک باخع نفسک الا یکونوا مومنین»

- پیامبر یک طیب بسیار بود او خود به سراغ مردم می‌رفت.

۱) محبت و مدارا با مردم - سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم - محبت و مدارا با مردم

۲) محبت و مدارا با مردم - محبت و مدارا با مردم - سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم

۳) تلاش برای برقراری عدالت و برابری - سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم - سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم

۴) تلاش برای برقراری عدالت و برابری - سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم - محبت و مدارا با مردم

۴۶- به ترتیب زمینه‌ساز جعل احادیث نبوی (ص) و نتیجهٔ رواج مجدد حدیث‌نویسی با وجود فوت یا شهادت صحابهٔ پیامبر (ص) چه بود؟

- (۱) تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت - جز نامی از اسلام باقی نماند.
- (۲) تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت - احادیث صحیح از غلط به سادگی قابل تشخیص نبود.
- (۳) ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر (ص) - جز نامی از اسلام باقی نماند.
- (۴) ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر (ص) - احادیث صحیح از غلط به سادگی قابل تشخیص نبود.

۴۷- بازتاب هریک از اقدامات ائمه اطهار در موارد زیر به ترتیب کدام است؟

- مجاهده در راستای ولایت ظاهری

- اقدام مربوط به مرجعیت دینی

- (۱) اجرای قوانین و برقراری عدالت - آشکار ساختن رهنمودها و حقایق
- (۲) اجرای قوانین و برقراری عدالت - سست شدن تدریجی بنای ظلم و جور حاکمان اموی
- (۳) دستیابی به تعلیمات اصیل اسلام - سست شدن تدریجی بنای ظلم و جور حاکمان اموی
- (۴) دستیابی به تعلیمات اصیل اسلام - آشکار ساختن رهنمودها و حقایق

۴۸- چند مورد از عناوین زیر با عبارت‌های مربوط به خود، ارتباط مفهومی درستی دارند؟

الف) گذشتهٔ سرخ ← پویایی جامعهٔ شیعه در طول تاریخ

ب) از بین رفتن موارد نیاز به زکات ← تحقق عدالت‌گستری در جامعهٔ مهدوی

ج) لازمهٔ انتظار ← دعا برای ظهور امام عصر (عج)

د) فراهم شدن زمینهٔ رشد و کمال ← خیرخواهی انسان‌ها نسبت به دیگران

(۱) ۴

(۲) ۳

(۳) ۲

(۴) ۱

۴۹- یکی از پایه‌های تشکیل نظام و حکومت اسلامی «مقبولیت» است، این موضوع در کدام آیه تجلی دارد؟

(۱) «و ما کان المؤمنون لینفروا كافة فلو لا نفر من...»

(۲) «و لقد کتبنا فی الزبور من بعد الذکر أنّ الارض...»

(۳) «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الکتاب و...»

(۴) «ذلک بأن الله لم یک مغیرا نعمة انعمها علی قوم..»

۵۰- به ترتیب ریشه و پیامد ذلت نفس کدام است؟

(۱) غفلت از خدا- خداوند آنان را از گناه پاک نمی‌سازد.

(۲) شکستن پیمان- خداوند آنان را از گناه پاک نمی‌سازد.

(۳) غفلت از خدا- افتادن در گناه و گرفتاری در خود دانی

(۴) شکستن پیمان- افتادن در گناه و گرفتاری در خود دانی

دین و زندگی ۱

دین و زندگی ۱

کل کتاب

درس ۱ تا پایان درس ۱۲
صفحة ۱۱ تا صفحه ۱۵۲

۵۱- مطابق آیات سوره اسراء، انتخاب صرف اهداف دنیوی منجر به کدام سرنوشت برای آدمی می‌شود و نکته مهم در مورد

اهداف اصلی و فرعی کدام است؟

- ۱) در آخرت از کار خود هیچ نصیب و بهره‌ای ندارند. - اهداف اصلی که برای زندگی ضروری‌اند را انتخاب کنیم.
- ۲) با خواری و سرافکندگی وارد دوزخ خواهند شد. - اهداف فرعی را به جای اهداف اصلی قرار ندهیم.
- ۳) با خواری و سرافکندگی وارد دوزخ خواهند شد. - اهداف اصلی که برای زندگی ضروری‌اند را انتخاب کنیم.
- ۴) در آخرت از کار خود هیچ نصیب و بهره‌ای ندارند. - اهداف فرعی را به جای اهداف اصلی قرار ندهیم.

۵۲- با امعان نظر به آیه شریفه «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ» این آیه با کدام آیه دیگر دارای مفهومی نزدیک‌تر است؟

- ۱) «اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْزِيَ الْمُجْرِمِينَ لَوْ رَأَوْهُ يُجْرِمُونَ»
- ۲) «مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ»
- ۳) «و ما هذه الحياة الدنيا الا لهو و لعب و ان الدار الآخرة لهي الحيوان»
- ۴) «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ»

۵۳- عبارت شریفه «سلام بر شما وارد بهشت شوید...» از زبان چه کسانی است و علت این سلام و درود چیست؟

- ۱) فرشتگان قابض ارواح پاکیزگان - اعمال نیک و مستمر دنیوی
- ۲) فرشتگان نگهبان بهشت - اعمال نیک و مستمر دنیوی
- ۳) فرشتگان قابض ارواح پاکیزگان - شکرگزاری بهشتیان از جایگاه خود
- ۴) فرشتگان نگهبان بهشت - شکرگزاری بهشتیان از جایگاه خود

۵۴- پاسخ قطعی خداوند بر اساس علم الهی که می‌فرماید: «ما می‌دانیم اگر به دنیا بازگردید همان راه گذشته را پیش می‌گیرید.» پس از کدام ناله

حسرت دوزخیان بیان شده است؟

- ۱) ای کاش برای این زندگی چیزی از پیش فرستاده بودیم و ای کاش خدا را فرمان می‌بردیم و پیامبر را اطاعت می‌کردیم.
- ۲) ای کاش همراه و هم‌مسیر با پیامبر می‌شدیم، دریغ بر ما به خاطر آن کوتاهی‌هایی که در دنیا کردیم.
- ۳) ای کاش فلان شخص را به عنوان دوست خود انتخاب نمی‌کردیم او ما را از فرمان خدا بازداشت.
- ۴) ای کاش به دنیا بازگردانده می‌شدیم و آیات پروردگاران را تکذیب نمی‌کردیم و از مؤمنان می‌بودیم.

۵۵- «حاضرشدن تمام اعمال انسان» در کدام حادثه قیامت اتفاق می‌افتد و واکنش بدکاران نسبت به آن چیست؟

- ۱) زنده شدن همه انسان‌ها - دل‌های آن‌ها سخت هراسان و چشم‌هایشان از ترس به زیر افکنده است.
- ۲) زنده شدن همه انسان‌ها - برای نجات خود از مهلکه به دروغ سوگند می‌خورند.
- ۳) دادن نامه اعمال - دل‌های آن‌ها سخت هراسان و چشم‌هایشان از ترس به زیر افکنده است.
- ۴) دادن نامه اعمال - برای نجات خود از مهلکه به دروغ سوگند می‌خورند.

۵۶- از حدیث شریف نبوی «الدنيا مزرعة الآخرة» کدام مفهوم مستنبط می‌گردد؟

- ۱) دل و قلب انسان بهترین و مناسب‌ترین زمین برای کشت محصول دنیا است.
- ۲) هرکس نگران عاقبت خود است باید زندگی دینی را سرلوحه زندگی خود قرار دهد.
- ۳) سرنوشت ابدی انسان‌ها بر اساس اعمال آنان در دنیا تعیین می‌شود.
- ۴) باقی ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد، رضایت خدا را در پی دارد.

۵۷- مصداق این فریب شیطان که «کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آن‌ها، پشت به حق کردند، شیطان اعمال زشتشان را در نظرشان زینت

داده و آنان را با آرزوهای طولانی فریفته است.» در کدام آیه بیان شده است؟

- ۱) «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ»
- ۲) «حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ...»
- ۳) «وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ»
- ۴) «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ الرُّسُلُ...»

۵۸- میزان موفقیت انسان در رسیدن به هدف‌های بزرگ به میزان تسلط او بر خویش و خودنگهداری بستگی دارد، این موضوع مرهون میوه کدام آیه

شریفه است؟

- ۱) «اقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ»
- ۲) «اهدنا الصراط المستقيم صراط الذين انعمت عليهم»
- ۳) «قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ»
- ۴) «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ...»

۵۹- کدام‌یک از عبارتهای زیر با عناوین مربوط به خود ارتباط درستی دارند؟

- الف) قل ان كنتم تحبون الله : و الله غفور رحيم
- ب) و ان عليكم لحافظين : بما كانوا يكسبون
- ج) اليوم نختم على افواههم : يعلمون ما تفعلون
- د) يا ايها النبي قل لازواجك : و كان الله غفوراً رحيماً

- ۱) الف، ب
- ۲) ب، ج
- ۳) الف، د
- ۴) ج، د

۶۰- به ترتیب هر یک از موارد زیر نشانه کدام «ضعف» در انسان است؟

- پوشیدن لباس نازک

- پوشش سبک

- اثبات خود از راه نادرست

- ۱) عفاف - روحی - دین‌داری
- ۲) عفاف - دین‌داری - روحی
- ۳) دین‌داری - عفاف - روحی
- ۴) دین‌داری - روحی - عفاف

زبان انگلیسی ۱ و ۲

دانش آموزان گرامی در صورتی که شما زبان غیر انگلیسی (فرانسه یا آلمانی) آزمون می‌دهید، سؤال‌های مربوط به خود را (در صورت حضوری بودن) از مسئولین حوزه و در صورت غیر حضوری بودن از سایت کانون دریافت کنید.

۱۵ دقیقه

کل مباحث کتاب زبان انگلیسی ۱
درس ۱ تا پایان درس ۴
صفحه ۱۵ تا پایان صفحه ۱۱۹
کل مباحث کتاب زبان انگلیسی ۲
درس ۱ تا پایان درس ۳
صفحه ۱۵ تا پایان صفحه ۱۰۷

PART A: Grammar and Vocabulary

Directions: Choose the word or phrase (1), (2), (3), or (4) that best completes each sentence. Then mark the correct choice on your answer sheet.

- 61- Ever since he was a little boy, his idea of a perfect day ... the entire time playing football with his cousins.**
- 1) was spending
2) has spent
3) he spends
4) has been spending
- 62- Human beings can invent many extraordinary things if physics ... their need to design new scientific experiments of matter and energy and the relationship between them.**
- 1) meet
2) will meet
3) has met
4) meets
- 63- When my younger brother called and told me the news of his recent success, I ... expensive car.**
- 1) was buying myself an
2) myself bought most
3) bought me the more
4) was buying me the
- 64- One thing I am ... is the fact that humans could never breathe underwater without recent advances in technology.**
- 1) satisfied with
2) certain about
3) available for
4) hospitable to
- 65- Thanks to modern medicine, the quality of life for those who suffer from diabetes or cancer has ... improved over the last twenty years.**
- 1) fluently
2) safely
3) rarely
4) greatly
- 66- To expand the business in future years, the company's first action to take is ... a small market in local areas.**
- 1) measuring
2) creating
3) reflecting
4) receiving
- 67- It doesn't require much ... to guess what happened after I broke my mother's favorite vase in front of her.**
- 1) destination
2) addition
3) imagination
4) emotion
- 68- I agree that the new speed limit does not solve the problem, but it is an important ... in the right direction.**
- 1) step
2) ability
3) value
4) habit

PART B: Cloze Test

Directions: Read the following passage and decide which choice (1), (2), (3), or (4) best fits each space. Then mark the correct choice on your answer sheet.

For years, video games have been attacked for ...(69)... people more overweight or depressed. But recently, researchers have discovered that these games can actually change us for the better and improve both our body and mind. Video games can help to develop ...(70)... skills. Pre-school children who play interactive video games have been shown to have improved motor skills; for example, they can kick, catch and throw a ball ...(71)... children who don't play video games. They also improve a variety of brain functions, ...(72)... decision-making. People who play action-based video games make decisions 25 percent faster than others.

- 69- 1) they made of 2) making 3) them to make 4) to make
- 70- 1) domestic 2) physical 3) forbidden 4) energetic
- 71- 1) the best 2) as good as 3) better than 4) the best of
- 72- 1) including 2) dentifying 3) collecting 4) ranging

PART C: Reading Comprehension

Directions: Read the following passages and answer the questions by choosing the best choice (1), (2), (3), or (4). Then mark the correct choice on your answer sheet.

PASSEGE 1:

Everyone loves traveling, right? Unfortunately, depending on where you want to go, money can sometimes be a problem, but not if you're prepared. Here are three tips for making the most of your travel experience, no matter how much you have in the bank!

Decide where you will go, based on your budget. The cost of your trip can depend mainly on the countries and cities you want to visit. So, knowing the average costs in a country can help you plan and decide the best option for your next trip. For example, countries like France, Italy, and the UK can be pretty expensive to visit, so you'll need more money for a holiday in these places. By contrast, Eastern Europe, South-East Asia, and South America are cheaper. (In Poland, a three-course meal for two people costs 100 zlotys – about £21!)

Look for discounts on major attractions. Obviously, when you're traveling, you want to see everything the country has to offer, especially the attractions which draw millions of people every year. But before paying a fee to see these, you can research and see if it's possible to see them for less. Many tourist attractions have a student or youth discount, and some attractions are free for everyone on certain days, like the Louvre Museum in Paris, which offers free entry on the first Sunday of every month.

73- What does the passage mainly discuss?

- 1) The relationship between economy and tourism
2) Ways to reduce the costs of traveling
3) Major attractions of different parts of the world
4) Why traveling is essential for everybody

74- The phrase "By contrast" in paragraph 2 is closest in meaning to

- 1) similarly 2) therefore 3) but 4) besides

75- Why has the author mentioned "the Louvre Museum" in paragraph 3?

- 1) To introduce the topic of the next paragraph
2) To correct a wrong belief which was described in the previous sentence
3) To add more information and to support an earlier statement
4) To draw a conclusion from the whole passage

76- What does the paragraph immediately following this passage most probably discuss?

- 1) The third tip on how to lower the costs of traveling
- 2) Another major tourist attraction
- 3) What the Louvre Museum looks like
- 4) Available discounts on major attractions in Paris

PASSEGE 2:

Humanity's first efforts to systematize the concepts of size, shapes, and number are usually regarded as the earliest mathematics. However, the concept of number and the counting process developed so long before the time of recorded history (there is archaeological evidence that counting was employed by humans as far back as 50,000 years ago). The argument that humans, even in prehistoric times, had some number sense, at least to the extent of recognizing the concepts of more and less when some objects were added to or taken away from a small group, seems fair because studies have shown that some animals possess such a sense.

With the gradual evolution of society, simple counting became essential. A tribe had to know how many members it had and how many enemies, and a shepherd needed to know if the flock of sheep was decreasing in size. Probably the earliest way of keeping count was by some simple tally method, employing the principle of one-to-one correspondence. In keeping count of sheep, for example, one finger per sheep could be bent. Counts could also be maintained by making scratches in the dirt or on a stone, by cutting notches in a piece of wood, or by tying knots in a string.

Then, perhaps later, a group of sounds was developed as a word tally against the number of objects in a small group. And still later, with the refinement of writing, a set of signs was devised to stand for these numbers. Such a development is supported by reports of anthropologists in their studies of present-day societies that are thought to be similar to those of early humans.

77- What does the passage mainly discuss?

- 1) Similarities in number sense between animals and humans
- 2) The development of writing in ancient societies
- 3) The beginning of mathematics
- 4) How early humans took care of their animals

78- Why has the author mentioned animals at the end of the first paragraph?

- 1) To show that early humans kept animals
- 2) To emphasize that early humans had an ability to count
- 3) To illustrate that only humans can do activities like counting
- 4) To identify the abilities that animals might have

79- The pronoun "those" in paragraph 3 refers to

- 1) anthropologists
- 2) studies
- 3) reports
- 4) societies

80- Which of the following conclusions is supported by the passage?

- 1) Counting processes did not develop until after writing became widespread.
- 2) Early counting methods required herds of animals.
- 3) Mathematics has remained unchanged since ancient times.
- 4) Early humans first counted because of necessity.

آزمون ۷ فروردین ماه ۱۴۰۱ اختصاصی دوازدهم تجربی

دفترچه اول اختصاصی تجربی

نوع پاسخ گویی	نام درس	تعداد سؤال	شماره سؤالها	زمان پاسخ گویی
اجباری	ریاضی ۲	۱۵	۸۱-۹۵	۲۰ دقیقه
	ریاضی ۱	۱۵	۹۶-۱۱۰	۲۰ دقیقه
	زیست شناسی ۲	۲۰	۱۱۱-۱۳۰	۳۰ دقیقه
	زیست شناسی ۲ - سؤالهای آشنا	۱۰	۱۳۱-۱۴۰	
	زیست شناسی ۱	۲۰	۱۴۱-۱۶۰	۱۵ دقیقه
جمع کل		۸۰	—	۸۵ دقیقه

طراحان سؤال

ریاضی

مهدی براتی - رحمان پوررحیم - محمدسجاد پیشوایی - سعید تن آرا - محمدابراهیم توننده جانی - علی حاجیان - فرشاد حسن زاده رضائی - بهرام حلاج - سجاد داوطلب - عرفان رقائی - سهیل ساسانی - سپهر یاسین - میلاد سجادی ایرکانی - فرشاد صدیقی فر - سعید عزیزخانی - حمید علیرزاده - نیما کدیوریان - احسان کریمی - لیلا مرادی - سروش موثینی - شهرام ولایی - فهیمه ولی زاده

زیست شناسی

ادیب الماسی - عباس آرایش - پوریا برزین - سبحان بهاری - امیرحسین بهروزی فرد - سیدامیرمنصور بهشتی - امیرحسین پرهام - سمانه توتونچیان - سجاد حمزه پور - آرمان خیری - محمدرضا دانشمندی - حمید راهواره - علیرضا رضایی - محمدمبین رضائی - امیرمحمد رضائی علوی - علیرضا رهبر - محمد مهدی روزبهانی - سعید شرفی - شهریار صالحی - امیررضا صدریکتا - سید پوریا طاهریان - ماکان فاکری - حسن قائمی - شروین مصورعلی - کاوه ندیمی

مستولان درس، گزینش گران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مستول درس	ویراستار استاد	گروه ویراستاری	فیلتر نهایی	مستندسازی
ریاضی	علی اصغر شریفی	علی اصغر شریفی	مهرداد ملوندی فرشاد حسن زاده	مهدی ملارمضانی - ایمان چینی فروشان علی مرشد	شهرام ولایی	سرژ یقیا زاریان تبریزی
زیست شناسی	محمد مهدی روزبهانی	امیرحسین بهروزی فرد	حمید راهواره	علی رفیعی - کیارش سادات رفیعی	نیما شکورزاده	مهساسادات هاشمی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	اختصاصی: زهرالسادات غیائی عمومی: الهام محمدی
مستول دفترچه آزمون	اختصاصی: آریین فلاح اسدی - عمومی: معصومه شاعری
حروف نگاری و صفحه آرایی	سیده صدیقه میر غیائی
مستندسازی و مطابقت مصوبات	مدیر گروه: مازیار شیروانی مقدم مستول دفترچه اختصاصی: مهساسادات هاشمی - مستول دفترچه عمومی: فریبا رئوفی
ناظر چاپ	حمید محمدی

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

ریاضی ۲: صفحه‌های ۱۱ تا ۴۶، ۹۵ تا ۱۱۸ و ۱۵۳ تا ۱۶۶

۸۱- ریشه‌های معادله $x^2 + bx + 6 = 0$ اعداد $\beta - 1$ و $\alpha - 1$ هستند. اگر ریشه‌های معادله $x^2 + 4x + c = 0$ اعداد α و β باشند، $b + c$ کدام است؟

- (۱) ۶
(۲) ۵
(۳) ۷
(۴) ۳

۸۲- به ازای چند مقدار طبیعی m ، نمودار سهمی $y = -x^2 + 2mx + m - 2$ از ناحیه دوم مختصات عبور نمی‌کند؟

- (۱) ۱
(۲) ۲
(۳) ۳
(۴) ۴

۸۳- اگر در تابع $y = k - x^2$ نقطه A رأس تابع و نقاط B و C محل تقاطع سهمی با خط $y = x$ بوده و مساحت مثلث ABC برابر ۳ باشد، k چقدر است؟ ($k > 0$)

- (۱) $\sqrt{2}$
(۲) $\sqrt{3}$
(۳) ۲
(۴) ۱

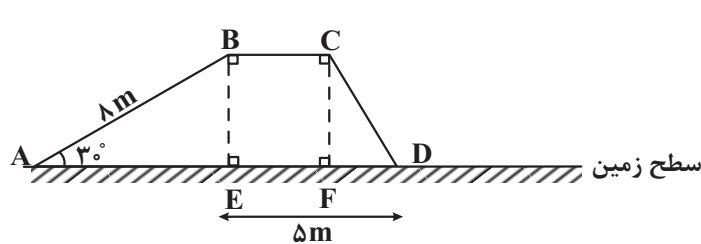
۸۴- سجاد و احسان برای این که از مدرسه به خانه‌های خود بازگردند، باید مسیر ۷۲۰ متری مدرسه تا اولین ایستگاه متروی نزدیک را طی کنند. یک روز که هر دو این مسیر را می‌رفتند، سجاد ۱۰۰ قدم بیشتر از احسان برداشت، زیرا هر قدم او ۱۰ سانتی‌متر کوتاه‌تر از احسان بود. طول قدم سجاد چقدر بوده است؟

- (۱) ۷۵
(۲) ۸۰
(۳) ۸۵
(۴) ۹۰

۸۵- معادله $\frac{-x}{4-x^2} + \frac{x+k}{x+2} = 1$ فاقد جواب است. حاصلضرب مقادیر k کدام است؟

- (۱) -۴
(۲) ۱
(۳) $\frac{3}{2}$
(۴) $\frac{3}{4}$

۸۶- اگر برای پیاده‌روی در مسیر سربالایی، مسیر بدون شیب و مسیر سرپایینی در هر متر به ترتیب ۱۵، ۱۲ و ۶ کیلوکالری انرژی مصرف شود، آنگاه برای پیاده‌روی در مسیر $ABCD$ ، ۱۷۴ کیلوکالری انرژی مصرف خواهد شد. طول مسیر CD چند متر است؟

($ED = \delta m$)

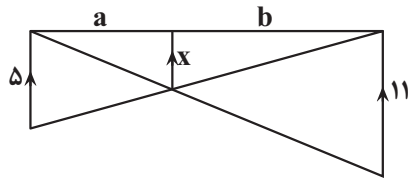
- (۱) ۳
(۲) ۴
(۳) ۵
(۴) ۶

۸۷- نقطه O به فاصله ۳ واحدی از خط L قرار دارد. تعداد نقاط در صفحه که از خط L و نقطه O به فاصله ۶ واحدی می‌باشد، کدام است؟

- (۱) صفر
(۲) ۳
(۳) ۲
(۴) ۱

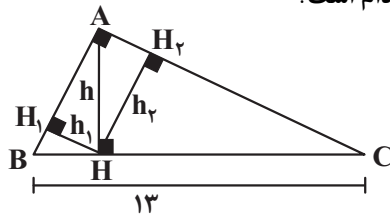
محل انجام محاسبات

٨٨- در شکل مقابل، مقدار x کدام است؟

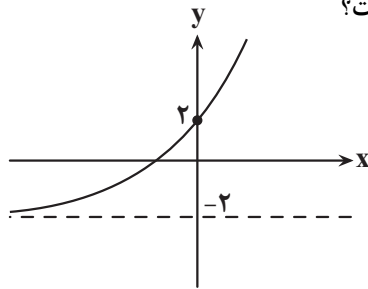
- (١) $\frac{16}{55}$
- (٢) $\frac{55}{18}$
- (٣) $\frac{18}{55}$
- (٤) $\frac{55}{16}$

٨٩- در شکل زیر نسبت مساحت مثلث AHC به ABH برابر $5/76$ است. نسبت $\frac{h}{h_1}$ کدام است؟

- (١) $2/4$
- (٢) $2/6$
- (٣) $1/2$
- (٤) $3/4$

٩٠- شکل زیر مربوط به نمودار تابع $f(x) = a + 2^{x+b}$ است. حاصل $f^{-1}(2b-1)$ کدام است؟

- (١) ١
- (٢) ٢
- (٣) $\log_2 3$
- (٤) $\log_2 \frac{5}{4}$

٩١- اگر $\log_2 m = n$ و $\log_3 n = m$ باشد، حاصل $\log_{54} \sqrt{125}$ بر حسب m و n کدام است؟

(١) $\frac{3-3m}{6m+2n}$	(٢) $\frac{3+3m}{3m+n}$
(٣) $\frac{3-3m}{6n+2m}$	(٤) $\frac{3-m}{6n+2m}$

٩٢- مجموع جواب‌های معادله $(\log_3 \frac{x}{9}) \times (\log_3 \frac{9}{x}) = \frac{-3}{2}$ کدام است؟

- (١) ٩
- (٢) ٢
- (٣) $\sqrt{3}$
- (٤) $4\sqrt{3}$

٩٣- میانگین ١٤ داده آماری ١٥ است. یک داده با مقدار ١٦ حذف و دو داده با مقادیر ١٣ و ١٤ اضافه شده‌اند. میانگین داده‌های جدید

(١٥ داده) تقریباً کدام است؟

- (١) $14/5$
- (٢) $14/73$
- (٣) $14/83$
- (٤) $14/9$

۹۴- تعداد تصادف‌های اتومبیل‌ها در ۱۵ روز تابستان در شهری به صورت زیر گزارش شده است. ضریب تغییرات داده‌های چارک اول، چارک دوم و چارک سوم تقریباً کدام است؟

۱۲ ۱۰ ۱۵ ۲۳ ۱۴ ۲۷ ۱۶ ۳۴ ۴۳ ۴۱ ۳۱ ۱۸ ۲۵ ۳۰ ۱۹

(۱) ۰/۲۲

(۲) ۰/۲۴

(۳) ۰/۲۶

(۴) ۰/۲۸

۹۵- واریانس ۱۰ داده آماری برابر ۱۶ می‌باشند. چه تعداد داده مساوی میانگین می‌توان اضافه نمود تا ضریب تغییرات داده‌ها نصف گردد؟

(۱) ۲۴

(۲) ۳۲

(۳) ۲۸

(۴) ۳۰

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

ریاضی ۱: صفحه‌های ۲ تا ۲۷، ۴۷ تا ۹۳، ۱۱۸ تا ۱۴۰، ۱۵۲ تا ۱۷۰

۹۶- A و B زیرمجموعه‌هایی از مجموعه مرجع U هستند. اگر $n(U) = 80$ ، $n(A \cap B) = 10$ و $n(A \cap B') = 30$ باشد، آنگاه مقدار $n(A \cap B)$ کدام است؟

(۱) ۱۰

(۲) ۲۰

(۳) ۳۰

(۴) ۴۰

۹۷- دنباله‌های $A: 21, 24, 27, \dots$ و $B: 17, 22, 27, \dots$ مفروض هستند. دنباله حاصل از جملات مشترک این دو دنباله، چند جمله کمتر از ۱۰۰۰ دارد؟

(۱) ۶۳

(۲) ۶۴

(۳) ۶۵

(۴) ۶۶

۹۸- اگر به هر یک از اعداد ۱، ۳ و ۶ مقدار a را اضافه کنیم، با همین ترتیب جملات متوالی یک دنباله هندسی با قدر نسبت r را تشکیل می‌دهند. حاصل $r - a$ کدام است؟

(۱) $\frac{2}{3}$

(۲) $-\frac{2}{3}$

(۳) $\frac{3}{2}$

(۴) $-\frac{3}{2}$

۹۹- نسبت عدد $\sqrt{\frac{2-\sqrt{3}}{2}} + \frac{1}{2}$ به $\sqrt{6}$ ، برابر چه توانی از ۲ است؟

(۱) $-1/5$

(۲) $-2/5$

(۳) -1

(۴) -2

۱۰۰- اگر $x + y = 4$ و $xy = 1$ ، حاصل $x\sqrt[4]{y} + y\sqrt[4]{x}$ کدام است؟

(۱) $\sqrt{2+2\sqrt{13}}$

(۲) $\sqrt{6} + 1$

(۳) $2\sqrt{13} - 2$

(۴) $\sqrt{2+3\sqrt{6}}$

۱۰۱- در یک مثلث قائم‌الزاویه به وتر $\sqrt{8}$ ، اختلاف طول دو ضلع قائمه برابر ۲ می‌باشد. مجذور ضلع کوچکتر کدام است؟

(۱) $4 - 2\sqrt{3}$

(۲) $1 + 2\sqrt{2}$

(۳) $\frac{5}{2} - \sqrt{3}$

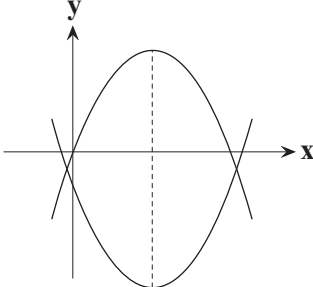
(۴) $\frac{3}{2} + \sqrt{2}$

محل انجام محاسبات

۱۰۲- معادله $(x^2 - 3x + 2)(x^2 - 7x + 12) = -1$ چند ریشه حقیقی متمایز دارد؟

- (۱) هیچ
(۲) ۱
(۳) ۲
(۴) ۴

۱۰۳- نمودار سهمی‌های $y = -2x^2 + bx + c$ و $y = x^2 - 4x - b$ در شکل روبه‌رو رسم شده است. رأس دو سهمی از هم چقدر فاصله دارند؟

- (۱) ۴
(۲) ۱۲
(۳) ۱۶
(۴) ۲۰

۱۰۴- محدوده $(-3, b)$ بزرگ‌ترین بازه‌ای است که نمودار $f(x) = -x^2 + ax + 7$ بالاتر از نمودار $g(x) = -x + 1$ قرار دارد. حاصل $a + b$ کدام است؟

- (۱) ۲
(۲) -۲
(۳) ۱
(۴) صفر

۱۰۵- مجموعه جواب نامعادله $x^2 + x + \frac{3}{x^2 + x + 1} < 3$ شامل چند عدد صحیح است؟

- (۱) ۲
(۲) ۳
(۳) ۴
(۴) هیچ

۱۰۶- مجموعه جواب نامعادله $0 < |x + 1| - |x - 1| - x + 1 < a$ به صورت $(-\infty, a) \cup (b, c)$ است حاصل $a + b + c$ چقدر است؟

- (۱) صفر
(۲) ۱
(۳) ۲
(۴) ۳

۱۰۷- ۳ کشتی‌گیر و ۳ مربی آن‌ها به چند طریق می‌توانند در یک ردیف قرار بگیرند به طوری که هیچ دو کشتی‌گیری کنار هم نباشند؟

- (۱) ۳۶
(۲) ۷۲
(۳) ۸۴
(۴) ۱۴۴

۱۰۸- با ارقام ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷ چند عدد سه رقمی زوج بدون تکرار ارقام می‌توان نوشت به طوری که دقیقاً یکی از ارقام آن عدد اول باشد؟

- (۱) ۲۲
(۲) ۳۸
(۳) ۷۲
(۴) ۴۸

۱۰۹- برای یک مسابقه آشپزی از هر یک از ۷ آموزشگاه علاقه‌مند ۴ نفر دعوت شده‌اند. به چند طریق می‌توان ۳ نفر را انتخاب کرد که دو به دو هم آموزشگاهی نباشند؟

- (۱) ۱۴۰
(۲) ۹۴۵
(۳) ۲۱۲۰
(۴) ۲۲۴۰

۱۱۰- در کدام یک از گزینه‌های زیر فقط متغیر کیفی اسمی وجود دارد؟

- (۱) جمعیت شهر - شدت بارندگی (کم، متوسط، زیاد)
(۲) درجه حرارت بدن - رنگ خودرو
(۳) نوع آلاینده‌ی هوا - سطح تحصیلات
(۴) گروه خونی - جنسیت

۱۱۱- با توجه به مراحل تولید اسپرم در بیضه‌های یک فرد بالغ و سالم، کدام مورد برای تکمیل عبارت زیر مناسب است؟

«فقط گروهی از یاخته‌هایی که هستند،»

- (۱) دارای کروموزوم‌های هم‌تا - به یاخته‌(های) اطراف خود متصل هستند.
- (۲) فاقد توانایی تقسیم میتوز - می‌توانند به کمک تاژک خود حرکت کنند.
- (۳) دارای هسته غیرفشرده - تحت تأثیر فعالیت یاخته‌های سرتولی قرار دارند.
- (۴) فاقد کروموزوم‌های مضاعف در هسته - به دنبال تقسیم میوز ایجاد شده‌اند.

۱۱۲- کدام مورد برای تکمیل عبارت زیر مناسب است؟

«در چرخه جنسی یک زن سالم و بالغ، به‌طور معمول در فاصله زمانی بین، ممکن نیست»

- (۱) تشکیل جسم زرد و آغاز تخریب دیواره داخلی رحم - از رشد و بلوغ انبانک‌های جدید جلوگیری شود.
- (۲) ورود مام‌یاخته به محوطه شکمی و تشکیل جسم سفید - دیواره رحم به حداکثر ضخامت خود برسد.
- (۳) شروع تمایز اووسیت اولیه و کاهش ترشح پروژسترون - ترشح FSH تحت تأثیر بازخورد مثبت قرار گیرد.
- (۴) آغاز رشد دیواره داخلی رحم و تشکیل اولین گویچه قطبی - ترشح پروژسترون به بیشترین مقدار خود برسد.

۱۱۳- همزمان با ایجاد آخرین توده یاخته‌ای از یاخته تخم، قبل از عمل جایگزینی یاخته‌های سازنده آن به دو گروه کلی تقسیم می‌شوند، در این توده یاخته‌ای، یاخته‌های خارجی برخلاف یاخته‌های داخلی چه مشخصه‌ای دارند؟

- (۱) در شرایطی، در تماس مستقیم با مایع موجود در این کره توخالی قرار دارند.
- (۲) آنزیم‌های برون‌یاخته‌ای مربوط به تجزیه دیواره خارجی رحم را تولید و ترشح می‌کنند.
- (۳) با تمایز خود، نوعی پرده حفاظتی مؤثر در مخلوط شدن خون مادر و جنین را ایجاد می‌کنند.
- (۴) به‌دنبال تمایز به نوعی پرده حفاظتی، مانع از توقف در تولید نوعی هورمون جنسی از جسم زرد می‌شوند.

۱۱۴- چند مورد عبارت زیر را به‌طور صحیح تکمیل می‌کند؟

«به دنبال افزایش میزان در خون هر فرد سالم و بالغ، بر میزان افزوده می‌شود.»

- (الف) انسولین - جذب گلوکز توسط یاخته‌های بدن همانند فعالیت تارهای ماهیچه اسکلتی
- (ب) گلوکز - منبع ذخیره گلوکز، در هر یک از یاخته‌های بدن همانند فعالیت آنزیم‌های مسیر گلیکولیز
- (ج) کلسیم - این یون در ماده زمینه‌ای استخوان برخلاف میزان ترشح هورمون مترشحه از غدد پارائتیروئیدی
- (د) هورمون T_4 - مصرف ویتامین‌ها در یاخته‌های زنده برخلاف مصرف آب توسط یاخته‌های کبدی

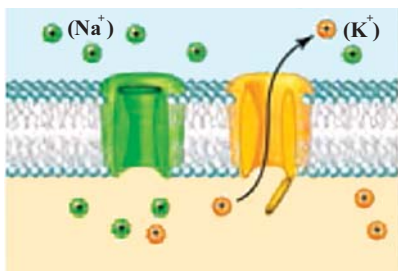
(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) صفر

۱۱۵- در رابطه با موارد زیر در انسان بالغ، کدام گزینه، به‌طور نادرست بیان شده است؟

- (الف) سرکوب رشد انبانک‌ها در طی مرحله انبانکی
- (ب) اختلال در رشد اندام‌های جنسی مردان
- (ج) کاهش تولید و ترشح هورمون ضداداری
- (د) اختلال در تراگذاری نوتروفیل‌ها در پاسخ التهابی

- (۱) بروز جهش در ژن (های) مربوط به آنزیم‌های بخش قشری غده فوق کلیه، می‌تواند باعث بروز مورد «الف» همانند مورد «ب» شود.
- (۲) ایجاد تومور سرطانی در مرکز عصبی تنظیم‌کننده خواب بدن، ممکن است باعث بروز مورد «ج» همانند مورد «د» شود.
- (۳) مورد «ج» همانند مورد «ب»، تنها در صورتی رخ می‌دهد که میزان تولید یکی از هورمون‌های بخش قشری غده فوق کلیه کاهش یابد.
- (۴) مورد «د» برخلاف مورد «الف»، می‌تواند در پی اختلال در ترشح فقط یک نوع از هورمون‌های بخش قشری غده فوق کلیه بروز یابد.

۱۱۶- هنگامی که وضعیت کانال‌های دریچه‌دار بخشی از غشای یاخته عصبی به‌صورت زیر است،:

- (۱) اختلاف پتانسیل دو سوی غشای یاخته عصبی نمی‌تواند در حال افزایش باشد.
- (۲) پس از آن، با فعالیت بیشتر پمپ سدیم - پتاسیم، یاخته عصبی به پتانسیل آرامش می‌رسد.
- (۳) خروج یون‌های پتاسیم را برخلاف خروج یون‌های سدیم از یاخته عصبی را می‌توان مشاهده کرد.
- (۴) کانال‌های دریچه‌دار سدیمی و کانال‌های دریچه‌دار پتاسیمی در غشای نورون می‌توانند همزمان باز باشند.

۱۱۷- چند مورد صحیح است؟

- (الف) فقط بعضی از حرکات ارادی ماهیچه‌ها در بدن انسان سالم، تحت کنترل قشر خاکستری مخ قرار دارد.
 (ب) همه حرکات غیرارادی ماهیچه‌های بدن یک زن بالغ، تحت کنترل ناقل‌های عصبی مترشحه از نورون‌ها است.
 (ج) فقط بعضی از حرکات غیرارادی یاخته‌های ماهیچه‌ای با بیش از یک هسته، تحت کنترل رشته‌های عصبی خودمختار است.
 (د) همه حرکات ارادی ماهیچه‌های با ظاهر مخطط در بدن پسر سالم، در پی ترشح ناقل عصبی از رشته‌های عصبی پیکری انجام می‌شود.

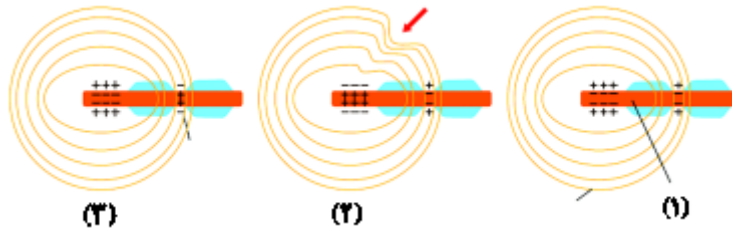
۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۱۱۸- کدام گزینه، برای کامل کردن عبارت زیر، مناسب است؟

«بخشی از ساقه مغز یک انسان سالم و در حالت ایستاده که قطعاً»

- (۱) در تنظیم مدت زمان فرایند دم نقش ایفا می‌کند - چهار برجستگی حاوی یاخته‌های عصبی مؤثر در حرکت، دارد.
 (۲) به محل پردازش اولیه اغلب اطلاعات حسی نزدیک‌تر است - پیام‌های عصبی گیرنده‌های مخروطی چشم را دریافت می‌کند.
 (۳) پایین‌ترین بخش مغز محسوب می‌شود - در تنظیم ترشحات شروع کننده گوارش شیمیایی کربوهیدرات‌های غذایی نقش دارد.
 (۴) در تنظیم نیروی وارده از خون به دیواره رگ‌ها نقش دارد - به صورت پیوسته از مغز، نخاع و گیرنده‌های شنوایی پیام دریافت می‌نماید.
- ۱۱۹- رشته‌های پروتئینی مؤثر در ایجاد خطوط تیره و روشن در ماهیچه دلتایی، از نظر با یکدیگر مشابه و از نظر با یکدیگر متفاوت هستند.

- (۱) توانایی تبدیل مولکول ATP به ADP توسط زیرواحدهای خود - ضخامت رشته‌ها
 (۲) امکان مشاهده آن‌ها در قسمت(های) روشن‌تر سارکومر - اتصال به پروتئین‌های خطوط Z
 (۳) عدم کاهش طول این رشته‌ها در حین انقباض - توانایی در نزدیک‌سازی خطوط Z به هم
 (۴) شکل زیر واحدهای سازنده این رشته‌ها - در تماس قرار گرفتن با یون کلسیم شبکه آندوپلاسمی
- ۱۲۰- با توجه به شکل زیر که مراحل ایجاد پیام عصبی به وسیله یک گیرنده را نشان می‌دهد، نمی‌توان گفت

- (۱) در لحظه «۲»، پیش از باز شدن کانال‌های دریچه‌دار سدیمی در انتهای دارینه، پیام عصبی حسی ایجاد شده است.
 (۲) تعداد یون‌های پتاسیم خروجی از راه کانال‌های نشستی در لحظه «۳» بیشتر از تعداد یون‌های سدیم ورودی از طریق این کانال‌ها است.
 (۳) پیام عصبی پس از ایجاد تغییر شکل در پوشش پیوندی اطراف دارینه نورون به دستگاه عصبی مرکزی ارسال می‌شود.
 (۴) افزایش پتانسیل الکتریکی درون یاخته باعث باز شدن کانال پتاسیمی در لحظه «۳» برای مدت کوتاهی برخلاف لحظه «۱»، می‌شود.

۱۲۱- نوعی بخش شفاف موجود در چشم که ممکن نیست

- (۱) جزء یکی از لایه‌های اصلی چشم می‌باشد - فاقد ساختار یاخته‌ای باشد.
 (۲) توانایی عبور از مردمک را دارا می‌باشد- جزئی از محیط داخلی بدن محسوب شود.
 (۳) در تماس با نازک‌ترین لایه چشم می‌باشد- در تماس با رگ‌های حاوی خون تیره و روشن باشد.
 (۴) توسط ماهیچه‌های عنبیه قطر خود را تغییر می‌دهد- در دو طرف خود با نوعی مایع شفاف در تماس باشد.

۱۲۲- هر جانوری که، به‌طور حتم

- (۱) دارای چندین گیرنده شیمیایی برای تشخیص مولکول‌ها درون پاهای خود است - از طریق قلب، همولنف را به حفره‌های بدن پمپ می‌کند.
 (۲) در ساختار دو سوی بدن، کانالی درون پوست خود دارد - مزیت سیستم گردش خون بسته آن انتقال یکباره خون روشن به تمام مویرگ‌ها است.
 (۳) بر روی پاهای جلویی آن، محفظه هوا روی پرده صماخ کشیده شده است - دستگاه گردش مواد نقشی در جابه‌جایی گازهای تنفسی ندارد.
 (۴) توسط گیرنده‌های نوری خود، پرتوهای فرابنفش را دریافت می‌کند - مواد دفعی لوله‌های مالپیگی را به وسیله دستگاه گوارش دفع می‌کند.

۱۲۳- چند مورد دربارهٔ همهٔ گیرنده‌های تعادلی موجود در گوش انسان سالم و بالغ صحیح است؟

- الف) پیام‌های عصبی را پس از دریافت، به بخشی از مغز انسان ارسال می‌نمایند.
 ب) پس از حرکت مایع پیرامونی، ابتدا کانال‌های یونی غشای آن‌ها باز می‌شود.
 ج) درون قاعدهٔ سه مجرای نیم دایره‌ای شکل عمود بر هم قرار گرفته‌اند.
 د) همانند یاخته‌های پوششی مجاور خود، با مایعی در اطراف خود در تماس هستند.

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۱۲۴- با در نظر گرفتن مراحل مربوط به تقسیم سیتوپلاسم یاختهٔ نرم‌آکنه‌ای ساقهٔ گیاه لوبیا، کدام گزینه به نحو متفاوتی نسبت به سایر گزینه‌ها بیان شده است؟

- ۱) در فرایند ادغام ریزکیسه‌های جسم گلژی، مولکول‌های فسفولیپید در دو لایهٔ غشایی مجزا قرار می‌گیرند.
 ۲) بخش عمدهٔ دیوارهٔ پکتینی یاخته‌های حاصل از تقسیم، از محتویات درون ریزکیسه‌های جسم گلژی به هم پیوسته در زمان تقسیم ایجاد می‌شود.
 ۳) پس از اتمام تشکیل پوشش غشایی در اطراف فام‌تن‌های تک کروماتیدی، جدایی ریزکیسه‌ها از دستگاه گلژی شروع می‌شود.
 ۴) همزمان با قرارگیری بزرگ‌ترین ریزکیسه در میانهٔ یاخته، ساختارهای لوله‌ای سیتوپلاسمی کاملاً به واحدهای سازندهٔ خود تجزیه شده‌اند.

۱۲۵- در فرایند تقسیم یاختهٔ طی مرحلهٔ ابتدا و سپس

- ۱) لنفوسیت B خاطره - متافاز - رشته‌های دوک به سانترومرها اتصال می‌یابند - طول فام‌تن‌ها به حداقل مقدار خود می‌رسد.
 ۲) پلاسموسیت - تروفاز - دو هسته با مادهٔ ژنتیکی مشابه حاصل می‌شود - کروموزوم‌ها شروع به کاهش فشردگی می‌کنند.
 ۳) لنفوبیدی - آنافاز - پروتئین‌های اتصالی در ناحیهٔ سانترومرها شروع به تجزیه شدن می‌کنند - کروموزوم‌های دارای حداکثر فشردگی تک‌فامینگی می‌شوند.
 ۴) درشت‌خوار - پروفاز - پوشش هسته شروع به تجزیه شدن می‌کند - با حرکت سانتیریول‌ها به قطبین یاخته، دوک میتوزی تشکیل می‌شود.

۱۲۶- چند مورد، به طور حتم مشخصهٔ هر نوع پیک شیمیایی بدن انسان است که به جریان خون وارد می‌شود؟

- الف) نوعی هورمون مترشحه از یاخته‌های درون ریز است که بر روی یاخته‌های هدف خود اثر می‌گذارد.
 ب) همانند ناقل‌های عصبی مغز انسان، ممکن است بر تعادل وضعیت درونی بدن یا هم‌ایستایی تأثیرگذار باشد.
 ج) نوعی پیک شیمیایی دوربرد محسوب می‌شود که در پی فعالیت آنزیم‌ها، تولید شده است.
 د) در نهایت بر روی فعالیت اندامک(های) دو غشایی در همهٔ یاخته‌های زندهٔ بدن مؤثر است.

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۱۲۷- کدام گزینه، عبارت زیر را به طور صحیح تکمیل می‌کند؟

«در بدن انسان بالغ، هر، به‌طور حتم»

- ۱) نوع اینترفرون که می‌تواند توسط لنفوسیت T ترشح شود - فقط بر یاخته‌های آلوده به ویروس یا سرطانی اثر دارد.
 ۲) گیرندهٔ پادگنی که روی یک لنفوسیت T بالغ خون قرار دارد - با شناسایی انواعی از ویروس‌ها، به تقویت سیستم ایمنی منجر می‌شود.
 ۳) پاسخ ایمنی اختصاصی در برابر برخورد با پادگن (آنتی ژن) - به زمانی بیش از یک روز برای رسیدن شدت آن به حداکثر نیاز دارد.
 ۴) پادتن مترشحه از پلاسموسیت که مستقیماً غشای یاختهٔ بیگانه را سوراخ می‌کند - از لحاظ ساختاری مشابه گیرندهٔ روی لنفوسیت B اولیه است.

۱۲۸- کدام گزینه در ارتباط با هر نوع لنفوسیت با توانایی تولید مولکولی با دو جایگاه برای اتصال به پادگن، صحیح است؟

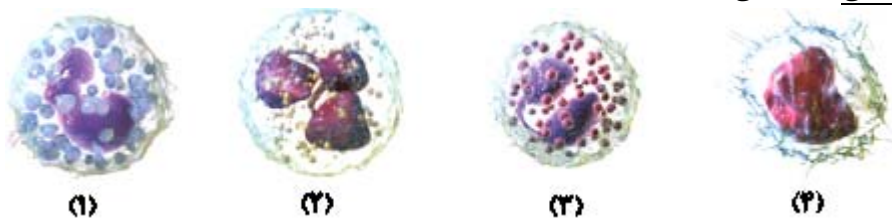
- ۱) در پی برخورد با عوامل بیگانه، در نهایت منجر به تولید یاخته‌هایی بزرگ‌تر از خود و با هسته‌ای در میانهٔ یاخته می‌شود.
 ۲) بعد از انجام مراحل تقسیم و تمایز در بافت مغز قرمز استخوان، در همان محل، با تولید گیرنده‌های آنتی ژنی اختصاصی، بالغ می‌شوند.
 ۳) پیک(های) شیمیایی که به جریان خون وارد می‌شوند می‌توانند بر فعالیت پروتئین‌های سیتوپلاسمی این یاخته‌ها مؤثر باشند.
 ۴) ممکن نیست هیچ‌یک از آن‌ها در نوعی اندام لنفوی که در قسمت زیرین محل به هم پیوستن دو سیاهرگ زیرترقوه‌ای قرار دارد، تمایز یابد و فعال شود.

۱۲۹- در متن زیر چند غلط علمی یافت می‌شود؟

«در تنهٔ استخوان ران، دو نوع بافت استخوانی اسفنجی و فشرده مشاهده می‌شود. در بافت استخوانی فشرده، هر یاختهٔ استخوانی در ساختار سامانه‌های هاورس قرار گرفته است. در هر سامانهٔ هاورس، تنها در بین تیغه‌های هم مرکز، یاخته‌های استخوانی قرار گرفته‌اند که رشته‌های این یاخته‌ها به هم متصل هستند و می‌توانند در بیش از یک تیغهٔ استخوانی شرکت کنند. در هر سامانهٔ هاورس، تنها یک مجرا وجود دارد که درون آن سرخرگ و سیاهرگ مشاهده می‌شوند که قطر سیاهرگ آن از سرخرگ کمتر است. در تنهٔ استخوان ران سامانه‌های هاورس در خارج، تنها با نوعی بافت پیوندی غیراستخوانی در تماس هستند. این بافت دو لایه است و یاخته‌های لایهٔ داخلی ظاهر پهن و هستهٔ مرکزی دارند و هم‌چنین دارای فاصلهٔ بین یاخته‌های بسیار زیادی هستند.»

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵ (۴)

۱۳۰- با توجه به شکل زیر که گروهی از گویچه‌های سفید را بدون رعایت مقیاس آن‌ها نسبت به هم نشان داده است، کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی تکمیل می‌کند؟

«یاخته شماره یاخته شماره»

- (۱) برخلاف ۱، در دانه‌های روشن خود، فاقد مواد افزایشده جریان خون و کاهنده انعقاد خون است.
 (۲) همانند ۴، در پی کاهش قطر حلقه پروتئینی متصل به غشا از یاخته‌های میلوئیدی منشأ می‌گیرند.
 (۳) برخلاف ۲، اطلاعات لازم برای تکثیر و تمایز به یاخته‌های دندریتی را در هسته یک قسمتی خود جای داده است.
 (۴) همانند ۳، می‌تواند با عبور از منافذ دیواره مویرگ‌ها، وارد نوعی بافت واجد تعداد زیادی رشته و یاخته‌های تک‌هسته‌ای شود.

سؤال‌های آشنا

زیست‌شناسی ۲

۱۳۱- به‌طور معمول کدام عبارت، در خصوص یک یاخته عصبی فاقد میلین انسان صحیح است؟

- (۱) در زمانی که اختلاف پتانسیل دو سوی غشا به کم‌ترین مقدار خود برسد، فقط یک نوع یون از غشا عبور می‌کند.
 (۲) سرعت هدایت پیام عصبی در بین هر دو نقطه متوالی یک رشته عصبی (با قطر یکنواخت)، مقدار ثابتی است.
 (۳) با بسته شدن هر دو نوع کانال دریچه‌دار یونی، مقدار اختلاف پتانسیل دو سوی غشا بدون تغییر خواهد ماند.
 (۴) ایجاد پتانسیل عمل در هر نقطه از رشته عصبی به تولید پتانسیل عمل در نقطه مجاورش وابسته است.

۱۳۲- با توجه به شبکیه چشم یک فرد سالم، کدام گزینه، برای تکمیل عبارت زیر مناسب است؟

«در گیرنده مخروطی گیرنده استوانه‌ای، ماده حساس به نور»

- (۱) نسبت به - کمتری یافت می‌شود.
 (۲) همانند - در مجاورت هسته قرار دارد.
 (۳) برخلاف - در یک انتهای یاخته وجود دارد.
 (۴) برعکس - در نور زیاد و به کمک ویتامین A ساخته می‌شود.

۱۳۳- چند مورد، برای تکمیل عبارت زیر مناسب است؟

«در یک فرد سالم و بالغ، خارجی‌ترین یاخته‌های استخوانی موجود در تنه استخوان ران، به‌طور حتم»

(الف) تیغه‌های استخوانی نامنظم را احاطه کرده‌اند.

(ب) بر روی دایره‌ای با مرکزیت مجرای هاورس قرار گرفته‌اند.

(ج) در سمت داخل یاخته‌هایی پهن و نزدیک به هم واقع شده‌اند.

(د) در نزدیکی رگ‌های خونی و با فاصله زیادی از مغز قرمز قرار گرفته‌اند.

- (۱) ۱
 (۲) ۲
 (۳) ۳
 (۴) ۴

۱۳۴- کدام گزینه، برای تکمیل عبارت زیر، نامناسب است؟

«در واحدهای تکراری تارچه یک عضله دلتایی، رشته‌هایی متشکل از اجزای کرووی شکل وجود دارد. این رشته‌ها در هنگام»

(۱) انقباض، از وسعت نوار روشن می‌کاهند.

(۲) استراحت، در بخشی از نوار تیره یافت می‌شوند.

(۳) انقباض، به رشته‌های مشابه خود نزدیک می‌شوند.

(۴) استراحت، از طریق سرهای خود، از نوعی رشته‌های پروتئینی جدا می‌گردند.

۱۳۵- کدام گزینه، برای تکمیل عبارت زیر، نامناسب است؟

«در صورت ابتلای پسری بالغ به پرکاری غده بیش‌تر می‌شود و در صورت ابتلای پسر بالغ دیگری به کم‌کاری این غده

..... افزایش خواهد یافت.»

(۱) تیروئید، میزان ترشح انسولین - دمای بدن

(۲) پاراتیروئید، احتمال بیماری قلبی - احتمال مشکلات تنفسی

(۳) فوق کلیه، احتمال ابتلا به بیماری‌های عفونی - احتمال اختلالات تولیدمثلی

(۴) ترشح‌کننده هورمون رشد، تولید یاخته‌های جدید استخوانی - اختلال در تقسیم یاخته‌های غضروفی در صفحات رشد

۱۳۶- به هنگام بروز التهاب در بخشی از پیکر انسان، همهٔ یاخته‌هایی که با تولید پیک شیمیایی، گویچه‌های سفید را به موضع آسیب هدایت می‌کنند، چه مشخصه‌ای دارند؟

- ۱) در صورت لزوم، از دیوارهٔ مویرگ‌های خونی عبور می‌نمایند.
- ۲) از طریق گیرنده‌های اختصاصی خود، به یاختهٔ هدف متصل می‌شوند.
- ۳) علاوه بر بیگانه‌خواری، قسمت‌هایی از میکروب را در سطح خود قرار می‌دهند.
- ۴) می‌توانند در صورت ادامهٔ حیات و در مواجهه با عوامل بیماری‌زا پروتئین دفاعی بسازند.

۱۳۷- کدام عبارت، در ارتباط با سیستم ایمنی بدن انسان صحیح است؟

- ۱) همهٔ لنفوسیت‌های خاطره، می‌توانند از دیوارهٔ مویرگ‌ها عبور نمایند.
- ۲) همهٔ عوامل بیماری‌زا به‌طور حتم، توسط بیگانه‌خوار (فاگوسیت)‌ها نابود می‌شوند.
- ۳) همهٔ یاخته‌های با توانایی تولید اینترفرون، فقط در دفاع غیراختصاصی بدن شرکت می‌نمایند.
- ۴) همهٔ یاخته‌های ترشح‌کنندهٔ پرفورین، می‌توانند با شرکت در دومین خط دفاعی، بیگانه‌خواری را فعال کنند.

۱۳۸- در یک دختر بالغ، چند مورد دربارهٔ هورمون‌های FSH و LH همواره صحیح است؟

الف) با سازوکار بازخورد منفی تنظیم می‌گردند.

ب) باعث تکمیل مراحل تخمک‌زایی می‌گردند.

ج) تحت کنترل دو نوع هورمون زیرنهنج (هیپوتالاموس) تنظیم می‌شوند.

د) بر ترشح هورمون‌های جنسی زنانه و چرخهٔ رحمی تأثیر می‌گذارند.

- ۱) ۱ ۲) ۲ ۳) ۳ ۴) ۴

۱۳۹- در تقسیم یاختهٔ پوششی زنده و فعال مری، در مرحلهٔ مرحله‌ای که فام‌تن‌ها شروع به بازشدن می‌کنند، به‌طور قطع

۱) پروفاز همانند - پوشش هسته یا بخش‌هایی از آن درون یاخته قابل مشاهده می‌باشند.

۲) قبل از - جدا شدن کروموزوم‌های هم‌تا به دنبال کوتاه‌شدن رشته‌های دوک صورت می‌گیرد.

۳) آنافاز برخلاف - فام‌تن‌ها تک کروماتیدی شده و سانتیبول‌ها دو برابر می‌شوند.

۴) بعد از - تنگ‌شدن کمربندی پروتئینی در درون غشای یاخته‌ای، باعث تقسیم میان‌یاخته می‌شود.

۱۴۰- با توجه به مراحل تولید زامه (اسپرم) در یک فرد بالغ، کدام عبارت صحیح است؟

۱) همهٔ یاخته‌هایی که دولا (دیپلوئید) هستند، از هم جدایند و تقسیم کاستمان (میوز) انجام می‌دهند.

۲) همهٔ یاخته‌هایی که فام‌تن (کروموزوم) غیرمضاعف دارند، توسط تقسیم کاستمان (میوز) به‌وجود آمده‌اند.

۳) همهٔ یاخته‌هایی که تک‌لاد (هاپلوئید) هستند، همواره هستهٔ کاملاً فشرده‌ای دارند و توسط یاخته‌های ویژه‌ای تغذیه می‌شوند.

۴) همهٔ یاخته‌هایی که فام‌تن (کروموزوم) مضاعف دارند، محتوی هسته‌ای غیرفشرده‌اند و به یاخته‌های دیگر متصل هستند.

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

زیست‌شناسی ۱: کل کتاب

۱۴۱- کدام مورد در ارتباط با مریستم‌های پسین در گیاهان نهاندانهٔ دولپه‌ای به درستی بیان شده است؟

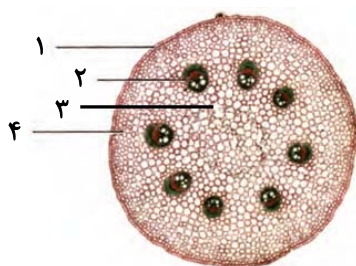
۱) کامبیوم چوب‌آبکش برخلاف کامبیوم چوب‌پنبه‌ساز به سمت خارج یاخته‌های دارای پروتوپلاست زنده تولید می‌کند.

۲) کامبیوم چوب‌آبکش همانند کامبیوم چوب‌پنبه‌ساز با تولید مداوم یاخته‌ها، یاخته‌های لازم برای افزایش قطر را فراهم می‌کند.

۳) کامبیوم چوب‌آبکش برخلاف کامبیوم چوب‌پنبه‌ساز با تولید ساختارهایی در جریان توده‌ای نقش دارد.

۴) کامبیوم چوب‌آبکش همانند کامبیوم چوب‌پنبه‌ساز با تقسیم یاخته‌ای، در تولید بافت زمینه‌ای دخالت دارد.

۱۴۲- شکل مقابل مربوط به برش عرضی یک گیاه می‌باشد و بخش شمارهٔ

۱) ریشه - تک‌لپه - «۳»، نوعی بافت است که با دیوارهٔ نخستین ضخیم خود در استحکام گیاه نقش دارد.

۲) ساقه - دولپه - «۱»، در اندام‌های مسن جای خود را به یاخته‌های نفوذناپذیر نسبت به گازها می‌دهد.

۳) ساقه - تک‌لپه - «۴»، در داخلی‌ترین لایهٔ خود دارای نواری است که انتقال مواد را کنترل می‌کند.

۴) ریشه - دولپه - «۲»، شامل یاخته‌های زندهٔ فاقد هسته می‌باشد که درون خود حاوی مواد معدنی و مواد آلی می‌باشد.

۱۴۳- در خارجی ترین لایه یاخته‌ای قرار گرفته در ساقه گیاه رز جوان و سالم، یاخته‌های

(۱) همه - تمایز یافته روپوستی، ژن‌های سازنده سبزینه را بیان می‌کنند.

(۲) همه - روپوستی، در ایجاد مکش تعرقی در آوندهای چوبی نقش اصلی را دارند.

(۳) بعضی از - بافت پوششی، حاوی چوب‌پنبه در دیواره پسین خود می‌باشند.

(۴) بعضی از - روپوستی، تحت تأثیر آبسزیک‌اسید شرایط تنفس نوری را مهیا می‌کنند.

۱۴۴- با توجه به مراحل الگوی جریان فشاری که توسط ارنست‌مونش ارائه شده است، کدام گزینه برای تکمیل عبارت زیر نامناسب است؟

«در ارتباط با حرکت شیره پرورده می‌توان گفت افزایش برخلاف در مرحله مشاهده می‌شود.»

(۱) تعداد گروه‌های فسفات آزاد در یاخته‌های محل مصرف - خروج آب به همراه مواد آلی شیره پرورده از نوعی غشای یاخته غیرآوندی - چهارم

(۲) فشار در یاخته‌های فاقد هسته و قادر به انجام برخی واکنش‌های سوخت‌وسازی - افزایش غلظت یون‌های درون یاخته‌هایی مرده و چوبی شده - سوم

(۳) فشار اسمزی در نوعی از یاخته‌های اصلی بافت آوندی - بازگشت مولکول‌های آب به آوند چوبی - دوم

(۴) تخریب پیوندهای بین گروه‌های فسفات موجود در مولکول ATP - حرکت محتویات شیره پرورده به صورت توده‌ای - اول

۱۴۵- چند مورد از موارد زیر درباره نیرویی که می‌تواند در یک روز گرم باعث کاهش قطر تنه یک درخت شود، درست است؟

(الف) علت پیوستگی ستون آب در آوندهای چوبی است.

(ب) عامل اصلی انتقال شیره خام در پیکر گیاه است.

(ج) با انتقال فعال یون‌ها به آوند چوبی آغاز می‌شود.

(د) در هر گیاه از طریق روزنه‌ها، پوستک و عدسک انجام می‌شود.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۱۴۶- چند مورد جمله زیر را در ارتباط با دستگاه تنفس انسان به درستی کامل می‌کند؟

«هر بخش عملکردی دستگاه تنفس انسان که جزء»

(الف) مزک دارد، همانند - دارای غضروف C شکل، با هوای جاری تبادل گاز ندارد.

(ب) می‌تواند هوا را مرطوب کند، همانند - با قابلیت تحریک توسط مولکول‌های بودار هوای تنفسی، همه اجزای آن، ماده مخاطی ترشح می‌کنند.

(ج) یاخته پوششی فاقد مزک دارد، همانند - دارای حلقه غضروفی کامل، می‌تواند مانع از کاهش pH خون شود.

(د) در ساختار دیواره خود واجد غضروف است، برخلاف - ترشح‌کننده سورفاکتانت، در هنگام تنفس، حجم هوای مرده را افزایش می‌دهد.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۱۴۷- در یک فرد سالم، حین انجام فرایند(های) تنفسی که ممکن نیست،

(۱) نوعی ماهیچه تنفسی مستقر در خارج از قفسه سینه منقبض می‌شود - حجم هوای باقی‌مانده از شش‌ها خارج شود.

(۲) همراه با یک بازدم عادی پس از یک دم عادی صورت می‌گیرد - هیچ نوع ماهیچه اسکلتی در بدن انسان منقبض باشد.

(۳) فاصله جناغ از ستون مهره‌ها افزایش می‌یابد - فشار مکشی قفسه سینه برای بازگشت خون سیاهرگی به کار آید.

(۴) باعث خالی شدن شش‌ها از هوا می‌شود - انعکاسی که در افراد سیگاری به صورت مکرر رخ می‌دهد، اتفاق بیفتد.

۱۴۸- در ساختار گردبزه‌های یک فرد سالم می‌توان گفت نخستین یاخته‌هایی که مواد خارج شده از کلافک را در مرحله تراوش از

خود عبور می‌دهند، نخستین یاخته‌هایی که به باز جذب مواد تراوش یافته می‌پردازند،

(۱) برخلاف - محتویات وراثتی خود را در بیش از یک هسته ذخیره می‌نمایند.

(۲) همانند - دارای چین‌خوردگی‌های ریز غشایی جهت افزایش سطح تماس می‌باشند.

(۳) برخلاف - در تنظیم میزان pH ادرار همانند دفع بعضی سموم و داروها از بدن نقش دارند.

(۴) همانند - با کمک شبکه‌ای از رشته‌های پروتئینی و گلیکوپروتئینی به یاخته‌های دیگر متصل‌اند.

۱۴۹- با توجه به ویژگی‌های داده شده در ارتباط با گردش مواد در جانداران، کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

A = دستگاه اختصاصی برای گردش مواد شکل گرفته است.

B = خون همه رگ‌های بدن از طریق یک سیاهرگ به قلب باز می‌گردد.

C = حفظ فشار خون در سرخرگ‌ها و مویرگ‌ها به کمک ویژگی خاص قلب تسهیل شده است.

D = فاصله انتشار مواد مغذی مختلف تا یاخته‌های زنده پیکر بدن جانور، بسیار کوتاه است.

(۱) در همه جانوران دارای ویژگی C، کلیه توانمندی زیادی در بازجذب آب دارد.

(۲) گروهی از جانوران دارای ویژگی D، ممکن است ویژگی A را نیز داشته باشند.

(۳) در همه جانوران بالغ دارای ویژگی B، باز و بسته شدن دهان به تبادل گازها کمک نمی‌کند.

(۴) در هیچ کدام از جانوران دارای ویژگی A، خون اکسیژن‌دار یکباره به تمام بدن نمی‌تواند منتقل شود.

۱۵۰- دربارهٔ ملخ، چند مورد صحیح است؟

(الف) محل شروع گوارش مکانیکی غذا، خارج از دهان و محل جذب مواد غذایی گوارش یافته، معده است.

(ب) در هر بخشی که آنزیم‌های گوارشی خارج یاخته‌ای تولید می‌شود، گوارش شیمیایی مواد غذایی رخ می‌دهد.

(ج) در هر بخش از لولهٔ گوارش که در مجاورت لوله‌های مالپیگی می‌باشد، جذب مواد غذایی گوارش یافته رخ نمی‌دهد.

(د) در دیوارهٔ هر بخشی از لولهٔ گوارش که در مجاورت کیسه‌های معده قرار دارد، لایهٔ ماهیچه‌ای مشاهده می‌شود.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۱۵۱- در لولهٔ گوارش انسان سالم و بالغ، بخش آغازگر گوارش بخشی که در داخلی‌ترین لایه خود ساختارهای حلقوی

برجسته‌ای دارد که از بافت پیوندی سست و بافت پوششی به‌وجود آمده‌اند

(۱) کربوهیدرات‌ها، برخلاف - توانایی ورود مواد به محیط داخلی بدن را ندارد.

(۲) پروتئین‌ها، همانند - فاقد ساختار تنظیم‌کنندهٔ عبور مواد در ابتدای خود می‌باشد.

(۳) کربوهیدرات، همانند - یاخته‌هایی دارد که می‌توانند نوعی هورمون را به خون وارد کنند.

(۴) چربی‌ها، برخلاف - چین‌خوردگی‌هایی دارد که در مرحلهٔ فعالیت شدید دستگاه گوارش از بین نمی‌روند.

۱۵۲- کدام گزینه در رابطه با بخشی از لولهٔ گوارش انسان درست است که تنها بخش اندکی از لایهٔ بیرونی ساختار آن می‌تواند در

تشکیل پردهٔ اتصال‌دهندهٔ اندام‌های شکمی به هم نقش داشته باشد؟

(۱) مادهٔ مخاطی مترشحه توسط غده‌های آن به کمک نوعی حرکت ایجاد شده توسط یک حلقهٔ انقباضی، غذای درون آن را به آسانی به حرکت در می‌آورد.

(۲) در صورت کاهش انقباض بنداره‌ای از آن که در سمت چپ بدن قرار گرفته است، درونی‌ترین لایهٔ ساختار آن بلافاصله تخریب می‌شود.

(۳) بندارهٔ نزدیک به دیافراگم آن فقط موجب انتقال مواد غذایی از بخش باریک‌تر به حجیم‌ترین بخش لولهٔ گوارش می‌شود.

(۴) با داشتن یاخته‌های ماهیچه‌ای متفاوت در ابتدا و انتهای خود، فاقد چین‌خوردگی در سطح خود می‌باشد.

۱۵۳- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«در ارتباط با یاخته‌ای از غدهٔ معده که می‌توان گفت

(۱) مستقیماً تحت تأثیر هورمون گاسترین قرار می‌گیرد - قطعاً دارای هسته‌های گرد در مجاورت غشای پایه است.

(۲) در بخش‌های تحتانی برخلاف فوقانی قابل مشاهده است - آنزیم لپاز را همانند پپسین می‌تواند ترشح کند.

(۳) نوعی گلیکوپروتئین برای محافظت از دیوارهٔ لولهٔ گوارش ترشح می‌کند - ممکن است توانایی ترشح بیکربنات نیز داشته باشد.

(۴) نوعی از ترشحات آن در تجزیهٔ پروتئین به مولکول‌های کوچک‌تر نقش دارد - تحت تأثیر هورمون گاسترین قرار می‌گیرد.

۱۵۴- چند مورد عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«همهٔ از نظر شباهت دارند، و از نظر دارای تفاوت هستند.»

(الف) انواع گونه‌های باکتری همزیست با گیاه آزولا - ساخت مواد آلی از CO_۲، با توپره‌واش - قدرت تثبیت نیتروژن با ریزوبیوم‌ها

(ب) باکتری‌های موجود در گرهک یونجه - نحوهٔ کسب مواد غذایی، با سیس - قدرت تثبیت نیتروژن با گروهی از سیانوباکتری‌ها

(ج) ریزوبیوم‌ها - محدودهٔ محل زندگی، با همهٔ میکوریزاها - نوع مادهٔ معدنی‌ای که برای گیاه فراهم می‌کنند کاملاً با آن‌ها

(د) باکتری‌های همزیست با گیاه گونرا - تبدیل نیتروژن جو به فرم قابل جذب آن توسط گیاهان، با ریزوبیوم‌ها - محدودهٔ محل زندگی با میکوریزاها

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

آزمون ۷ فروردین ماه ۱۴۰۱ اختصاصی دوازدهم تجربی

دفترچه دوم اختصاصی تجربی

نوع پاسخ گویی	نام درس	تعداد سؤال	شماره سؤال ها	زمان پاسخ گویی	
اختیاری	فیزیک ۲- بسته ۱	۱۵	۱۶۱-۱۷۵	۲۰ دقیقه	
	فیزیک ۱- بسته ۱		۱۷۶-۱۹۰		
	فیزیک ۲- بسته ۲	۱۵	۱۹۱-۲۰۵	۲۰ دقیقه	
	فیزیک ۱- بسته ۲		۲۰۶-۲۲۰		
	شیمی ۲- بسته ۱	۱۵	۲۲۱-۲۳۵	۱۵ دقیقه	
	شیمی ۱- بسته ۱		۲۳۶-۲۵۰		
	شیمی ۲- بسته ۲	۱۵	۲۵۱-۲۶۵	۱۵ دقیقه	
	شیمی ۱- بسته ۲		۲۶۶-۲۸۰		
		زمین شناسی	۱۰	۲۸۱-۲۹۰	۱۰ دقیقه
		جمع کل	۷۰	—	۸۰ دقیقه

طراحان سؤال

فیزیک

خسرو ارغوانی فرد - محمد اسدی - محمد اکبری - رضا امامی - عبدالرضا امینی نسب - مهدی آذر نسب - رامین آرامش اصل - زهره آقامحمدی - مهدی براتی - امیرحسین برادران - سیدایمان بنی هاشمی - محسن پیگان - مرتضی جعفری - محمدرضا حسین نژادی - میثم دشتیان - مرتضی رحمان زاده - محمدجواد سورچی - حمیدرضا عامری - بهادر کامران - مصطفی کیانی - محمدصادق مام سیده - حسین مخدومی - محمود منصوری - مهدی میراب زاده - سیده ملیحه میرصالحی - سیدعلی میرنوری - مجتبی نکوئیان

شیمی

کامران جعفری - مسعود جعفری - امیر حاتمیان - حسن رحمتی کوکنده - علیرضا رضایی سراب - حامد زمانیان - محمدرضا زهرهوند - امیرمحمد سعیدی - رضا سلیمانی - مبینا شرافتی پور - سپهر طالبی - رسول عابدینی زواره - محمد عظیمیان زواره - حسن عیسی زاده - حسین ناصری نانی - فرزاد نجفی کرمی - علی نظیف کار - امین نوروزی - سیدحسن هاشمی - اکبر هنرمند

زمین شناسی

روزبه اسحاقیان - محمود ثابت اقلیدی - مهدی جباری - بهزاد سلطانی - سلیمان علیمحمدی - مهرداد نوری زاده - آزاده وحیدی موثق

مسئولان درس، گزینش گران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار استاد	گروه ویراستاری	فیلتر نهایی	مستندسازی
فیزیک	امیرحسین برادران	امیرحسین برادران	مصطفی کیانی	زهره آقامحمدی - محمدمبین عمودی نژاد - محمدمهدی شکیبایی	محمدجواد سورچی	محمدرضا اصفهانی
شیمی	مسعود جعفری	ساجد شیری طرزم	امیرحسین معروفی - حسن رحمتی کوکنده	محمد حسن زاده مقدم - مبین روشن - دانیال بهارفضل	حسین شکوه	سمیه اسکندری
زمین شناسی	مهدی جباری	مهدی جباری	آزاده وحیدی موثق	آرین فلاح اسدی - علیرضا خورشیدی	جواد زینلی نوش آبادی	محیا عباسی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	اختصاصی: زهرالسادات غیانی عمومی: الهام محمدی
مسئول دفترچه آزمون	اختصاصی: آرین فلاح اسدی - عمومی: معصومه شاعری
حروف نگاری و صفحه آرایی	سیده صدیقه میرغیانی
مستندسازی و مطابقت مصوبات	مدیر گروه: مازیار شیروانی مقدم مسئول دفترچه اختصاصی: مهساسادات هاشمی - مسئول دفترچه عمومی: فریبا رئوفی
ناظر چاپ	حمید محمدی

توجه:

* دانش آموزانی که می‌خواهند به سؤال‌های هر دو زوج کتاب فیزیک جواب دهند باید به سؤال‌های ۱۶۱ تا ۱۹۰ فیزیک ۱ و ۲ پاسخ دهند.

* دانش آموزانی که فقط می‌خواهند به سؤال‌های فیزیک ۲ جواب دهند باید به سؤال‌های ۱۶۱ تا ۱۷۵ و ۱۹۱ تا ۲۰۵ پاسخ دهند.

* دانش آموزانی که فقط می‌خواهند به سؤال‌های فیزیک ۱ جواب دهند باید به سؤال‌های ۱۷۶ تا ۱۹۰ و ۲۰۶ تا ۲۲۰ پاسخ دهند.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

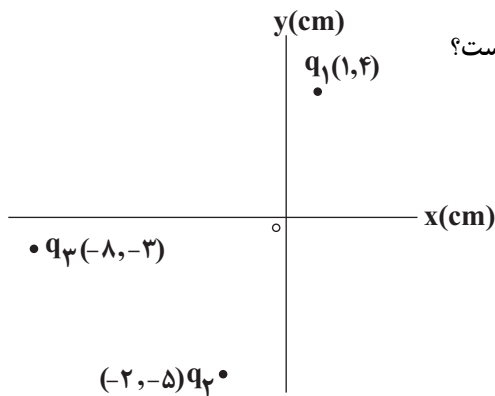
فیزیک ۲: کل کتاب

انتهای مثبت سری
ابریشم
آلومینیم
پوست انسان
کاغذ
چوب
پارچه کتان
انتهای منفی سری

۱۶۱- در شکل زیر، بخشی از جدول سری الکتروسیسته مالشی (تریبولکتريک) را مشاهده می‌کنید. اگر پارچه‌ای از جنس ابریشم را به آلومینیوم و قطعه‌ای کاغذی را به یک قطعه چوب مالش داده، سپس قطعه آلومینیومی را در کنار قطعه چوب قرار دهیم، به ترتیب از راست به چپ نوع بار قطعه آلومینیومی و نوع نیروی الکتریکی که قطعه آلومینیومی و قطعه چوبی به یکدیگر وارد می‌کنند، کدام است؟

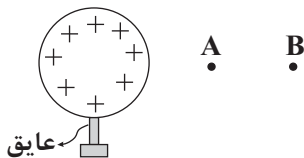
- (۱) مثبت، جاذبه
- (۲) منفی، جاذبه
- (۳) منفی، دافعه
- (۴) مثبت، دافعه

۱۶۲- مطابق شکل زیر، سه بار الکتریکی q_1 ، q_2 و q_3 در سه نقطه، در صفحه xy ثابت شده‌اند. اگر بردار برآیند نیروهای الکتریکی وارد بر بار q_2 در سوی مثبت محور x باشد، در این حالت نسبت $\frac{q_3}{q_1}$ کدام است؟

- (۱) $\frac{27}{4}$
- (۲) $\frac{4}{3}$
- (۳) $-\frac{4}{3}$
- (۴) $-\frac{27}{4}$

۱۶۳- مطابق شکل مقابل، ذره باردار با بار الکتریکی $q = +20 \mu C$ را از نقطه A با پتانسیل $50V$ و از مجاورت کره باردار تا نقطه B جابه‌جا می‌کنیم. اگر در این جابه‌جایی انرژی پتانسیل الکتریکی ذره $5mJ$ تغییر کند، پتانسیل نقطه B چند ولت است؟

- (۱) -300
- (۲) 300
- (۳) -200
- (۴) 200

۱۶۴- هنگامی که اختلاف پتانسیل بین دو صفحه یک خازن که فاصله بین صفحات آن هوا است را ۲۰۰ ولت افزایش دهیم، اندازه بار روی هر صفحه خازن $\frac{1}{8}$ نانوکولن اضافه می‌شود. اگر فاصله بین صفحات $\frac{1}{2}$ میلی‌متر باشد، مساحت هر یک از صفحات خازن

چند سانتی‌متر مربع است؟ $(\epsilon_0 = 9 \times 10^{-12} \frac{F}{m})$

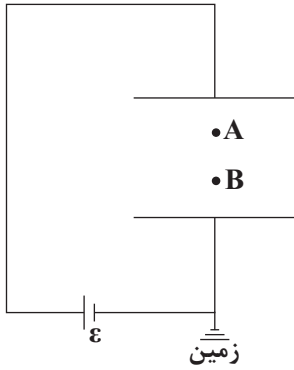
۱۶ (۴)

۸ (۳)

۴/۵ (۲)

۲ (۱)

۱۶۵- مطابق شکل زیر، دو صفحه یک خازن تخت افقی به پابانه‌های یک باتری متصل شده است. اگر صفحه پایینی این خازن را کمی به سمت پایین جابه‌جا کنیم، پس از برقراری تعادل الکتریکی، چه تعداد از کمیت‌های زیر کاهش می‌یابد؟

(آ) اختلاف پتانسیل الکتریکی بین نقطه‌های A و B $(V_A - V_B)$

(ب) پتانسیل الکتریکی نقطه B (V_B)

(پ) بار ذخیره شده در خازن

(ت) پتانسیل الکتریکی صفحه مثبت

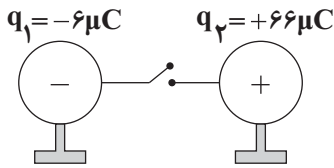
۱ (۱)

۲ (۲)

۳ (۳)

۴ (۴)

۱۶۶- مطابق شکل زیر، دو کره فلزی کاملاً مشابه که بر روی پایه‌های عایقی قرار دارند را با یک سیم رسانا به هم متصل می‌کنیم. اگر بعد از مدت $0.2s$ ، دو کره هم‌پتانسیل شوند، در این مدت چند میکروآمپر - ساعت بار الکتریکی از سیم عبور می‌کند؟

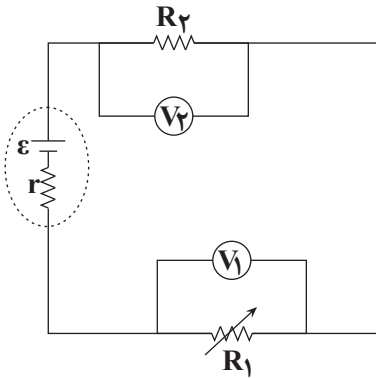
$\frac{5}{3}$ (۲)

۰/۰۲ (۱)

$\frac{5}{6}$ (۴)

۰/۰۱ (۳)

۱۶۷- در مدار شکل زیر، مقاومت R_1 را از صفر تا بینهایت افزایش می‌دهیم. در این حالت، عددی که ولت‌سنج‌های آرمانی V_1 و V_2 نشان می‌دهند، به ترتیب از راست به چپ، چگونه تغییر می‌کند؟

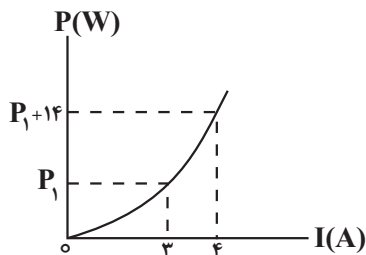
(۱) افزایش - کاهش

(۲) ابتدا افزایش و سپس کاهش - کاهش

(۳) کاهش - افزایش

(۴) کاهش - کاهش

۱۶۸- در شکل زیر، نمودار توان مصرفی یک مقاومت برحسب جریان الکتریکی عبوری از آن نشان داده شده است. اختلاف پتانسیل دوسر مقاومت به‌ازای جریان عبوری $6A$ از آن چند ولت است؟

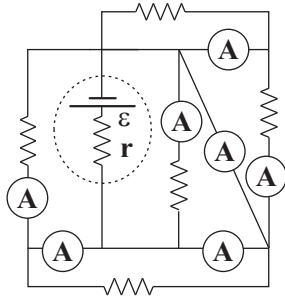
۶ (۱)

۳ (۲)

۲۴ (۳)

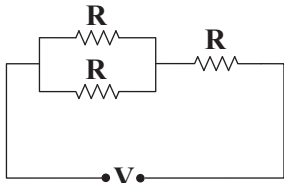
۱۲ (۴)

۱۶۹- در مدار شکل زیر تمام مقاومت‌ها مشابه و آمپرسنج‌ها ایده‌آل هستند. از چند آمپرسنج جریانی عبور نمی‌کند؟

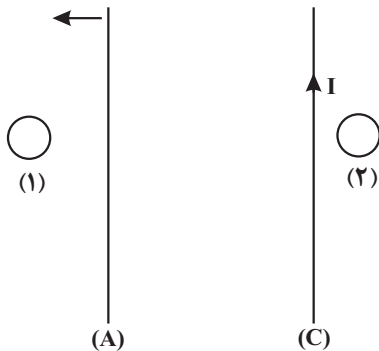
- ۳ (۱)
- ۲ (۲)
- ۵ (۳)
- ۴ (۴)

۱۷۰- ۵ مقاومت مشابه R را یکبار به صورت متوالی و یکبار هم به صورت موازی به هم می‌بندیم و دو سر مجموعه را به اختلاف پتانسیل ثابت یکسان V متصل می‌کنیم. اگر اختلاف توان مصرفی در دو حالت ۹۶ وات باشد، در این صورت توان مصرفی مجموعه زیر چند وات است؟

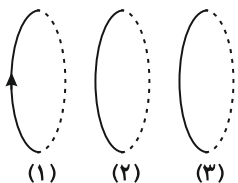
- ۴۸ (۱)
- $\frac{40}{3}$ (۲)
- $\frac{400}{3}$ (۴)
- ۱۰۰ (۳)

۱۷۱- در شکل زیر از دو سیم راست، بلند و موازی (A) و (C) جریان‌های ثابت و یکسانی عبور می‌کند. اگر نیروی مغناطیسی که دو سیم به یکدیگر وارد می‌کنند از نوع دافعه باشد، با حرکت سیم (A) به سمت چپ، جهت جریان القایی در حلقه‌های (۱) و (۲) به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

- (۱) ساعتگرد، ساعتگرد
- (۲) پادساعتگرد، پادساعتگرد
- (۳) پادساعتگرد، ساعتگرد
- (۴) ساعتگرد، پادساعتگرد

۱۷۲- از سه حلقه (۱)، (۲) و (۳) مطابق شکل جریان‌های I_1 ، I_2 و I_3 عبور می‌کند. اگر دو حلقه (۱) و (۲) یکدیگر را جذب نمایند و دو حلقه (۲) و (۳) یکدیگر را دفع نمایند، جهت جریان I_1 و جهت جریان I_3 ... جهت جریان I_2 است.

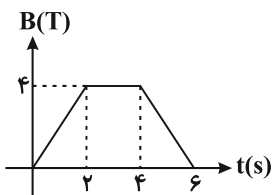

- (۱) مخالف - موافق
- (۲) موافق - مخالف
- (۳) موافق - موافق
- (۴) مخالف - مخالف

۱۷۳- بردار میدان مغناطیسی یکنواختی در SI به صورت $\vec{B} = \vec{i} + \sqrt{3}\vec{j}$ است. حلقه‌ای که مساحت آن 2cm^2 است را طوری در این میدان قرار می‌دهیم که سطح آن بر محور y عمود باشد. شار مغناطیسی عبوری از حلقه چند وبر است؟

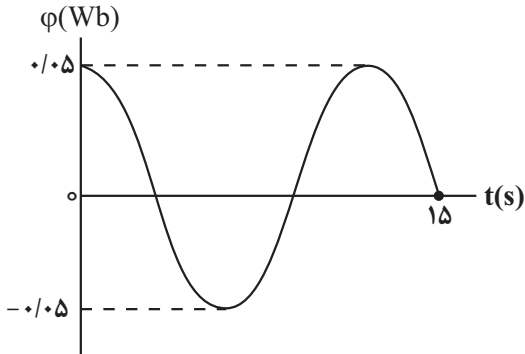
- (۱) 2×10^{-4}
- (۲) $2\sqrt{3} \times 10^{-4}$
- (۳) 4×10^{-4}
- (۴) صفر

۱۷۴- یک حلقه سیمی به شعاع ۲cm و مقاومت 5Ω عمود بر میدان مغناطیسی یکنواخت \vec{B} که بدون تغییر جهت اندازه آن مطابق نمودار زیر تغییر می‌کند، قرار گرفته است. در بازه زمانی $t = 4\text{s}$ تا $t = 6\text{s}$ ، بزرگی نیروی محرکه القایی در حلقه چند میلی‌ولت است؟ ($\pi = 3$)

- (۱) صفر
- (۲) ۲۴
- (۳) ۲/۴
- (۴) ۰/۲۴

۱۷۵- در شکل زیر، نمودار شارمغناطیسی عبوری از پیچه‌ای ۱۲ حلقه‌ای با مساحت ثابت را که در یک میدان مغناطیسی یکنواخت می‌چرخد، نشان داده‌ایم اگر جریان القایی متوسط عبوری از پیچه، در بازه زمانی $t_1 = 0$ تا $t_2 = 3s$ برابر $1/2A$ باشد، مقاومت

پیچه چند اهم است؟

- (۱) $\frac{1}{6}$
- (۲) $\frac{1}{4}$
- (۳) $\frac{1}{3}$
- (۴) $\frac{1}{2}$

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

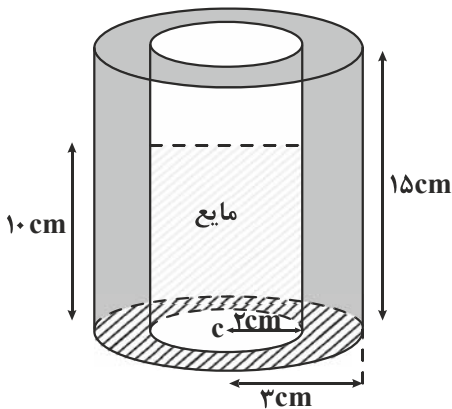
فیزیک ۱: کل کتاب

۱۷۶- اگر هر فرسنگ ۶۰۰۰ ذرع و هر ذرع ۱۰۴ سانتی‌متر باشد، ۳۱۲ کیلومتر چند فرسنگ است؟

- (۱) ۵۰
- (۲) ۴۰
- (۳) ۱۰۰
- (۴) ۸۰

۱۷۷- شیر A یک استخر خالی به حجم ۱۵۰۰ مترمکعب را در مدت زمان ۳۰ ساعت پر می‌کند. اگر پس از پرشدن $\frac{1}{3}$ حجم استخر توسط شیر A، شیر B را هم باز کنیم. استخر ۱۵ ساعت دیگر پر می‌شود. آهنگ خروج آب از شیر B بر حسب یکای لیتر بر دقیقه کدام است؟

- (۱) $\frac{2500}{3}$
- (۲) $\frac{2500}{9}$
- (۳) $\frac{100}{3}$
- (۴) $\frac{50}{3}$

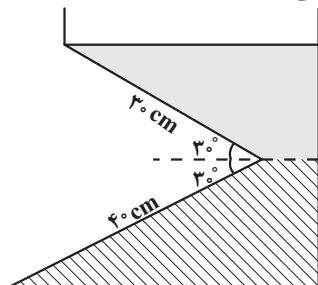

۱۷۸- مطابق شکل زیر، درون یک استوانه توخالی تا ارتفاع ۱۰ cm از مایعی به چگالی $\frac{5}{3} \frac{g}{cm^3}$ ، می‌ریزیم. اگر $\frac{4}{5}$ از حجم مایع درون ظرف را خالی کنیم، مجموع جرم ظرف و مایع درون آن، نصف می‌شود، جرم ظرف چند گرم است؟

- (۱) ۶۰۰
- (۲) ۳۶۰
- (۳) ۴۵۰
- (۴) ۷۵۰

۱۷۹- مطابق شکل زیر، دو مایع به چگالی‌های $\frac{3}{4} \frac{g}{cm^3}$ و $\frac{6}{8} \frac{g}{cm^3}$ درون ظرفی ریخته شده‌اند. با فرض آن‌که فشار هوا در

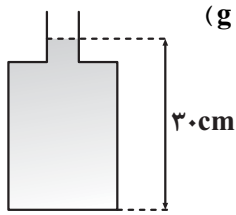
محل برابر با $75/25$ سانتی‌متر جیوه باشد، فشار کل وارد بر کف ظرف چند سانتی‌متر جیوه است؟

$$\left(g = 10 \frac{N}{kg}, \rho_{\text{جیوه}} = 13/6 \frac{g}{cm^3} \right)$$

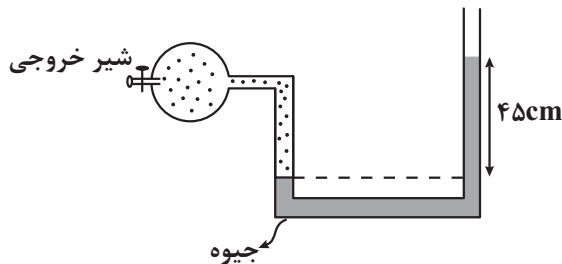
- (۱) ۸۹
- (۲) ۹۱
- (۳) ۸۷
- (۴) ۹۰

۱۸۰- مطابق شکل زیر، در ظرفی آب وجود دارد و سطح مقطع قسمت باریک و پهن ظرف به ترتیب 5cm^2 و 20cm^2 است. اگر به آب درون ظرف، $1/35\text{kg}$ جیوه اضافه کنیم، نیرویی که از طرف آب بر کف ظرف وارد می‌شود چند نیوتون و چگونه تغییر می‌کند؟ (جیوه در کف ظرف کاملاً پخش می‌شود. $\rho_{\text{آب}} = 1\frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$ ، $\rho_{\text{جیوه}} = 13/5\frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$ و $g = 10\frac{\text{N}}{\text{kg}}$)

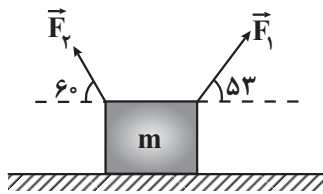
- (۱) ۳، کاهش
- (۲) ۳، افزایش
- (۳) ۵، افزایش
- (۴) تغییر نمی‌کند.

۱۸۱- در شکل زیر، فشار هوا 75cmHg می‌باشد. فشار گاز مخزن را با استفاده از شیر خروجی چند سانتی‌متر جیوه و چگونه تغییر دهیم تا در همان محل، اختلاف ارتفاع آزاد جیوه در دو طرف لوله U شکل، دوباره 45cm شود؟

- (۱) ۹۰، افزایش
- (۲) ۹۰، کاهش
- (۳) ۴۵، کاهش
- (۴) ۴۵، افزایش

۱۸۲- مطابق شکل زیر جسمی به جرم m روی سطح افقی دارای اصطکاکی به اندازه d به سمت راست جابه‌جا می‌شود. اگر کار نیروی \vec{F}_1 طی این جابه‌جایی ۲ برابر کار کل انجام شده بر روی جسم باشد، بزرگی نیروی \vec{F}_2 چند برابر بزرگی نیروی اصطکاک وارد بر جسم است؟ $(|\vec{F}_1| = 2|\vec{F}_2|, \cos 53^\circ = 0/6)$

- (۱) ۱۰
- (۲) ۱۲
- (۳) $\frac{6}{5}$
- (۴) ۶

۱۸۳- گلوله‌ای از ارتفاع 20 متری سطح زمین، با سرعت اولیه $4\frac{m}{s}$ در راستای قائم رو به پایین پرتاب می‌شود. بعد از چند متر پایین رفتن گلوله، انرژی جنبشی آن ۶ برابر انرژی جنبشی اولیه می‌شود؟ $(g = 10\frac{m}{s^2})$ و از مقاومت هوا صرف نظر شود.

- (۱) ۴
- (۲) ۵
- (۳) ۶
- (۴) ۸

۱۸۴- خودرویی به جرم 900kg در یک جاده افقی و از حال سکون شروع به حرکت می‌کند. اگر توان متوسط خودرو برابر 27 کیلووات باشد، تندی آن پس از 15s به چند کیلومتر بر ساعت می‌رسد؟ (از نیروی مقاومت هوا و اصطکاک صرف نظر شود.)

- (۱) ۵۴
- (۲) ۷۲
- (۳) ۹۰
- (۴) ۱۰۸

۱۸۵- شخصی توپی به جرم $1/5\text{kg}$ را از روی زمین برمی‌دارد و تا ارتفاع 12m بالا می‌برد و سپس آن را پرتاب می‌کند. اگر کل کار انجام شده توسط شخص روی توپ برابر با 192J باشد، تندی پرتاب توپ چند متر بر ثانیه بوده است؟ $(g = 10\frac{\text{N}}{\text{kg}})$ و از مقاومت هوا صرف نظر شود.

- (۱) ۲
- (۲) ۴
- (۳) ۶
- (۴) ۸

۱۸۶- اگر دمای جسمی بر حسب درجه فارنهایت ۹ درصد کاهش یابد، دمای آن به اندازه ۷ کلونین تغییر می‌کند. دمای جسم در ابتدا چند درجه سلسیوس بوده است؟

- (۱) ۱۲/۶ (۲) ۱۵۰ (۳) ۱۴۰ (۴) ۶۰

۱۸۷- یک گلوله فلزی توپر به شعاع ۲cm و جرم ۲۰۰g در دمای ۴۰°C قرار دارد. دمای گلوله را به چند درجه سلسیوس برسانیم

تا چگالی آن $\frac{g}{cm^3}$ ۰/۰۳ کاهش یابد؟ $(\frac{1}{C} = 4 \times 10^{-5} \text{ فلز } \alpha \text{ و } \pi = 3)$

- (۱) ۸۰ (۲) ۱۶۰ (۳) ۱۲۰ (۴) صفر

۱۸۸- اگر به ۱۰۰ گرم آب صفر درجه سلسیوس، ۲۱۰۰J گرما بدهیم، حجم آب چگونه تغییر می‌کند؟ $(c_{\text{آب}} = 4200 \frac{J}{kg \cdot C})$

- (۱) کاهش می‌یابد. (۲) افزایش می‌یابد.
(۳) ابتدا کاهش و سپس افزایش می‌یابد. (۴) ابتدا افزایش و سپس کاهش می‌یابد.

۱۸۹- قطعه فلزی با ظرفیت گرمایی $80 \frac{J}{C}$ را درون مقداری آب می‌اندازیم. اگر دمای اولیه قطعه فلز و آب به ترتیب ۱/۶ برابر دمای

تعادل و ۰/۲ برابر دمای تعادل باشد و $\frac{1}{8}$ گرمایی که قطعه فلز از دست می‌دهد به محیط اطراف داده شود، جرم آب چند گرم

بوده است؟ $(c_{\text{آب}} = 4200 \frac{J}{g \cdot C})$

- (۱) ۱۶ (۲) ۱۵/۵ (۳) ۱۴ (۴) ۱۲/۵

۱۹۰- ۵۰۰ گرم یخ ۰°C را درون ۵۰۰ گرم آب ۰°C قرار می‌دهیم. اگر یک گرمکن باتوان مصرفی ۱۰۰۰W و بازده ۸۰ درصد به مدت ۳۱۵s به مخلوط آب و یخ گرما دهد، دمای این مخلوط به چند درجه سلسیوس می‌رسد؟

$(L_F = 336000 \frac{J}{kg}, c_{\text{آب}} = 4200 \frac{J}{kg \cdot C})$

- (۱) صفر (۲) ۲۰ (۳) ۳۵ (۴) ۴۰

فیزیک ۲: کل کتاب وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

۱۹۱- چند الکترون از یک کره‌ی رسانای خنثی خارج شود تا بار الکتریکی آن $+8\mu C$ شود؟ $(e = 1/6 \times 10^{-19} C)$

- (۱) 5×10^{12} (۲) 8×10^{16} (۳) 5×10^{13} (۴) $12/8 \times 10^{13}$

۱۹۲- بار الکتریکی q روی محور x و در مکان $x = +10cm$ ثابت شده است و میدان الکتریکی آن در مکان $x_1 = -20cm$ برابر \vec{E} است. میدان الکتریکی حاصل از همان بار q در مکان $x_2 = +25cm$ ، مطابق کدام گزینه است؟

- (۱) $-4\vec{E}$ (۲) $2\vec{E}$ (۳) $4\vec{E}$ (۴) $-2\vec{E}$

۱۹۳- کره کوچک و توپر فلزی A با بار الکتریکی q_A در میدان الکتریکی قائم \vec{E}_A به حالت تعادل قرار دارد. اگر کره کوچک و توپر فلزی B که شعاع آن دو برابر شعاع کره A و بار الکتریکی آن برابر $q_B = -4q_A$ است را در میدان الکتریکی یکنواخت

$\vec{E}_B = -4\vec{E}_A$ رها کنیم، چه اتفاقی برای آن می‌افتد؟ (کره‌های A و B هم‌جنس‌اند و g شتاب گرانشی است.)

- (۱) در حال تعادل باقی می‌ماند. (۲) با شتاب g به سمت بالا شروع به حرکت می‌کند.
(۳) با شتاب $3g$ به سمت پایین شروع به حرکت می‌کند. (۴) با شتاب $3g$ به سمت بالا شروع به حرکت می‌کند.

۱۹۴- خازنی را که دی‌الکتریک آن هوا است به وسیله یک مولد پر نموده و سپس از مولد جدا می‌کنیم. اگر در این حالت فاصله بین صفحه‌های خازن را نصف کنیم، به ترتیب از راست به چپ، اختلاف پتانسیل الکتریکی و میدان الکتریکی بین دو صفحه خازن چند برابر می‌شود؟

- (۱) $\frac{1}{2}$ ، ۲ (۲) $\frac{1}{4}$ ، ۲ (۳) ۱، ۲ (۴) $\frac{1}{2}$ ، ۱

۱۹۵- فاصله بین صفحات یک خازن باردار جداشده از باتری $\frac{1}{3}$ میلی متر است. اگر ۶ میکروکولن بار از صفحه مثبت خازن به صفحه منفی آن منتقل کنیم. بزرگی میدان الکتریکی بین صفحات خازن، 240 واحد SI تغییر می کند. ظرفیت خازن چند میکروفاراد است؟ (فاصله بین صفحات خازن خلأ است.)

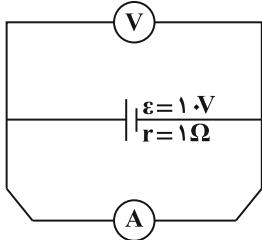
$\frac{25}{3}$ (۴)

$\frac{250}{3}$ (۳)

$\frac{125}{3}$ (۲)

$\frac{25}{6}$ (۱)

۱۹۶- در مدار شکل زیر، اعدادی که ولتسنج ایده آل و آمپرسنج ایده آل نشان می دهند، به ترتیب از راست به چپ بر حسب واحدهای

SI کدام است؟

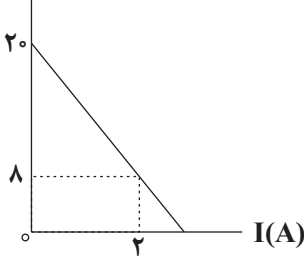
(۱) ۱۰ و صفر

(۲) ۱۰ و ۹

(۳) صفر و صفر

(۴) صفر و ۱۰

V(V)

۱۹۷- نمودار اختلاف پتانسیل دو سر یک باتری بر حسب جریان عبوری از آن، مطابق شکل

زیر است. به دو سر این باتری یک رئوستا (مقاومت متغیر) متصل می کنیم. اگر

مقاومت این رئوستا را 5Ω افزایش دهیم، توان خروجی مولد تغییر نمی کند. در حالت

دوم توان تلف شده در باتری چند وات است؟

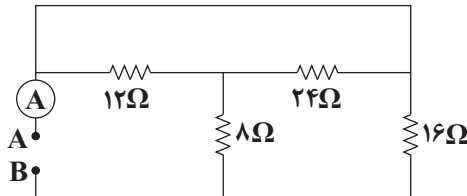
$\frac{32}{3}$ (۲)

(۱) ۲۴

$\frac{16}{3}$ (۴)

(۳) $\frac{24}{3}$

۱۹۸- در مدار شکل مقابل، آمپرسنج ایده آل $3A$ را نشان می دهد. اختلاف پتانسیل بین دو نقطه A و B چند ولت است؟

(۱) ۴۸

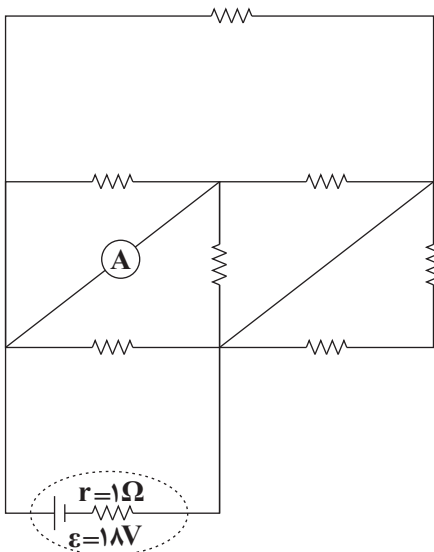
(۲) ۳۶

(۳) ۱۸

(۴) ۲۴

۱۹۹- در مدار شکل مقابل، تمام مقاومتها مشابه و اندازه هر یک برابر $R = 12\Omega$

است. در این مدار، آمپرسنج آرمانی، چند آمپر را نشان می دهد؟

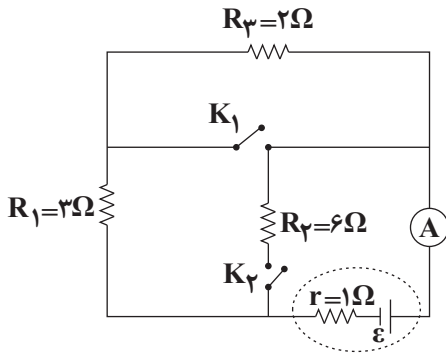
(۱) $\frac{3}{2}$

(۲) $\frac{9}{2}$

(۳) $\frac{9}{4}$

(۴) $\frac{9}{8}$

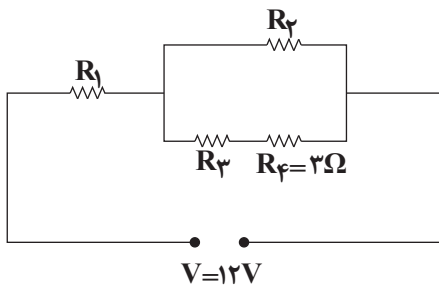
۲۰۰- در مدار شکل زیر، وقتی هر دو کلید باز باشند آمپرسنج آرمانی ۲A را نشان می‌دهد. اگر هر دو کلید بسته شوند، آمپرسنج چند

آمپر را نشان خواهد داد؟

- ۱ (۱)
- ۳ (۲)
- ۲/۴ (۳)
- ۴ (۴)

۲۰۱- در مدار شکل مقابل توان مصرفی همه مقاومت‌ها یکسان است. توان مصرفی کل مدار چند وات است؟

- ۲ (۱)
- ۴ (۲)
- ۲۷ (۳)
- ۱۶ (۴)

۲۰۲- ذره‌ای با بار الکتریکی $-5\mu\text{C}$ و جرم ۴ میلی‌گرم با تندی $2 \times 10^4 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ از غرب به شرق وارد میدان مغناطیسی یکنواختی

می‌شود. اگر بزرگی شتاب حرکت ذره در لحظه ورود به میدان مغناطیسی $8 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$ و به سمت پایین باشد، اندازه میدان مغناطیسی

چند گاوس و جهت آن چگونه است؟ ($g = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$)

- (۱) ۸/۰ و شمال
- (۲) ۸/۰ و جنوب
- (۳) ۳/۲+ و شمال
- (۴) ۳/۲+ و جنوب

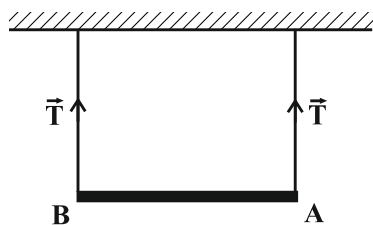
۲۰۳- از یک سیم‌لوله آرمانی به طول ۰۶ سانتی‌متر جریان بیشینه ۴ آمپری عبور می‌کند. اگر اندازه میدان مغناطیسی درون آن و دور

از لبه‌ها ۲۰ گاوس باشد، تعداد دورهای سیم‌لوله کدام است؟ ($\mu_0 = 12 \times 10^{-7} \frac{\text{T.m}}{\text{A}}$)

- (۱) ۲۵۰
- (۲) ۹۰
- (۳) ۱۵۰
- (۴) ۶۰

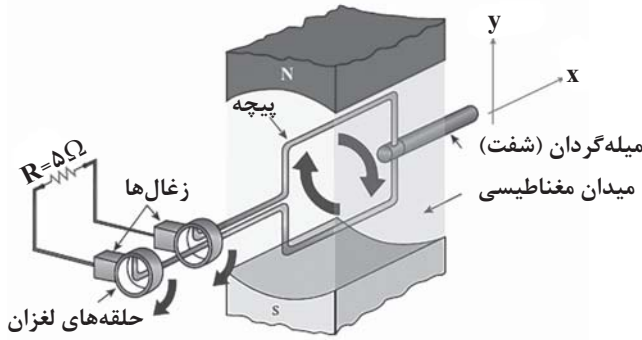
۲۰۴- میله‌ای به جرم ۵۰g توسط دو نخ به سقف آویزان شده است و جریانی به بزرگی ۴A از A به طرف B در آن برقرار است. در صورتی‌که

کشش هریک از نخ‌ها ۰/۱۵N باشد، بزرگی میدان مغناطیسی که بر صفحه عمود است، چند تسلا است و جهت آن کدام است؟ (جرم هر متر از

میله ۱۰ گرم است و $g = 10 \frac{\text{N}}{\text{kg}}$)

- (۱) ۰/۱، درون‌سو
- (۲) ۰/۱، برون‌سو
- (۳) ۰/۰۱، درون‌سو
- (۴) ۰/۰۱، برون‌سو

۲۰۵- مطابق شکل زیر، یک مولد جریان متناوب به یک مقاومت متصل است، اگر در لحظه‌ای که میدان مغناطیسی یکنواخت موازی صفحه بیچه است جریان مولد برابر ۴ آمپر باشد، در لحظه‌ای که میدان مغناطیسی و صفحه بیچه با یکدیگر زاویه ۶۰ درجه می‌سازند، توان مصرفی در مقاومت چند وات می‌شود؟

- (۱) ۲۰
(۲) ۶۰
(۳) ۸۰
(۴) ۵۰

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

فیزیک ۱: کل کتاب

۲۰۶- حاصل کمیت $A = 10^{28} \frac{\text{ng} \cdot \text{cm}^2}{\text{Ts}^2}$ مطابق کدام گزینه است؟

- (۱) 10^{-10} J (۲) 10^{-10} W (۳) 10^{-12} W (۴) 10^{-12} J

۲۰۷- دو ظرف مشابه را جداگانه از مایع‌های A و B پر کرده‌ایم. درون مایع A یک گلوله آلومینیمی توپر به جرم m و درون مایع B یک گلوله آلومینیمی توپر دیگر به جرم $\frac{1}{4}m$ می‌اندازیم. جرم بیرون ریخته شده از مایع A، دو برابر جرم بیرون ریخته شده از مایع B خواهد بود. اگر جرم مساوی از این دو مایع را با یکدیگر مخلوط کنیم، چگالی مخلوط این دو مایع چند برابر چگالی مایع A است؟

- (۱) $\frac{2}{3}$ (۲) $\frac{4}{3}$ (۳) $\frac{8}{9}$ (۴) $\frac{16}{9}$

۲۰۸- درون کره‌ای آهنی به چگالی $8 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$ ، حفره‌ای به حجم 200 cm^3 وجود دارد. اگر این کره را درون ظرفی که از الکل پر شده است، فرو ببریم، 80 g الکل از ظرف سرریز می‌شود. جرم کره آهنی چند کیلوگرم است؟ (چگالی الکل $0.8 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$ است و مایع به درون حفره کره وارد نمی‌شود).

- (۱) $9/6$ (۲) $6/4$ (۳) $4/8$ (۴) 8

۲۰۹- از عبارتهای زیر چند عبارت درست است؟

- (آ) اگر مقداری جیوه را روی سطح افقی شیشه‌ای بریزیم، جیوه روی سطح شیشه را تر می‌کند.
(ب) کشش سطحی در مایع‌ها، نوعی نیروی هم‌چسبی بین مولکول‌های مایع است.
(پ) دگرچسبی، نیرویی است که مولکول‌های یک ماده را به سوی مولکول‌های ماده مجاور می‌کشد.
(ت) وقتی لوله موئین را وارد یک ظرف آب کنیم، سطح آب درون لوله از سطح آب درون ظرف پایین‌تر قرار می‌گیرد.

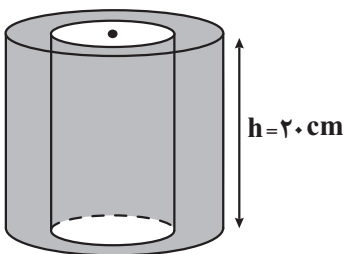
- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۲۱۰- مطابق شکل دو استوانه توخالی قائم هم‌مرکز که شعاع آنها به ترتیب ۵ cm و ۱۰ cm هستند،

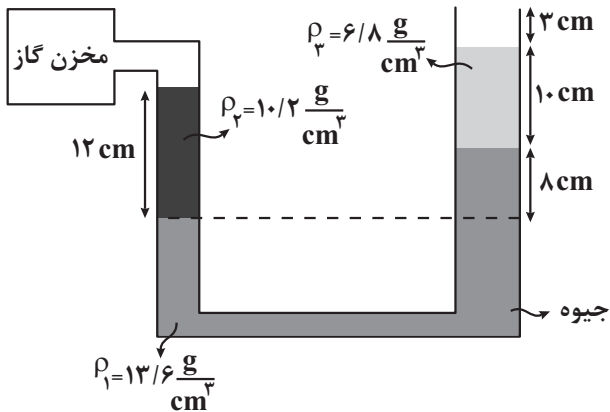
در اختیار داریم. مقدار جرم ۵۰۰ گرم از یک مایع به چگالی $4 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$ را یک‌بار در فضای بین دو استوانه و بار دیگر درون استوانه داخلی می‌ریزیم. اگر فشار وارد بر سطح از طرف مایع در حالت

اول و دوم به ترتیب برابر P_1 و P_2 باشد، $\frac{P_1}{P_2}$ کدام است؟ ($g = 10 \frac{\text{N}}{\text{kg}}$)

- (۱) $\frac{1}{2}$ (۲) $\frac{1}{3}$ (۳) $\frac{2}{3}$ (۴) $\frac{3}{4}$

۲۱۱- در شکل زیر، سطح مقطع شاخه سمت راست لوله دو برابر سطح مقطع شاخه سمت چپ آن است. فشار پیمانه‌ای گاز درون مخزن حداکثر چند سانتی‌متر جیوه افزایش یابد تا مایع از شاخه سمت راست، سرریز نشود؟

- (۱) ۶
- (۲) ۹
- (۳) ۱۰
- (۴) ۱۳

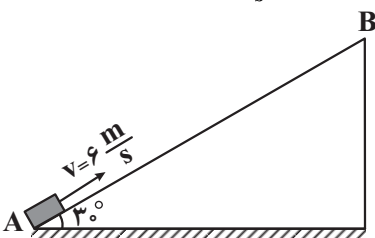
۲۱۲- اگر با استفاده از یک شیر، قطر مقطع گذر آب در لوله‌ای را $\frac{1}{3}$ برابر کنیم، تندی آب خروجی چند درصد افزایش می‌یابد؟ (جریان آب لایه‌ای و پایا است.)

- (۱) ۹
- (۲) ۹۰۰
- (۳) ۸
- (۴) ۸۰۰

۲۱۳- جسمی به جرم ۲kg را با تندی $4 \frac{m}{s}$ در راستای قائم به طرف بالا پرتاب می‌کنیم. وقتی جسم به نقطه پرتاب برمی‌گردد، تندی آن به $\frac{1}{3}$ مقدار اولیه خود می‌رسد. ارتفاع اوج جسم از محل پرتاب چند متر بوده است؟ ($g = 10 \frac{N}{kg}$ و نیروی مقاومت هوا در مسیر رفت و برگشت ثابت فرض می‌شود.)

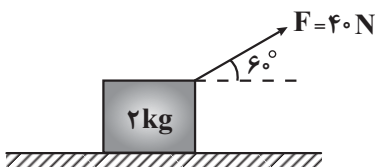
- (۱) $\frac{4}{45}$
- (۲) $\frac{45}{4}$
- (۳) $\frac{4}{9}$
- (۴) $\frac{9}{4}$

۲۱۴- مطابق شکل زیر، جسمی به جرم m را از نقطه A با تندی $6 \frac{m}{s}$ به طرف بالای سطح شیب‌دار پرتاب می‌کنیم. این جسم در نقطه B متوقف شده و در بازگشت، با تندی $4 \frac{m}{s}$ به نقطه A برمی‌گردد. فاصله A تا B چند متر است؟ ($g = 10 \frac{m}{s^2}$ و بزرگی نیروی اصطکاک در مسیر رفت و برگشت یکسان است.)

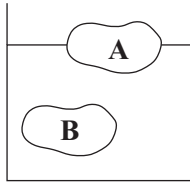
- (۱) $\frac{1}{3}$
- (۲) $\frac{1}{6}$
- (۳) $\frac{2}{6}$
- (۴) $\frac{2}{3}$

۲۱۵- مطابق شکل زیر، جسمی به جرم ۲kg تحت اثر نیروی $F = 40N$ قرار می‌گیرد. اگر معادله سرعت - زمان این جسم در SI به صورت $v = 5t - 3$ باشد، اندازه کار نیروی اصطکاک در بازه زمانی $t_1 = 1s$ تا $t_2 = 2s$ چند ژول است؟

- (۱) ۳۰
- (۲) ۴۵
- (۳) ۶۰
- (۴) ۹۰

۲۱۶- شکل زیر موقعیت دو جسم A و B با حجم‌های یکسان را درون یک ظرف حاوی آب صفر درجه سلسیوس نشان می‌دهد و در این حالت نیروی شناوری وارد بر دو جسم به ترتیب برابر F_A و F_B است. اگر دمای آب ۳ درجه سلسیوس افزایش یابد، پس از رسیدن مجموعه به حال تعادل نیروی شناوری وارد بر دو جسم به ترتیب F'_A و F'_B می‌شود. در مورد مقایسه این نیروها کدام گزینه صحیح است؟ (از تغییر حجم جسم‌های A و B در اثر تغییر دما صرف نظر کنید).

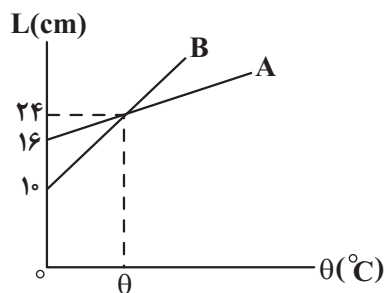
(۱) $F'_A = F'_B$ و $F_A < F_B$

(۲) $F'_A = F'_B$ و $F_A = F_B$

(۳) $F'_A < F'_B$ و $F_A < F_B$

(۴) $F'_A < F'_B$ و $F_A = F_B$

۲۱۷- نمودار تغییرات طول دو میله A و B بر حسب دما به صورت زیر است. ضریب انبساط طولی میله B چند برابر ضریب انبساط طولی میله A است؟

(۱) $\frac{14}{5}$

(۲) $\frac{17}{5}$

(۳) $\frac{5}{14}$

(۴) $\frac{5}{17}$

۲۱۸- اگر دمای یک ورقه فلزی را 5°C افزایش دهیم، مساحت آن ۲ درصد افزایش می‌یابد. اگر با این ورقه، مکعبی بسازیم و دمایش را 20°C افزایش دهیم، حجم آن چند درصد افزایش می‌یابد؟

(۴) ۲۲

(۳) ۲۰

(۲) ۱۲

(۱) ۱۰

۲۱۹- در یک کتری برقی با توان ۲kW و بازده ۸۰ درصد آب در حال جوشیدن است. در مدت $226/8\text{s}$ چند گرم آب به بخار تبدیل می‌شود؟ ($L_v = 2268 \frac{\text{J}}{\text{g}}$)

(۴) ۲۰

(۳) ۱۶۰

(۲) ۱۶

(۱) ۲۰۰

۲۲۰- برای آشکارسازی تابش‌های از ابزاری به نام دمانگار استفاده می‌شود. در روز باد از سمت می‌وزد.

(۲) فروسرخ - ساحل به دریا

(۱) فرابنفش - ساحل به دریا

(۴) فروسرخ - دریا به ساحل

(۳) فرابنفش - دریا به ساحل

توجه:

* دانش آموزانی که می‌خواهند به سؤال‌های هر دو زوج کتاب شیمی جواب دهند باید به سؤال‌های ۲۲۱ تا ۲۵۰ شیمی ۱ و ۲

پاسخ دهند.

* دانش آموزانی که فقط می‌خواهند به سؤال‌های شیمی ۲ جواب دهند باید به سؤال‌های ۲۲۱ تا ۲۳۵ و ۲۵۱ تا ۲۶۵

پاسخ دهند.

* دانش آموزانی که فقط می‌خواهند به سؤال‌های شیمی ۱ جواب دهند باید به سؤال‌های ۲۳۶ تا ۲۵۰ و ۲۶۶ تا ۲۸۰

پاسخ دهند.

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

شیمی ۲: کل کتاب

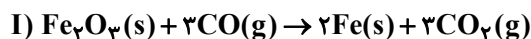
C
Si
Ge
Sn
Pb

۲۲۱- با توجه به عنصرهای روبه‌رو همه عبارت‌های زیر درست‌اند، به‌جز.....

- ۱) اتم عنصرهای نافلزی و شبه فلزی در واکنش با دیگر اتم‌ها الکترون به اشتراک می‌گذارند.
- ۲) در آرایش الکترونی اتم آن‌ها، شمار الکترون‌ها در بیرونی‌ترین زیرلایه با نخستین زیرلایه اشغال شده یکسان است.
- ۳) Si و Ge خواص فیزیکی و شیمیایی یکسانی داشته و خواص فیزیکی آنها بیشتر شبیه فلزهاست.
- ۴) با افزایش شعاع اتمی در این گروه، خواص فلزی و شمار زیرلایه‌های اشغال‌شده از الکترون افزایش می‌یابد.

۲۲۲- از واکنش ۲۰ تن سنگ معدن Fe_3O_4 با خلوص ۵۰ درصد مطابق معادله (I) با بازده ۸۰ درصد، چند تن آهن تولید می‌شود و گاز آلاینده حاصل از آن را با چند کیلوگرم کلسیم‌اکسید مطابق معادله (II) می‌توان جذب کرد؟ (گزینه‌ها را از راست به چپ

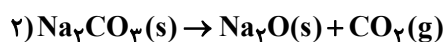
بخوانید.) ($C = 12, O = 16, Ca = 40, Fe = 56: g.mol^{-1}$)

(۱) $8/4 \times 10^3, 5/6$ (۲) $15 \times 10^3, 2/8$ (۳) $15 \times 10^3, 5/6$ (۴) $8/4 \times 10^3, 2/8$

۲۲۳- بر اثر تجزیه مول‌های برابری از Na_2CO_3 و $NaHCO_3$ ، $26/4 g$ گاز CO_2 و $5/4 g$ بخار آب تولید می‌شود. در این شرایط بازده

درصدی واکنش اول چند برابر بازده درصدی واکنش دوم است؟ (معادله‌ها موازنه نشده است.) ($C = 12, O = 16, H = 1: g.mol^{-1}$)

(۱) $1/5$ (۲) 2 (۳) $3/4$ (۴) 4

۲۲۴- همه موارد زیر نادرست‌اند، به‌جز: ($H = 1, C = 12: g.mol^{-1}$)

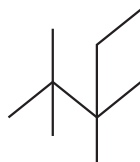
۱) ترکیب «۴- اتیل - ۲، ۲- دی‌متیل‌هگزان»، با ترکیب $(CH_3)_3CCH_2CH(C_2H_5)CH_2CH_3$ ایزومر است.

۲) اگر به‌جای اتم‌های هیدروژن در اتان یک گروه اتیل و ۵ گروه متیل قرار دهیم فرمول پیوند - خط

ترکیب به‌دست آمده به‌صورت روبه‌رو است.

۳) نام «۵- برم - ۱- کلروپنتان» می‌تواند نام درستی برای یک ترکیب آلی باشد.

۴) بیش از ۹۰ درصد جرم ترکیب «۲، ۲، ۳، ۳- تترامتیل‌پنتان» را اتم‌های کربن تشکیل می‌دهد و یکی از ایزومرهای نونان است.

۲۲۵- آلکین A را در مقدار کافی اکسیژن سوزانده‌ایم. اگر نسبت جرم کربن دی‌اکسید تولید شده به جرم آلکین اولیه، برابر ۳/۳ باشد، به ترتیب از راست به چپ در ساختار این آلکین چند پیوند اشتراکی وجود دارد و در فرایند سیر شدن کامل این آلکین،

چند درصد به جرم مولی آن افزوده می‌شود؟ (C = ۱۲, H = ۱, O = ۱۶ : g.mol⁻¹)

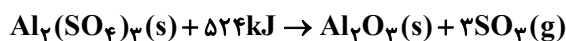
- ۱-۸ (۱) ۹-۱۱ (۲) ۱۰-۱۱ (۳) ۱۰-۸ (۴)

۲۲۶- کدام گزینه درست است؟ (c = ۴/۱۸, c = ۱/۹۷ : J.g⁻¹.°C⁻¹)

- (۱) ظرفیت گرمایی ویژه در دما و فشار اتاق، افزون بر نوع ماده به مقدار ماده بستگی دارد.
 (۲) اگر به جرم برابری از آب و روغن زیتون مقدار گرمای برابری داده شود، تغییر دمای روغن زیتون به تقریب نصف تغییر دمای آب است.
 (۳) اگر دمای آب در ظرف (۱) از ظرف (۲) بالاتر باشد، انرژی گرمایی و میانگین انرژی جنبشی ظرف (۱) حتماً بالاتر است.
 (۴) با استفاده از گرماسنج لیوانی می‌توان ΔH فرایندهای انحلال و واکنش‌هایی که در حالت محلول انجام می‌شوند را تعیین کرد.
- ۲۲۷- اگر آنتالپی سوختن گرافیت برابر ۳۹۳- کیلوژول بر مول باشد، ارزش سوختی این ماده چند کیلوژول بر گرم است و برای تأمین گرمای لازم برای تجزیه ۱۷۱g آلومینیم سولفات با خلوص ۸۰٪ مطابق واکنش زیر، به چند گرم گرافیت نیاز است؟

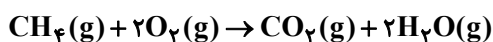
(C = ۱۲, Al = ۲۷, S = ۳۲, O = ۱۶ : g.mol⁻¹) (گزینه‌ها را از راست به چپ بخوانید.)

(از گرمای جذب شده توسط ناخالصی‌های آلومینیم سولفات صرف نظر کنید.)

- ۱) ۴/۶ - ۳۱/۷۵ ۲) ۶/۴ - ۳۲/۷۵ ۳) ۴/۶ - ۳۲/۷۵ ۴) ۶/۴ - ۳۱/۷۵

۲۲۸- اگر آنتالپی پیوند C-H به اندازه $50kJ.mol^{-1}$ از آنتالپی پیوند O-H کمتر و آنتالپی پیوند C=O به اندازه $302kJ.mol^{-1}$ از آنتالپی پیوند O=O بیشتر باشد، ΔH واکنش زیر برابر چند کیلوژول است؟

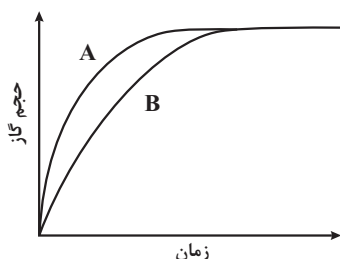
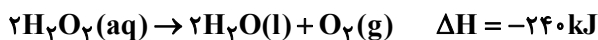
- ۱) -۷۵۶ ۲) -۷۸۴ ۳) -۸۰۴ ۴) -۸۳۲

۲۲۹- چند مورد از مطالب زیر درست‌اند؟

- آ) گروه عاملی، آرایش منظمی از مولکول‌هاست که به ترکیب آلی دارای آن، خواص فیزیکی و شیمیایی منحصر به فردی می‌بخشد.
 ب) تفاوت شمار اتم‌های هیدروژن در فرمول شیمیایی ۲- هپتانون و بنزالدهید، برابر ۸ است.
 پ) در گروه‌های عاملی هیدروکسیل و اتری، اتم اکسیژن به ترتیب به یک و دو اتم کربن با پیوند یگانه متصل است.
 ت) ترکیب‌های آلی موجود در ادویه‌ها در ساختار خود افزون بر اتم‌های هیدروژن و کربن، اتم‌های اکسیژن، گاهی نیتروژن و گوگرد نیز دارند.

- ۱) ۴ ۲) ۳ ۳) ۲ ۴) ۱

۲۳۰- ۱۰۰ میلی‌لیتر محلول ۰/۲ مولار آب اکسیژنه (هیدروژن پراکسید) در دو ظرف A و B به‌طور همزمان و در شرایط یکسان قرار داده شده است، اگر به ظرف A چند قطره پتاسیم یدید اضافه شود، چند مورد از مطالب زیر درست است؟

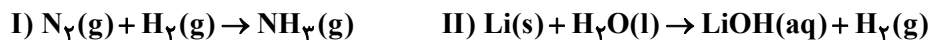

- نمودار تغییرات حجم گاز حاصل در دو ظرف به‌صورت روبه‌رو است:
- با گرم کردن محلول‌ها، واکنش در ظرف A با سرعت بیشتری پیش می‌رود.
- در صورت تکرار آزمایش با همان حجم محلول ۰/۱ مولار، گرمای آزاد شده به نصف کاهش خواهد یافت.
- سرعت متوسط تولید گاز اکسیژن در ظرف A، قطعاً بیش‌تر از سرعت متوسط تولید H₂O در ظرف B است.

- ۱) ۱ ۲) ۲ ۳) ۳ ۴) ۴

۲۳۱- در محفظه در بسته، H_2 مورد نیاز برای واکنش تولید آمونیاک از اضافه کردن لیتیم به آب به دست می‌آید. سرعت واکنش (I) بر حسب مول بر دقیقه، $\frac{1}{6}$ سرعت واکنش (II) است. اگر پس از ۴ دقیقه از شروع واکنش‌ها، $\frac{1}{8}$ گرم H_2 در ظرف داشته

باشیم، سرعت متوسط تولید آمونیاک در این مدت چند مول بر دقیقه بوده است؟ ($H = 1: g.mol^{-1}$)

(معادله واکنش‌ها موازنه شود و واکنش‌ها را کامل در نظر بگیرید.)

۰/۱ (۴) ۰/۱۵ (۳) ۰/۰۵ (۲) ۰/۰۷۵ (۱)

۲۳۲- همه عبارتهای زیر درست بیان شده‌اند، به جز

- (۱) تفلون، پروتئین و برم به ترتیب پلیمر ساختگی، درشت‌مولکول طبیعی و یک مولکول کوچک هستند.
- (۲) پنبه از الیاف سلولز تشکیل شده و سلولز، زنجیری بسیار بلند است که از اتصال شمار بسیار زیادی مولکول گلوکز به یکدیگر ساخته می‌شود.
- (۳) در ساختار هر مولکول پلی‌اتن، هزاران اتم کربن و هیدروژن وجود دارد و پلی‌اتن می‌تواند با برم مایع واکنش دهد.
- (۴) تاکنون هیچ قاعده‌ای برای اتصال شمار مونومرها به یکدیگر ارائه نشده است و انعطاف‌پذیری پلی‌اتن شاخه‌دار، بیشتر از نوع دیگر پلی‌اتن است.

۲۳۳- چه تعداد از موارد زیر درست است؟ ($H = 1, O = 16, C = 12: g.mol^{-1}$)

- مونومر مورد استفاده در ساخت ظروف یکبار مصرف یک ترکیب آروماتیک بوده و تعداد پیوندهای دوگانه آن برابر تعداد اتم‌های فلوئور در واحد سازنده پلیمر مورد استفاده در نخ دندان است.

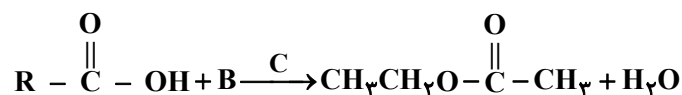
- نیروهای بین مولکولی، چگالی و شفافیت در پلی‌اتن شاخه‌دار کمتر از پلی‌اتن بدون شاخه است.

- اختلاف جرم مولی الکل و اسید سازنده استر $CH_3(CH_2)_3COOCH_3$ برابر 70 گرم بر مول است.

- نیروهای بین مولکولی در پلی‌آمیدها برخلاف پلی‌استرها از نوع پیوند هیدروژنی است.

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۲۳۴- با توجه به واکنش زیر، کدام گزینه نادرست است؟ ($H = 1, C = 12, O = 16: g.mol^{-1}$) (R) بخش هیدروکربنی اسید، B و C نماد دو ماده شیمیایی فرضی است.)

(۱) ترکیب C نقش کاتالیزگر داشته و در تهیه صنعتی اتانول از اتیلن نیز کاربرد دارد.

(۲) تفاوت جرم مولی ترکیب B با استون برابر 12 گرم بر مول بوده و همانند استون به هر نسبتی در آب محلول است.

(۳) $RCOOH$ یک اسید دوکربنی است و یکی از پرکاربردترین اسیدها در زندگی روزانه است.

(۴) در بین مواد شرکت‌کننده در این واکنش تنها دو ترکیب از آن‌ها امکان تشکیل پیوند هیدروژنی میان مولکول‌های خود را دارند.

۲۳۵- 0.04 مول استیرن را در واکنش پلیمری شدن شرکت می‌دهیم و در نهایت 4×10^{18} مولکول پلی‌استیرن با جرم‌های برابر به دست می‌آید. جرم یک مول از این پلی‌استیرن به تقریب برابر چند کیلوگرم بوده و تعداد پیوندهای اشتراکی موجود در یک

مولکول از این پلیمر کدام است؟ ($C = 12, H = 1: g.mol^{-1}$) (گزینه‌ها را از راست به چپ بخوانید.)

۱۲۰۴۰۰ - ۶۲۶ (۴) ۶۰۲۰۰ - ۶۲۶ (۳) ۶۰۲۰۰ - ۳۱۳ (۲) ۱۲۰۴۰۰ - ۳۱۳ (۱)

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

شیمی ۱: کل کتاب

۲۳۶- کدام یک از گزینه‌های زیر نا درست است؟

- (۱) در بین ایزوتوپ‌های طبیعی هیدروژن تنها یک رادیوایزوتوپ وجود دارد.
- (۲) یون یدید با یونی که حاوی فراوان‌ترین ایزوتوپ طبیعی عنصر تکنسیم است، اندازه مشابهی دارد و غده تیروئید این یون را نیز جذب می‌کند.
- (۳) اورانیم شناخته‌شده‌ترین فلز پرتوزایی است که یکی از ایزوتوپ‌های آن، اغلب به عنوان سوخت در راکتورهای اتمی به کار می‌رود.
- (۴) اغلب هسته‌هایی که نسبت شمار نوترون به پروتون آنها برابر یا بیش از ۱/۵ باشد، ناپایدارند و با گذشت زمان متلاشی می‌شوند.

۲۳۷- عنصر X دارای دو ایزوتوپ است. اگر درصد فراوانی ایزوتوپ X^{105} ، $\frac{1}{4}$ درصد فراوانی ایزوتوپ سنگین‌تر و جرم اتمی میانگین

X برابر 108 amu باشد تفاوت شمار نوترون‌ها در ایزوتوپ سنگین‌تر با شمار نوترون‌ها در Al^{27} کدام است؟ (عدد جرمی را هم ارز با جرم اتمی در نظر بگیرید.)

- (۱) ۶ (۲) ۷ (۳) ۸ (۴) ۳

۲۳۸- شمار اتم‌ها در ۱۰۸ گرم آب با شمار مولکول‌ها در چند گرم گلوکز ($C_6H_{12}O_6$) یکسان است؟

($H = 1, C = 12, O = 16 : g.mol^{-1}$)

- (۱) ۱۰۸۰ (۲) ۵۴۰ (۳) ۳۲۴۰ (۴) ۱۶۲۰

۲۳۹- چند مورد از مطالب زیر درست هستند؟ ($Al = 27, O = 16 : g.mol^{-1}$)

(آ) عنصرهای یک گروه در جدول دوره‌ای، همگی آرایش الکترون - نقطه‌ای مشابهی دارند.

(ب) نسبت شمار الکترون‌های ظرفیت Fe ۲ به این شمار در As ۳۳ برابر با ۱/۸ است.

(پ) به ازای تشکیل ۵/۱g آلومینیم اکسید، $10^23 \times 1/806$ الکترون مبادله می‌شود.

(ت) در عنصری از دوره چهارم جدول تناوبی که شمار الکترون‌های با $I = 1$ آن چهار برابر شمار الکترون‌های با $I = 2$ آن است، مجموع $n + l$ الکترون‌های ظرفیت آن برابر ۲۳ است.

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۲۴۰- اگر آرایش الکترونی یون X^{3+} به زیرلایه $3d^3$ ختم شود، چند مورد از مطالب زیر درباره این یون درست است؟

(آ) دارای هفت زیرلایه اشغال شده از الکترون است.

(ب) آخرین لایه الکترونی آن دارای ۱۲ الکترون است.

(پ) دارای ۵ الکترون با $I = 2$ است.

(ت) دارای دو زیرلایه نیمه پر است.

(ث) عدد اتمی عنصر آن ۲۴ بوده و در گروه ۴ جدول جای دارد.

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

۲۴۱- مخلوطی از مواد A, B, C, D و E در داخل یک ظرف تا دمای $190^\circ C$ سرد شده است. با توجه به نقطه جوش هریک از این پنج ماده کدام گزینه درست است؟ (نماد عناصر فرضی هستند.)

ماده	A	B	C	D	E
نقطه جوش	$-170^\circ C$	$-183^\circ C$	$-269^\circ C$	$-201^\circ C$	$-180^\circ C$

(۱) در این شرایط دو ماده مایع و سه ماده گازی‌اند.

(۲) با تقطیر جزء به جزء مخلوط موجود در ظرف، ابتدا ماده A جداسازی می‌گردد.

(۳) تهیه ماده E به صورت صددرصد خالص از طریق تقطیر مخلوط موجود در ظرف دشوار است.

(۴) ماده C در این شرایط می‌تواند He(l) باشد.

۲۴۲- کدام گزینه درست است؟

- (۱) در جهت افزایش کیفیت زندگی بایستی تولید و مصرف مواد شیمیایی را که رد پای سنگینی روی کره زمین برجای می‌گذارند، کاهش داد یا متوقف کرد.
 (۲) سوخت سبز، سوختی است که در ساختار خود افزون بر کربن و هیدروژن، نیتروژن نیز دارد.
 (۳) برای تبدیل CO_2 خروجی از آگروز خودروها به مواد معدنی، آن را با منیزیم‌اکسید یا کلسیم‌اکسید واکنش می‌دهند.
 (۴) سوختن یک گرم بنزین گرمای بیشتری نسبت به سوختن یک گرم گاز طبیعی آزاد می‌کند.

۲۴۳- چند مورد از عبارتهای زیر درست‌اند؟ ($C = 12, H = 1, O = 16 : g.mol^{-1}$)

- (آ) نسبت تعداد کاتیون به آنیون در آهن (II) فسفید با نسبت تعداد آنیون به کاتیون در گالیم سولفید برابر است.
 (ب) در فرمول شیمیایی همهٔ اکسیدهای عنصرهای آهن، آلومینیم، کروم و اسکاندیم نسبت تعداد کاتیون به آنیون برابر $\frac{2}{3}$ است.
 (پ) جرم کل مواد موجود در مخلوط یک واکنش ثابت است؛ زیرا تعداد کل مولکول‌ها در دو سمت معادله برابر است.
 (ت) در CO و CN^- ، نسبت تعداد جفت‌الکترون‌های پیوندی به جفت‌الکترون‌های ناپیوندی برابر $\frac{1}{5}$ است.
 (ث) کربن مونوکسید حاصل از سوختن ناقص $\frac{3}{2}$ گرم متان، با مصرف $\frac{3}{2}$ گرم گاز اکسیژن به کربن دی‌اکسید تبدیل می‌شود.

(۱) ۵ (۲) ۴ (۳) ۲ (۴) ۳

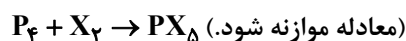
۲۴۴- چند مورد از عبارتهای زیر درست است؟

- پرتوهای فرابنفش به دلیل پراثری بودن می‌توانند پیوندهای کووالانسی را بشکنند و مولکول‌ها را تخریب کنند.
- اصطلاح لایهٔ اوزون به منطقه‌ای مشخص در تروپوسفر گفته می‌شود که بیش‌ترین مقدار اوزون را دارد.
- اصلی‌ترین جزء سازنده هواکره، واکنش‌پذیری خیلی کمی دارد.
- آمونیاک به عنوان کود به‌طور مستقیم به خاک تزریق می‌شود.
- تهیهٔ آمونیاک از نیتروژن و هیدروژن و تولید اوزون از گاز اکسیژن، نمونه‌هایی از واکنش‌های برگشت‌پذیر هستند.

(۱) ۵ (۲) ۴ (۳) ۳ (۴) ۲

۲۴۵- ۹۶۰۰ میلی‌لیتر از یک هالوژن گازی $X_2(g)$ به هنگام واکنش با فسفر P_4 ، مطابق واکنش زیر، $68/96$ گرم PX_3 تولید می‌کند.

جرم مولی X کدام است؟ (در شرایط آزمایش، حجم مولی گازها را 24 لیتر بر مول در نظر بگیرید.) ($P = 31 g.mol^{-1}$)

(۱) ۱۹ (۲) $35/5$ (۳) ۸۰ (۴) ۱۲۷

۲۴۶- چند مورد از عبارتهای زیر درست است؟

- (آ) اتانول به هر نسبتی در آب محلول است و نوع انحلال آن در آب، انحلال مولکولی است.
 (ب) استون حلال برخی چربی‌ها، رنگ‌ها و انواع لاک‌هاست و مجموع شمار اتم‌ها در آن $\frac{1}{4}$ مجموع شمار اتم‌ها در هگزان است.
 (پ) گشتاور دو قطبی مولکول‌ها را با یکای دبای گزارش می‌کنند و همواره نقطهٔ جوش مولکول‌های قطبی از ناقطبی بیشتر است.
 (ت) وجود یون K^+ برای تنظیم و عملکرد مناسب دستگاه عصبی بسیار ضروری است؛ به طوری که انتقال پیام‌های عصبی بدون وجود این یون، امکان‌پذیر نیست.

(۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱

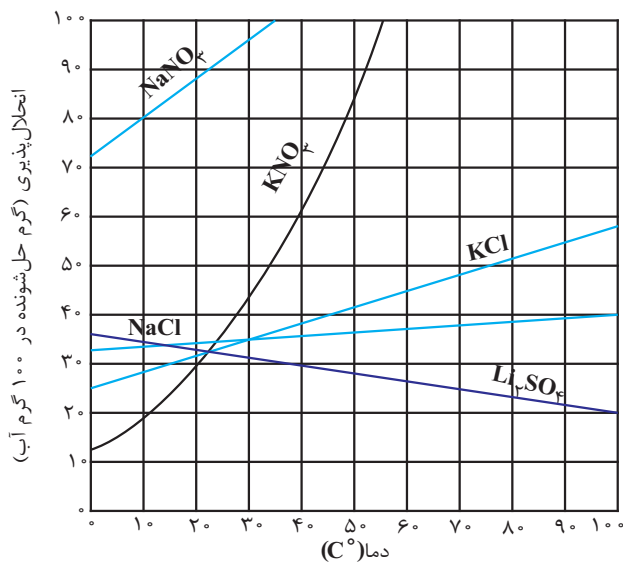
۲۴۷- غلظت مولی گلوکز در خون فردی برابر با $5/25 \times 10^{-3} \text{ mol.L}^{-1}$ است، دستگاه گلوکومتر قند خون این فرد را با چه عددی نشان می‌دهد؟ ($C=12, H=1, O=16: \text{g.mol}^{-1}$)

- (۱) ۹۰ (۲) ۸۵ (۳) ۱۱۰ (۴) ۹۴/۵

۲۴۸- کدام مورد نادرست است؟

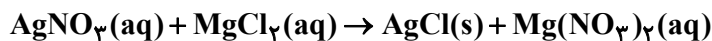
- (۱) اگر در دمای معین و در فشار ۳ اتمسفر، انحلال‌پذیری گاز NO برابر ۰/۰۲ گرم در ۱۰۰ گرم آب باشد، در فشار ۹ اتمسفر، انحلال‌پذیری آن برابر ۰/۰۶ گرم است.
 (۲) در دما و فشار یکسان، انحلال‌پذیری گاز NO به دلیل قطبی بودن نسبت به گاز CO_۲ بیشتر است.
 (۳) در روش اسمز معکوس، آب را با ایجاد فشار از محلول غلیظ خارج کرده و تصفیه می‌کنند.
 (۴) در تصفیه آب به روش‌های اسمز معکوس و صافی کربن نسبت به روش تقطیر، آلاینده کمتری در آب تصفیه شده باقی می‌ماند.

۲۴۹- ۱۵ گرم آب و ۷۰ گرم نمک پتاسیم نیترات را به ۴۰۰ گرم محلول سیرشده این نمک در دمای ۴۰°C اضافه می‌کنیم و دما را به تدریج افزایش می‌دهیم تا به دمای ۵۰°C برسیم. حداقل چند گرم آب با دمای ۵۰°C به این محلول بیفزاییم تا همه پتاسیم نیترات اضافه شده حل شود و در محلول سیرشده این ترکیب در دمای ۵۰°C، به تقریب چند درصد مولی مخلوط را پتاسیم نیترات تشکیل می‌دهد؟ ($K=39, N=14, O=16, H=1: \text{g.mol}^{-1}$) (گزینه‌ها را از راست به چپ بخوانید).

- (۱) ۱۰ - ۱۲/۷% (۲) ۱۰ - ۲۱/۳% (۳) ۱۵ - ۱۲/۷% (۴) ۱۵ - ۲۱/۳%

۲۵۰- محلولی از نقره نیترات را به غلظت n مولار و حجم ۴۰ میلی‌لیتر با محلولی از منیزیم کلرید به غلظت m مولار و حجم ۶۰ میلی‌لیتر مخلوط نموده و پس از اتمام واکنش فقط نیمی از یون‌های کلرید رسوب کرده‌اند. مجموع غلظت یون‌ها در محلول نهایی چند مولار است؟ (واکنش موازنه شود).

- (۱) $4n + 1/2m$ (۲) $25n + m$ (۳) $2n + 0/6m$ (۴) $5n + 2m$

۲۵۱- کدام موارد از مطالب زیر درست است؟

(آ) رسوب آهن (II) هیدروکسید همانند زمره، سبزرنگ است.

(ب) در زنگ آهن کاتیون Fe^{2+} وجود دارد.

(پ) در شرایط یکسان، تمایل آهن برای تبدیل شدن به کاتیون نسبت به پتاسیم بیشتر است.

(ت) برای استخراج آهن از سنگ معدن آن، استفاده از کربن مناسب‌تر از سدیم است.

(۱) آ، ب (۲) ب، پ (۳) فقط آ، ت (۴) آ، پ، ت

۲۵۲- کدام مطلب درست است؟

(۱) نسبت شمار اتم‌های هیدروژن ششمین عضو آلکن‌ها به نسبت شمار اتم‌های هیدروژن سرگروه ترکیب‌های آروماتیک برابر ۲ است.

(۲) هیدروکربن‌های «۳- اتیل - ۲- متیل پنتان» و «۲، ۳، ۴- تری‌متیل پنتان» همپار هستند و تعداد گروه CH_3 برابری دارند.

(۳) برای آلکانی با فرمول C_7H_{16} می‌توان پنج ساختار رسم کرد که نام آن‌ها به «پنتان» ختم گردد.

(۴) اگر تفاوت شمار جفت‌الکترون‌های پیوندی و شمار اتم‌های H در آلکانی برابر ۱۱ باشد در فرمول مولکولی آن ۳۵ اتم وجود دارد.

۲۵۳- به مقدار ۵/۵ گرم پتاسیم نیترات (KNO_3) با ۲۰ درصد ناخالصی، گرما داده می‌شود. بعد از مدتی ۳۰ درصد آن مطابق

معادله زیر تجزیه می‌گردد. درصد جرمی اتم اکسیژن در توده جامد باقی‌مانده، چقدر است؟ (ناخالصی‌ها به صورت جامد باقی

می‌مانند و اکسیژن ندارند.) $(K = 39, N = 14, O = 16: g.mol^{-1})$

(معادله واکنش موازنه شود.) $KNO_3(s) \rightarrow KNO_2(s) + O_2(g)$

(۱) ۳/۸ (۲) ۴/۷۵ (۳) ۳۵/۶ (۴) ۳۸

۲۵۴- چند مورد از عبارت‌های زیر درست هستند؟ $(C = 12, H = 1: g.mol^{-1})$

(آ) ترتیب $C_{12}H_{26} > C_9H_{20} > C_6H_{14}$ را می‌توان برای دمای جوش و گرانیروی آن‌ها در نظر گرفت.

(ب) اختلاف جرم مولی ۳- اتیل - ۲، ۴- دی‌متیل‌هگزان و نفتالن برابر ۱۴ گرم بر مول است.

(پ) برای سیرشدن ۰/۹ مول بنزن، ۵/۴ گرم گاز هیدروژن لازم است.

(ت) تفاوت جرم مولی اولین عضو خانواده سیکلوآلکان‌ها با دومین عضو خانواده آلکین‌ها برابر ۱۶ گرم بر مول است.

(۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱

۲۵۵- کدام گزینه نادرست است؟

(۱) سوختن زغال سنگ شست‌وشو داده شده، به میزان کم‌تری موجب ایجاد باران اسیدی می‌شود.

(۲) به منظور حذف فراورده‌ای از سوختن زغال سنگ که از سوختن بنزین تولید نمی‌شود، از اکسید فلزی از گروه دوم جدول دوره‌ای عناصرها

استفاده می‌شود.

(۳) سبک‌ترین آلکان، گازی بی‌رنگ و بی‌بو است که هرگاه مقدار آن در هوای معدن به بیش از ۵ درصد برسد، امکان انفجار وجود دارد.

(۴) بیش از نیمی از نفت سنگین ایران را، جزئی از نفت خام با کمترین میزان فراریت میان اجزای سازنده نفت خام تشکیل می‌دهد.

۲۵۶- چند مورد از عبارتهای زیر درست اند؟

(آ) شیمی دانها تغییر آنتالپی هر واکنش را هم ارز با گرمایی می دانند که در فشار ثابت به محیط پیرامون منتقل می کند.

(ب) گرمای یک واکنش در دما و فشار ثابت به نوع و مقدار واکنش دهنده ها، نوع فراورده ها و حالت فیزیکی آنها بستگی دارد.

(پ) برای پیوند «H-H» برخلاف پیوند «Br-Br» استفاده از میانگین آنتالپی پیوند مناسب تر است.

(ت) در شرایط یکسان، گرمای حاصل از سوختن کامل یک مول گرافیت از یک مول الماس کمتر است.

۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)

۲۵۷- گاز حاصل از تجزیه مقداری کلسیم کربنات با جذب $831/6 \text{ J}$ گرما از دمای 25°C به دمای 70°C رسیده است. جرم کلسیم کربنات

مصرف شده در این واکنش چند گرم است؟ ($\text{C} = 12: \text{g.mol}^{-1}$, $\text{Ca} = 40$, $\text{O} = 16$ و $c_{\text{CO}_2} = 0/84 \text{ J.g}^{-1}.\text{C}^{-1}$)

۷۵ (۱) ۲۵ (۲) ۱۰۰ (۳) ۵۰ (۴)

۲۵۸- کدام موارد از مطالب زیر درست است؟ ($\text{H} = 1, \text{C} = 12: \text{g.mol}^{-1}$)

(آ) با افزایش شمار کربن در آلکانها، اندازه آنتالپی سوختن افزایش می یابد.

(ب) گرمای سوختن یک مول متانول در دمای 25°C از گرمای سوختن یک مول متان در همین شرایط بیشتر است.

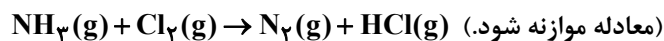
(پ) ارزش سوختی متان از ارزش سوختی اتان بیشتر است.

(ت) اگر آنتالپی سوختن اتین (C_2H_2) برابر -130 kJ.mol^{-1} باشد، ارزش سوختی آن برابر 50 kJ.g^{-1} است.

(ث) یکی از فراورده های سوختن کامل مواد آلی در دمای اتاق، H_2O است که حالت گازی دارد.

۱ آ، پ، ت (۱) ۲ ب، پ (۲) ۳ آ، پ، ت (۳) ۴ ب، ت، ث (۴)

۲۵۹- به کمک گرمای تولید شده به ازای تولید دو مول گاز نیتروژن در واکنش زیر:

دمای چند کیلوگرم نقره را می توان به اندازه 80°C افزایش داد؟

(گرمای لازم برای شکستن همه پیوندهای موجود در $8/5$ گرم گاز آمونیاک و تبدیل آن به اتمهای گازی جدا از هم برابر با 585

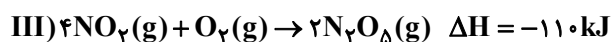
کیلوژول می باشد.) ($\text{N} = 14, \text{H} = 1: \text{g.mol}^{-1}$)

($c_{\text{Ag}} = 0/235 \text{ J.g}^{-1}.\text{C}^{-1}$, $\Delta H(\text{Cl-Cl}) = 240$, $\Delta H(\text{N}\equiv\text{N}) = 944$, $\Delta H(\text{H-Cl}) = 431: \text{kJ.mol}^{-1}$)

۲۵ (۱) ۸۰ (۲) ۵۰ (۳) ۱۲۰ (۴)

۲۶۰- با توجه به واکنشهای زیر، اگر 200 گرم N_2O_5 با خلوص 75 درصد در اثر واکنش: $2\text{N}_2\text{O}_5(\text{g}) \rightarrow 2\text{N}_2(\text{g}) + 5\text{O}_2(\text{g})$

تجزیه شود، به تقریب چند کیلوژول گرما آزاد می شود؟ (بازده این واکنش 80 درصد است و $\text{N} = 14, \text{O} = 16: \text{g.mol}^{-1}$)

۳۶۹/۴ (۱) ۲۸۲/۵ (۲) ۳۵۲/۶ (۳) ۲۹۵/۵ (۴)

۲۶۱- با توجه به داده‌های جدول‌های زیر که تغییر مقدار و غلظت گاز CO_2 نسبت به زمان را در واکنش:

نشان می‌دهد، نسبت c به a کدام و مقدار b چند مول بر ثانیه

است؟ (گزینه‌ها را از راست به چپ بخوانید، $\text{CO}_2 = 44 \text{ g.mol}^{-1}$)

زمان (ثانیه)	۰	۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰
جرم مخلوط واکنش (گرم)	۶۵/۹۸	۶۵/۳۲	۶۴/۸۸	۶۴/۶۶	۶۴/۵۵	۶۴/۵۰
جرم کربن دی‌اکسید (گرم)	۰	۰/۶۶	۱/۱۰

زمان (s)	$n(\text{CO}_2), (\text{mol})$	$\Delta n(\text{CO}_2), (\text{mol})$	$R(\text{CO}_2) = \frac{\Delta n(\text{CO}_2)}{\Delta t}, (\text{mol.s}^{-1})$
۰	۰		
۱۰	$1/50 \times 10^{-2}$	$1/50 \times 10^{-2}$	$1/50 \times 10^{-3}$
۲۰	$2/50 \times 10^{-2}$	$1/50 \times 10^{-2}$	$1/50 \times 10^{-3}$
۳۰a.....
۴۰b.....
۵۰c.....

(۱) $0/22$ و $4/3 \times 10^{-3}$ (۲) $0/55$ و 2×10^{-3} (۳) $0/22$ و $2/5 \times 10^{-4}$ (۴) $0/55$ و 2×10^{-4}

۲۶۲- همه عبارت‌های زیر درست‌اند به جز ($\text{H} = 1, \text{C} = 12 \text{ g.mol}^{-1}$)

(۱) تفاوت جرم مولی استیرین و نفتالن برابر ۲۴ گرم است.

(۲) پلی‌تترافلورواتن، تفلون نام دارد و در تهیه نخ دندان به کار می‌رود.

(۳) عنصرهای سازنده سیانواتن با عنصرهای سازنده کولار یکسان است.

(۴) فرمول مولکولی ساده‌ترین استر و پرکاربردترین اسید آلی در زندگی روزانه، با هم یکسان است.

۲۶۳- چند مورد از مطالب زیر درباره ماده‌ای که ساختار آن داده شده درست است؟ ($\text{C} = 12, \text{H} = 1 \text{ g.mol}^{-1}$)

(آ) درصد جرمی اتم‌های کربن ۸ برابر درصد جرمی اتم‌های هیدروژن است.

(ب) ۴۲ پیوند اشتراکی بین اتم‌ها وجود دارد.

(پ) شمار الکترون‌های ناپیوندی در آن، برابر با شمار الکترون‌های پیوندی در مولکول

نیتریک‌اسید است.

(ت) مولکول‌های این ترکیب، یک گروه عاملی مشترک با مولکول ویتامین (ث) دارند و هر دو

ترکیب می‌توانند با مولکول‌های خود پیوند هیدروژنی ایجاد کنند.

(ث) این مولکول می‌تواند از سمت گروه عاملی آمینی خود با کربوکسیلیک اسیدها واکنش بدهند.

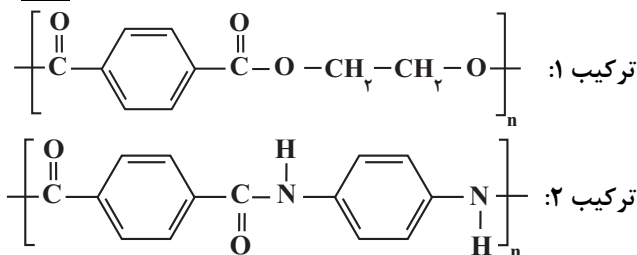
۴ (۴)

۳ (۳)

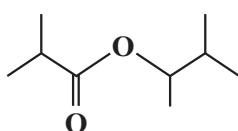
۲ (۲)

۱ (۱)

۲۶۴- درباره دو ترکیب زیر، همه گزینه‌های زیر درست هستند، به جز: $(C = 12, H = 1, O = 16, N = 14 : g.mol^{-1})$

- (۱) ترکیب‌های (۱) و (۲) به ترتیب از دسته پلی‌استرها و پلی‌آمیدها هستند.
 (۲) ترکیب (۲)، از دی‌آمین و دی‌اسید و ترکیب (۱) از دی‌الکل و دی‌اسید ساخته شده است.
 (۳) تفاوت مجموع شمار پیوندهای موجود در یک مولکول از مونومرهای تشکیل‌دهنده ترکیب ۱ در مقایسه با ترکیب ۲ برابر ۱۱ است.
 (۴) تفاوت مجموع جرم مولی مونومرهای سازنده این دو ترکیب برابر ۴۶ گرم بر مول است.

۲۶۵- چند مورد از عبارات زیر درست است؟ $(C = 12, Cl = 35.5, F = 19, H = 1, O = 16 : g.mol^{-1})$

- (آ) درصد جرمی کربن در وینیل کلرید بیشتر از درصد جرمی کربن در تترافلوئورواتن است.
 (ب) در اثر آبکافت استر روبه‌رو، جرم برابری از فراورده‌ها تولید می‌شود.
 (پ) درصد جرمی اکسیژن در آمید حاصل از واکنش ساده‌ترین آمین و بنزوئیک‌اسید به تقریب برابر ۱۳/۲٪ است.
 (ت) پلی‌استرها فقط از واکنش دی‌اسیدها با دی‌الکل‌ها تولید می‌شوند.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

شیمی ۱: کل کتاب

۲۶۶- چه تعداد از موارد زیر درست نیست؟

- (آ) دومین عنصر فراوان در کره زمین خواص شیمیایی مشابهی با ششمین عنصر فراوان در مشتری دارد.
 (ب) در واکنش‌های هسته‌ای درون ستاره‌ها، از عنصرهای سنگین‌تر، عنصرهای سبک‌تر به وجود می‌آیند.
 (پ) فراوانی ایزوتوپ‌های ساختگی عنصر هیدروژن در طبیعت با افزایش عدد جرمی کاهش می‌یابد.
 (ت) کمتر از ۲۵٪ عنصرهای شناخته شده، ساختگی‌اند.
 (ث) هر خانه از جدول تناوبی حاوی برخی اطلاعات عنصر مربوط به آن خانه از قبیل جرم اتمی میانگین و عدد اتمی است.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۲۶۷- عنصر فرضی M داری سه ایزوتوپ ^{24}M ، ^{25}M و ^{26}M است. اگر فراوانی سبک‌ترین ایزوتوپ این عنصر ۲/۲ برابر فراوانی سنگین‌ترین ایزوتوپ آن باشد. درصد فراوانی ^{25}M کدام است؟ (جرم اتمی میانگین عنصر M برابر ۲۴/۶۴ و جرم هر پروتون و نوترون را ۱ amu فرض کنید).

(۱) ۳۰ (۲) ۴۰ (۳) ۴ (۴) ۶۶

۲۶۸- کدام مطلب درست است؟ $(H = 1, S = 32, O = 16 : g.mol^{-1})$

- (۱) ۵۰ mL گاز اکسیژن با چگالی $3/6 g.L^{-1}$ به تقریب دارای $6/8 \times 10^{21}$ اتم اکسیژن است.
 (۲) یک مول از هر گازی شامل $6/02 \times 10^{23}$ اتم است.
 (۳) جرم اتمی دقیق ^{13}C برابر ۱۳ amu است.
 (۴) یک گرم H_2S تعداد مولکول‌های بیشتری نسبت به یک گرم H_2O دارد.

۲۶۹- چه تعداد از مطالب زیر، نادرست است؟

- (آ) عنصری با عدد اتمی ۸۲ متعلق به دسته‌ای از جدول دوره‌ای است که از ۳۶ عنصر تشکیل شده است.
 (ب) لایه الکترونی پنجم، گنجایش ۳۲ الکترون را دارد و به همین دلیل در دوره پنجم، ۳۲ عنصر وجود دارد.
 (پ) از میان عنصرهای دوره سوم، ۳ عنصر از طریق تشکیل یون پایدار به آرایش الکترونی اتمی دست می‌یابند که تعداد الکترون‌های با $I=1$ در آن، دو برابر تعداد الکترون‌های با $I=0$ است.
 (ت) در میان عنصرهای دوره چهارم، تعداد عنصرهایی که از قاعده آفا پیروی نمی‌کنند، برابر با تعداد عنصرهایی است که در زیرلایه $3d$ آن‌ها، ۵ الکترون وجود دارد.

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۲۷۰- چند مورد از عبارتهای زیر درست‌اند؟ (نماد عنصرها فرضی است.)

- (آ) آرایش الکترونی یون‌های B^{+19} و D^{3-15} با هم یکسان است.
 (ب) عنصرهای G و E به ترتیب در گروه‌های ۱ و ۲ جدول دوره‌ای قرار دارند.
 (پ) عنصر E با عنصر X که آرایش الکترون - نقطه‌ای اتم آن به صورت \bar{X} است در یک گروه قرار دارد.
 (ت) عنصر A با عنصر M در یک گروه قرار دارد و با گرفتن یک الکترون به آرایش الکترونی گاز نجیب نئون می‌رسد.

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۲۷۱- همه موارد زیر نادرست‌اند، به جز:

- (۱) مرجان‌ها، با افزایش pH آب، از بین می‌روند.
 (۲) NO_x و SO_3 تولید شده از نیروگاه‌ها و آتشفشان‌ها در آب باران حل شده و باران اسیدی ایجاد می‌کنند.
 (۳) زغال‌سنگ در تولید برق نسبت به سایر سوخت‌ها و منابع انرژی، ردپای کربن دی‌اکسید بیش‌تری دارد.
 (۴) بخش عمده‌ای از پرتوهای خورشید به وسیله هواکره جذب می‌شود.

۲۷۲- مطابق واکنش زیر، ۴۸ گرم مس (II) اکسید را با مقدار کافی آمونیاک واکنش می‌دهیم، چند مورد از عبارتهای زیر درست

هستند؟ ($Cu = 64, O = 16: g.mol^{-1}$) (واکنش موازنه شود.) $CuO(s) + NH_3(g) \rightarrow N_2(g) + Cu(s) + H_2O(g)$

(آ) مجموع ضرایب مواد پس از موازنه برابر ۱۲ است.

(ب) در شرایط STP، ۸/۹۶ لیتر گاز آمونیاک مصرف می‌شود.

(پ) در پایان فرایند، ۳۸/۴ گرم فلز مس به دست می‌آید.

(ت) در پایان فرایند، ۰/۲ مول گاز نیتروژن حاصل می‌شود.

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۲۷۳- نسبت شمار جفت‌الکترون‌های پیوندی به شمار جفت‌الکترون‌های ناپیوندی در مولکول با نسبت شمار

جفت‌الکترون‌های ناپیوندی به شمار جفت‌الکترون‌های پیوندی در مولکول یکسان است و شمار پیوندها در مولکول

کربن دی‌اکسید با شمار پیوندها در مولکول یکسان است. (گزینه‌ها را از راست به چپ بخوانید.)

(۱) HCN, SO_2, CH_2O (۲) O_3, SO_2, SO_3 (۳) CH_2O, SO_2, NCl_3 (۴) SO_3, SO_2, HCN

۲۷۴- چند مورد از مطالب زیر درست است؟

- زمین بخش قابل توجهی از گرمای جذب شده از خورشید را به صورت پرتوهای نامرئی با طول موج بیش‌تر از ۷۰۰ نانومتر از دست می‌دهد.

- شمار جفت‌الکترون‌های پیوندی در مولکول سولفوریک‌اسید، برابر با شمار الکترون‌های ظرفیت اتم Cr ۲۴ است.

- یکی از کاربردهای فراوان‌ترین گاز سازنده هواکره، استفاده از نمونه خالص آن برای پر کردن تایر خودروهاست.

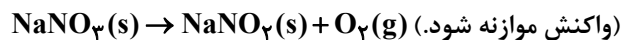
- اگر در دمای ثابت بخواهیم حجم گازی را ۲۵٪ کاهش دهیم، باید فشار آن گاز را به تقریب ۳۳٪ افزایش دهیم.

- در اثر واکنش یکی از فراورده‌های حاصل از سوختن زغال‌سنگ با آب، سولفوریک‌اسید تولید می‌شود.

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵ (۴)

۲۷۵- اگر ۶۸ گرم سدیم نیترات در یک ظرف در باز، طبق معادله موازنه نشده زیر به طور ناقص تجزیه شود و طی این فرایند ۹/۶ گرم از جرم مواد

درون ظرف کاسته شده باشد، اختلاف جرم دو جامد باقی مانده در ظرف چند گرم است؟ ($\text{Na} = 23, \text{N} = 14, \text{O} = 16: \text{g.mol}^{-1}$)

(۱) ۹/۶ (۲) ۲۴/۴ (۳) ۲۸/۸ (۴) ۲۶/۶

۲۷۶- با توجه به واکنش روبه‌رو کدام گزینه نادرست است؟ $\text{Na}_3\text{PO}_4(\text{aq}) + \text{CaCl}_2(\text{aq}) \rightarrow \text{A} + \text{B}(\text{aq})$

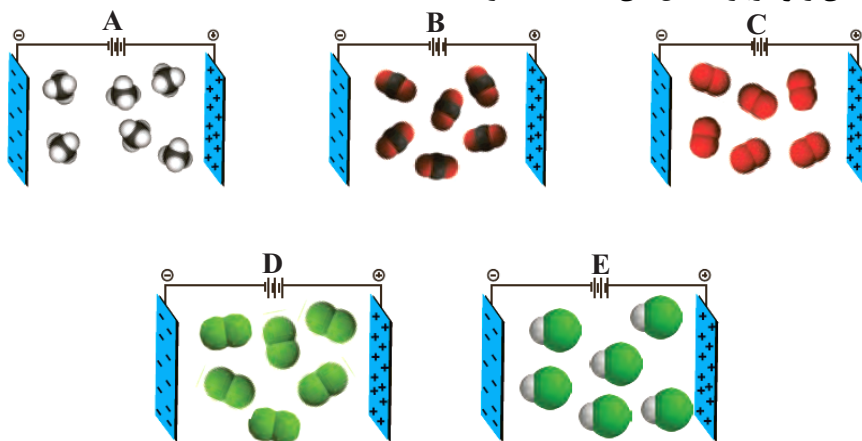
(۱) ترکیب A یک ترکیب نامحلول در آب و به رنگ سفید است.

(۲) مجموع شمار کاتیون‌ها و آنیون‌ها در هر واحد فرمولی ترکیب B نصف آن در سدیم فسفات است.

(۳) اگر در این واکنش از نقره نیترات به جای سدیم فسفات استفاده شود، رنگ رسوب تغییری نمی‌کند.

(۴) مجموع ضرایب استوکیومتری مواد محلول در این واکنش برابر ۱۲ است.

۲۷۷- چه تعداد از عبارتهای زیر درباره شکل‌های داده شده درست است؟

● در ساختار لوویس مولکول شکل A، اتم مرکزی می‌تواند یک جفت الکترون ناپیوندی داشته باشد.

● نیروی بین مولکولی در شکل E قوی‌تر از نیروی بین مولکولی در شکل D است.

● اگر اتم‌های غیر مرکزی شکل B با اتم‌های شکل C یکسان باشد، آنگاه گاز موجود در شکل C نسبت به گاز موجود در شکل B آسان‌تر به مایع تبدیل می‌شود.

● گشتاور دوقطبی مولکول شکل E بزرگتر از صفر، اما گشتاور دوقطبی بقیه مولکول‌ها، به تقریب برابر صفر است.

● انحلال‌پذیری گاز A در آب بیشتر از انحلال‌پذیری آن در هگزان مایع است.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۲۷۸- به ۲۰۰ گرم محلول منیزیم کلرید که غلظت یون $\text{Mg}^{2+}(\text{aq})$ در آن برابر ۲۴۰ ppm است، چند گرم آب مقطر اضافه گردد تا

غلظت یون $\text{Cl}^{-}(\text{aq})$ برابر با ۱۷۷/۵ ppm شود؟ ($\text{Mg} = 24, \text{Cl} = 35.5: \text{g.mol}^{-1}$)

(۱) ۸۰۰ (۲) ۱۰۰۰ (۳) ۶۰۰ (۴) ۳۳۸

۲۷۹- برای تهیه ۸۰۰ میلی‌لیتر محلول ۰/۲۵ مولار پتاسیم سولفات چند گرم حل‌شونده لازم است و درصد جرمی این محلول به

تقریب کدام است؟ (از تغییر حجم بر اثر انحلال صرف‌نظر کنید و گزینه‌ها را از راست به چپ بخوانید. چگالی آب را 1g.mL^{-1}

در نظر بگیرید.) ($\text{K} = 39, \text{S} = 32, \text{O} = 16: \text{g.mol}^{-1}$)

(۱) ۴/۲ - ۳۴/۸ (۲) ۵/۲ - ۳۴/۸ (۳) ۵/۲ - ۴۳/۵ (۴) ۴/۲ - ۴۳/۵

۲۸۰- انحلال‌پذیری نمک X در آب برحسب دما (درجه سلسیوس) به صورت $S = 0/20 + 26$ است. اگر دمای ۱۲۰ گرم محلول

سیرشده این نمک را از 80°C به 20°C کاهش دهیم، رسوب تشکیل شده در این فرایند را در چند گرم آب مقطر حل کنیم تا

محلول حاصل ۴۰ درصد جرمی شود؟

(۱) ۲۱/۶ (۲) ۳۲/۴ (۳) ۴۳/۲ (۴) ۱۰/۸

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فصل های ۱ تا ۷

زمین شناسی: صفحه های ۸ تا ۱۱۷

۲۸۱- کدام یک از موارد زیر با نظریه خورشید مرکزی کوپرنیک مغایرتی ندارد؟

- (۱) حرکت ظاهری خورشید از شرق به غرب است.
- (۲) حرکت روزانه خورشید نتیجه چرخش خورشید به دور محور خود است.
- (۳) فاصله هر سیاره تا خورشید مدام در حال تغییر است.
- (۴) سیارات در مدارهایی بیضوی شکل، به دور مرکز منظومه می چرخند.

۲۸۲- در شکل زیر از زمان پیدایش نخستین تریلوبیت تا پیدایش اولین گیاهان گلدار، شاهد چند وقفه در توالی رسوبی هستیم؟

۴ (۱)	بالٹون
۳ (۲)	کر تاسه
۲ (۳)	تریاس
۵ (۴)	کرنیفر
	سیلورین
	اردوین
	کامبرین

۲۸۳- نتایج حاصل از تجزیه شیمیایی عناصر موجود در سنگ های یک معدن به صورت زیر می باشد. کدام گزینه صحیح است؟

عنصر	درصد وزنی	غلظت کلارک
مس	۰/۰۰۶	۰/۰۰۷
آهن	۵/۰۲	۵/۸
منگنز	۰/۰۱	۰/۱
سرب	۰/۰۱۶	۰/۰۰۰۱۶

- (۱) مس در این کانساربی هنجاری منفی داشته و استخراج آن از نظر اقتصادی مقرون به صرفه است.
- (۲) این معدن دارای کانه کالکوپیریت بوده و کوارتز و فلدسپار به عنوان کانی باطله می باشند.
- (۳) این معدن می تواند حاوی کانه گالن باشد ولی آهن و مس در آن بی هنجاری منفی دارند.
- (۴) منگنز و سرب دارای بی هنجاری منفی بوده و استخراج آن ها مقرون به صرفه نیست.

۲۸۴- مقطع عرضی رودخانه ای به شکل زیر است. کدام نتیجه گیری برای نقطه A' منطقی به نظر می رسد؟

- (۱) میزان تخریب نسبت به نقطه A بیشتر است.
- (۲) سرعت آب در این نقطه به حداقل مقدار خود رسیده است.
- (۳) شاهد میزان حداکثری رسوب گذاری در این منطقه هستیم.
- (۴) میزان فرسایش نسبت به نقطه A کم تر است.

۲۸۵- کدام مورد می تواند، ویژگی های چاهی باشد که در آن سطح پیزومتریک پایین تر از دهانه چاه قرار دارد؟

- (۱) با برداشت آب، سطح ایستابی در آن هیچ گونه تغییری نمی کند.
- (۲) آب از دهانه آن خودبه خود بیرون می ریزد و آبخوان آن تحت فشار است.
- (۳) در یک آبخوان تحت فشار حفر شده و آب آن باید توسط پمپاژ خارج شود.
- (۴) سطح آب چاه از سطح ایستابی منطقه بالاتر است و در یک آبخوان آزاد حفر شده است.

۲۸۶- کدام گزینه لایه های مختلف یک جاده را از پایین به بالا به درستی نشان می دهد؟

<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>رویه</td></tr> <tr><td>آستر</td></tr> <tr><td>زیراساس</td></tr> <tr><td>اساس</td></tr> </table> <p>(۴)</p>	رویه	آستر	زیراساس	اساس	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>رویه</td></tr> <tr><td>زیراساس</td></tr> <tr><td>اساس</td></tr> <tr><td>آستر</td></tr> </table> <p>(۳)</p>	رویه	زیراساس	اساس	آستر	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>رویه</td></tr> <tr><td>آستر</td></tr> <tr><td>اساس</td></tr> <tr><td>زیراساس</td></tr> </table> <p>(۲)</p>	رویه	آستر	اساس	زیراساس	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>رویه</td></tr> <tr><td>اساس</td></tr> <tr><td>آستر</td></tr> <tr><td>زیراساس</td></tr> </table> <p>(۱)</p>	رویه	اساس	آستر	زیراساس
رویه																			
آستر																			
زیراساس																			
اساس																			
رویه																			
زیراساس																			
اساس																			
آستر																			
رویه																			
آستر																			
اساس																			
زیراساس																			
رویه																			
اساس																			
آستر																			
زیراساس																			

۲۸۷- در پهنه سندانج - سیرجان احتمال دارد کدام عنصر زیر بی هنجاری مثبت داشته باشد؟

- (۱) آرسنیک
- (۲) کادمیم
- (۳) جیوه
- (۴) ید

۲۸۸- با توجه به شکل زیر کدام گزینه صحیح است؟ (فرض کنیم لایه ها وارونه نباشند).

- (۱) گسل از نوع معکوس است و B از A سن کمتری دارد.
- (۲) گسل از نوع معکوس است و B از C سن بیشتری دارد.
- (۳) گسل از نوع عادی است و B از A سن کمتری دارد.
- (۴) گسل از نوع عادی است و B از C سن بیشتری دارد.

۲۸۹- چاه نفت موسوم به «چاه شماره یک» در کدام شهر ایران قرار دارد؟

- (۱) اهواز
- (۲) خانگیران
- (۳) گچساران
- (۴) مسجد سلیمان

۲۹۰- عمده ذخایر نفت ایران در کدام منطقه و در چه نوع سنگی ذخیره شده اند؟

- (۱) زاگرس - گرانیت
- (۲) زاگرس - آهک
- (۳) خانگیران سرخس - گرانیت
- (۴) خانگیران سرخس - آهک

دانلود رایگان تمام آزمون‌های آزمایشی در کانال ما:

@Azmoonha_Azmayeshi

علوی

تمام پایه‌ها و رشته‌ها

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

گزینه دو

آزمون‌ها آزمایشی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

حلقه
سنجی

دَفْتَرِ چَه پاسخ

عمومی دوازدهم

رشته ریاضی، تجربی، هنر، منحصراً زبان

۷ فروردین ماه ۱۴۰۱

طراحان به ترتیب حروف الفبا

سیدعلیرضا احمدی، محسن اصغری، حسین یرهیزکار، هامون سبطی، محسن فدایی، فرهاد فروزان کیا، کاظم کاظمی، مرتضی منشاری، سیدمحمد هاشمی	فارسی
ابراهیم احمدی، نوید امساک، ولی برجی، محمدرضا سوری، مرتضی کاظم شیروادی، محمدعلی کاظمی نصرآبادی، سیدمحمدعلی مرتضوی، پیروز و جان	عربی، زبان قرآن
محبوبه ابتسام، محسن بیاتی، محمد رضایی بقا، مرتضی محسنی کبیر، احمد منصوری، فیروز نژادنجف	دین و زندگی
محمدجواد آقای، رحمت‌اله استیری، محمد طاهری، نوید میلیغی، عقیل محمدی‌روش، عمران نوری	زبان انگلیسی

گزینه‌گران و ویراستاران به ترتیب حروف الفبا

نام درس	مسئول درس	گزینه‌گر	گروه ویراستاری	مسئول درس‌های مستندسازی
فارسی	سیدعلیرضا احمدی	محسن اصغری	امیرمحمد دهقان، کاظم کاظمی، مرتضی منشاری	فریبا رثوفی
عربی، زبان قرآن	مهدی نیک‌زاد	سیدمحمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی، حسین رضایی، اسماعیل یونس‌پور	مهدی یعقوبیان
دین و زندگی	احمد منصوری	احمد منصوری	زهره رشوندی، سکینه گلشنی	ستایش محمدی
اقلیت‌های مذهبی	دبورا حاتانیان	دبورا حاتانیان	معصومه شاعری	—
زبان انگلیسی	محدثه مرآتی	محدثه مرآتی	سعید آقچه‌لو، رحمت‌اله استیری، محمدحسین مرتضوی، فاطمه نقدی	سپیده جلالی

مدیران گروه	الهام محمدی
مسئول دفترچه	معصومه شاعری
مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مدیر: مازیار شیروانی‌مقدم، مسئول دفترچه: فریبا رثوفی
حروف‌نگار و صفحه‌آرا	زهره تاجیک
نظارت چاپ	سوران نعیمی

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

فارسی ۲

۱- گزینه «۴»

(فرهاد فروزان‌کیا-مشهور)

گزینه «۱»: نهیب: فریاد بلند برای ترساندن یا اخطار است.

گزینه «۲»: مطاوعت: فرمان بری

گزینه «۳»: نماز پیشین: نماز ظهر

(فارسی ۲، لغت، واژه‌نامه)

۲- گزینه «۴»

(مفسر فرایی - شیراز)

بیت گزینه «۴»، فاقد غلط املائی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

غلط‌های املائی و شکل صحیح آن‌ها به ترتیب:

گزینه «۱»: نساب: نصاب

گزینه «۲»: جان‌فزا: جان‌فزا

گزینه «۳»: خزر: خضر

(فارسی ۲، املا، ترکیبی)

۳- گزینه «۲»

(هامون سبطی)

در سه اثر دیگر، راوی داستان جزء شخصیت‌های داستان است، بنابراین «زاویه دید» اول شخص است، اما نوع روایت در «عباس میرزا، آغازگری تنها» سوم شخص است و راوی از شخصیت‌های حاضر در روند داستان نیست.

(فارسی ۲، تاریخ ادبیات، ترکیبی)

۴- گزینه «۴»

(مرتضی منشاری-اردبیل)

ایهام تناسب: مهر، ۱- محبت، ۲- آفتاب که با خورشید تناسب دارد. / اغراق: ندارد

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: استعاره: «باغ» استعاره از دنیا / جناس: سر، زره در

گزینه «۲»: تشبیه: من مانند ابر هستم / دلیل ادبی و شاعرانه برای گریه مستانه

گزینه «۳»: پارادوکس: مست بودن هوشیار (در مصراع دوم) / مجاز: «دل» مجاز از انسان

(فارسی ۲، آرایه، ترکیبی)

۵- گزینه «۲»

(سید علی‌رضا احمدی)

تشبیهات: ۱- زلف هم‌چو قیر، ۲- تنم چون موی شد، ۳- دل چون قیر شد

ایهام: سودا در دو معنا به کار رفته است: ۱- شوق و اشتیاق، ۲- سیاهی

مجاز: سر: فکر و اندیشه

حسن تعلیل: آوردن دلیل شاعرانه (اندیشیدن به موی زلف سیاه‌رنگ یار) برای ضعف جسمی و سیاه شدن دل.

(فارسی ۲، آرایه، ترکیبی)

۶- گزینه «۲»

(کاظم کاظمی)

صفات نسبی موجود در ابیات گزینه «۲» تماماً براساس الگوی «اسم + انی» ساخته شده است.

الف) ظلمانی: ظلم + انی / ج) روحانی: روح + انی / ه) طولانی: طول + انی
صفات نسبی در سایر ابیات مطابق «اسم + ی» ساخته شده است:

ب) حیوانی: حیوان + ی

د) عرفانی: عرفان + ی

و) آسمانی: آسمان + ی

(فارسی ۲، دستور، صفحه ۹۵)

۷- گزینه «۴»

(مرتضی منشاری-اردبیل)

یاد آشیان ← آشیان: مضاف‌الیه

دانه را سپند سازد (گرداند) ← سپند: مسند

ای صائب ← صائب: منادا

در انجمن ← انجمن: متمم

نکته مهم درسی:

معنی بیت دوم: ای صائب، شمع به این علت خاکستر به سر می‌کند که از رفتن پروانه داغدار است.

(فارسی ۲، دستور، ترکیبی)

۸- گزینه «۴»

(کاظم کاظمی)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه «۴»: عزت و ذلت بندگان تحت اراده خداوند است: «تعزَّزْ مَنْ تَشَاءُ وَ تَذَلَّ مَنْ تَشَاءُ».

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: فروتنی موجب کمال و تکبر موجب سقوط و خواری است.

گزینه «۲»: سربلندی و عزت افراد در گرو تعظیم و جان‌فشانی به پای ممدوح است.

گزینه «۳»: شرط ارجمندی و کمال انسان‌ها، فروتنی و ریاضت در راه عشق معشوق است.

(فارسی ۲، مفهومی، صفحه ۱۰)

۹- گزینه «۴»

(مفسر اصغری)

عشق وجود بی‌ارزش آدمی را به زر ناب تبدیل می‌کند و موجب تکامل آدمی می‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تقابل عقل و عشق (عشق معشوق، عقل و صبوری را از من دور کرده است).

گزینه «۲»: وارستگی و جان‌بازی عاشق (در راه عشق باید بدون وابستگی و با از خودگذشتگی و ترک وجود کردن قدم برداشت).

گزینه «۳»: بیان ناامیدی و جبران‌ناپذیری عمل انجام شده (آب رفته به جوی باز نخواهد گشت؛ همان‌طوری که رنگ گل و بوی گلاب به پیراهن پرنخواهد گشت).

(فارسی ۲، مفهومی، ترکیبی)

۱۰- گزینه «۳»

(مفسر اصغری)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط «ناپایداری اعتبار و قدرت دنیوی و توصیه به دل نیستن به آن» است.

مفهوم بیت گزینه «۳»: توصیف زیبایی معشوق و بی‌قراری عاشق در برابر آن زیبایی (فارسی ۲، مفهومی، صفحه ۳۳)

فارسی ۱

۱۱- گزینه ۴

(هامون سبطی)

گزینه ۴: «وقاحت» بی‌شرمی و گستاخی است؛ برخلاف «حجب»، «آزرم» و «حیا»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «مندرس» با سه واژه دیگر لزوماً تناسب ندارد.

گزینه ۲: «اختر» متضمن «فلاک» نیست.

گزینه ۳: «کمند» مترادف واژه دیگری نیست.

(فارسی، لغت، ترکیبی)

۱۲- گزینه ۲

(سیرمهر هاشمی-مشهور)

مقلوب: وارونه شده/ مغلوب: شکست خورده/ توجه: چیره و مغلوب با یکدیگر متضاد هستند.

(فارسی، املا، ترکیبی)

۱۳- گزینه ۱

نگاه خشک: حس‌آمیزی

گل و خار: تضاد

خار دیوار بودن: کنایه از بی‌ارزشی

من مثل خار دیوارم: تشبیه

دست: مجاز از قدرت و توان

در بیت، اسلوب معادله، ایهام و تناقض وجود ندارد.

(فارسی، آرایه، ترکیبی)

۱۴- گزینه ۱

(مسئول اصغر)

الف) تشبیه: تشبیه عارض یار به مه و ترجیح دادن بر آن / تشبیه دل به شفق ایهام تناسب: مهر ۱-عشق (معنای موردنظر) ۲-خورشید (معنای موردنظر نیست اما با مه و شفق تناسب دارد).

ب) تلمیح: اشاره به رانده شدن حضرت آدم از بهشت / حسن تعلیل به‌کار نرفته است.

ج) واج‌آرایی: تکرار صامت «ر» در مصراع اول و «ن» در مصراع دوم/ تکرار به‌کار نرفته است. (چرخ به‌ترتیب در معنای «فلک و روزگار» و «چرخش و گردش» جناس تام دارد).

د) ایهام تناسب: ظرف ۱-ظرفیت (معنای موردنظر) ۲-جای چیزی (متناسب با واژه «جا») و «شیشه»/ «حرف» مجاز از سخن

(فارسی، آرایه، ترکیبی)

۱۵- گزینه ۳

(سیر علیرضا احمدی)

معنای رباعی: اگر در کعبه دل تو سوی غیر است، طاعتت نیز فسق محسوب می‌شود و کعبه برای تو چون دیر است. اگر دل به خدا داده‌ای ولی با وجود این، ساکن می‌کند هستی، شراب بنوش، چرا که عاقبتت به خیر خواهد بود.

بنابراین فعل «داده‌ای» در مصراع سوم به قرینه معنوی حذف شده است. (گر دل به [خدا] داده‌ای)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: در مصراع اول و چهارم رای فک اضافه مشهود است (دل سوی غیر است تو را = دل تو سوی غیر است و عاقبت به‌خیر است تو را = عاقبتت به خیر خواهد بود).

گزینه ۲: کعبه برای تو دیر است. (دیر: مسند)

گزینه ۴: ترکیب‌های اضافی بیت دوم: «ساکن می‌کند» و «عاقبت تو»

(فارسی، دستور، ترکیبی)

۱۶- گزینه ۱

(هامون سبطی)

«گسیختگی رشته رابطه زبان گفتار و نوشتار ... خاستگاه همهٔ فجایع نثر فارسی است» یک جمله ساده (مستقل) است، یعنی هیچ‌گونه وابستگی دستوری با جمله دیگری ندارد.

«این فاجعه را با این قیاس می‌توان بهتر دریافت که زبان مقدمه ... فاصلهٔ چندانی ندارد.» یک جملهٔ غیرساده (مركب مستقل) است که جملهٔ نخست در آن پایه است و دو جملهٔ دیگر پیرو.

(فارسی، دستور، صفحه ۷۹)

۱۷- گزینه ۴

(سیر علیرضا احمدی)

عبارت صورت سؤال و بیت گزینه ۴ «۴» هر دو، به امید بهبود یافتن اوضاع به واسطهٔ لطف و رحمت یار (معبود یا معشوق) اشاره دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: هر کسی که مانع وصال عاشق و معشوق شود، خود دچار مشکل هجران و دوری می‌شود.

گزینه ۲: ازلی و ابدی بودن عشق راستین

گزینه ۳: حکیمانانه بودن نظام جهان و لزوم امیدواری به آن

(فارسی، مفهوم، صفحه ۶۰)

۱۸- گزینه ۴

(فرهاد فرزان‌کیا - مشهور)

مفهوم صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳»، تأکید بر تقدیرگرایی و حتمی بودن سرنوشت است. مفهوم مقابل این مطلب در گزینه ۴ آمده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: عشق تقدیر آدمی است و نمی‌توان از آن گریخت.

گزینه ۲: در این گزینه شاعر تصریح دارد که در تقابل تقدیر و تدبیر، سرنوشت قابل تغییر نیست.

گزینه ۳: در این بیت واعظ قزوینی (شاعر) بر این باور است که سرنوشت از پیش نوشته شده (تقدیر حتمی است) و نمی‌توان از نو و دوباره آن را نوشت.

گزینه ۴: در این گزینه شاعر بر این باور است که هر چیزی را به پای تقدیر نیفتکنیم و آسیب‌ها را نتیجهٔ فقط سرنوشت دانستن، بی‌خردی است.

(فارسی، مفهوم، صفحه ۱۲۵)

۱۹- گزینه ۱

(مرتضی منشاری-ارزیل)

در گزینه ۱ «۱»، به برملا گشتن و آشکار شدن راز عشق اشاره شده است اما گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴» بیانگر مفهوم ضرب‌المثل «از کوزه همان برون تراود که در اوست» هستند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: اشکی که بر شرم چکیده است و به سوی تو روانه می‌کنم، از آتش عشق و سوز درونی‌ام خبر می‌دهد.

گزینه ۳: از موم می‌توان به آسانی درخت خرما ساخت اما هرگز لذت خرما را نخواهد داشت و همان خاصیت موم بودن خود را حفظ خواهد کرد.

گزینه ۴: همان‌گونه که از بوستان خلاف، صدق و راستی نمی‌روید، درخت بید نیز هرگز گلایی بار نمی‌آورد.

(فارسی، مفهوم، صفحه ۱۱۷)

۲۰- گزینه ۴

(سیرمهر هاشمی-مشهور)

در این گزینه، دندان محبوب از صدف زیباتر دانسته شده است و ارتباط معنایی با صورت سؤال ندارد. معنی بیت: گوهر که به وسیلهٔ صدف پرورش یافته است، در برابر دندان معشوق، توان لاف زدن و خودنمایی ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: همان‌طور که کف (نماد بی‌اعتباری) بالاتر از گوهری که در کف دریاست، قرار گرفته، بالاترینی ناکسان عیب نیست و ارزش انسان‌ها منوط به جایگاه آن‌ها نیست.

گزینه ۲: دلیل سعادت و ارزشمندی هما، نشستن بر بام خانهٔ یار عنوان شده است. گزینه ۳: فرح‌آباد و بهشت از آن جهت ارزش یافته‌اند که تو در آن جای گرفته‌ای.

(فارسی، مفهوم، صفحه ۳۵)

عربی، زبان قرآن (۱ و ۲)

۲۱- گزینه ۲

مرفضی کظم شیروزی) «قالت الأعراب»: «الأعراب» فاعل است) بادیه‌نشینان گفتند (رد گزینه ۳) / «أما»: ایمان آوردیم (رد گزینه ۱) / «لم تؤمنوا»: ایمان نیاورده‌اید (رد گزینه ۱) / «قولوا»: بگویید / «أسلمنا»: اسلام آوردیم (رد گزینه‌های ۱ و ۴) (ترجمه)

۲۲- گزینه ۲

(سید ممبرعلی مرتضوی) «شَجَعَتْ»: (فعل ماضی معلوم) تشویق کرد (رد گزینه ۴) / «تلمیذات»: دانش‌آموزانی / «یُحِبُّنَ»: (جملة وصفیه) دوست داشتند (رد گزینه ۳) / «الأعمال الحسنة»: کارهای نیک / «یَقْمَنَ بها»: به آن می‌پرداختند (رد گزینه ۱) / «حَتَّى یَسْتَمِرَّ»: تا ادامه پیدا کند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «سلوکهن»: رفتارشان (رد گزینه‌های ۳ و ۴) (ترجمه)

۲۳- گزینه ۴

(ولی بربری - ابور) «كُنْتُ أسمع»: (معادل ماضی استمراری فارسی) می‌شنیدم (رد گزینه ۲) / «ملازمة كثيرة»: ملامت بسیاری (رد گزینه ۱) / «ولكنی»: اما من / «أتحملها»: آن را تحمل می‌کردم / «مُعْتَقِداً بأن»: (حال) با اعتقاد به اینکه (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «لم یرَ»: (معادل ماضی منفی فارسی) ندیده است، ندید (رد گزینه ۳) / «حَتَّى یَلْمِ لَمَامة»: عشق بدون سرزنشی (ترجمه)

۲۴- گزینه ۱

(پیروز ویاغان) «المُتَخَرِّجُونَ الّذین ...»: فارغ‌التحصیلانی که ... (رد گزینه ۲) / «ما استطاعوا»: نخواستند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «أَنْ یَلْقُوا مُحاضرات»: سخنرانی کنند (رد گزینه ۳) / «عند الأمانة و الطّلاب»: نزد اساتید و دانشجویان (رد گزینه ۴) / «باللغة العربیة»: به زبان عربی / «لم یحصلوا علی»: به ... دست نیافتند (رد سایر گزینه‌ها) / «شهاداتهم»: مدرک‌هایشان (رد گزینه ۳) (ترجمه)

۲۵- گزینه ۲

(سید ممبرعلی مرتضوی) «یعوّد نفسه»: خویشتن را عادت می‌دهد (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «یبتعد عن ...»: از ... دور می‌شود (رد گزینه ۴) / «فی حیاته»: در زندگی / «کما»: همانگونه که، همانطور که / «قد أمرنا به»: (فعل مجهول از صیغه اول شخص جمع) بدان امر شده‌ایم (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «فی تعالیمنا الدینیة»: در آموزه‌های دینیما (رد گزینه ۱) (ترجمه)

۲۶- گزینه ۴

(ابراهیم امیری - پوشور) در گزینه ۴: «ینتفع» به معنی «سود می‌برد» است و «الناس» نیز فاعل آن است، نه مفعول. همچنین «أن» در ابتدای عبارت فارسی، اضافی است. ترجمه صحیح عبارت: دانشمندی که مردم از علمش سود می‌برند، از هزاران عبادت‌کننده بهتر است! (ترجمه)

۲۷- گزینه ۴

(ولی بربری - ابور) در گزینه ۴: «زُیوت» جمع است، اما مفرد ترجمه شده است، در این گزینه، «مُلَوّنة» هم اسم فاعل و به معنای «آلوده‌کننده» است. ترجمه صحیح عبارت: بذره‌های آن روغن‌هایی دارد که سوختنش باعث خروج گازهای آلوده‌کننده‌ای نمی‌شود! (ترجمه)

۲۸- گزینه ۳

(نویز امساکلی) «ابری سیاه»: (موصوف و صفت مفرد و نکره) غیمه سوداء (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «بارانی شدید»: (موصوف و صفت نکره) مطراً شدیداً (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «به مدت دو ساعت»: لمدة ساعتین (رد گزینه ۲) / «دیدند»: لاحظوا، شاهدوا / «سپس»: ثمّ (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «زمین»: الأرض / «ماهی‌ها»: الأسماك / «پوشیده شد»: أصبَحَتْ (صارت) مفروشة (رد گزینه‌های ۱ و ۴) (ترجمه)

ترجمه متن درک مطلب:

هر یک از ما می‌خواهد در میان مردم، متمایز باشد. صفات و راه‌های زیادی وجود دارد که فرد را برابر دیگران متمایز می‌کند. فرد متمایز با سختی‌ها روبرو می‌شود بدون اینکه به آن‌ها اجازه دهد که عزم او را ضعیف کنند. بسیاری از افراد موفق در تلاش برای رسیدن به هدف بیش از یک بار شکست خورده‌اند. فرد در حین تلاشش برای متمایز شدن، به تجربه چیزها و کارهای جدیدی حرص می‌ورزد که شبیه کارهایی که از روی عادت انجام می‌دهد نیست، زیرا تجربه‌های جدید برای پیروانش توانایی‌های جدید و نگاهی از جهت متفاوت به جهان فراهم می‌کند. فرد از سایر مردم متمایز می‌شود هنگامی که مبدع و مبتکر باشد؛ به عنوان مثال: فرد مبدع ممکن است راه حل‌ها و فکرها را پیدا کند که متفاوت از راه‌حل‌هایی که مردم از روی عادت برای حل مشکلات به کار می‌گیرند باشد. علاوه بر این، ممکن است فرد متمایز شود هنگامی که دست یاری به دیگران تقدیم کند یا به کاری که دوست ندارد، به‌خاطر کسی دیگری بپردازد.

۲۹- گزینه ۲

(سید ممبرعلی مرتضوی) در گزینه ۲: «آمه است»: کمک به دیگران در زندگی موجب تمایز یافتن فرد بین مردم می‌شود! که مطابق متن صحیح است.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: هر کس یک بار شکست بخورد، نخواهد توانست که متمایز شود! (نادرست) گزینه ۳: هنگامی که فرد مبدع باشد، با مشکل سختی در زندگیش روبرو نمی‌شود! (نادرست) گزینه ۴: دلیل اصلی موفقیت انسان این است که از فکرها تکراری استفاده نکند! (نادرست) (درک مطلب)

۳۰- گزینه ۲

(سید ممبرعلی مرتضوی) ترجمه صورت سؤال: چرا متن بر تجربه امور جدید تأکید می‌کند؟ زیرا ... در گزینه ۲ آمده است: تجربه‌های جدید دید ما را به امور مختلف توسعه می‌دهد!

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: این تجربه شبیه آنچه از روی عادت انجامش می‌دهیم، نیست! (نادرست) گزینه ۳: این تجربه فرد را بیش از هر چیزی یاری می‌دهد! (نادرست) گزینه ۴: تجربه‌های جدید تنها با تلاش و کوشش حاصل می‌شوند! (نادرست) (درک مطلب)

۳۱- گزینه ۱

(سید ممبرعلی مرتضوی) عنوان مناسب برای متن: چگونه فرد متمایزی شوم!؟

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: چه چیزی ما را در برابر دیگران قوی‌تر می‌کند!؟ گزینه ۳: هر لحظه‌ای از زندگی، تجربه‌ای است که تکرار نمی‌شود! گزینه ۴: راه‌هایی برای دستیابی به راه حل‌های جدید برای مسائل! (درک مطلب)

۳۲- گزینه ۳

(سید ممبرعلی مرتضوی) تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «مفعول ...» نادرست است. گزینه ۲: «اسم فاعل ...» نادرست است. گزینه ۴: «اسم فاعل ...» و «مفعول ...» نادرست است. (تحلیل صرفی و محل اعرابی)

۳۳- گزینه ۴

(سید ممبرعلی مرتضوی) تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «معناه یدلّ علی الماضي الاستمراری» نادرست است. «أَنْ تُضَعَّفَ» دلالت بر مضارع التزامی دارد. گزینه ۲: «اسم فاعله: ضعیف» نادرست است. «ضعیف» بر وزن «فَعیل» اصلاً اسم فاعل نیست. گزینه ۳: «فاعله: عزم» نادرست است. «عزم» مفعول فعل داده شده است. (تحلیل صرفی و محل اعرابی)

۳۴- گزینه ۳

(نویز امساکلی) «الآخرین» اسم تفضیل به معنی «دیگران» است. هم‌چنین «أَحَبَّ» نیز اسم تفضیل به معنی «دوست‌داشتنی‌ترین» است، پس هر دو باید بر وزن «أَفْعَل» و به همین صورت نوشته شوند. ترجمه عبارت: هر کس در زندگی‌اش به دیگران خدمت کند، او از دوست‌داشتنی‌ترین بندگان خدا نزد خداست! (ضبط حرکات)

دین و زندگی (۲)

۳۵- گزینه ۲

(مرتضی کاظم شیروزی)

جمع «أخت: خواهر» به صورت «أخوات» صحیح است. توجه داشته باشید که «إخوة» و «إخوان» جمع مکسر «أخ: برادر» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «المرء: انسان / مخبوء و خفی: پنهان
گزینه ۳: «الوکنات: جمع الوکنة: لانه، آشپانه / الظلمات: جمع الظلمة: تاریکی
گزینه ۴: «یغلق (بسته می‌شود): متضاد یفتح (باز می‌شود) / الأقرب (نزدیکتر) متضاد الأبعد (دورتر) (واژگان)

۳۶- گزینه ۴

(ممدعلی کاظمی نصرآبادی)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن نون وقایه و صفت وجود داشته باشد. در گزینه ۴، «دو فعل «إرحمنی، اجعلنی» دارای نون وقایه هستند و کلمه «الخالدة» نیز صفت برای «الجنة» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «صفت و نون وقایه وجود ندارد. «لسانی» به معنی «زبان» است.)
گزینه ۲: «المترفة» صفت است اما نون وقایه وجود ندارد. (نون جزء حروف اصلی فعلی «یبنی» است.)
گزینه ۳: در فعل «ساعدون» نون وقایه وجود دارد اما صفت نداریم. («الذّ الأطلعة» ترکیب اضافی، متشکل از مضاف و مضاف الیه است.) (قواعد اسم)

۳۷- گزینه ۱

(ولی بربری - ابرو)

«جَوَال» اسم مبالغه و مفعول است. (ترجمه عبارت: وقتی پدرم از هواپیما پایین آمد، تلفن همراه مرا گرفت تا با هتل تماس بگیرد)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: «اسم مبالغه‌ای وجود ندارد. دقت کنید که «ذواب» جمع مکسر «دأبة» است، پس اسم مبالغه و بر وزن «فَعَال» نیست.
گزینه ۳: «الطیار» اسم مبالغه است اما مفعول نیست و «ذلك» نقش مفعول را دارد.
گزینه ۴: «العلامة» اسم مبالغه است اما فاعل می‌باشد و ضمیر «هم» که پیش از آن آمده، نقش مفعول را دارد.

۳۸- گزینه ۴

(ممدرضا سوری)

در گزینه ۴، «من» ادات شرط، «یسأل» فعل شرط و «یحصل» جواب شرط است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «من» به معنی «کسی که» (از نوع موصولی) است.
گزینه ۲: «من» به معنی «چه کسی» (از نوع پرسشی) است.
گزینه ۳: «من» به معنی «چه کسی» (از نوع پرسشی) است.

(انواع جملات)

۳۹- گزینه ۳

(ابراهیم امیری - بوشهر)

در گزینه ۳، جمله وصفیه‌ای نداریم که اسم نکره قبل از خود را توصیف کند. (ترجمه عبارت: مسافری که به روستایی سفر می‌کند، منظره‌های زیبایی در آن می‌بیند)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «یکره» اسم نکره «أخلاق» را توصیف می‌کند.
گزینه ۲: «یحب» اسم نکره «شیء» را توصیف می‌کند.
گزینه ۴: «ساعذ» اسم نکره «کُتُب» را توصیف می‌کند.

(قواعد فعل)

۴۰- گزینه ۲

(ابراهیم امیری - بوشهر)

صورت سؤال حرف «ل» را می‌خواهد که دلالت بر طلب (امر) داشته باشد؛ به عبارت دیگر، «ل» موردنظر معنی «باید» می‌دهد. در گزینه ۲، «ل» امر وجود دارد؛ اما «ل» در سایر گزینه‌ها بر سر فعل مضارع، به معنای «تا، تا این که، برای این که» آمده و دلالت بر بیان علت و سبب دارد.

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه ۱: برای این که نامه‌های زیبایی به دوستان قدیمی بنویسیم، کتاب‌های زیادی خواندیم! (کتاب‌های زیادی خواندیم تا به دوستان قدیمی نامه‌های زیبایی بنویسیم)
گزینه ۲: باید در زمینه فرهنگی بسیار تلاش کنم تا استانمان به آنچه می‌خواهم برسد!
گزینه ۳: احترام مادر بر انسان واجب است تا خشنودی خدا را به دست بیاورد و خوشبخت شود!
گزینه ۴: باید به آثار قدیمی در کشورمان توجه کنیم تا گردشگرانی را از کشورهای جهان جذب نماییم!

(قواعد فعل)

۴۱- گزینه ۲

(ممد رضا بقا)

احتیاج دائمی (نیاز همیشگی) انسان به داشتن برنامه‌ای که بتواند پاسخگوی نیازهای او باشد و سعادت بشر را تضمین کند، سبب شده است که در طول تاریخ همواره شاهد ارائه برنامه‌های متفاوت و گاه متضاد از جانب مکاتب بشری باشیم.

(رین و زندگی ۲، درس ۱، صفحه ۱۲)

۴۲- گزینه ۲

(مرتضی ممسنی کبیر)

امام موسی کاظم (موسی بن جعفر) (ع) به شاگرد برجسته خود هشام بن حکم می‌فرماید: «... و آنان که در تعقل و تفکر برترند، نسبت به فرمان‌های الهی داناترند (اعلم‌ترند) ...» از آن جایی که انسان اختیار دارد می‌تواند راه‌های دیگری را نیز برگزیند ولی هیچ برنامه دیگری غیر از برنامه خداوند نمی‌تواند پاسخ درستی به آن نیازها بدهد چرا که در این صورت انسان زیان خواهد کرد و با دست خالی به دیار آخرت خواهد شتافت (و هو فی الآخرة من الخاسرین).

(رین و زندگی ۲، درس ۱ و ۲، صفحه‌های ۱۶ و ۳۱)

۴۳- گزینه ۱

(ممد رضا بقا)

برخی برنامه‌هایی که برای وحدت مسلمانان ضروری است، عبارت‌اند از:

- از اهانت و توهین به مقدسات سایر مسلمانان خودداری کنیم. برای این منظور شایسته است اعتقادات خود را با دانش و استدلال ارتقا ببخشیم تا بتوانیم با دیگر مسلمانان براساس معرفت و استدلال سخن بگوییم.

- کسانی را که به‌ظاهر خود را مسلمان می‌نامند ولی با دشمنان اسلام دوستی می‌ورزند، بشناسیم و فریب برنامه‌های آنان را نخوریم. روش این گروه‌ها چنین است که دشمنان اسلام مانند صهیونیست‌ها را دوست و برخی مسلمانان را دشمن معرفی می‌کنند به طوری که مردم عادی به تدریج با دشمنان واقعی اسلام دوستی کنند و با گروهی از مسلمانان دشمنی بورزند.

(رین و زندگی ۲، درس ۴، صفحه ۵۷)

۴۴- گزینه ۲

(مرتضی ممسنی کبیر)

قرآن کریم در آیه ۶۰ سوره نسا می‌فرماید: «الم تر الی الذین یزعمون انهم آمنوا بما انزل الیک و ما انزل من قبلک یریدون ان یتحاکمو الی الطاغوت ... آیا ندیده‌ای کسانی که گمان می‌کنند به آن چه بر تو نازل شده و به آن چه پیش از تو نازل شده ایمان دارند اما می‌خواهند داوری به نزد طاغوت برند، حال آن که به آنان دستور داده شده که به آن کفر بورزند و شیطان می‌خواهد آنان را به گمراهی دور و دراز بکشاند» و در آیه ۵۹ همان سوره می‌خوانیم: «یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم: ای کسانی که ایمان آورده‌اید از خدا اطاعت کنید و از رسول و ولی امرتان اطاعت کنید» در قرآن کریم قبل از ایمان پنداری گروهی که شیطان می‌خواهد آنان را به گمراهی دور و دراز بکشاند به اطاعت خدا و رسول و اولی الامر امر کرده است.

(رین و زندگی ۲، درس ۴ و ۵، ترکیبی)

۴۵- گزینه ۳

(مرتضی ممسنی کبیر)

با توجه به کلید واژه «بالقسط» در ادامه آیه «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الکتاب و المیزان لیقوم الناس بالقسط: به راستی که پیامبرانمان را همراه با دلایل روشن فرستادیم و همراه آنان کتاب آسمانی و میزان نازل کردیم تا مردم به اقامه عدل و داد برخیزند.» مؤید تلاش برای برقراری عدالت و برابری از سیره پیامبر اکرم است و آیه «علک باخع نفسک الا یكونوا مومنین: از این که برخی ایمان نمی‌آورند شاید که جانت را [از شدت اندوه] از دست بدهی» مؤید سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم است و تعبیر طیب سیار در حدیث علوی نیز مربوط به سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم است.

(رین و زندگی ۲، درس ۴ و ۶، ترکیبی)

۴۶- گزینه ۴

(مفسر رضایی بقا)

ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر (ص) شرایط و زمینه مناسب برای جاعلان حدیث را پدید آورد و آنان براساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان مستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند.

با این‌که سال‌ها بعد، منع نوشتن احادیث پیامبر (ص) برداشته شد و حدیث‌نویسی رواج یافت، اما به دلیل عدم حضور اصحاب پیامبر در میان مردم، به دلیل فوت یا شهادت، احادیث زیادی جعل یا تحریف شد، به‌طوری که احادیث صحیح از غلط به سادگی قابل تشخیص نبود.

۴۷- گزینه ۱

(مفسر بیاتی)

مجاهدت در راستای ولایت ظاهری ← امامان بزرگوار تلاش کردند تا با تشکیل حکومت اسلامی قوانین دین را به اجرا درآورند و عدالت را برقرار سازند.

اقدامات مربوط به مرجعیت دینی ← تلاش ائمه سبب شد که حقیقت اسلام برای جویندگان حقیقت پوشیده نماند. (دین و زندگی ۲، درس ۸، صفحه‌های ۱۰۰ و ۱۰۲ و ۱۰۳)

۴۸- گزینه ۱

(مفسر بیاتی)

همه عناوین با عبارتهای مربوط به خود به‌درستی ارتباط مفهومی دارند.

(دین و زندگی ۲، درس ۹، صفحه‌های ۱۱۸، ۱۱۹ و ۱۲۰)

۴۹- گزینه ۳

(مرتضی مفسنی کبیر)

با دقت در آیه شریفه «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط: به‌راستی که پیامبرانمان را همراه با دلایل روشن فرستادیم و همراه آنان کتاب آسمانی و میزان نازل کردیم تا مردم به اقامه عدل و داد برخیزند.» درمی‌یابیم که واژه «الناس» فاعل است یعنی تا مردم نخواهند قسط و عدل از حکومت برپا نمی‌شود و این خود نشانگر مقبولیت داشتن حکومت در نزد مردم است.

(دین و زندگی ۲، درس ۴ و ۱۰، ترکیبی)

۵۰- گزینه ۱

(فیروز نژادنیف)

ریشه ذلت، غفلت از خداست. غفلت از خدا علت ذلت و افتادن در گناه و گرفتاری در خود دانی است ذلت باعث شکستن پیمان است که پیامدش این است که افراد پیمان‌شکن بهره‌ای در آخرت ندارند و خداوند با آن‌ها سخن نمی‌گوید و به آنان در قیامت نمی‌نگرد و آنان را از گناه پاک نمی‌کند و عذاب دردناکی برای آن‌هاست. توجه کنید که افتادن در گناه و گرفتاری در خود دانی خود ذلت است نه پیامد آن.

(دین و زندگی ۱ و ۲، ترکیبی)

دین و زندگی (۱)

۵۱- گزینه ۲

(امیر منصوری)

خداوند در آیه ۱۸ سوره مبارکه اسراء می‌فرماید: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد آن مقداری از آن را که بخوایم و به هر کس اراده کنیم می‌دهیم، سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکندگی در آن وارد شود.» اهداف اصلی و فرعی هر دو خوب هستند و برای زندگی ما ضروری می‌باشند اما مهم این است که اهداف فرعی را به جای اهداف اصلی قرار ندهیم و آنقدر به اهداف فرعی دل نیندیم که مانع ما در رسیدن به اهداف اصلی شوند.

(دین و زندگی ۱، درس ۱، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۵۲- گزینه ۴

(مرتضی مفسنی کبیر)

توجه به کلید واژه «عبثاً» و «الینا» در آیه شریفه «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ: آیا پنداشته‌اید که شما را بی‌پهوده آفریده‌ایم و شما به سوی ما بازگردانده نمی‌شوید؟» هدف‌داری و صفت حکمت برای خدا برداشت می‌شود. لذا با آیه «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ: آسمان‌ها و زمین را و آنچه بین آن‌هاست را به بازیچه نیافریدیم.» که بازیچه نیافریده شدن آسمان‌ها و زمین را مؤید هدف‌داری و حکمت الهی می‌داند، ارتباط دارد.

(دین و زندگی ۱، درس ۱ و ۳، ترکیبی)

۵۳- گزینه ۱

(محبوبه ابتهسام)

مطابق آیات قرآن کریم که می‌فرماید: «انسان که فرشتگان روحشان را می‌گیرند (فرشتگان قایض روح) درحالی که پاک و پاکیزه‌اند، به آنها می‌گویند: «سلام بر شما، وارد بهشت شوید به‌خاطر اعمالی که انجام دادید.»

(دین و زندگی ۱، درس ۵، صفحه ۶۸)

۵۴- گزینه ۴

(مرتضی مفسنی کبیر)

با دقت در آیات ۲۷ و ۲۸ سوره انعام که در آن می‌خوانیم: «ای کاش به دنیا بازگردانده می‌شدیم و آیات پروردگاران را تکذیب نمی‌کردیم و از مؤمنان می‌شدیم، ما می‌دانیم اگر به دنیا بازگردید همان راه گذشته را پیش می‌گیرید.»

(دین و زندگی ۱، درس ۶ و ۷، ترکیبی)

۵۵- گزینه ۴

(مفسر رضایی بقا)

با دادن نامه اعمال، تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می‌شوند و انسان عین اعمال خود را می‌بیند. با دیدن نامه اعمال، برخی بدکاران به انکار اعمال ناشایست خود روی می‌آورند تا جایی که برای نجات خود از مهلکه به دروغ سوگند می‌خورند که چنین اعمالی انجام نداده‌اند.

(دین و زندگی ۱، درس ۶، صفحه ۷۶)

۵۶- گزینه ۳

(مفسر رضایی بقا)

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرمایند: «الدنيا مزرعة الآخرة» یعنی دنیا کشتگاه آخرت است. یعنی سرنوشت ابدی و اخروی انسان‌ها بر اساس اعمال آنان در دنیا تعیین می‌شود.

دلیل نادرستی گزینه ۱ «این است که دل و قلب انسان بهترین و مناسب‌ترین زمین برای کشت محصول آخرت است نه دنیا.»

(دین و زندگی ۱، درس ۷ و ۸، ترکیبی)

۵۷- گزینه ۴

(فیروز نژادنیف)

مسلمانان توسط پیامبر اکرم(ص) هدایت شدند اما عده‌ای پس از ایشان پشت به حق می‌کنند که آیه «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَلَنْ مَاتَ» بیانگر این مفهوم است.

(دین و زندگی ۱ و ۲، ترکیبی)

۵۸- گزینه ۴

(مرتضی مفسنی کبیر)

میزان موفقیت انسان در رسیدن به هدفهای بزرگ، به میزان تسلط او بر خویش و خود نگهداری و تقوا بستگی دارد و هر قدر هدف بزرگتر باشد، تقوای بیشتری می‌طلبد که این موضوع رابطه روزه و تقویت تقوا را می‌رساند که در انتهای این آیه شریفه جلوه‌گر است.

(دین و زندگی ۱، درس ۱۰، صفحه ۱۲۹)

۵۹- گزینه ۳

(مفسر بیاتی)

موارد الف و د به درستی ذکر شده‌اند. اما موارد ب و ج جابه‌جا ذکر شده‌اند.

(دین و زندگی ۱، درس ۹، ۱۲ و ۱۳، ترکیبی)

۶۰- گزینه ۳

(مفسر بیاتی)

امام صادق علیه السلام فرمودند: «لباس نازک و بدن‌نما نپوشید؛ زیرا چنین لباسی نشانه سستی و ضعف دین‌داری فرد است.»

به همان میزان که رشته‌های عفاف انسان ضعیف و گسسته می‌شود آراستگی و پوشش سبک‌تر و جنبه خودنمایی به خود می‌گیرد. این قبیل اعمال (گذاشتن سیگار بر لب) نشانه ضعف روحی و ناتوانی در اثبات خود از راه درست و سازنده است.

(دین و زندگی ۱، درس ۱۱، صفحه‌های ۱۳۸ و ۱۴۰)

زبان انگلیسی ۱ و ۲

۶۱- گزینه ۴

(رسمت‌اله استیری)

ترجمه جمله: «از زمانی که او پسر بچه بود، یک روز عالی از نظرش روزی بوده است که تماماً صرف فوتبال بازی کردن با پسرعموهایش شود.»

نکته مهم درسی:

با توجه به ساختار «حال کامل + گذشته ساده + since»، در جای خالی نیاز به زمان حال کامل داریم (رد گزینه‌های «۱» و «۳»). از سوی دیگر، عبارت «his idea of a perfect day» مشخصاً نمی‌تواند فاعل مناسبی برای فعل «spend» به معنای «گذراندن» باشد، پس قطعاً فعل اصلی جمله نمی‌تواند «spend» باشد (رد گزینه «۲»). توجه کنید که اسم مصدر (در این جا «spending») می‌تواند بعد از افعال اسنادی مانند «has been» قرار بگیرد.

(گرامر)

۶۲- گزینه ۴

(عمران نوری)

ترجمه جمله: «انسان‌ها می‌توانند چیزهای خارق‌العاده‌ای را اختراع کنند اگر علم فیزیک نیازشان را برای طراحی تحقیقات علمی جدید در مورد ماده و انرژی و رابطه بین آن‌ها برآورده کند.»

نکته مهم درسی:

در جمله‌های شرطی نوع اول، جمله شرط به زمان حال ساده و جواب شرط با ترکیب «شکل ساده فعل + will/ can/ may/ ...» نوشته می‌شود (رد گزینه‌های «۲» و «۳»). از طرفی، توجه کنید که اسم «physics» (علم فیزیک) مفرد است (رد گزینه «۱»).

(گرامر)

۶۳- گزینه ۱

(رسمت‌اله استیری)

ترجمه جمله: «وقتی برادر کوچکترم زنگ زد و خبر موفقیت جدیدش را به من داد، داشتم برای خودم ماشین گران‌قیمتی را می‌خریدم.»

نکته مهم درسی:

فاعل و مفعول برای فعل «buy» یکسان است، پس باید از ضمیر انعکاسی در جایگاه مفعول استفاده کنیم (رد گزینه‌های «۳» و «۴»). دقت کنید که صفت برترین نیاز به حرف تعریف «the» دارد (رد گزینه «۲»). همچنین، در جای خالی نیاز به زمان گذشته استمراری داریم تا جمله به لحاظ معنایی درست باشد (رد گزینه‌های «۲» و «۳»).

(گرامر)

۶۴- گزینه ۲

(مهم‌ظاهر)

ترجمه جمله: «چیزی که از آن مطمئن هستیم، این واقعیت است که بدون پیشرفت‌های اخیر فناوری، انسان‌ها هرگز نمی‌توانستند زیر آب نفس بکشند.»

(۱) راضی از

(۲) مطمئن از

(۳) در دسترس برای

(۴) مهمان‌نواز نسبت به

(واژگان)

۶۵- گزینه ۴

(مهم‌ظاهر)

ترجمه جمله: «به لطف پزشکی نوین، کیفیت زندگی کسانی که از دیابت یا سرطان رنج می‌برند طی بیست سال گذشته شدیداً بهبود یافته است.»

(۱) به طور روان و سلیس

(۲) به طور امن، صحیح و سالم

(۳) به بندرت

(۴) تا حد زیادی، شدیداً

(واژگان)

۶۶- گزینه ۲

(مهم‌پویر آقایی)

ترجمه جمله: «برای گسترش کسب و کار در سال‌های آتی، اولین اقدام شرکت ایجاد بازار کوچکی در مناطق محلی است.»

(۱) اندازه گرفتن

(۲) ایجاد کردن

(۳) منعکس کردن

(۴) دریافت کردن

(واژگان)

۶۷- گزینه ۳

(رسمت‌اله استیری)

ترجمه جمله: «حدس زدن این‌که بعد از شکستن گلدان مورد علاقه مادرم در مقابلش چه اتفاقی افتاد، نیاز به تخیل زیادی ندارد.»

(۱) مقصد

(۲) اضافه

(۳) تصور، تخیل

(۴) احساس، هیجان

(واژگان)

۶۸- گزینه ۱

(مهم‌پویر آقایی)

ترجمه جمله: «من موافقم که محدودیت سرعت جدید، مشکل را حل نمی‌کند، اما قدم مهمی در مسیر صحیح است.»

(۱) قدم

(۲) توانایی

(۳) ارزش

(۴) عادت

(واژگان)

ترجمه متن کلوزتست:

سال‌هاست که بازی‌های ویدیویی به دلیل این‌که افراد را دچار اضافه‌وزن یا افسردگی بیش‌تری می‌کنند، مورد انتقاد قرار گرفته‌اند. اما اخیراً محققان دریافته‌اند که این بازی‌ها در واقع می‌توانند ما را در جهت مثبت تغییر دهند و بدن و ذهن ما را بهبود بخشند. بازی‌های ویدیویی می‌توانند به رشد مهارت‌های جسمانی کمک کنند. [تحقیقات] نشان داده‌اند که مهارت‌های حرکتی در کودکان پیش‌دبستانی که بازی‌های ویدیویی تعاملی انجام می‌دهند، بهبود یافته است؛ برای مثال، آن‌ها بهتر از کودکانی که بازی‌های ویدیویی انجام نمی‌دهند، می‌توانند توپ را شوت کنند، بگیرند و پرتاب کنند. آن‌ها همچنین باعث بهبود انواع عملکردهای مغزی، از جمله تصمیم‌گیری، می‌شوند. افرادی که بازی‌های ویدیویی اکشن انجام می‌دهند، ۲۵ درصد سریع‌تر از دیگران اقدام به تصمیم‌گیری می‌کنند.

۶۹- گزینه ۲

(عقیل مهم‌روش)

نکته مهم درسی:

بعد از حرف اضافه، از اسم مصدر (فعل «ing»-دار) استفاده می‌شود.

(کلوزتست)

۷۰- گزینه ۲

(عقیل مهم‌روش)

(۱) داخلی، خانگی

(۲) فیزیکی، جسمانی

(۳) ممنوع

(۴) پرانرژی

(کلوزتست)

۷۱- گزینه «۳»

(عقیل ممری/روشن)

نکته مهم درسی:

با توجه به معنی جمله و مقایسه انجام شده بین دو گروه از کودکان، نمی توان از صفت عالی استفاده کرد (رد گزینه های «۱» و «۴»). همچنین، برای توصیف فعل از قید استفاده می شود، پس گزینه «۲» به صورت "as well as" باید به کار می رفت (رد گزینه «۲»).

(کلوز تست)

۷۲- گزینه «۱»

(عقیل ممری/روشن)

(۲) شناسایی کردن

(۱) شامل شدن

(۴) متغیر بودن

(۳) جمع کردن

(کلوز تست)

ترجمه متن درک مطلب ۱:

همه عاشق سفر هستند، درست است؟ متأسفانه، بسته به جایی که می خواهید بروید، گاهی اوقات پول می تواند مشکل ساز شود، اما اگر آماده باشید، این طور نخواهد بود. در این جا به سه نکته برای استفاده بهینه از تجربه سفرتان، بدون توجه به این که چقدر پول در بانک دارید، اشاره می شود!

بر اساس بودجه خود، تصمیم بگیرید به کجا خواهید رفت. هزینه سفر شما تا حد زیادی می تواند به کشورها و شهرهایی که می خواهید سفر کنید، بستگی داشته باشد. بنابراین، دانستن میانگین هزینه ها در یک کشور می تواند به شما در برنامه ریزی و تصمیم گیری در مورد بهترین گزینه برای سفر بعدیتان کمک کند. برای مثال، سفر به کشورهایی مانند فرانسه، ایتالیا و بریتانیا می تواند بسیار پرهزینه باشد؛ بنابراین، برای گذراندن تعطیلات در این مکان ها به پول بیشتری نیاز خواهید داشت. در مقابل، اروپای شرقی، آسیای جنوب شرقی و آمریکای جنوبی کم هزینه تر هستند. (در لهستان، یک منوی کامل [شامل پیش غذا، غذای اصلی و دسر] برای دو نفر ۱۰۰ زلوتنه - حدود ۲۱ پوند قیمت دارد.)

به دنبال تخفیف در جاذبه های [گردشگری] مهم باشید. بدیهی است که وقتی در سفر هستید، می خواهید همه چیزهایی که آن کشور [برای بازدید] ارائه می کند، به ویژه جاذبه هایی که سالانه میلیون ها نفر را به خود جذب می کنند، ببینید. اما قبل از پرداخت هزینه برای دیدن این ها، می توانید تحقیق کنید و ببینید آیا امکان دیدن آن ها با هزینه کمتر وجود دارد یا خیر! بسیاری از جاذبه های گردشگری دارای تخفیف دانشجویی یا تخفیف های ویژه جوانان هستند و برخی از جاذبه های گردشگری در روزهای خاصی برای همه رایگان هستند، مانند موزه لوور پاریس که در اولین یکشنبه هر ماه، ورودی آن رایگان است.

۷۳- گزینه «۲»

(مهمر طاهری)

ترجمه جمله: «متن عمدتاً درباره چه موضوعی بحث می کند؟»
«راه های کاهش هزینه های سفر»

(درک مطلب)

۷۴- گزینه «۳»

(مهمر طاهری)

ترجمه جمله: «عبارت "By contrast" (در مقابل، برعکس) در پاراگراف «۲» از نظر معنایی به ... نزدیک ترین است.»
«but» (اما)

(درک مطلب)

۷۵- گزینه «۳»

(مهمر طاهری)

ترجمه جمله: «چرا نویسنده در پاراگراف «۳» به «موزه لوور» اشاره کرده است؟»
«برای افزودن اطلاعات بیشتر و حمایت از گفته قبلی»

(درک مطلب)

۷۶- گزینه «۱»

(مهمر طاهری)

ترجمه جمله: «پاراگرافی که بلافاصله بعد از این متن می آید، به احتمال بسیار زیاد درباره چه چیزی بحث می کند؟»
«رهنمود سوم درباره چگونگی کاهش هزینه های سفر»

(درک مطلب)

ترجمه متن درک مطلب ۲:

اولین تلاش های بشر برای نظام بندی مفاهیم اندازه، شکل ها و عدد معمولاً به عنوان ریاضیات اولیه شناخته می شود. با این حال، مفهوم عدد و فرآیند شمارش مدت ها قبل از زمان ثبت تاریخ به وجود آمد (شواهد باستان شناسی وجود دارد که [نشان می دهد] شمارش، ۵۰۰۰۰ سال پیش توسط انسان ها به کار می رفته است). این استدلال که حتی در دوران ماقبل تاریخ، انسان ها تا حدی حس عددی داشتند، حداقل تا به اندازه ای که مفاهیم کم و زیاد بودن را زمان اضافه شدن یا کم شدن چیزی از یک گروه کوچک تشخیص دهند، منطقی به نظر می رسد، زیرا مطالعات نشان داده اند برخی از حیوانات دارای چنین حسی هستند.

با تکامل تدریجی جامعه، شمارش ساده ضروری شد. یک قبیله باید می دانست که چند عضو و چند دشمن دارد و یک چوپان لازم بود بداند که آیا تعداد گله گوسفندان در حال کاهش است [یا خیر]. احتمالاً اولین راه برای محاسبه، استفاده از روش ساده شمارش، با به کارگیری اصل تناظر یک به یک بود. برای مثال، در شمارش گوسفندان، می توانستند یک انگشت را به ازای هر گوسفند خم کنند. شمارش را می توانستند با ایجاد خراش در خاک یا روی سنگ، بریدن شکاف روی تکه چوب، یا گره زدن در ریسمان انجام دهند.

بعدها گروهی از اصوات برای شمارش تعداد اشیاء در یک گروه کوچک، ابداع شدند. و بعدتر، با اصلاح نوشتار، مجموعه ای از علائم برای نشان دادن این اعداد اختراع شدند. گزارش های مردم شناسی چنین تحولی را در مطالعاتشان در مورد جوامع امروزی تأیید می کنند و بر این باورند که جوامع امروزی شبیه جوامع انسان های اولیه است.

۷۷- گزینه «۳»

(تویر مبلغی)

ترجمه جمله: «متن عمدتاً در مورد چه چیزی بحث می کند؟»
«مبدأ ریاضیات»

(درک مطلب)

۷۸- گزینه «۲»

(تویر مبلغی)

ترجمه جمله: «چرا نویسنده در انتهای پاراگراف اول به حیوانات اشاره کرده است؟»
«تا تأکید کند انسان های اولیه توانایی شمارش داشتند.»

(درک مطلب)

۷۹- گزینه «۴»

(تویر مبلغی)

ترجمه جمله: «ضمیر "those" در پاراگراف «۳» به ... اشاره دارد.»
«جوامع»

(درک مطلب)

۸۰- گزینه «۴»

(تویر مبلغی)

ترجمه جمله: «کدام یک از نتیجه گیری های زیر مورد تأیید متن است؟»
«انسان های اولیه ابتدا به دلیل ضرورت، شمارش را انجام می دادند.»

(درک مطلب)

پاسخنامه آزمون ۷ فروردین ماه ۱۴۰۱

اختصاصی دوازدهم تجربی

طراحان سؤال

ریاضی

مهدی براتی - رحمان پوررحیم - محمدسجاد پیشوایی - سعید تن آرا - محمدابراهیم تونزنده جانی - علی حاجیان - فرشاد حسن زاده رضائی - بهرام حلاج - سجاد داوطلب - عرفان رقائی - سهیل ساسانی - سپهر یاسین - میلاد سجادی ایرکائی - فرشاد صدیقی فر - سعید عزیزخانی - حمید علیزاده - نیما کدیوریان - احسان کریمی - لیلا مرادی - سروش موئینی - شهرام ولایی - فهیمه ولی زاده

زیست‌شناسی

ادیب الماسی - عباس آرایش - پوریا برزین - سبحان بهاری - امیرحسین بهروزی فرد - سیدامیر منصور بهشتی - امیرحسین پرهام - سمانه توتونچیان - سجاد حمزه پور - آرمان خیری - محمدرضا دانشمندی - حمید راهواره - علیرضا رضایی - محمدمبین رضائی - امیرمحمد رضائی علوی - علیرضا رهبر - محمد مهدی روزبهانی - سعید شرفی - شهریار صالحی - امیررضا صدریکتا - سیدپوریا طاهریان - ماکان فاکری - حسن قائمی - شروین مصورعلی - کاوه ندیمی

فیزیک

خسرو ارغوانی فرد - محمد اسدی - محمد اکبری - رضا امامی - عبدالرضا امینی نسب - مهدی آذرنسب - رامین آرامش اصل - زهره آقامحمدی - مهدی براتی - امیرحسین برادران - سیدایمان بنی‌هاشمی - محسن پیگان - مرتضی جعفری - محمدرضا حسین نژادی - میثم دشتیان - مرتضی رحمان زاده - محمدجواد سورچی - حمیدرضا عامری - بهادر کامران - مصطفی کیانی - محمدصادق مام‌سیده - حسین مخدومی - محمود منصوری - مهدی میراب زاده - سیده ملیحه میرصالحی - سیدعلی میرنوری - مجتبی نکونیان

شیمی

کامران جعفری - مسعود جعفری - امیر حاتمیان - حسن رحمتی کوکنده - علیرضا رضایی سراب - حامد زمانیان - محمدرضا زهره‌وند - امیرمحمد سعیدی - رضا سلیمانی - مبینا شرافتی پور - سپهر طالبی - رسول عابدینی زواره - محمد عظیمیان زواره - حسن عیسی زاده - حسین ناصری نائی - فرزاد نجفی کرمی - علی نظیف کار - امین نوروزی - سیدحسن هاشمی - اکبر هنرمند

زمین‌شناسی

روزبه اسحاقیان - محمود ثابت‌اقلیدی - مهدی جباری - بهزاد سلطانی - سلیمان علیمحمدی - مهرداد نوری زاده - آزاده وحیدی موثق

مسئولان درس، گزینش‌گران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار استاد	گروه ویراستاری	فیلتر نهایی	مستندسازی
ریاضی	علی اصغر شریفی	علی اصغر شریفی	مهرداد ملوندی فرشاد حسن زاده	مهدی ملارمضائی - ایمان چینی فروشان علی مرشد	شهرام ولایی	سرژ یقبازاریان تبریزی
زیست‌شناسی	محمد مهدی روزبهانی	امیرحسین بهروزی فرد	حمید راهواره	علی رفیعی - کبارش سادات رفیعی	نیما شکورزاده	مهساسادات هاشمی
فیزیک	امیرحسین برادران	امیرحسین برادران	مصطفی کیانی	زهره آقامحمدی - محمدامین عمودی نژاد محمد مهدی شکیبایی	محمدجواد سورچی	محمدرضا اصفهانی
شیمی	مسعود جعفری	ساجد شیری طرزم	امیرحسین معروفی حسن رحمتی کوکنده	محمد حسن زاده مقدم - مبین روشن دانیال بهارفصل	حسین شکوه	سمیه اسکندری
زمین‌شناسی	مهدی جباری	مهدی جباری	آزاده وحیدی موثق	آرین فلاح اسدی - علیرضا خورشیدی	جواد زینلی نوش آبادی	محیا عباسی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	اختصاصی: زهرالسادات غیائی عمومی: الهام محمدی
مسئول دفترچه آزمون	اختصاصی: آرین فلاح اسدی - عمومی: معصومه شاعری
حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی	سیده صدیقه میرغیائی
مستندسازی و مطابقت مصوبات	مدیر گروه: مازیار شیروانی مقدم مسئول دفترچه اختصاصی: مهساسادات هاشمی - مسئول دفترچه عمومی: فریبا رئوفی
ناظر چاپ	حمید محمدی

ریاضی ۲

۸۱- گزینه «۳»

طبق صورت سؤال داریم:

(سروش موئینی)

$$x^2 + 4x + c = 0 \Rightarrow \begin{cases} S = \alpha + \beta = -4 \\ P = \alpha\beta = c \end{cases}$$

$$x^2 + bx + 6 = 0 \Rightarrow \begin{cases} S = \alpha - 1 + \beta - 1 = -b \\ \Rightarrow \alpha + \beta = 2 - b \Rightarrow b = 6 \\ P = (\alpha - 1) \times (\beta - 1) = 6 \\ \Rightarrow \alpha\beta - (\alpha + \beta) + 1 = 6 \Rightarrow c = 1 \end{cases}$$

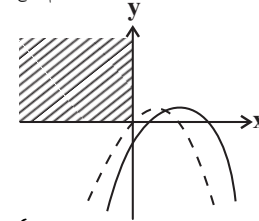
$\Rightarrow b + c = 7$

(هندسه تحلیلی و جبر) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۳)

۸۲- گزینه «۲»

با توجه به اینکه در صورت سؤال اشاره نشده سهمی فقط از ناحیه دوم نمی‌گذرد پس دو حالت وجود دارد. حالت اول: فقط از ناحیه دوم عبور نکند.

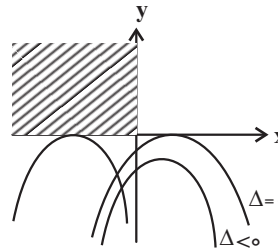
(بهرام علاج)

$$\begin{cases} \Delta > 0 \Rightarrow 4m^2 + 4m - 8 > 0 \Rightarrow m < -2 \text{ یا } m > 1 \\ S > 0 \Rightarrow 2m > 0 \Rightarrow m > 0 \\ P \geq 0 \Rightarrow -(m-2) \geq 0 \Rightarrow m \leq 2 \\ a < 0 \Rightarrow \text{همواره برقرار} \end{cases}$$

اشتراک $\rightarrow 1 < m \leq 2$ (I)

حالت دوم: از ناحیه اول و دوم عبور نکند.

$$\Rightarrow \begin{cases} \Delta \leq 0 \Rightarrow 4(m+2)(m-1) \leq 0 \\ a < 0 \Rightarrow \text{همواره برقرار} \end{cases}$$

اشتراک $\rightarrow -2 \leq m \leq 1$ (II)

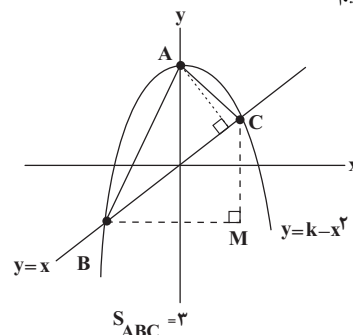
I \cup II \rightarrow اعداد طبیعی $\rightarrow 1, 2$

(هندسه تحلیلی و جبر) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۸)

۸۳- گزینه «۳»

با توجه به شکل زیر داریم:

(فرشاد مسین زاده رضائی)

ارتفاع مثلث برابر است با: $y = k - x^2 \Rightarrow A \left| \frac{k}{k} \right| \Rightarrow h = \frac{|k|}{\sqrt{2}} = \frac{k}{\sqrt{2}}$

برای به دست آوردن BC داریم: $k - x^2 = x \Rightarrow x^2 + x - k = 0$

$MB = MC \Rightarrow |x_2 - x_1| = \frac{\sqrt{\Delta}}{|1|} = \sqrt{1+4k}$

$\Rightarrow BC = \sqrt{2} \times |x_2 - x_1| = \sqrt{2} \sqrt{1+4k}$

$\Rightarrow S_{ABC} = \left(\frac{k\sqrt{2}}{\sqrt{2}} \sqrt{1+4k} \right) \div 2 = \frac{k\sqrt{1+4k}}{2} = 3$

$\Rightarrow k^2(1+4k) = 36 \Rightarrow 4k^3 + k^2 - 36 = 0$

$\Rightarrow 4k^3 - 32 + k^2 - 4 = 0$

$\Rightarrow 4(k-2)(k^2+2k+4) + (k-2)(k+2) = 0$

$\Rightarrow (k-2)(4k^2+9k+18) = 0 \Rightarrow k = 2$

(هندسه تحلیلی و جبر) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۸)

۸۴- گزینه «۲»

(سیار داوطلب)

فرض کنید طول هر قدم سجاد X سانتی‌متر باشد، در این صورت طول هر قدم احسان $X + 10$ سانتی‌متر است. اگر احسان با n قدم مسیر را طی کند، سجاد با $100 + n$ قدم طی می‌کند.

سجاد: $720 = \frac{X}{100} \times (n + 100)$

$\Rightarrow \frac{X}{100} (n + 100) = \frac{X + 10}{100} \times n$

احسان: $720 = \frac{X + 10}{100} \times n$ (*)

$Xn + 100X = Xn + 10n \Rightarrow n = 10X$

$\xrightarrow{(*)} 720 = \frac{X + 10}{100} \times n \Rightarrow 720 = \frac{X + 10}{100} \times 10X$

$\Rightarrow 7200 = X^2 + 10X$

$\Rightarrow \begin{cases} X = -90 \text{ غق} \\ X = 80 \text{ سانتی‌متر} \end{cases}$

(هندسه تحلیلی و جبر) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۳)

۸۵- گزینه «۳»

(علی عابیان)

دو حالت برای فاقد جواب داریم:

I) $\frac{X}{X^2 - 4} + \frac{X + k}{X + 2} = 1 \xrightarrow{(x-2)(x+2)}$ معادله جواب نداشته باشد:

$X + (X - 2)(X + k) = X^2 - 4$

$\Rightarrow X + X^2 + (k - 2)X - 2k = X^2 - 4 \Rightarrow (k - 1)X - 2k + 4 = 0$ (*)

معادله درجه ۱ می‌باشد و زمانی ریشه ندارد که تابع ثابت غیر صفر باشد.

$k - 1 = 0 \Rightarrow k = 1$

II) جواب‌ها ریشه‌های مخرج باشند.

$\xrightarrow{X=2} (k-1)(2) - 2k + 4 = 0 \Rightarrow 2 = 0$ غق

$\xrightarrow{X=-2} (k-1)(-2) - 2k + 4 = 0$

$\Rightarrow -4k + 2 + 4 = 0 \Rightarrow k = \frac{3}{2}$

$\xrightarrow{\text{ضرب مقادیر k}} 1 \times \frac{3}{2} = \frac{3}{2}$

(هندسه تحلیلی و جبر) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۳)

$$\Rightarrow x\left(\frac{1}{5} + \frac{1}{11}\right) = 1 \Rightarrow x = \frac{55}{16}$$

(هندسه) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۱)

(معمیر عزیزاره)

«۸۹» گزینه

با توجه به تشابه دو مثلث ABH و AHC داریم:

$$\frac{\Delta ABH \sim \Delta AHC \Rightarrow \frac{S_{\Delta AHC}}{S_{\Delta ABH}} = 5/76$$

$$\Rightarrow (نسبت تشابه)^2 = K^2 \Rightarrow K = 2/4$$

$$\Rightarrow \frac{AC}{AB} = 2/4 \Rightarrow \frac{AC}{AB} = \frac{12}{5} \Rightarrow AC = \frac{12}{5} AB$$

در مثلث ABC داریم:

$$BC^2 = AB^2 + AC^2 \Rightarrow (12^2) = AB^2 + \frac{144}{25} AB^2$$

$$169 = \frac{169 AB^2}{25} \Rightarrow AB = 5 \Rightarrow AC = 12$$

$$\frac{\Delta ABC \sim \Delta ABH \Rightarrow \frac{BC}{AB} = \frac{h}{h_1} \Rightarrow \frac{h}{h_1} = \frac{12}{5} = 2/6$$

(هندسه) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۶)

(معمربشار پیشوا)

«۹۰» گزینه

با توجه به اینکه نمودار تابع نمایی ۲ واحد پایین آمده است، پس $a = -2$ همچنین نقطه $(0, 2)$ را در تابع صدق می‌دهیم.

$$f(0) = 2 \Rightarrow -2 + 2^0 + b = 2 \Rightarrow 2^b = 4 \Rightarrow b = 2$$

لذا ضابطه تابع به صورت $f(x) = -2 + 2^{x+2}$ خواهد بود.

$$f^{-1}(2b-1) = f^{-1}(3) = ?$$

پس به جای معکوس کردن، در تابع اصلی y را برابر ۳ قرار می‌دهیم.

$$3 = -2 + 2^{x+2} \Rightarrow 2^{x+2} = 5 \Rightarrow x + 2 = \log_2 5 \Rightarrow x = \log_2 5 - 2$$

$$x = \log_2 5 - \log_2 4 \Rightarrow \log_2 \frac{5}{4}$$

$$f^{-1}(3) = \log_2 \frac{5}{4}$$

بنابراین خواهیم داشت:

(توابع نمایی و کلاریتمی) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۹۸ تا ۱۱۶)

(معمربابراهیم تونزده‌بانی)

«۹۱» گزینه

$$\log_k^a = \frac{\log_c^a}{\log_c^k}, \log_k^a = n \log_k^a, \log_5 = 1 - \log_2 \quad \text{می‌دانیم:}$$

$$\log_k^a + \log_k^b = \log_k^{ab}$$

$$\log_{\Delta^4} \sqrt{125} = \frac{\log \sqrt{125}}{\log \Delta^4} = \frac{\log \sqrt{5^3}}{\log(27 \times 2)}$$

$$= \frac{\log 5^{3/2}}{\log 5^2} = \frac{3/2 \log 5}{2 \log 5} = \frac{3}{4} (1 - \log 2)$$

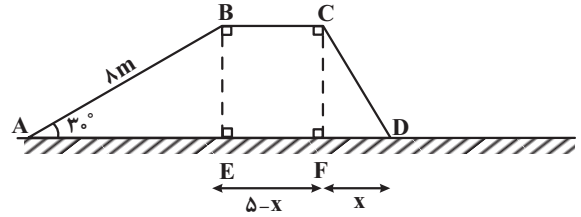
$$= \frac{3}{4} (1 - m) = \frac{3 - 3m}{4n + 2m}$$

(توابع نمایی و کلاریتمی) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۴)

(معمیر عزیزاره)

«۸۶» گزینه

با در نظر گرفتن $FD = x$ و شکل زیر داریم:

$$\Delta ABE: \sin 30^\circ = \frac{BE}{8} \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{BE}{8} \Rightarrow BE = CF = 4m$$

$$\Delta CDF: CD^2 = x^2 + 4^2 \Rightarrow CD = \sqrt{16 + x^2}$$

انرژی مصرفی در مسیر پیاده روی: ABCD

$$\Rightarrow 8(15) + 12(5-x) + 6\sqrt{16+x^2} = 174$$

$$\Rightarrow 120 + 60 - 12x + 6\sqrt{16+x^2} = 174$$

$$\Rightarrow 6\sqrt{16+x^2} = 12x - 6$$

$$\xrightarrow{\div 6} \sqrt{16+x^2} = 2x - 1 \xrightarrow{\text{توان دو}} 16+x^2 = 4x^2 - 4x + 1$$

$$\Rightarrow 3x^2 - 4x - 15 = 0$$

$$\Rightarrow x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{4 \pm 14}{6} \Rightarrow \begin{cases} x = 3 & \text{قق} \\ x = -5/3 & \text{غ قق} \end{cases}$$

$$CD = \sqrt{16+x^2} = \sqrt{16+9} = 5$$

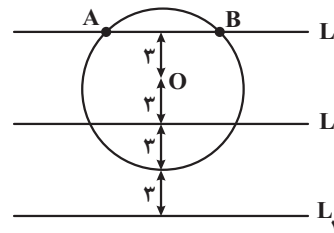
طول مسیر CD برابر ۵ است.

(هندسه تطبیلی و جبر) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۴)

(تیم کاپوربان)

«۸۷» گزینه

مطابق شکل زیر نقاطی که از خط L به فاصله ۶ می‌باشند برابر دو خط موازی در طرفین خط L می‌باشند و همچنین نقاطی که از O به فاصله ۶ می‌باشند، روی دایره‌ای به مرکز O و شعاع ۶ هستند، در نتیجه تلاقی این مکان هندسی، که نقاط A و B می‌باشند جواب مسئله است.

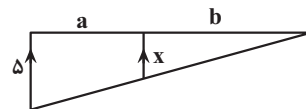

(هندسه) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۲۶ تا ۳۰)

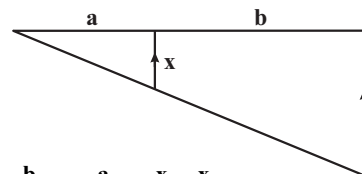
(بیلا مرادی)

«۸۸» گزینه

کافیست دو بار از قضیه تالس استفاده کنیم:

$$\Rightarrow \frac{b}{b+a} = \frac{x}{5} \quad (1)$$

$$\Rightarrow \frac{a}{a+b} = \frac{x}{11} \quad (2)$$

$$\frac{b}{a+b} + \frac{a}{a+b} = \frac{x}{5} + \frac{x}{11}$$

رابطه (۱) و (۲) را با هم جمع می‌کنیم:

(نیمه‌آزمایشی)

۹۵- گزینه «۴»

با توجه به فرمول واریانس داریم: $16 = \frac{\sum (x_i - \bar{x})^2}{10} \Rightarrow \sum (x_i - \bar{x})^2 = 160$
 با اضافه کردن n تا داده مساوی میانگین (\bar{x})، همچنان مقدار میانگین ثابت است و تغییر نمی‌کند. (cv_1 ضریب تغییرات ۱۰ داده آماری، cv_2 ضریب تغییرات $10+n$ داده آماری)

$$cv_1 = \frac{\sigma_1}{\bar{x}} = \frac{f}{\bar{x}}, \quad cv_2 = \frac{\sigma_2}{\bar{x}}$$

حال طبق صورت سوال اگر ضریب تغییرات نصف گردد، مقدار واریانس با اضافه کردن n داده به صورت زیر محاسبه می‌گردد:

$$cv_2 = \frac{1}{2} cv_1 \Rightarrow \frac{\sigma_2}{\bar{x}} = \frac{1}{2} \left(\frac{f}{\bar{x}} \right) \Rightarrow \sigma_2 = \frac{f}{2}$$

$$\sigma_2^2 = f = \frac{\sum (x_i - \bar{x})^2}{10+n} = \frac{160}{10+n} \Rightarrow 40 + 4n = 160 \Rightarrow n = 30$$

(آمار و احتمال) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۱۵۳ تا ۱۶۳)

ریاضی ۱

۹۶- گزینه «۲»

(یاسین سعید)

روش اول: استفاده از روابط:

$$n(A' \cap B') = (n(A \cup B))' = n(U) - n(A \cup B) = 20$$

$$\Rightarrow 80 - n(A \cup B) = 20$$

$$\Rightarrow n(A \cup B) = 60$$

$$n(A \cap B') = n(A) - n(A \cap B) = 30$$

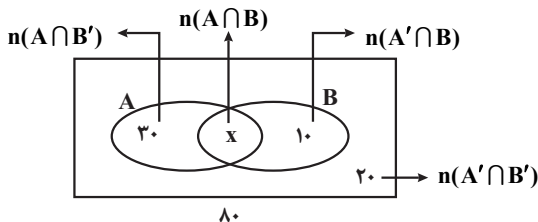
$$n(A' \cap B) = n(B) - n(A \cap B) = 10$$

$$\Rightarrow n(A) + n(B) - n(A \cap B) - n(A \cap B) = 40$$

$$n(A \cup B)$$

$$\Rightarrow 60 - n(A \cap B) = 40 \Rightarrow n(A \cap B) = 20$$

روش دوم: استفاده از نمودار ون:

$$30 + x + 10 + 20 = 80 \Rightarrow x = 20$$

(مجموعه، آلو و دنباله) (ریاضی ۱، صفحه‌های ۸ تا ۱۳)

۹۷- گزینه «۳»

(سعید عزیزفانی)

با توجه به دنباله‌ها اولین جمله مشترک ۲۷ است و قدر نسبت دنباله مشترک هم ک.م.م بین قدر نسبت دو دنباله مذکور است.

$$[3, 5] = 15$$

$$27, 42, 57, \dots$$

بنابراین دنباله مشترک به صورت زیر نوشته می‌شود:

جمله عمومی دنباله مشترک را می‌نویسیم و آن را کمتر از ۱۰۰۰ قرار می‌دهیم و مقدار n را می‌یابیم:

$$a_n = a_1 + (n-1)d \xrightarrow{\substack{a_1=27 \\ d=15}} a_n = 27 + (n-1) \times 15$$

$$\Rightarrow a_n = 15n + 12$$

$$a_n < 1000 \Rightarrow 15n + 12 < 1000 \Rightarrow 15n < 988 \Rightarrow n \leq 65$$

چون مقدار n طبیعی است بنابراین بازه اصلی به صورت $1 \leq n \leq 65$ است و دنباله ۶۵ جمله کمتر از ۱۰۰۰ دارد.

(مجموعه، آلو و دنباله) (ریاضی ۱، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۴)

(معمری براتی)

۹۲- گزینه «۴»

با توجه به ویژگی‌های لگاریتم داریم:

$$\log_{\frac{x}{2}}^x = 2 \log_{\frac{x}{2}}^x, \quad \log_{\frac{x}{2}}^{\frac{x}{2}} = \log_{\frac{x}{2}}^x - \log_{\frac{x}{2}}^2 = \log_{\frac{x}{2}}^x - 2$$

بنابراین معادله را به صورت زیر بازنویسی می‌کنیم:

$$(2 \log_{\frac{x}{2}}^x)(\log_{\frac{x}{2}}^x - 2) = \frac{-3}{2}$$

با فرض $t = \log_{\frac{x}{2}}^x$ داریم:

$$2t(t-2) = \frac{-3}{2} \Rightarrow 2t^2 - 4t + \frac{3}{2} = 0$$

$$\Rightarrow 4t^2 - 8t + 3 = 0$$

$$\Rightarrow (2t-3)(2t-1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} t = \frac{3}{2} \Rightarrow \log_{\frac{x}{2}}^x = \frac{3}{2} \\ \Rightarrow x = 2^{\frac{3}{2}} = 3\sqrt{2} \\ t = \frac{1}{2} \Rightarrow \log_{\frac{x}{2}}^x = \frac{1}{2} \\ \Rightarrow x = 2^{\frac{1}{2}} = \sqrt{2} \end{cases}$$

با توجه به اینکه هر دو جواب قابل قبول هستند، مجموع جواب‌ها برابر $4\sqrt{3}$ است.

(توانج نمایی و لگاریتمی) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۴)

۹۳- گزینه «۲»

(سروش موئینی)

جمع ۱۴ داده اولیه برابر است با:

$$14 \times 15 = 210$$

جمع داده‌های جدید را به دست می‌آوریم:

$$210 - 16 + 13 + 14 = 221$$

$$\frac{221}{15} \approx 14.73$$

و میانگین آنها برابر است با:

(آمار و احتمال) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۱۵۳ تا ۱۵۵)

۹۴- گزینه «۴»

(امسان کریمی)

اولین اقدام مرتب کردن داده‌های آماری از کوچک به بزرگ است تا بتوانیم چارک‌ها را انتخاب کنیم:

$$10 \quad 12 \quad 14 \quad 15 \quad 16 \quad 18 \quad 19 \quad 23 \quad 25 \quad 27 \quad 30 \quad 31 \quad 34 \quad 41 \quad 43$$

۱۵ داده آماری وجود دارد که میانه (چارک دوم) داده هشتم یعنی ۲۳ و در سمت چپ آن ۷ داده که میانه آنها (چارک اول) داده چهارم یعنی ۱۵ و در سمت راست آن هم ۷ داده وجود دارد که میانه آنها (چارک سوم) عدد ۳۱ است. حال باید ضریب تغییرات اعداد ۱۵، ۲۳، ۳۱ را محاسبه کنیم. برای محاسبه ضریب تغییرات، ابتدا باید میانگین این داده‌ها را به دست آوریم:

$$\bar{x} = \frac{15 + 23 + 31}{3} = 23$$

با به دست آمدن میانگین، واریانس را به صورت زیر تعیین می‌کنیم:

$$\sigma^2 = \frac{(23-15)^2 + (23-23)^2 + (23-31)^2}{3} = \frac{64 + 0 + 64}{3} = \frac{128}{3}$$

جذر واریانس را تعیین کرده و بر میانگین تقسیم می‌کنیم تا ضریب تغییرات محاسبه شود:

$$cv = \frac{\sqrt{\sigma^2}}{\bar{x}} = \frac{\sqrt{\frac{128}{3}}}{23} = \frac{\sqrt{42/6}}{23} \sim \frac{6/5}{23} \sim 0.28$$

(آمار و احتمال) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۱۵۳ تا ۱۶۳)

با توجه به مثبت بودن x ، جواب $\sqrt{3}-1$ مورد قبول است که همان اندازه کوچکترین ضلع مثلث است و مجذور آن برابر است با:

$$(\sqrt{3}-1)^2 = 4 - 2\sqrt{3}$$

(ترکیبی) (ریاضی، صفحه‌های ۹۳ تا ۷۷)

(قرشاد صریقی قر)

۱۰۲- گزینه «۳»

عبارت را تجزیه می‌کنیم:

$$(x-1)(x-2)(x-3)(x-4) = -1$$

$$\Rightarrow (x-1)(x-4)(x-2)(x-3) = -1$$

$$\frac{(x^2-5x+4)(x^2-5x+6)}{A} = -1$$

$$(A+4)(A+6) = -1 \Rightarrow A^2 + 10A + 25 = 0$$

$$(A+5)^2 = 0 \Rightarrow A = -5$$

$$A = x^2 - 5x \Rightarrow x^2 - 5x = -5 \Rightarrow x^2 - 5x + 5 = 0$$

$$\Rightarrow \Delta = 25 - 20 = 5 > 0$$

دو ریشه حقیقی متمایز دارد.

(معارله‌ها و نامعاره‌ها) (ریاضی، صفحه‌های ۷۰ تا ۷۷)

(کتاب آبی)

۱۰۳- گزینه «۴»

مطابق شکل سهمی رو به پایین از مبدأ می‌گذرد، پس در $y = -2x^2 + bx + c$ داریم:

$y(0) \Rightarrow c = 0$

هم‌چنین طول رأس هر دو سهمی یکی است، پس:

$y(0) = 0 \Rightarrow c = 0$

$$y = -2x^2 + bx \Rightarrow x_{S_1} = \frac{-b}{2(-2)} = \frac{b}{4}$$

$$y = x^2 - 4x - b \Rightarrow x_{S_2} = -\frac{-4}{2(1)} = 2$$

$$\frac{b}{4} = 2 \Rightarrow b = 8$$

پس معادله سهمی‌ها $y = -2x^2 + 8x$ و $y = x^2 - 4x - 8$ است. و مقدار آن‌ها در $x = 2$ برابر است با:

$$y_{S_1} = -2(2^2) + 8(2) = 8 \quad y_{S_2} = 2^2 - 4(2) - 8 = -12$$

و اختلاف عرض رأس‌ها می‌شود:

$$8 - (-12) = 20$$

(معارله‌ها و نامعاره‌ها) (ریاضی، صفحه‌های ۷۸ تا ۸۴)

(میلاد سیاری ابرکاتی)

۱۰۴- گزینه «۴»

با توجه به صورت مسئله داریم:

$$f(x) > g(x) \Rightarrow -x^2 + ax + 7 > -x + 1$$

$$\Rightarrow -x^2 + (a+1)x + 6 > 0$$

با توجه به بازه داده شده جدول تعیین علامت عبارت به صورت زیر است:

	-3	b	
	-	+	-

ریشه معادله است: $x = -3$

$$\Rightarrow -9 + (-3)(a+1) + 6 = 0 \Rightarrow -3(a+1) = 3 \Rightarrow a = -2$$

همین‌طور ریشه دیگر برابر b می‌باشد.

$$-x^2 - x + 6 = 0 \Rightarrow -(x+3)(x-2) = 0$$

ریشه دیگر برابر $x = 2$ می‌باشد، پس $b = 2$ داریم:

(معارله‌ها و نامعاره‌ها) (ریاضی، صفحه‌های ۸۳ تا ۹۳)

۹۸- گزینه «۴»

(رمان پوررغم)

به هر یک از اعداد ۱، ۳ و ۶ مقدار a را اضافه می‌کنیم:

$$1 + a, 3 + a, 6 + a$$

بین سه جمله متوالی دنباله هندسی داریم:

$$(3+a)^2 = (1+a)(6+a) \Rightarrow 9 + 6a + a^2 = 6 + 7a + a^2$$

$$\Rightarrow a = 3 \Rightarrow 4, 6, 9$$

جملات دنباله هندسی:

$$r = \frac{6}{4} = \frac{3}{2}$$

بنابراین r برابر است با:

$$\Rightarrow r - a = \frac{3}{2} - 3 = -\frac{3}{2}$$

(میموعه، آکو و دنباله) (ریاضی، صفحه‌های ۲۵ تا ۲۷)

(سروش موئینی)

۹۹- گزینه «۱»

در $\sqrt{\frac{2-\sqrt{3}}{2}}$ اگر صورت و مخرج را دو برابر کنیم داریم:

$$\sqrt{\frac{4-2\sqrt{3}}{4}} = \sqrt{\frac{(\sqrt{3}-1)^2}{2^2}} = \frac{\sqrt{3}-1}{2}$$

پس مجموع آن با $\frac{1}{2}$ می‌شود $\frac{\sqrt{3}}{2}$ که نسبتش به $\sqrt{6}$ برابر است با:

$$\frac{\frac{\sqrt{3}}{2}}{\sqrt{6}} = \frac{\sqrt{3}}{2\sqrt{6}} = \frac{1}{2\sqrt{2}} = \frac{1}{2\sqrt{2}} \cdot \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2}}{2\sqrt{2}\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2}}{4} = \frac{1}{2\sqrt{2}}$$

(توان‌های کویا و عبارت‌های پیری) (ریاضی، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۷)

(شورام ولایی)

۱۰۰- گزینه «۴»

فرض می‌کنیم: $x\sqrt{y} + y\sqrt{x} = A$

توان $\rightarrow x^2\sqrt{y} + y^2\sqrt{x} + 2xy\sqrt{xy} = A^2$

$xy=1 \rightarrow x^2\sqrt{y} + y^2\sqrt{x} + 2 = A^2$

$$\Rightarrow x^2\sqrt{y} + y^2\sqrt{x} = A^2 - 2$$

توان $\rightarrow x^4y + y^4x + 2x^2y^2\sqrt{xy} = (A^2 - 2)^2$

$$xy(x^3 + y^3) + 2 = (A^2 - 2)^2 \Rightarrow (A^2 - 2)^2 = 54 \begin{cases} A^2 - 2 = \sqrt{54} \\ A^2 - 2 = -\sqrt{54} \end{cases}$$

$$(x+y)^3 - 3xy(x+y) = 64 - 12 = 52 \Rightarrow A^2 < 0 \text{ غق}$$

$$\Rightarrow A^2 = 2 + \sqrt{54}$$

$$\frac{A > 0}{\rightarrow A = \sqrt{2 + 3\sqrt{6}}}$$

(توان‌های کویا و عبارت‌های پیری) (ریاضی، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۷)

(سعید تن‌آرا)

۱۰۱- گزینه «۱»

اگر ضلع کوچک x فرض کنیم، ضلع قائمه دیگر برابر $x+2$ خواهد شد و از رابطه فیثاغورس خواهیم داشت:

$$x^2 + (x+2)^2 = (\sqrt{8})^2$$

که با ساده کردن طرفین تساوی به معادله درجه دوم زیر خواهیم رسید:

$$x^2 + 2x - 2 = 0$$

که جواب آن با روش کلی به صورت زیر خواهد بود:

$$\Delta = 4 + 8 = 12, \quad x = \frac{-2 \pm \sqrt{12}}{2} = -1 \pm \sqrt{3}$$

_____ مربی _____ مربی _____ مربی

$$\Rightarrow 3! \times \binom{4}{3} \times 3! = 6 \times 4 \times 6 = 144$$

جایگشت
کشتی گیران کشتی گیران
انتخاب مکان برای مربی‌ها

(شمارش، برون شمردن) (ریاضی، ا، صفحه‌های ۱۳۷ تا ۱۴۰)

(عرفان رفاتی)

«۲» - گزینه ۱۰۸

سه حالت برای قرار گرفتن ارقام زوج در یکان عدد داریم:

حالت اول: عدد ۲ در یکان و فقط ارقام ۶, ۴, ۱ می‌توانند در دهگان یا صدگان نوشته شوند:

$$\frac{3 \times 2 \times 1}{2} = 6$$

حالت دوم: عدد ۴ در یکان، یکی از ارقام مجموعه {۲, ۳, ۵, ۷} و یکی از ارقام مجموعه {۱, ۶} را در جایگاه‌های دهگان و صدگان قرار می‌دهیم:

$$\frac{4 \times 2 \times 2 \times 1}{(4)(2)} = 16$$

چهار باهم‌جابه‌جایی شوند

حالت سوم: عدد ۶ در یکان و ادامه مانند حالت قبل:

$$\frac{4 \times 2 \times 2 \times 1}{(4)(2)} = 16$$

شش باهم‌جابه‌جایی شوند

پس در مجموع $6 + 16 + 16 = 38$ وجود دارد.

(شمارش، برون شمردن) (ریاضی، ا، صفحه‌های ۱۳۷ تا ۱۴۰)

(فهمیه ولی زاده)

«۴» - گزینه ۱۰۹

۳ نفر انتخاب شده، باید از یک آموزشگاه نباشند:

$$\binom{7}{3} = 35$$

$$\binom{4}{1} \times \binom{4}{1} \times \binom{4}{1} = 64$$

$$\Rightarrow 35 \times 64 = 2240$$

بنابراین:

(شمارش، برون شمردن) (ریاضی، ا، صفحه‌های ۱۳۳ تا ۱۴۰)

(فهمیه ولی زاده)

«۴» - گزینه ۱۱۰

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جمعیت شهر برحسب تعداد متغیر کمی گسسته است. شدت بارندگی برحسب زیاد، متوسط و کم دسته‌بندی می‌شود، بنابراین متغیر کیفی ترتیبی است.

گزینه «۲»: درجه حرارت بدن متغیر کمی پیوسته است. رنگ خودرو متغیر کیفی اسمی است.

گزینه «۳»: نوع آلاینده‌گی هوا متغیر کیفی اسمی است. سطح تحصیلات متغیر کیفی ترتیبی است.

گزینه «۴»: گروه خونی (A, B, AB, O) متغیر کیفی اسمی است. جنسیت بر اساس مرد یا زن است که در آن ترتیب طبیعی وجود ندارد و این متغیر کیفی اسمی است.

(آمار و احتمال) (ریاضی، ا، صفحه‌های ۱۵۹ تا ۱۷۰)

(معوی براتی)

«۴» - گزینه ۱۰۵

اگر فرض کنیم $x^2 + x + 1 = t$ داریم:

$$\Rightarrow x^2 + x = t - 1$$

عبارت $t = x^2 + x + 1$ همواره مثبت است (چون $\Delta < 0, a > 0$)

حالا نامعادله را به صورت زیر می‌نویسیم:

$$t - 1 + \frac{3}{t} < 3 \Rightarrow t + \frac{3}{t} - 4 < 0 \xrightarrow{xt} t^2 - 4t + 3 < 0$$

$$\Rightarrow (t-1)(t-3) < 0 \Rightarrow 1 < t < 3 \xrightarrow{t=x^2+x+1}$$

$$1 < x^2 + x + 1 < 3$$

$$\begin{cases} x^2 + x + 1 > 1 \Rightarrow x^2 + x > 0 \Rightarrow x(x+1) > 0 \\ \Rightarrow x < -1 \text{ یا } x > 0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x^2 + x + 1 < 3 \Rightarrow x^2 + x - 2 < 0 \Rightarrow (x-1)(x+2) < 0 \\ \Rightarrow -2 < x < 1 \end{cases}$$

$$x \in (-2, -1) \cup (0, 1)$$

اشتراک دو جواب به دست آمده برابر است با:

که شامل هیچ عدد صحیح نیست.

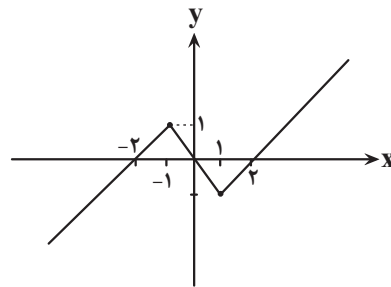
(معادله‌ها و نامعادله‌ها) (ریاضی، ا، صفحه‌های ۸۳ تا ۹۳)

(فرشاد حسن زاده رضائی)

«۱» - گزینه ۱۰۶

از روش رسم برای حل سوال استفاده می‌کنیم. چون ریشه‌های قدر مطلق‌ها $x = 1$ و $x = -1$ است ضابطه تابع را در سه بازه $]-\infty, -1[$ و $]-1, 1[$ و $]1, +\infty[$ بدست آورده و نمودار تابع را رسم می‌کنیم:

$$y = x + |x-1| - |x+1| \Rightarrow \begin{cases} x+2 & x \leq -1 \\ -x & -1 < x < 1 \\ x-2 & x \geq 1 \end{cases}$$

برای پیدا کردن نقاط تقاطع با محور xها کفایت در دو حالت معادله را حل کنیم.

$$x > 1: x - 2 = 0 \Rightarrow x = 2$$

$$x < -1: x + 2 = 0 \Rightarrow x = -2$$

مجموعه جواب برابر است با:

$$(-\infty, -2) \cup (0, 2) \Rightarrow a + b + c = -2 + 0 + 2 = 0$$

(معادله‌ها و نامعادله‌ها) (ریاضی، ا، صفحه‌های ۸۳ تا ۹۳)

(سویل ساسانی)

«۴» - گزینه ۱۰۷

ابتدا ۳ مربی را می‌چینیم، بین آن‌ها ۲ سمت (چپ و راست) آن‌ها برای کشتی‌گیرها فضا در نظر می‌گیریم.

زیست شناسی ۲

۱۱۱- گزینه «۴»

(امیررضا صدریکتا)

اسپرماتیدها و اسپرمها فاقد کروموزومهای مضاعف هستند. فقط اسپرماتیدها به دنبال تقسیم میوز ایجاد شده‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها

گزینه «۱»: یاخته‌های اسپرماتوگونی و اسپرماتوسیت اولیه دارای کروموزومهای همتا هستند که همه این یاخته‌ها به یاخته‌های اطراف خود متصل هستند.

گزینه «۲»: به غیر از یاخته‌های اسپرماتوگونی سایر یاخته‌ها فاقد توانایی تقسیم میتوز هستند. اگرچه اسپرمها در لوله زامه‌ساز تاژک دارند اما هنوز توانایی حرکت ندارند.

گزینه «۳»: به غیر از اسپرم و اسپرماتید در مراحل نهایی، سایر یاخته‌ها دارای هسته غیرفشرده هستند. همه این یاخته‌ها تحت تأثیر فعالیت یاخته‌های سرتولی قرار دارند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۸۰، ۸۱، ۸۵، ۸۶، ۹۲، ۹۳ و ۹۹)

۱۱۲- گزینه «۴»

(امیررضا صدریکتا)

آغاز رشد دیواره داخلی رحم مربوط به هفته اول و تشکیل اولین گویچه قطبی مربوط به انتهای هفته دوم است. ترشح پروژسترون در انتهای هفته سوم به بیشترین مقدار خود می‌رسد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشکیل جسم زرد در ابتدای هفته سوم و بعد از تخمک‌گذاری و آغاز تخریب دیواره داخلی رحم در انتهای هفته چهارم رخ می‌دهد. پس از تخمک‌گذاری ترشح LH و FSH تحت تأثیر بازخورد منفی کاهش می‌یابد تا از رشد و بلوغ انباتک‌های جدید جلوگیری می‌شود.

گزینه «۲»: ورود مام‌یاخته ثانویه به محوطه شکمی در پایان هفته دوم و به دنبال تخمک‌گذاری و تشکیل جسم سفید در اواخر هفته چهارم و به دنبال تحلیل جسم زرد رخ می‌دهد. دیواره رحم در اواسط هفته چهارم به حداکثر ضخامت خود می‌رسد.

گزینه «۳»: شروع تمایز اووسیت اولیه در هفته اول و کاهش ترشح پروژسترون در اواخر هفته چهارم و به دنبال تحلیل جسم زرد رخ می‌دهد. نزدیک تخمک‌گذاری (روز ۱۴) ترشح LH و FSH تحت تأثیر بازخورد مثبت قرار می‌گیرد.

(تولیدمثل) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۷)

۱۱۳- گزینه «۴»

(امیرمحمد رفیقای علوی)

منظور یاخته‌های داخلی و خارجی بلاستوسیت است. یاخته‌های تروفوبلاست به برون‌شامه (کوریون) تمایز می‌یابند و کوریون با ترشح هورمون HCG، ترشح پروژسترون از جسم زرد را تداوم می‌بخشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این مورد در ارتباط با هر دو گروه یاخته‌ها صحیح است. یاخته‌های توده درونی همانند یاخته‌های لایه خارجی، می‌توانند در تماس با مایع درون این کره توخالی قرار بگیرند.

گزینه «۲»: توجه داشته باشید این یاخته‌ها آنزیم‌های هضم‌کننده دیواره داخلی رحم را ترشح می‌کنند نه دیواره خارجی!

گزینه «۳»: یاخته‌های لایه خارجی برخلاف داخلی پرده کوریون را می‌سازند. دقت کنید کوریون مانع از مخلوط شدن خون مادر و جنین می‌شود، نه اینکه در مخلوط شدن آن مؤثر باشد.

(تولیدمثل) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۱۰۸ تا ۱۱۰)

۱۱۴- گزینه «۱»

(امیرمسین بهورزی فرور)

بررسی موارد:

الف) در پی افزایش هورمون انسولین، میزان جذب گلوکز توسط یاخته‌های زنده بدن افزایش می‌یابد. هم‌چنین انسولین با اثر بر یاخته‌های ماهیچه‌ای، باعث جذب گلوکز توسط این یاخته‌ها می‌شود؛ در نتیجه این گلوکز یا توسط یاخته ماهیچه‌ای تجزیه شده و یا به صورت گلیکوژن ذخیره می‌شود. در هر صورت میزان سوخت‌وساز این یاخته‌ها بیشتر می‌شود.

ب) گلیکوژن (منبع ذخیره گلوکز در جانوران و قارچ‌ها) در بدن انسان تنها در کبد و ماهیچه ذخیره می‌شود نه در هر یاخته بدن.

در ضمن در صورت بالابودن میزان ATP در یاخته‌ها آنزیم‌های درگیر در قندکافت و چرخه کربس مهار می‌شوند.

ج) این مورد هم مانند حالت فوق است. مثلاً اگر میزان کلسیم خون فردی کمتر از حد طبیعی باشد، ترشح هورمون پاراتیروئیدی بیشتر شده و باعث تجزیه ماده زمینه‌ای استخوان می‌شود تا میزان کلسیم خون افزایش یابد و به حد طبیعی بازگردد. در این زمان میزان کلسیم خون افزایش داشته است اما میزان کلسیم ماده زمینه‌ای بافت استخوانی کاهش یافته است.

د) افزایش میزان هورمون‌های تیروئیدی، باعث کاهش ذخیره گلیکوژن کبدی می‌شود؛ زیرا میزان سوخت و ساز بدن و نیاز به گلوکز توسط یاخته‌ها بیشتر می‌شود؛ در نتیجه میزان مصرف آب توسط یاخته‌های کبدی (آبکافت گلیکوژن) بیشتر می‌شود.

(زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۶۶ و ۷۲) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۵۰ و ۵۸ تا ۶۰)

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۱۰ و ۲۳)

۱۱۵- گزینه «۳»

(مهم‌مهری روزبوهانی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: افزایش میزان هورمون‌های جنسی زنانه مترشح‌ه از غدد فوق کلیه، باعث سرکوب ترشح FSH از هیپوفیز می‌شود؛ در نتیجه رشد فولیکول‌ها در تخمدان متوقف می‌شود. هم‌چنین کاهش میزان تستوسترون یا افزایش میزان هورمون‌های جنسی زنانه در بدن مردان، باعث اختلال در رشد اندام‌های جنسی مردان می‌شود. دقت کنید جهش می‌تواند باعث این تغییرات هورمونی شود.

گزینه «۲»: افزایش میزان کورتیزول باعث تضعیف ایمنی و در نتیجه سرکوب تراگذری گویچه‌های سفید می‌شود. هم‌چنین افزایش آلدوسترون باعث بازجذب سدیم و آب زیادی می‌شود؛ در نتیجه میزان ترشح هورمون ضداداری کاهش می‌یابد. دقت کنید تومور غده هیپوتالاموس، می‌تواند میزان زیادی هورمون آزادکننده ترشح کند و در نتیجه باعث افزایش هورمون محرک فوق کلیه و سپس کورتیزول و آلدوسترون شود.

گزینه «۳»: دقت کنید مورد «ج» زمانی رخ می‌دهد که ترشح آلدوسترون افزایش پیدا کند. گزینه «۴»: مورد «د» در پی اختلال در ترشح کورتیزول (افزایش کورتیزول) و مورد «الف» در پی اختلال در ترشح هورمون‌های جنسی رخ می‌دهد.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۱۱، ۵۶ تا ۵۹، ۶۷، ۷۰، ۷۱، ۸۸، ۸۹، ۱۰۱، ۱۰۵ تا ۱۰۷)

(زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۳۸ و ۵۱) (زیست‌شناسی ۱، صفحه ۶۳)

۱۱۶- گزینه «۴»

(پوریا بربزین)

شکل سؤال نشان‌دهنده مرحله پایین‌رو نمودار پتانسیل عمل است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: به عنوان مثال از پتانسیل صفر تا ۷۰ - اختلاف پتانسیل دو سوی غشای نورون در حال افزایش است.

گزینه «۲»: دقت کنید! فعالیت بیشتر پمپ سدیم - پتاسیم، یاخته را به پتانسیل آرامش نمی‌رساند بلکه فقط غلظت یون‌های سدیم و پتاسیم را دو سوی غشا دوباره به حالت آرامش برمی‌گرداند.

گزینه «۳»: دقت کنید! همواره به دلیل فعال بودن کانال‌های نشستی و پمپ سدیم - پتاسیم، خروج یون‌های سدیم و پتاسیم از یاخته عصبی همانند ورود آن‌ها به یاخته عصبی صورت می‌گیرد.

گزینه «۴»: با توجه به شکل ۸ فصل ۱ کتاب درسی زیست‌شناسی ۲، در نقاط مختلفی از طول غشای یک نورون کانال‌های دریچه‌دار سدیمی و پتاسیمی می‌توانند به‌صورت هم‌زمان باز باشند.

(تنظیم عصبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۳۳ تا ۶)

۱۱۷- گزینه «۲»

(مهم‌مهری روزبوهانی)

فقط موارد «ج» و «د» صحیح است.

۴) رشته‌های میوزین از مولکول‌های میوزین با دو زنجیره پروتئینی تشکیل شده اند اما رشته اکتین، از زیرواحدهای کروی ساخته شده است. هر دوی این رشته‌ها می‌توانند در تماس با یون‌های کلسیم قرار بگیرند.

(دستگاه حرکتی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۴۷ تا ۵۰)

(کلاه نریمی)

۱۲۰- گزینه ۱

شکل مراحل ایجاد پیام عصبی را در گیرنده فشار نشان می‌دهد و برای تحریک گیرنده فشار مراحل زیر طی می‌شود: ۱) فشرده شدن پوشش پیوندی گیرنده در اثر فشار ۲) تحت تأثیر قرار گرفتن و تغییر شکل رشته دارینه پس از فشار ۳) باز شدن کانال‌های یونی ۴) تغییر پتانسیل الکتریکی غشا ۵) ایجاد پیام عصبی و ارسال به دستگاه عصبی مرکزی.

مطابق توضیحات فوق و توضیحات زیر شکل ۱ صفحه ۲۰ کتاب درسی زیست‌شناسی ۲، در ابتدا در محل گیرنده تغییر پتانسیل دو سوی غشا رخ می‌دهد و در مرحله بعد پیام عصبی در نورون ایجاد می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) در هر لحظه‌ای تعداد یون‌های پتانسیم خروجی از راه کانال‌های نشستی بیشتر از تعداد یون‌های سدیم ورودی از طریق این کانال‌ها است.

۳) برای ارسال پیام عصبی مطابق توضیحات گزینه «۱»، قطعاً تغییر شکل در پوشش دارینه لازم است.

۴) شکل مراحل ایجاد پیام عصبی را به ترتیب نشان می‌دهد در لحظه ۲ اختلاف پتانسیل دو سوی غشا در انتهای دارینه برای لحظه کوتاهی تغییر می‌کند و پتانسیل عمل صورت گرفته است و از راه کانال‌های دریچه‌دار سدیمی، مقدار فراوانی سدیم وارد یاخته می‌شود و پتانسیل الکتریکی درون یاخته افزایش می‌یابد و در لحظه ۳ به علت تغییر ولتاژ، کانال‌های دریچه‌دار پتانسیمی باز می‌شود ولی در لحظه ۱ گیرنده تحریک نشده است و در این لحظه هیچ کانال دریچه‌داری بسته یا باز نمی‌شود.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۴، ۵ و ۲۰)

(سیرامیرمنصور پوستی)

۱۲۱- گزینه ۱

ساختار شفاف موجود در چشم که جزء لایه‌های اصلی چشم می‌باشد قرنیه است. همان‌طور که می‌دانید قرنیه ماده غذایی و اکسیژن مورد نیاز خود را از زلالیه تأمین می‌کند در نتیجه دارای یاخته‌های زنده می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: بخش شفاف موجود در چشم که توانایی عبور از مردمک را دارد زلالیه می‌باشد. زلالیه جزئی از محیط داخلی بدن است (خون، لنف و مایع بین یاخته‌ای جزئی از محیط داخلی بدن هستند و زلالیه نیز از خون منشأ می‌گیرد).

گزینه «۳»: بخش شفاف چشم که در تماس با نازک‌ترین لایه چشم (شبکیه) می‌باشد زجاجیه است. زجاجیه در تماس با رگ‌های خونی است.

گزینه «۴»: توجه داشته باشید که هیچ کدام از بخش‌های شفاف چشم در اثر انقباض ماهیچه‌های عنبیه توانایی تغییر قطر خود را ندارند. انقباض این ماهیچه‌ها تنها باعث تغییر قطر مردمک چشم می‌شود.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۵) (زیست‌شناسی ۱، صفحه ۲۵)

(شهریار صالحی)

۱۲۲- گزینه ۴

زنبور توسط گیرنده‌های نوری خود پرتوهای فرابنفش را دریافت می‌کند. زنبور نوعی حشره است. در حشرات اوریک‌اسید از طریق روده به همراه مواد دفعی دستگاه گوارش دفع می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در مگس چندین گیرنده شیمیایی برای تشخیص مولکول‌ها روی پاهای درون پاها وجود دارد که به وسیله آن انواع مولکول‌ها را تشخیص می‌دهد. مگس نوعی حشره است. در حشرات قلب، همولنف را به حفره‌های بدن پمپ می‌کند.

گزینه «۲»: خط جانبی در ماهی ساختاری است که در دو سوی بدن قرار دارد و به وسیله آن از وجود اجسام و جانوران دیگر در پیرامون خود آگاه می‌شود. خط جانبی زیر پوست (نه درون پوست) جانور قرار دارد. ماهی‌ها سیستم گردش خون بسته از نوع ساده دارند. مزیت سیستم گردش خون بسته ساده انتقال یکباره خون روشن به تمام مویرگ‌های اندام‌ها است.

بررسی همه موارد:

الف) دقت کنید همه حرکات ارادی در بدن انسان تحت کنترل قشر مخ است.

ب) مطابق توضیحات صفحه ۶۰ زیست‌شناسی ۱، هورمون‌ها و برخی ترکیبات مانند کربن دی‌اکسید می‌توانند بر انقباض ماهیچه مؤثر باشند.

ج) منظور یاخته‌های ماهیچه اسکلتی و قلبی است. انقباض ماهیچه‌های قلبی تحت کنترل اعصاب خودمختار است. (بعضی یاخته‌های ماهیچه قلبی، دوهسته‌ای و هم چنین یاخته‌های ماهیچه اسکلتی، چند هسته‌ای هستند).

د) همه حرکات ارادی ماهیچه‌های اسکلتی تحت کنترل رشته‌های عصبی دستگاه عصبی پیکری هستند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۷، ۱۱، ۱۶، ۱۷، ۴۷ و ۵۵)

(زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۱۶، ۵۱ و ۶۰)

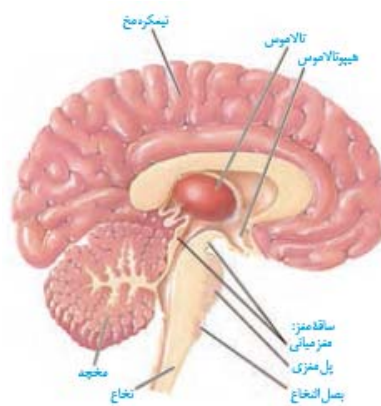
۱۱۸- گزینه ۲

(سپهان بوری)

ساقه مغز از مغز میانی، پل مغزی و بصل‌النخاع تشکیل شده است.

بررسی همه گزینه‌ها:

۱) مرکز تنفس در پل مغزی، مدت زمان دم را تعیین می‌کند. برجستگی‌های چهارگانه بخشی از مغز میانی هستند. (نه پل مغزی).

۲) تالاموس‌ها محل پردازش اولیه و تقویت اغلب اطلاعات حسی هستند. مغز میانی نسبت به سایر بخش‌های تشکیل دهنده ساقه مغز به تالاموس‌ها نزدیک‌تر است. مغز میانی در بینایی نقش دارد؛ بنابراین اطلاعات گیرنده‌های بینایی را دریافت می‌کند.

۳) بصل‌النخاع در سطح پایین‌تری نسبت به سایر بخش‌های ساقه مغز قرار گرفته است و پایین‌ترین بخش مغز به حساب می‌آید. آمیلاز بزاق، گوارش شیمیایی نشاسته (که نوعی کربوهیدرات است) را شروع می‌کند. تنظیم ترشح بزاق، توسط پل مغزی صورت می‌گیرد.

۴) فشار خون، نیرویی است که از سوی خون به دیواره رگ‌ها وارد می‌شود. بصل‌النخاع در تنظیم فشار خون نقش دارد. دقت کنید مخچه به طور پیوسته از مغز، نخاع و اندام‌های حسی مانند گوش‌ها (دارای گیرنده‌های حس شنوایی) پیام دریافت و بررسی می‌کند تا فعالیت ماهیچه‌ها و حرکات بدن را در حالت‌های گوناگون به کمک مغز و نخاع هماهنگ کند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۹ تا ۱۱، ۲۴، ۲۵ و ۳۲)

(زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۲۰، ۴۴ و ۵۶)

۱۱۹- گزینه ۲

(امیرمهر رمضان‌علوی)

رشته‌های پروتئینی مؤثر در ایجاد خطوط تیره و روشن ماهیچه اسکلتی دلتایی، رشته‌های اکتین و میوزین می‌باشند. رشته اکتین در بخش روشن و رشته میوزین در قسمت روشن میانی سارکومر مشاهده می‌شود. رشته میوزین بر خلاف اکتین، به خطوط Z متصل نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تنها مولکول‌های میوزین توانایی تبدیل ATP به ADP را دارند. رشته‌های میوزین و اکتین از نظر ضخامت متفاوت می‌باشند.

۳) رشته‌های پروتئینی اکتین و میوزین، در زمان انقباض طولشان تغییر نمی‌کند. با اتصال پروتئین‌های میوزین به اکتین و انجام حرکت پارویی، خطوط Z سارکومر به هم نزدیک می‌شوند پس هر دو در نزدیک سازی خطوط Z به هم نقش دارند.

ج) دقت کنید هیستامین و پیک‌های شیمیایی مؤثر در التهاب کوتاه برد محسوب می‌شوند.
 د) دقت کنید لزوماً این پیک‌های شیمیایی روی همهٔ یاخته‌های دارای اندامک اثر نمی‌گذاردند.
 (ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۷، ۵۴، ۵۵، ۷۰ و ۷۱)
 (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹) (زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۷، ۱۰، ۱۱، ۶۲ و ۷۰)

۱۲۷- گزینه «۳»

(ارباب‌الماسی)
 با توجه به شکل ۱۵ صفحه ۷۴ کتاب درسی پس از اولین برخورد همانند دومین برخورد با پادگن، مدت زمانی (چند روز) برای رسیدن شدت پاسخ ایمنی به اوج زمان لازم است. در واقع مهم است که بدانید دفاع اختصاصی برخلاف دفاع غیراختصاصی، دفاع سریعی نیست و برای رساندن شدت پاسخ آن در برابر برخورد با پادگن، زمان لازم است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در صورتی که لنفوسیت T آلوده به ویروس شود، می‌تواند اینترفرون نوع ۱ ترشح کند که بر یاخته‌های سالم مجاور هم می‌تواند اثر بگذارد.
 گزینه «۲»: دقت داشته باشید که در سطح یک لنفوسیت T بالغ، همهٔ گیرنده‌های پادگنی یکسان هستند و به‌صورت اختصاصی عمل می‌کنند، یعنی فقط می‌توانند به یک نوع پادگن متصل شوند و آن را شناسایی کنند نه انواعی پادگن (انواعی ویروس)!
 گزینه «۴»: توجه دارید که پادتن نمی‌تواند مستقیماً منجر به سوراخ شدن غشای یاخته بیگانه شود، بلکه در مواردی با فعال کردن پروتئین‌های مکملی می‌تواند منجر به این اتفاق شود.
 نکته: گیرنده‌های پادگنی روی لنفوسیت B با پادتن‌های ترشح شده از یاخته‌های پادتن‌ساز حاصل از این لنفوسیت، از لحاظ ساختاری مشابه هستند.

(ایمنی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۷۰، ۷۲ و ۷۵)

۱۲۸- گزینه «۳»

(مهمرمین، رضائی)
 منظور صورت سؤال، لنفوسیت‌های B می‌باشد.
 گزینه «۱»: این لنفوسیت هنگام برخورد با آنتی‌ژن؛ در نهایت یاخته‌های پادتن‌ساز را تولید می‌کند که اندازه‌های بزرگ و هسته‌ای در حاشیه یاخته دارند.
 گزینه «۲»: دقت کنید فرایند بلوغ تنها برای لنفوسیت‌های B اولیه مطرح می‌شود و برای لنفوسیت‌های خاطره و پلاسموسیت‌ها بلوغ مطرح نمی‌باشد؛ زیرا مثلاً لنفوسیت‌های B خاطره، گیرنده‌های آنتی‌ژنی را از یاختهٔ مادری خود دریافت کرده‌اند.
 گزینه «۳»: همهٔ این لنفوسیت‌ها تحت تأثیر هورمون‌های تیروئیدی قرار دارند. هورمون‌ها برای تغییر فعالیت این یاخته‌ها بر فعالیت پروتئین‌های سیتوپلاسمی مؤثر است زیرا پروتئین‌ها در انجام اغلب کارهای یاخته‌ها نقش دارند.
 گزینه «۴»: غدهٔ تیموس در زیرقسمتی که دو سیاهرگ زیرترقوه‌ای به هم می‌رسند قرار دارد، یاخته‌های لنفوسیت در صورت برخورد با عوامل بیگانه در این غده می‌توانند تقسیم شوند و به یاختهٔ پادتن‌ساز تمایز یابند. (دقت کنید تمایز و فعال شدن با فرایند بلوغ لنفوسیت متفاوت است)

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۵۴، ۵۸ و ۷۲ و ۷۵)

(زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۳۴، ۵۹ و ۶۰)

۱۲۹- گزینه «۴»

(مهمرمهری، روزبانی)
 ایراد اول) مطابق شکل، برخی یاخته‌های استخوانی بافت فشرده در سامانه‌های هاورس قرار ندارند. ایراد دوم) یاخته‌های استخوانی سامانه‌های هاورس، در تیغه‌ها قرار دارند؛ نه در بین تیغه‌ها! در واقع این یاخته‌ها، سازندهٔ تیغهٔ استخوانی هستند.
 ایراد سوم) هر سامانهٔ هاورس یک مجرای اصلی عمودی و یک یا چند مجرای فرعی دارد. ایراد چهارم) قطر سیاهرگ درون مجاری سامانهٔ هاورس بیشتر از سرخرگ آن است.
 ایراد پنجم) دقت کنید مطابق شکل کتاب درسی، سامانه‌های هاورس در خارج با یاخته‌های استخوانی بافت فشرده در تماس هستند که در سامانه‌های هاورس شرکت نمی‌کنند و با بافت پیوندی احاطه کنندهٔ استخوان در تماس نیستند.
 ایراد ششم) مطابق شکل صفحهٔ بعدی و سؤال ۱۵۶ کنکور سراسری داخل ۱۴۰۰، یاخته‌های لایهٔ پیوندی داخلی اطراف استخوان، فاصلهٔ بین‌یاخته‌ای اندکی دارند.

گزینه «۳»: روی پاهای جلویی جیرجیرک، پردهٔ صماخ روی محفظه هوا کشیده شده است (نه برعکس). جیرجیرک نوعی حشره است. در حشرات دستگاه گردش مواد نقشی در جابه‌جایی گازهای تنفسی ندارد.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)

(زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۴۵، ۴۶ و ۷۶)

۱۲۳- گزینه «۱»

(مهمرمهری، روزبانی)
 تنها مورد «د» صحیح است.
 همهٔ گیرنده‌های تعادلی همانند یاخته‌های پوششی درون مجاری نیم دایره، با مایع بین‌یاخته‌ای در تماس قرار دارند. دقت کنید که یاخته‌های گیرندهٔ تعادلی با مایع درون حلزون گوش در تماس نمی‌باشند.
 بررسی سایر موارد:
 الف) این مورد گزینهٔ کنکور است و علت غلط بودن این است که این گیرنده‌ها، پیام را دریافت نمی‌کنند، بلکه خودشان پیام تولید می‌کنند.
 ب) دقت کنید در پی حرکت مایع، ابتدا پوشش ژلاتینی خم می‌شود و سپس کانال‌ها باز می‌شوند. (کنکور ۹۹)

ج) مطابق شکل ۱۱ صفحه ۳۱ زیست‌شناسی (۲) و متن کتاب درسی واضح است که در بخش دهلیزی، علاوه بر مجاری نیم دایره، دو بخش دیگر نیز مشاهده می‌شوند که از هر کدام یک شاخهٔ عصبی خارج می‌شود و به عصب تعادلی وارد می‌شوند؛ پس در این بخش‌ها نیز گیرندهٔ تعادلی یافت می‌شود.

(مواس) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۲۰، ۳۰ و ۳۱)

۱۲۴- گزینه «۱»

(امیرمهر، رضائی‌علوی)
 از آن‌جایی که در محل ادغام ریزکیسه‌های جسم گلژی، دو یاخته و دو غشای با دو لایهٔ فسفولیپیدی ایجاد می‌شود، به همین علت، مولکول‌های فسفولیپید در دو لایهٔ غشایی قرار می‌گیرند.
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 گزینه «۲»: تنها بخش کمی از دیوارهٔ پکتینی که مجاور صفحهٔ یاخته‌ای است از محتویات درون ریزکیسه‌های جسم گلژی منشأ می‌گیرد، سایر قسمت‌ها از یاخته‌های مادری منشأ می‌گیرند.
 گزینه «۳»: جدایی ریزکیسه‌های دستگاه گلژی، پیش از تشکیل پوشش غشایی در اطراف فام‌تن‌های تک‌کروماتیدی صورت می‌گیرد.
 گزینه «۴»: در مرحله‌ای که بزرگ‌ترین ریزکیسه در میانهٔ یاخته قرار می‌گیرد، برخی از ساختارهای لوله‌ای سیتوپلاسمی مشاهده می‌شوند که هنوز درون سیتوپلاسم وجود دارند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۱۲ و ۸۰)

(زیست‌شناسی ۲، صفحه ۸۶)

۱۲۵- گزینه «۳»

(میر، راهواره)
 بررسی گزینه‌ها:
 گزینه «۱»: در مرحلهٔ متافاز تقسیم لنفوسیت B خاطره رشته‌های دوک به سانترومر متصل نمی‌شوند؛ بلکه متصل هستند. این اتصال در مرحلهٔ پرومتافاز رخ داده است.
 گزینه «۲»: یاختهٔ پلاسموسیت اصلاً تقسیم نمی‌شود.
 گزینه «۳»: در مرحلهٔ آنافاز تقسیم یاخته‌ای ابتدا پروتئین‌های اتصالی در ناحیهٔ سانترومرها تجزیه می‌شوند که این امر سبب جداشدن کروماتیدهای خواهری از یکدیگر می‌شود و کروموزوم‌های تک‌کروماتیدی به‌وجود می‌آیند.
 گزینه «۴»: یاخته‌های درشت‌خوار اصلاً تقسیم نمی‌شوند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۶۱ و ۶۲) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۶۶، ۷۲، ۷۵، ۸۰ و ۸۵)

۱۲۶- گزینه «۱»

(امیرمسین، روزبانی فر)
 منظور صورت سؤال هورمون‌ها و سایر پیک‌های شیمیایی مانند هیستامین، پیک‌های مؤثر در التهاب و اینترفرون‌ها است.
 بررسی موارد:
 الف) برای هیستامین و پیک‌های مؤثر در التهاب صادق نیست.
 ب) طبق خط کتاب درسی و سؤال کنکور ۱۳۹۹، پیک‌های شیمیایی مختلف در بدن انسان در پاسخ به محرک‌های بیرونی و درونی ترشح می‌شوند. پس ممکن است هر یک از آن‌ها بر روی تعادل وضعیت درونی بدن تأثیرگذار باشند.

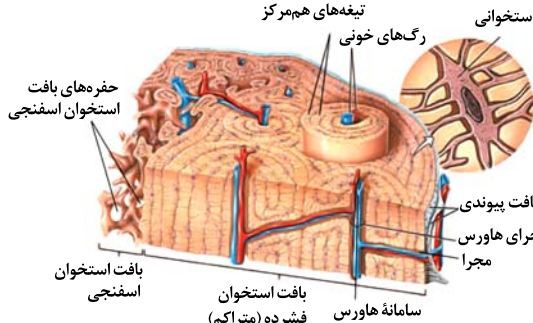

گزینه ۲: در هر دو گیرنده، ماده حساس به نور در مجاورت هسته نمی‌باشد.
گزینه ۳: در هر دو گیرنده، ماده حساس به نور در یک انتهای یاخته قرار دارند.
گزینه ۴: در گیرنده مخروطی، در زمان نور زیاد، ماده حساس به نور تجزیه می‌شود.
(موساس) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۱۳۳- گزینه ۳

(کتاب آبی جامع زیست‌شناسی)

موارد «الف»، «ج» و «د» صحیح‌اند.
خارجی‌ترین یاخته‌های استخوانی، لایه خارجی بافت استخوانی مترامکی هستند که در زیر لایه بافت پیوندی رشته‌ای قرار دارند.
بررسی موارد:
الف) این یاخته‌ها بافت اسفنجی را که در نزدیکی مجرای مرکزی استخوان قرار دارد، احاطه می‌کنند.
ب) این لایه‌های خارجی در ساختار سامانه هورس قرار ندارد. مطابق شکل واضح است که لایه استخوانی خارجی جزئی از بافت استخوان مترامک یا فشرده است که در ساختار هیچ‌یک از سامانه‌های هورس قرار ندارد.
ج) بافت پیوندی در خارج استخوان قرار دارد و طبق شکل کتاب درسی یاخته‌های پهن و نزدیک به هم دارد.
د) مطابق شکل، این یاخته‌ها در نزدیکی رگ‌های خونی و در فاصله زیادی از مغز قرمز قرار دارند.

(رنگ‌ساز حرکتی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۱۳۴- گزینه ۴

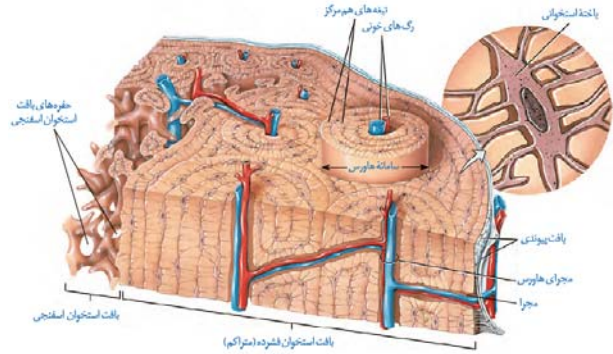
(کتاب آبی جامع زیست‌شناسی)

منظور سؤال، رشته‌های اکتین است که مطابق شکل ۱۲ صفحه ۴۸ اجزای کروی شکل دارند. دقت کنید رشته اکتین، سر ندارد، بلکه مولکول میوزین است که سر دارد و از طریق سرهای خود به رشته‌های پروتئین اکتین متصل است.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: در طی انقباض رشته‌های اکتین و میوزین هر دو با حرکت در کنار هم، در کاهش وسعت نوار روشن نقش دارند.
گزینه ۲: در زمان استراحت در بخشی از نوار تیره، رشته‌های اکتین و میوزین هر دو وجود دارند و در بخشی فقط رشته‌های میوزین وجود دارد.
گزینه ۳: رشته‌های اکتین دو سر سارکومر در هنگام انقباض به هم نزدیک می‌شوند.
(رنگ‌ساز حرکتی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۳۴۵ تا ۳۹)

۱۳۵- گزینه ۱

(کتاب آبی جامع زیست‌شناسی)

کم‌کاری غده تیروئید منجر به کاهش دمای بدن (نه افزایش) می‌گردد.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۲: با افزایش فعالیت غده پاراتیروئید، میزان کلسیم خوناف افزایش می‌یابد. کلسیم در مقدار طبیعی در انقباض صحیح عضلات قلب مؤثر است و اگر میزان آن از حد طبیعی خارج شود، می‌تواند باعث اختلال انقباض قلب شود. هم‌چنین کم‌کاری این غده باعث کاهش میزان کلسیم خوناف می‌شود و در نتیجه فعالیت انقباضی عضلات تنفسی مختل می‌شود.
گزینه ۳: در پرکاری غده فوق کلیه، به علت افزایش کورتیزول، دستگاه ایمنی سرکوب شده و احتمالاً بیماری عفونی بیشتر می‌شود. بخش قشری دارای توانایی ساخت هورمون‌های جنسی است و کم‌کاری این غده می‌تواند احتمال ایجاد اختلالات تولیدمثلی را افزایش دهد.

(زیست‌شناسی ۱، صفحه ۱۵)

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۱۳۰- گزینه ۳

(علیرضا رضایی)

- ۱) بازوفیل
- ۲) نوتروفیل
- ۳) ائوزینوفیل
- ۴) مونوسیت

بررسی گزینه‌ها:
گزینه ۱: دانه‌های موجود در سیتوپلاسم ائوزینوفیل‌ها برخلاف بازوفیل‌ها، فاقد هیستامین (افزاینده جریان خون) و هیپارین (ضد انعقاد خون) می‌باشند.
گزینه ۲: بازوفیل همانند مونوسیت، از یاخته‌های بنیادی میلوئیدی منشأ می‌گیرند. در یاخته‌های جانوری تقسیم سیتوپلاسم با ایجاد فرورفتگی در وسط آن شروع می‌شود. این فرورفتگی حاصل انقباض حلقه‌ای از جنس اکتین و میوزین است که مانند کمربندی در سیتوپلاسم قرار می‌گیرد و به غشا متصل است، با تنگ شدن این حلقه انقباضی در نهایت دو یاخته از هم جدا می‌شوند.
گزینه ۳: دقت داشته باشید که مونوسیت‌ها تکثیر نمی‌شوند.
گزینه ۴: تراگذاری (دیاپدز)، ویژگی همه گویچه‌های سفید است، با توجه به شکل ۴ فصل ۵ کتاب یازدهم، طی این فرایند، گویچه‌های سفید می‌توانند وارد نوعی بافت واجد تعداد زیادی رشته و یاخته‌های تک‌هسته‌ای شوند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۶۶ تا ۶۹ و ۱۶)

(زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۱۲، ۹۱ تا ۹۳)

زیست‌شناسی ۲ - سؤال‌های آشنا

۱۳۱- گزینه ۲

(کتاب آبی جامع زیست‌شناسی)

وقتی پتانسیل عمل در یک نقطه از یاخته عصبی ایجاد می‌شود، نقطه به نقطه هدایت پیام عصبی با سرعت ثابتی پیش می‌رود. در واقع سرعت هدایت پیام عصبی در طول رشته عصبی با قطر یکنواخت ثابت است.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: در زمانی که اختلاف پتانسیل دو سوی غشا به کم‌ترین مقدار خود می‌رسد، از کانال‌های نشتی به روش انتشار تسهیل شده یون‌های پتاسیم خارج و یون‌های سدیم به درون یاخته عصبی وارد می‌شوند.
گزینه ۳: کانال‌های نشتی و پمپ سدیم - پتاسیم همواره فعال هستند و همواره تغییر اختلاف پتانسیل وجود دارد. مقدار یون‌های سدیم در بیرون از غشا بیش‌تر از داخل آن و مقدار یون‌های پتاسیم در داخل بیش‌تر از خارج غشا است.
گزینه ۴: وقتی پتانسیل عمل در یک نقطه از یاخته عصبی ایجاد شود، نقطه به نقطه پیش می‌رود و احتیاج به ایجاد پتانسیل عمل مجدد نمی‌باشد.
(تنظیم عصبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۲ تا ۶)

۱۳۲- گزینه ۱

(کتاب آبی جامع زیست‌شناسی)

در گیرنده مخروطی نسبت به استوانه‌ای، ماده حساس به نور کمتری یافت می‌شود زیرا گیرنده استوانه‌ای قرار است در نور کم تحریک شود، پس باید میزان ماده حساس به نور بیشتری نیز داشته باشد که مقادیر کم نور را تشخیص دهد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

کنید در نیمه دوم چرخه جنسی هورمون LH سبب تحریک تولید هورمون‌های جنسی از جسم زرد می‌شود و برای FSH این موضوع مطرح نشده است. همچنین در دوران حاملگی هورمون HCG با اثر بر جسم زرد و حفظ جسم زرد، سبب تداوم ترشح هورمون‌های جنسی می‌شود؛ در واقع در این زمان هورمون‌های جنسی به طور مستقیم تحت اثر هورمون‌های محرک هیپوفیزی قرار ندارند.

(تولبرمئل) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۵۶، ۵۷ و ۱۰۴ تا ۱۰۷)

۱۳۹- گزینه ۱

(کتاب آبی جامع زیست‌شناسی)

مرحله‌ای از تقسیم که فام‌تن‌ها شروع به باز شدن می‌کنند، تلوفاز می‌باشد. در مرحله پروفاز همانند تلوفاز پوشش هسته یا بخش‌هایی از آن درون یاخته مشاهده می‌شوند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: در مرحله آنافاز رشتمان (مرحله قبل از تلوفاز) کروماتیدهای خواهری از هم جدا می‌شوند، نه کروموزوم‌های همنا.

گزینه ۳: در هر دو مرحله آنافاز و تلوفاز، سانتیوپول‌های درون یاخته، دوجفت است.

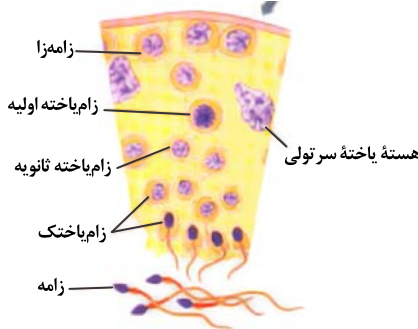
گزینه ۴: دقت کنید کمریند پروتئینی در زیر غشا قرار دارد؛ نه درون آن!

(تقسیم بافته) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۸۰، ۸۱ و ۸۴ تا ۸۶)

۱۴۰- گزینه ۴

(کتاب آبی جامع زیست‌شناسی)

اسپرματοگونی و اسپرماتوسیت اولیه، کروموزوم مضاعف دارند. مطابق شکل، این یاخته‌ها هسته فشرده ندارند و به یاخته‌های دیگر متصل هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: اسپرماتوگونی و اسپرماتوسیت اولیه، یاخته‌های دیپلوئید هستند و به هم متصل‌اند.

گزینه ۲: برای اسپرم صادق نیست، زیرا فام‌تن غیرمضاعف دارند و از تمایز اسپرماتیدها ایجاد شده‌اند نه از تقسیم میوز.

گزینه ۳: اسپرماتوسیت ثانویه، یاخته‌ای تک‌لاد (هاپلوئید) است اما هسته کاملاً فشرده ندارد.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۸۰، ۹۲، ۹۳ و ۹۹)

زیست‌شناسی ۱

۱۴۱- گزینه ۲

(معمیر راهواره)

کامبیوم چوب‌آبکش یا همان کامبیوم آوندساز همانند کامبیوم چوب‌پنبه‌ساز به‌طور مداوم با تقسیم خود و تولید یاخته‌ها بافت‌های لازم برای افزایش قطر گیاهان چوبی دولپه‌ای را فراهم می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: دقت داشته باشید کامبیوم چوب‌آبکش به سمت بیرون آوند آبکش می‌سازد و کامبیوم چوب‌پنبه‌ساز به سمت بیرون بافت زنده‌ای را می‌سازد که به تدریج با تولید چوب‌پنبه و قرار گرفتن این مواد در دیواره، این یاخته‌ها می‌میرند و بافت چوب‌پنبه‌ای به‌وجود می‌آید.

گزینه ۳: کامبیوم چوب‌آبکش با تولید آوند چوبی و آبکش در ایجاد جریان توده‌ای نقش دارد و کامبیوم چوب‌پنبه‌ساز با تولید پیراپوست که دارای عدسک (محل تعرق) می‌باشد در ایجاد این جریان نقش دارد.

گزینه ۴: کامبیوم چوب‌آبکش با تولید بافت آوندی، یاخته‌های پارانشیمی می‌سازد و کامبیوم چوب‌پنبه‌ساز به سمت داخل پارانشیم می‌سازد ولی دقت داشته باشید این بافت

گزینه ۴: در پی پرکاری هیپوفیز، هورمون رشد بیشتری تولید می‌شود. در پی بیشتر شدن هورمون رشد، تولید یاخته‌های جدید استخوانی افزایش می‌یابد. در صورت کاهش هورمون رشد، رشد استخوان دستخوش اختلال می‌شود.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۴۰، ۴۱ و ۵۱) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۳۹ و ۵۶ تا ۶۰)

۱۳۶- گزینه ۴

(کتاب آبی جامع زیست‌شناسی)

در طی بروز پاسخ التهابی، یاخته‌های دیواره مویرگ‌های خونی و ماکروفاژهای بافتی، پیک‌های شیمیایی تولید می‌کنند که این پیک‌های شیمیایی به خون وارد شده و بر روی یاخته‌های گویچه سفید خون (نوتروفیل و مونوسیت) اثر گذاشته و باعث فراخواندن این یاخته‌ها به موضع آسیب (دیاپدز) می‌شوند. این یاخته‌ها در صورت آلوده شدن به ویروس می‌توانند پروتئین دفاعی اینترفرون نوع یک را ترشح کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) دقت کنید این مورد برای هیچ کدام از این یاخته‌ها صادق نیست. یاخته‌های دیواره مویرگ که محل مشخصی دارند و ماکروفاژها نیز در خون یافت نمی‌شوند و در نتیجه قدرت انجام دیاپدز ندارند.

گزینه ۲) همه این یاخته‌ها جزئی از دفاع غیراختصاصی بدن انسان هستند و در نتیجه فاقد گیرنده‌های دفاعی اختصاصی در سطح خود می‌باشند. گیرنده‌های دفاعی اختصاصی مربوط به لنفوسیت‌های دفاع اختصاصی است. این گزینه به طور مشخص درباره لنفوسیت‌های T کشنده صادق است.

گزینه ۳) این مورد طبق کتاب درسی، درباره یاخته‌های دارینه‌ای صادق است. این یاخته‌ها بیگانه‌خواری انجام می‌دهند و در نهایت بخش‌هایی از میکروب را در سطح خود قرار می‌دهند. این مورد درباره هیچ یک از یاخته‌های صورت سؤال طبق کتاب درسی صادق نیست.

(ایمنی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۷۰، ۷۲ و ۷۴)

۱۳۷- گزینه ۱

(کتاب آبی جامع زیست‌شناسی)

دیاپدز یکی از ویژگی‌های همه گویچه‌های سفید است، در نتیجه طبق متن کتاب درسی، همه لنفوسیت‌های خاخره می‌توانند از دیواره مویرگ‌ها نیز عبور کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: دقت کنید همه عوامل بیماری‌زا را نمی‌توان با بیگانه‌خواری از بین برد. در برابر عوامل بیماری‌زای بزرگ‌تر مثل کرم‌های انگل که قابل بیگانه‌خواری نیستند، آنوزینوفیل‌ها مبارزه می‌کنند. آنوزینوفیل‌ها به جای بیگانه‌خواری، محتویات دانه‌های خود را به روی انگل می‌ریزند.

گزینه ۳: لنفوسیت‌های T توانایی تولید اینترفرون نوع II را دارند و جزئی از سومین خط دفاعی بدن هستند.

گزینه ۴: لنفوسیت‌های T کشنده و یاخته‌های کشنده طبیعی، پرفورین ترشح می‌کنند. لنفوسیت‌های T کشنده بخشی از سومین خط دفاعی (اختصاصی) و یاخته‌های کشنده طبیعی بخشی از دومین خط دفاعی (غیراختصاصی) هستند.

(ایمنی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۶۷، ۶۹، ۷۲ و ۷۴)

۱۳۸- گزینه ۲

(فارج از کشور تبریز)

موارد ج و د صحیح هستند.

عبارت «الف»: دقت کنید در نیمه چرخه جنسی هورمون‌های FSH و LH توسط مکانیسم بازخورد مثبت با هورمون استروژن تنظیم می‌شوند. افزایش ناگهانی مقدار استروژن به کمک بازخورد مثبت سبب افزایش مقدار FSH و LH می‌شود.

عبارت «ب»: دقت کنید هورمون LH سبب تکمیل تقسیم میوز ۱ و انجام تخمک‌گذاری می‌شود. هم چنین دقت کنید بر خورد اسپرم با تخمک و انجام لقاح، سبب انجام تقسیم میوز ۲ و تکمیل مراحل تخمک‌زایی می‌شود.

عبارت «ج»: هورمون‌های FSH و LH تحت کنترل تنظیم هورمون‌های آزادکننده و مهارکننده هیپوتالاموسی قرار دارند.

عبارت «د»: این هورمون‌ها به طور مستقیم در تنظیم چرخه تخمدانی نقش دارند؛ یعنی باعث تنظیم مراحل تخمک‌زایی در تخمدان و هم چنین تنظیم ترشح هورمون‌های استروژن و پروژسترون از سلول‌های تخمدان می‌شوند. هورمون‌های محرک هیپوفیزی به طور غیرمستقیم بواسطه هورمون‌های جنسی، بر چرخه رحمی نیز اثر دارند. (البته دقت

گزینه «۲»: در مرحله دوم از این فرایند، با افزایش مقدار مواد آلی و به‌ویژه ساکارز (یکی از ترکیبات آلی شیره پرورده)، فشار اسمزی در یاخته‌های آوند آبکی افزایش پیدا می‌کند همچنین بازگشت مولکول‌های آب به درون آوندهای چوبی، در مرحله چهارم این فرایند مشاهده می‌شود.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، ۱، صفحه‌های ۱۴، ۸۸، ۸۹، ۱۱۰ و ۱۱۱)
(زیست‌شناسی ۳، صفحه ۶۴)

۱۴۵- گزینه «۱»

منظور صورت سؤال مکش تعرقی است.
بررسی موارد:
الف) نادرست است، هم چسبی و دگرچسبی مولکول‌های آب علت پیوستگی ستون آب در آوند چوبی می‌باشند.
ب) درست است.
ج) نادرست است. فشار ریشه‌ای با انتقال فعال یون‌ها آغاز می‌شود.
د) نادرست است. هر گیاهی دارای عدسک و رشد پسین نیست.
(از یاخته تا گیاه) (زیست‌شناسی، ۱، صفحه‌های ۹۲، ۹۳، ۱۰۷ و ۱۰۸)

۱۴۶- گزینه «۲»

بررسی موارد:
الف) مخاط مؤکدار در طول نایژک مبادله‌ای به پایان می‌رسد پس در نایژک مبادله‌ای می‌توان مؤک مشاهده کرد.
ب) همه بخش‌ها هوا را مرطوب می‌کنند حتی حبابک‌ها که ترشح مخاط ندارند (به کمک لایه نازک آب پوشانده خود) منظور از جزء با قابلیت تحریک توسط مولکول‌های بودار هوای تنفسی بینی است.
ج) یاخته پوششی فاقد مؤک حتی در بخش‌های دارای مخاط مؤکدار نیز دیده می‌شود زیرا طبق شکل ۲ صفحه ۳۶ کتاب درسی، در مخاط مؤکدار لایه‌لای یاخته‌های مؤکدار می‌توان یاخته فاقد مؤک نیز مشاهده کرد. نایژه‌های اصلی حلقه غضروفی کامل دارند. همه بخش‌های دستگاه تنفس با کمک به دفع کربن دی‌اکسید در جلوگیری از کاهش pH خون مؤثرند.
د) بخش عملکردی واجد غضروف در ساختار دیواره، بخش هادی است که نایژک دارد. نایژک‌ها در شرایط تنش تحت اثر هورمون‌های ایپی‌نفرین و نوراپی‌نفرین بازتر می‌شوند. حجم هوای مرده تابع حجم مجاری تنفسی است پس با گشادتر شدن نایژک‌ها برخلاف حبابک‌ها حجم هوای مرده افزایش می‌یابد.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، ۱، صفحه‌های ۳۴، ۳۹ و ۴۳)
(زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۳۱ و ۵۹)

۱۴۷- گزینه «۱»

ماهچه‌های ناحیه گردن و ماهیچه‌های شکمی که به ترتیب در دم عمیق و بازدم عمیق نقش دارند، خارج از قفسه سینه قرار دارند. حتی بعد از یک بازدم عمیق، مقداری هوا در شش‌ها باقی می‌ماند و نمی‌توان آن را خارج کرد. این مقدار را حجم باقی‌مانده می‌نامند.
علت رد گزینه «۲»: با پایان یافتن دم، بازدم بدون نیاز به پیام عصبی، با بازگشت ماهیچه‌ها به حالت استراحت و نیز ویژگی کشسانی شش‌ها انجام می‌شود.
درست است که در هنگام بازدم عادی هیچ ماهیچه تنفسی منقبض نیست اما دقت داشته باشید که در هر لحظه گروهی از ماهیچه‌ها در بدن منقبض هستند.
علت رد گزینه «۳»: در دم فاصله جناغ از ستون مهره‌ها افزایش می‌یابد. در هنگام دم، فشار از روی سیاهرگ‌های نزدیک قلب برداشته می‌شود و درون آن‌ها فشار مکشی ایجاد می‌شود که خون را به سمت بالا می‌کشد.
علت رد گزینه «۴»: هیچ‌گاه در یک فرد سالم شش‌ها از هوا خالی نمی‌شوند!

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، ۱، صفحه‌های ۴۰ تا ۴۴ و ۵۹)

۱۴۸- گزینه «۴»

در ساختار یک گردیزه، نخستین یاخته‌هایی که مواد تراوش‌یافته را از خود عبور می‌دهند، یاخته‌های پوششی پودوسیت می‌باشند. همچنین نخستین یاخته‌هایی که به بازجذب مواد تراوش‌یافته می‌پردازند، یاخته‌های پوششی مکعبی لوله بیج‌خورده نزدیک می‌باشند. هر دوی این یاخته‌ها از جنس بافت پوششی‌اند و در زیر خود دارای غشای پایهای با رشته‌های

پارانشیم مربوط به سامانه بافتی آوندی و پوششی است و بافت پارانشیم لزوماً مربوط به سامانه بافت زمینه‌ای نیست.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، ۱، صفحه‌های ۸۰، ۸۷، ۸۹، ۹۲، ۹۳، ۱۰۷ و ۱۰۸)

۱۴۲- گزینه «۲»

شکل سؤال برش عرضی ساقه یک گیاه دولپه را نشان می‌دهد. (نادرستی گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴») پیراپوست در اندام‌های مسن جانشین روپوست می‌شود. پیراپوست به علت داشتن یاخته‌های چوب‌پنبه‌ای شده، نسبت به گازها نیز نفوذناپذیر است.
(ترکیبی) (زیست‌شناسی، ۱، صفحه‌های ۸۶، ۸۹، ۹۱ تا ۹۳ و ۱۰۶)

۱۴۳- گزینه «۴»

خارجی‌ترین لایه یاخته‌ای قرار گرفته در ساقه گیاه رز جوان و سالم روپوست است. یاخته‌های نگهبان روزنه یاخته‌هایی تمایز یافته از روپوست هستند که توانایی انجام فتوسنتز را دارند. روزنه تحت تأثیر هورمون آبسینزیک‌اسید بسته شده و شرایط را برای تنفس نوری فراهم می‌کند.

در چنین شرایطی وقتی روزنه‌ها به منظور کاهش تعرق بسته می‌شوند، تبادل گازهای اکسیژن و کربن دی‌اکسید از روزنه‌ها نیز توقف می‌یابد، اما فتوسنتز همچنان ادامه دارد. بنابراین در حالی که CO₂ برگ کم می‌شود، اکسیژن در آن افزایش می‌یابد. در چنین شرایطی که اکسیژن زیاد می‌شود، شرایط برای فعالیت اکسیژنازی آنزیم روبیسکو و تنفس نوری فراهم می‌شود.

روزنه باز روزنه بسته

بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: تنها یاخته‌های روپوست که دارای سبزینه و توانایی فتوسنتز هستند، یاخته‌های نگهبان روزنه می‌باشند.
گزینه «۲»: بیشتر تعرق گیاهان از روزنه‌های برگ انجام می‌شود. عامل ایجاد فشار مکش تعرقی روزنه‌ها هستند. در حالی که یاخته‌های کرک در کاهش تعرق نقش دارند.
گزینه «۳»: چوب‌پنبه در روپوست گیاه جوان مشاهده نمی‌شود.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، ۱، صفحه‌های ۸۶، ۸۷، ۹۳، ۱۰۷ و ۱۰۸)
(زیست‌شناسی ۲، صفحه ۱۴۳)

(زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۳۳ و ۸۶)

۱۴۴- گزینه «۴»

گیاه‌شناسی آلمانی به‌نام ارنست مونس، الگوی جریان فشاری را برای جابه‌جایی شیره پرورده ارائه داده است. در مرحله اول از این فرایند، انتقال فعال انجام می‌شود که به انرژی زیستی موجود در مولکول ATP نیاز دارد. به این منظور یک پیوند (نه پیوندهای) بین گروه‌های فسفات در یک مولکول ATP شکسته می‌شود. همچنین حرکت محتویات شیره پرورده به‌صورت توده‌ای، در مرحله سوم این فرایند مشاهده می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: در مرحله چهارم از این فرایند، در یاخته‌های محل مصرف، باربرداری آبکی به کمک انتقال فعال انجام می‌شود. در اثر انجام انتقال فعال و آبکافت مولکول‌های ATP، تعداد گروه‌های فسفات آزاد در یاخته‌های محل مصرف افزایش می‌یابد. همچنین گذر مولکول‌های آب به همراه مواد آلی شیره پرورده از نوعی غشای یاخته‌ای، در مرحله اول این فرایند مشاهده می‌شود.

گزینه «۲»: در مرحله سوم از این فرایند، میزان فشار در یاخته‌های آوند آبکی (یاخته‌هایی زنده، فاقد هسته و دارای توانایی انجام واکنش‌های سوخت‌وسازی) افزایش می‌یابد. همچنین افزایش غلظت یون‌های درون یاخته‌های مرده آوند چوبی، در مرحله دوم این فرایند مشاهده می‌شود.

گزینه «۲»: در روده باریک یاخته‌هایی وجود دارند که می‌توانند هورمون سکرترین (نوعی ترکیب شیمیایی) را به خون وارد کنند اما هیچ‌یک از یاخته‌های موجود در دهان توانایی ترشح هورمون ندارند.

گزینه «۴»: روده باریک چین‌خوردگی‌های دائمی دارد اما چین‌خوردگی‌های موقت معده با پرشدن غذا از بین می‌رود.

(کوارش و یزب موار) (زیست‌شناسی، ص ۱۸ تا ۲۱، ۲۵، ۲۷ و ۲۸)

۱۵۲- گزینه «۱»

(مسن قائمی)

مری بخشی از لوله گوارشی است که بخش اعظم آن در بالای دیافراگم و خارج از حفره شکمی قرار دارد و تنها بخش کوچکی از انتهای آن درون حفره شکمی است که لایه بیرونی همین بخش در تشکیل صفاق دخالت دارد. صفاق پرده‌ای است که اندام‌های درون شکم را به هم وصل می‌کند. در حرکات کرمی شکل لوله گوارش، یک حلقه انقباضی ایجاد می‌شود. غده‌های مخاطی مری ماده مخاطی ترشح می‌کنند تا حرکت غذا آسان تر شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: بنداره انتهای مری متمایل به سمت چپ بدن قرار دارد. دقت کنید که اگر فرد در اثر کاهش انقباض این بنداره دچار برگشت اسید معده شود، مخاط مری به تدریج (نه بلافاصله) آسیب می‌بیند.

گزینه «۳»: بنداره انتهای مری، نزدیک‌ترین بنداره لوله گوارش به دیافراگم است، این بنداره آب و مواد غذایی را وارد معده (حجیم‌ترین بخش لوله گوارش) می‌کند.

گزینه «۴»: یاخته‌های ماهیچه‌ای ابتدای مری از جنس یاخته‌های اسکلتی و یاخته‌های ماهیچه‌ای انتهای آن از جنس یاخته‌های ماهیچه‌ای صاف هستند. دقت کنید که با توجه به شکل ۲ صفحه ۱۸ کتاب درسی، در سطح مری نیز چین‌خوردگی‌های کمی مشاهده می‌شود.

(کوارش و یزب موار) (زیست‌شناسی، ص ۱۸ تا ۲۲)

۱۵۳- گزینه «۴»

(سمانه توتوئیان)

بررسی همه گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بخش اول معرف یاخته‌های کناری و یاخته‌های اصلی است. یاخته‌های اصلی هسته کشیده و یاخته‌های کناری هسته گرد دارند.

گزینه «۲»: بخش اول می‌تواند معرف یاخته‌های اصلی باشد. دقت کنید که آنزیم پپسین «ترشح» نمی‌شود، بلکه در خارج از یاخته از پپسینوزن ساخته می‌شود.

گزینه «۳»: بخش اول معرف یاخته‌های ترشح‌کننده ماده مخاطی در غده معده است که این یاخته‌ها برخلاف یاخته‌های پوششی سطحی بیکرنات ترشح نمی‌کنند.

گزینه «۴»: بخش اول معرف یاخته‌های کناری (ترشح اسید جهت تبدیل پپسینوزن به پپسین) است که تحت تأثیر گاسترین قرار می‌گیرند.

(کوارش و یزب موار) (زیست‌شناسی، ص ۲۰، ۲۱ و ۲۸)

۱۵۴- گزینه «۲»

(آرمان فیری)

موارد «ب» و «د» صحیح هستند.

بررسی همه موارد:

الف) سیانوباکتری‌ها با گیاه آزولا همزیست هستند، دقت کنید سؤال گفته همه انواع گونه‌های سیانوباکتری‌ها، همه سیانوباکتری‌ها همانند توبره‌واش فتوسنتزکننده هستند اما در میان همه انواع آن‌ها فقط بعضی توانایی تثبیت نیتروژن دارند.

ب) ریزوبیوم‌ها در گرهک تیره پروانه‌واران حضور دارند، این باکتری‌ها همانند گیاهان انگل از گیاه فتوسنتزکننده مواد غذایی خود را به‌دست می‌آورند، همه ریزوبیوم‌ها برخلاف گروهی از سیانوباکتری‌ها تثبیت‌کننده نیتروژن هستند.

ج) ریزوبیوم‌ها همانند قارچ ریشه‌ای‌ها در ریشه حضور دارند. ریزوبیوم‌ها فقط نیتروژن گیاه را تأمین می‌کنند اما دقت کنید میکوریزاها مواد معدنی مورد نیاز گیاه مانند نیتروژن و بخصوص فسفات آن را فراهم می‌کنند، پس کاملاً با هم تفاوت ندارند.

د) گفتیم بعضی از سیانوباکتری‌ها تثبیت‌کننده نیتروژن هستند، این دسته از آن‌ها همان سیانوباکتری‌هایی هستند که با گونرا و آزولا همزیست می‌باشند، پس در واقع فقط سیانوباکتری‌های همزیست با گونرا مدنظر است، این باکتری‌ها مانند ریزوبیوم‌ها تثبیت‌کننده نیتروژن و برخلاف میکوریزاها در ساقه و درون دم‌برگ زندگی می‌کنند.

(یزب و انتقال موار در گیاهان) (زیست‌شناسی، ص ۹۹ و ۱۰۲ تا ۱۰۴)

پروتئینی و گلیکوپروتئینی می‌باشند که در اتصال یاخته‌های مختلف بافت پوششی به هم نقش دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بر طبق شکل‌های ۸ و ۹ فصل تنظیم اسمزی و دفع مواد زائد، هر دوی این نوع یاخته‌ها دارای یک هسته برای ذخیره محتوای وراثتی خود هستند.

گزینه «۲»: یاخته‌های پوششی پودوسیت دارای شکاف‌های پا مانند می‌باشند و ریزپرز ندارند.

گزینه «۳»: یاخته‌های لوله پیچ‌خورده نزدیک می‌توانند با کمک فرایند ترشح، در تنظیم میزان pH خون و دفع بعضی از سموم و داروها به داخل گردیزه نقش داشته باشند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، ص ۱۵، ۷۳ و ۷۴)

۱۴۹- گزینه «۲»

(ارباب الماسی)

A = جانوران دارای سامانه گردش خون باز یا بسته

B = ماهی‌ها و نوزادان دوزیستان

C = پستانداران، پرندگان و بعضی از خزندگان مثل کروکودیل‌ها

D = بعضی از جانوران دارای حفره گوارشی (مثل پلاناریا) و همه جانوران دارای سامانه گردش خون بسته (دقت کنید که فاصله بیشتر یاخته‌های بدن تا مویرگ‌ها حدود ۰.۲ میلی‌متر است).

بررسی همه گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در پرندگان و خزندگان کلیه توانمندی زیادی در باز جذب آب دارد. این عبارت برای پستانداران صادق نیست.

گزینه «۲»: در جانوران دارای سامانه گردشی بسته، دستگاه اختصاصی برای گردش مواد شکل گرفته است. (درست)

گزینه «۳»: برای ماهیان آب شیرین صادق نیست.

گزینه «۴»: برای ماهیان و دوزیستان نابالغ صادق نیست.

(گرایش موار در بدن) (زیست‌شناسی، ص ۵۷، ۶۵ تا ۶۷ و ۷۷)

۱۵۰- گزینه «۲»

(ماکان فاکری)

موارد «الف» و «د» صحیح‌اند.

بررسی موارد:

الف) محل شروع گوارش مکانیکی غذا خارج از دهان و توسط آروره‌ها می‌باشد. هم‌چنین محل جذب مواد غذایی معده است.

ب) معده و کیسه‌های معده آنزیم‌های گوارشی برون‌ریز تولید می‌کنند اما معده محل گوارش شیمیایی نمی‌باشد.

ج) معده و روده در مجاورت لوله‌های مالپیگی قرار دارند؛ در معده جذب مواد غذایی رخ می‌دهد.

د) دقت کنید در لوله گوارش ملخ در دیواره چینه‌دان، پیش معده و معده لایه ماهیچه‌ای مشاهده می‌شود.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، ص ۱۹، ۳۱ و ۷۶)

۱۵۱- گزینه «۲»

(علیرضا رهبر)

دستگاه گوارش با گوارش مکانیکی غذا را آسیاب می‌کند و با گوارش شیمیایی مولکول‌های بزرگ را به مولکول‌های کوچک تجزیه می‌کند. در انسان محل آغاز گوارش مکانیکی همه مواد دهان بوده و محل آغاز گوارش شیمیایی کربوهیدرات‌ها دهان، پروتئین‌ها و لیپیدها معده و نوکلئیک‌اسیدها روده باریک است. همچنین با توجه به شکل ۱۳ صفحه ۲۵ کتاب درسی، روده باریک در ساختار خود چین‌های حلقوی، دارد که از بافت پیوندی سست و بافت پوششی تشکیل شده‌اند. ساختار تنظیم‌کننده عبور مواد در لوله گوارش نیز بنداره است. معده و روده باریک هر دو در ابتدای خود فاقد بنداره هستند. دقت کنید که پیلور بنداره انتهای معده است نه بنداره ابتدای روده باریک.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ورود مواد به محیط داخلی بدن جذب نام دارد در دهان نیز جذب به میزان اندک دیده می‌شود.

۱۵۵- گزینه ۳»

(امیررضا صدریکتا)

بافت پیوندی متراکم باعث استحکام دریچه‌های قلبی می‌شود. بافتی که درون شامه را به لایه ماهیچه‌ای قلب می‌چسباند نیز از نوع بافت پیوندی است. انواع بافت پیوندی دارای رشته‌های کلاژن هستند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مادهٔ زمینه‌ای شفاف مربوط به بافت پیوندی سست است نه رشته‌ای
گزینه «۲»: در بافت پیوندی متراکم فاصلهٔ بین یاخته‌ها زیاد است.
گزینه «۳»: ضخیم‌ترین لایهٔ قلب بافت ماهیچه‌ای است که بین یاخته‌های آن بافت پیوندی متراکم وجود دارد. این گزینه به دلیل وجود کلمه «برخلاف» غلط است.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۱۵، ۴۹، ۵۱ و ۵۷)

۱۵۶- گزینه ۳»

(شروین مصورعلی)

رگ‌های لنفی در انتقال چربی‌های جذب شده از رودهٔ باریک به خون نقش دارند. در داخل این رگ‌ها، لنف جریان دارد که مایعی تشکیل شده از مواد مختلفی است که از مویرگ‌ها به فضای میان‌بافتی نشت پیدا کرده‌اند. هم‌چنین گویچه‌های سفید نیز از محتویات لنف می‌باشند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: سرخرگ‌ها در حفظ پیوستگی جریان خون نقش اصلی را برعهده دارند، اما دقت کنید که در سرخرگ‌های کوچک رشته‌های کشسان کمتر و میزان ماهیچه صاف بیشتر است، نه همهٔ سرخرگ‌ها

گزینه «۲»: سیاهرگ‌های بدن انسان دارای فضای داخلی وسیع و دیواره‌ای با مقاومت کم می‌باشند، فقط در ساختار سیاهرگ‌های دست و پا دریچه‌های لانهٔ کبوتری برای یکطرفه کردن جریان خون دیده می‌شود.

گزینه «۳»: سرخرگ و ابران، پس از مویرگ‌های کلافاک قرار گرفته است، دارای خون روشن می‌باشد و به حفرات قلبی وارد نمی‌شود.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۳۴، ۴۸، ۵۶، ۵۸، ۵۹، ۷۲ و ۷۳)

۱۵۷- گزینه ۲»

(امیررضا صدریکتا)

از آغاز موج P تا آغاز موج QRS دریچه‌های دهلیزی بطنی باز هستند. در نتیجهٔ خونی که وارد دهلیز چپ (حفرهٔ قلبی که به تعداد رگ بیشتری متصل است) می‌شود بلافاصله وارد بطن چپ می‌شود و این حفرهٔ قلبی از خون پر نمی‌شود. بررسی سایر عبارات:

گزینه «۱»: از آغاز موج QRS تا پایان موج T انقباض بطن‌ها شروع شده و خاتمه می‌یابد. شروع و پایان انقباض بطن‌ها باعث باز و بسته شدن دریچه‌های دهلیزی - بطنی و دریچه‌های سینی می‌شود.

گزینه «۲»: بین پایان موج P تا آغاز موج T موج QRS ثبت می‌شود که بیانگر فعالیت الکتریکی بطن‌هاست. برای رسیدن جریان الکتریکی به یاخته‌های بطن‌ها رشته‌های شبکه هادی در دیواره بین دو بطن باید جریان الکتریکی را از خود عبور دهند.

گزینه «۳»: بین پایان موج T تا پایان موج QRS بعدی، انقباض دهلیزها مشاهده می‌شود. دهلیزها کوچک‌ترین حفرات قلب هستند که هنگام انقباض طول یاخته‌های ماهیچه‌ای آن‌ها به کمترین مقدار خود می‌رسد.

(گرددش موارد در برن) (زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۴)

۱۵۸- گزینه ۱»

(امیرسین پرهام)

فقط مورد (الف) صحیح است. اگر مقداری از خون را گریزانه (سانتریفیوژ) کنیم، بخش یاخته‌های خون در قسمت پایین، و خوناب در قسمت بالا قرار می‌گیرد. بررسی همهٔ موارد:

(الف) گویچهٔ قرمز می‌تواند درون خود، آب و کربن دی‌اکسید را ترکیب کرده و کربنیک‌اسید ایجاد کند. کربنیک‌اسید به سرعت به یون بیکربنات و هیدروژن تجزیه می‌شود. یون بیکربنات (پیش از رسیدن به شش‌ها) از گویچهٔ قرمز خارج شده و به خوناب وارد می‌شود. پس از آن با رسیدن به شش‌ها، مولکول کربن دی‌اکسید از ترکیب یون بیکربنات آزاد می‌شود و از آن‌جا به هوا انتشار می‌یابد.

ب) گویچهٔ قرمز می‌تواند فقط یک نوع (نه انواعی) گاز تنفسی به نام اکسیژن را برای مصرف در واکنش تنفس یاخته‌ای به یاخته‌های سراسر بدن برساند. وجود اکسیژن برای انجام تنفس یاخته‌های هوایی ضروری است.

ج) لنفوسیت‌های B و T می‌تواند پادگن (آنتی‌ژن) بیگانه را شناسایی کنند و به دنبال آن، پاسخ ایمنی مناسب را از خود نشان بدهند. اما دقت کنید که لنفوسیت‌های B و T فقط در یک خط (نه خطوط) دفاعی (خط سوم) از دستگاه ایمنی بدن انسان فعالیت می‌کنند.

د) یاخته‌های خونی موجود در بخش یاخته‌های خون، به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم از یاخته‌های بنیادی میلوئیدی یا لنفوئیدی ایجاد می‌شوند. دقت کنید که یاختهٔ بنیادی موجود در مغز استخوان را با یاخته‌های بنیادی میلوئیدی و لنفوئیدی اشتباه نکنید. یاخته‌های بنیادی موجود در مغز استخوان ابتدا تقسیم می‌شوند و دو نوع یاخته به نام یاخته‌های بنیادی میلوئیدی و یاخته‌های بنیادی لنفوئیدی را ایجاد می‌کنند. پس از آن، این یاخته‌ها می‌توانند یاخته‌های خونی را ایجاد کنند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۳۴، ۳۹، ۶۱ و ۶۲)

(زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۷۲ تا ۷۵)

۱۵۹- گزینه ۳»

(سپار عمزپور)

بررسی گزینه‌ها:

۱) افزایش فشار خون درون سیاهرگ‌ها می‌تواند منجر به خیز یا ادم شود. کاهش شدید هورمون ضدادراری از بخش پسین غدهٔ هیپوفیز نیز می‌تواند موجب ادم شود زیرا حجم مایعات بدن به شدت کاهش پیدا می‌کند.

۲) کاهش میزان پروتئین‌های خوناب منجر به کاهش فشار اسمزی خوناب و تشدید علامت ادم می‌شود. کاهش میزان چربی‌های اطراف کلیه می‌تواند باعث افتادگی کلیه و تاخوردگی میزانای شود که در این حالت می‌تواند منجر به نارسایی کلیه شود که اگر در تراوش مواد مشکلی ایجاد شود (مثلاً پروتئین‌ها هم از شکاف‌های تراوشی کپسول بومن عبور کنند) می‌تواند منجر به کاهش فشار اسمزی و ادم گردد.

۳) افزایش جریان مواد در مجرای لنفی چپ که از پشت قلب عبور می‌کند، باعث کاهش میزان ادم می‌شود. افزایش میزان ترشح یا آزاد شدن هیستامین از بازوفیل‌ها می‌تواند باعث افزایش نفوذپذیری رگ‌ها و در نهایت نشت مواد به فضای میان‌بافتی و تورم بافتی گردد که علائمی شبیه ادم دارد.

۴) کاهش میزان مصرف نمک خوراکی که حاوی یون سدیم (به کمک هورمون آلدوسترون از نفرون‌ها بازجذب می‌شود) می‌تواند در بهبود علامت ادم نقش داشته باشد. انسداد رگ‌های لنفی باعث ادم می‌شود زیرا مایع باقی‌مانده در بین یاخته‌های بافت وارد رگ لنفی می‌شود. در صورت انسداد این رگ‌ها، این مایع به رگ لنفی وارد نشده و باعث ادم می‌شود. در صورتی که در سلامت این رگ‌ها، ادم رخ نمی‌دهد.

(زیست‌شناسی ۳، ص ۱۸)

(زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۱۰، ۵۷، ۵۹ و ۶۹)

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۱۵، ۲۶، ۴۸، ۵۶، ۵۸ تا ۶۰، ۶۳ و ۷۰)

۱۶۰- گزینه ۲»

(آرمان فیری)

ماهی‌ها و نوزاد دوزیستان قدرت انتقال خون اکسیژن‌دار را به‌صورت یکباره به تمام مویرگ‌های اندام‌ها دارند، اما قسمت اول سؤال جانور بالغ (ماهی) را مد نظر دارد. منظور قسمت دوم سؤال پرنندگان است که به علت پرواز، نسبت به سایر مهره‌داران انرژی بیشتری مصرف می‌کنند.

با توجه به شکل ۲۱ صفحهٔ ۴۶ زیست‌شناسی ۱، در هر کمان آبششی ماهی دو رگ خونی با میزان متفاوت اکسیژن وجود دارد. فشار خون بالا برای رساندن سریع مواد غذایی و خون غنی از اکسیژن به بافت‌ها در جانورانی با نیاز به انرژی مهم است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مورد اول فقط در مورد ماهیان غضروفی صحیح است. همهٔ پرنندگان قدرت پرواز ندارند.

گزینه «۳»: ماهی‌ها دارای یک بطن هستند. پرنندگان ۹ عدد کیسهٔ هوادار برای کارایی بیشتر دستگاه تنفس دارند.

گزینه «۴»: همهٔ مهره‌داران به کمک کلیه هومئوستازی دارند. در پرنندگان فقط دانه‌خوارها دارای چین‌دان هستند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۳۱، ۳۴، ۴۶، ۶۵ تا ۶۷، ۷۰ و ۷۷)

فیزیک ۲ - بسته ۱

۱۶۱ - گزینه «۳»

(مهری آژنسب)

با توجه به جدول سری الکتربسیته مالشی، هنگامی که پارچه ابریشمی را با قطعه آلومینیومی مالش می‌دهیم، قطعه آلومینیومی دارای بار منفی می‌شود (گزینه ۱ و ۴) و هنگامی که قطعه کاغذی را به یک قطعه چوب مالش می‌دهیم، قطعه چوب نیز دارای بار منفی می‌شود.

بنابراین، هنگامی که قطعه آلومینیومی را در کنار قطعه چوبی می‌گذاریم، به دلیل همنام بودن بارهایشان، یکدیگر را دفع می‌کنند.

(الکتربسیته ساکن) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۳ و ۴)

۱۶۲ - گزینه «۳»

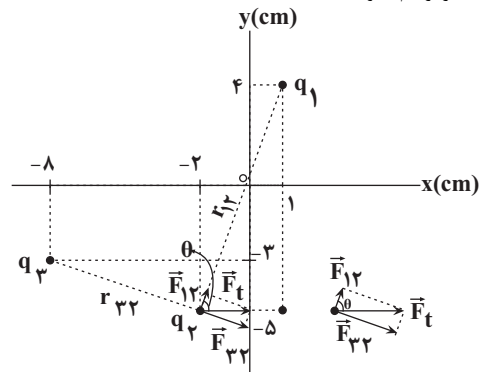
(امیرسین برادران)

ابتدا نیروهایی که از طرف بارهای q_1 و q_3 بر بار q_2 وارد می‌شوند را رسم می‌کنیم. چون جهت برابند نیروهای الکتریکی وارد بر بار q_2 در سوی مثبت محور X است، باید بار q_3 بر q_2 دفع و بار q_1 آن را جذب کند. بنابراین، شکل را به صورت زیر رسم و با توجه به مختصات هریک از بارها، فاصله بارهای q_1 و q_3 از بار q_2 را پیدا می‌کنیم

و در آخر با توجه به روابط مثلثاتی نسبت $\frac{q_3}{q_1}$ را می‌یابیم. دقت کنید، چون یکی از بارها q_2 را جذب و دیگری آن را دفع می‌کند، نسبت $\frac{q_3}{q_1} < 0$ است. در ضمن چون

حاصل ضرب شیب خطهای r_{12} و r_{32} برابر (-1) می‌باشد، این دو خط برهم عموداند، در نتیجه بردارهای \vec{F}_{12} و \vec{F}_{32} که به ترتیب بر روی خط r_{12} و در امتداد خط

است، نیز بر هم عموداند.

$$r_{12} = \sqrt{2^2 + 9^2} \Rightarrow r_{12} = \sqrt{90} \text{ cm}$$

$$r_{32} = \sqrt{2^2 + 6^2} \Rightarrow r_{32} = \sqrt{40} \text{ cm}$$

$$\Rightarrow \tan \theta = \frac{F_{32}}{F_{12}} = \frac{\tan \theta = \frac{9}{3} = 3}{F = k \frac{|q_1 q_2|}{r^2}}$$

$$3 = \frac{k \frac{|q_3| |q_2|}{r_{32}^2}}{k \frac{|q_1| |q_2|}{r_{12}^2}} \Rightarrow 3 = \frac{|q_3|}{|q_1|} \times \left(\frac{r_{12}}{r_{32}}\right)^2$$

$$3 = \frac{|q_3|}{|q_1|} \times \left(\frac{\sqrt{90}}{\sqrt{40}}\right)^2 \Rightarrow 3 = \frac{|q_3|}{|q_1|} \times \frac{9}{4} \Rightarrow \frac{|q_3|}{|q_1|} = \frac{4}{3}$$

$$\frac{q_3}{q_1} < 0 \Rightarrow \frac{q_3}{q_1} = -\frac{4}{3}$$

(الکتربسیته ساکن) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۵ و ۱۰)

۱۶۳ - گزینه «۳»

(زهره آقاممیری)

چون بار الکتریکی کره باردار، مثبت است، جهت میدان الکتریکی آن به طرف بیرون است (از نقطه A به طرف نقطه B). لذا وقتی بار $q = +2 \mu\text{C}$ را از نقطه A به طرف نقطه B جابه‌جا می‌کنیم، چون در جهت میدان الکتریکی جابه‌جا می‌شود (آزادانه حرکت می‌کند)، انرژی پتانسیل الکتریکی آن کاهش می‌یابد. یعنی $\Delta U = -\Delta mJ$ است. بنابراین با داشتن $V_A \cdot q$ و ΔU ، به صورت زیر، V_B را می‌یابیم:

$$\Delta V = \frac{\Delta U}{q} \Rightarrow V_B - V_A = \frac{\Delta U}{q}$$

$$\frac{q = 2 \mu\text{C} = 2 \times 10^{-6} \text{ C} = 2 \times 10^{-5} \text{ C}}{V_A = 50 \text{ V}, \Delta U = -5 \times 10^{-3} \text{ J}} \rightarrow V_B - 50 = \frac{-5 \times 10^{-3}}{2 \times 10^{-5}}$$

$$V_B - 50 = -250 \Rightarrow V_B = -200 \text{ V}$$

(الکتربسیته ساکن) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۲۲ و ۲۵)

۱۶۴ - گزینه «۱»

(ممد رضا حسین‌نژادی)

با توجه به اینکه ظرفیت خازن به بار الکتریکی و اختلاف پتانسیل آن بستگی ندارد، ابتدا به صورت زیر، ظرفیت خازن را می‌یابیم:

$$C = \frac{Q}{V} \Rightarrow C = \frac{\Delta Q}{\Delta V} = \frac{\Delta Q = 1 \mu\text{C}}{\Delta V = 200 \text{ V}} \rightarrow C = \frac{1 \times 10^{-6}}{200} = 5 \times 10^{-12} \text{ F}$$

اکنون با توجه به رابطه ظرفیت خازن، مساحت صفحات آن را می‌یابیم:

$$C = \kappa \epsilon_0 \frac{A}{d} \quad \kappa = 1, C = 5 \times 10^{-12} \text{ F}$$

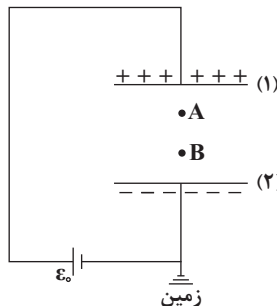
$$\epsilon_0 = 9 \times 10^{-12} \frac{\text{F}}{\text{m}}, d = 2 \text{ mm} = 2 \times 10^{-4} \text{ m}$$

$$5 \times 10^{-12} = 9 \times 10^{-12} \frac{A}{2 \times 10^{-4}} \Rightarrow A = 2 \times 10^{-4} \text{ m}^2 = 2 \text{ cm}^2$$

(الکتربسیته ساکن) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۲۲ و ۳۲)

۱۶۵ - گزینه «۲»

(امیرسین برادران)

قبل از بررسی هر یک از موارد مطرح شده در سوال به نکات زیر توجه کنید:

(۱) پس از بر شدن خازن، جریان مدار قطع می‌شود؛ در نتیجه اختلاف پتانسیل بین دو صفحه خازن برابر نیروی محرکه باتری (ϵ) می‌شود. در این حالت صفحه بالایی که به پایانه مثبت متصل است، دارای بار مثبت و صفحه پایینی دارای بار منفی می‌شود، اما چون این صفحه به زمین متصل است، بارهای آن به زمین منتقل و بدون بار خواهد شد.

(۲) چون خازن را از مولد جدا نمی‌کنیم، اختلاف پتانسیل بین دو صفحه آن همواره ثابت و برابر ϵ است. در ضمن $V_1 = \epsilon$ است زیرا:

$$V_1 - V_2 = \epsilon \xrightarrow{V_2 = 0} V_1 = \epsilon$$

(۳) بنا به رابطه $C = \kappa \epsilon_0 \frac{A}{d}$ ، با افزایش فاصله بین دو صفحه خازن، ظرفیت آن کاهش می‌یابد. ($C' < C$)

(۴) بنا به رابطه $E = \frac{\Delta V}{d}$ ، چون اختلاف پتانسیل بین دو صفحه خازن ثابت و فاصله

بین صفحات افزایش می‌یابد، در نتیجه میدان الکتریکی بین صفحات خازن، کاهش خواهد یافت. ($E' < E$)

(امیرسین برادران)

۱۶۷- گزینه «۱»

با افزایش مقاومت R_1 ، مقاومت معادل مدار ($R_{eq} = R_1 + R_2$)، افزایش می‌یابد،

در نتیجه، بنا به رابطه $I = \frac{\epsilon}{R_{eq} + r}$ ، جریان الکتریکی اصلی مدار که از مقاومت‌های

R_1 و R_2 می‌گذرد، کاهش می‌یابد.

با کاهش جریان اصلی مدار، طبق رابطه $V_2 = R_2 I$ و با توجه به این که R_2 ثابت است،

V_2 نیز کاهش می‌یابد. بنابراین ولت‌سنج V_2 عدد کوچک‌تری را نشان خواهد داد.

هم‌چنین، بنا به رابطه $V = \epsilon - rI$ ، با کاهش I و ثابت بودن ϵ ، اختلاف پتانسیل دو سر باتری افزایش می‌یابد.

از طرف دیگر، چون اختلاف پتانسیل دو سر باتری برابر $V = V_1 + V_2$ است، با افزایش

V و کاهش V_2 ، باید V_1 افزایش یابد.

یعنی ولت‌سنج V_1 عدد بزرگ‌تری را نشان می‌دهد.

توجه: درحالی‌که $R_1 = 0$ باشد، $V_1 = 0$ و درحالی‌که $R_1 \rightarrow \infty$ برود،

$V_1 \rightarrow \epsilon$ خواهد رفت. زیرا:

$$R_1 = 0 \rightarrow V_1 = R_1 I \rightarrow V_1 = 0$$

$$R_1 \rightarrow \infty \rightarrow I \rightarrow 0 \rightarrow \begin{cases} V \rightarrow \epsilon \\ V_2 \rightarrow 0 \end{cases}$$

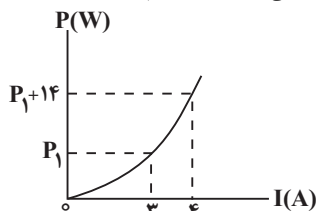
$$V = V_1 + V_2 \rightarrow V_1 \rightarrow \epsilon$$

(جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

(زهره آقامهری)

۱۶۸- گزینه «۴»

با توجه به رابطه توان مصرفی در مقاومت، داریم:

$$P = RI^2$$

$$\Rightarrow \Delta P = R(I_2^2 - I_1^2) \rightarrow I_2 = 4A, \Delta P = 14W, I_1 = 3A \rightarrow 14 = R(16 - 9)$$

$$\Rightarrow R = 2\Omega \rightarrow \frac{V = RI}{I = 6A} \rightarrow V = 12V$$

(جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۵)

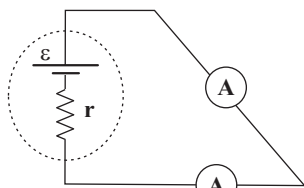
(امیرسین برادران)

۱۶۹- گزینه «۳»

تمام مقاومت‌ها اتصال کوتاه می‌شوند و جریانی از آنها عبور نمی‌کند.

مطابق شکل زیر تنها از دو سیم حاوی آمپرسنج جریان عبور می‌کند و از ۵ آمپرسنج دیگر

جریان عبور نمی‌کند.

(جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۵۵ تا ۶۱)

اکنون مشخص می‌کنیم کدام یک از کمیت‌ها کاهش می‌یابد.

الف) کاهش - بنا به رابطه $E = \frac{\Delta V}{d}$ و با توجه به این که فاصله بین دو نقطه A و B

ثابت‌اند، داریم:

$$\Delta V = Ed \Rightarrow \frac{\Delta V'}{\Delta V} = \frac{E'}{E} \times \frac{d'_{AB}}{d_{AB}} \rightarrow \frac{d'_{AB}}{d_{AB}} = \frac{\Delta V}{\Delta V'}$$

$$\frac{V'_A - V'_B}{V_A - V_B} = \frac{E'}{E} \quad E' < E \rightarrow$$

$$\frac{V'_A - V'_B}{V_A - V_B} < 1 \Rightarrow V'_A - V'_B < V_A - V_B$$

بنابراین $(V_A - V_B)$ کاهش می‌یابد.

ب) افزایش - با جابه‌جا کردن صفحه پایینی خازن، فاصله نقطه B از صفحه بالایی خازن

ثابت می‌ماند. بنابراین، با توجه به این که پتانسیل الکتریکی صفحه بالایی خازن $V_1 = \epsilon$

و میدان الکتریکی بین دو صفحه خازن کاهش یافته است، اختلاف پتانسیل بین نقطه B و

صفحه بالایی نیز کاهش خواهد یافت. در این صورت می‌توان نوشت:

$$\Delta V = Ed \Rightarrow V_1 - V_B = Ed \xrightarrow{V_1 = \epsilon} \epsilon - V_B = Ed \Rightarrow V_B = \epsilon - Ed$$

در این رابطه، چون E کاهش و d ثابت‌اند، بنابراین با کاهش E، حاصل ضرب Ed نیز

کاهش می‌یابد، لذا V_B افزایش خواهد یافت.

پ) کاهش - بنا به رابطه $Q = CV$ ، چون اختلاف پتانسیل بین دو صفحه خازن

$(V_1 - V_2)$ ثابت و ظرفیت آن کاهش یافته است، لذا بار ذخیره شده در آن نیز کاهش

می‌یابد.

ت) ثابت - طبق نکته ۲، پتانسیل الکتریکی صفحه مثبت ثابت و همواره برابر نیروی

محركة مولد ($V_1 = \epsilon$) است.

بنابراین، از بین کمیت‌های داده شده، تعداد دو کمیت کاهش می‌یابد.

(الکتریسیته ساکن) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۲۲ تا ۳۴)

(مصطفی کیانی)

۱۶۶- گزینه «۳»

می‌دانیم، وقتی دو کره رسانای مشابه را با هم تماس دهیم و یا این‌که با یک سیم رسانا به

هم متصل کنیم، بعد از تماس بار الکتریکی آن‌ها، هم‌علامت و هم‌اندازه می‌شود و بار هر

کدام برابر نصف مجموع بارهایی است که قبل از تماس به یکدیگر، داشته‌اند. بنابراین ابتدا

بار الکتریکی بعد از تماس هر یک را می‌یابیم:

$$q'_1 = q'_2 = \frac{q_1 + q_2}{2} = \frac{q_1 = -6\mu C}{q_2 = +66\mu C} \rightarrow q'_1 = q'_2 = \frac{-6 + 66}{2}$$

$$\Rightarrow q'_1 = q'_2 = 30\mu C$$

اکنون مقدار بار الکتریکی شارش شده در سیم را به صورت زیر پیدا می‌کنیم. دقت کنید،

برای محاسبه بار شارش شده، باید تغییرات بار الکتریکی یکی از کره‌ها را در نظر بگیریم.

$$\Delta q = q'_1 - q_1 = q'_2 - q_2 = \frac{q_1 = -6\mu C}{q'_1 = 30\mu C} \rightarrow \Delta q = 30 - (-6)$$

$$\Rightarrow \Delta q = 36\mu C = 36 \times 10^{-6} C$$

در نهایت، با توجه به این که $1A.h = 3600.C$ است، Δq برحسب $A.h$ برابر

است با:

$$\Delta q = 36 \times 10^{-6} C \times \frac{1A.h}{3600.C} \Rightarrow \Delta q = 10^{-8} Ah$$

$$= 10^{-2} \times 10^{-6} Ah \Rightarrow \Delta q = 0.01\mu A.h$$

(جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم) (فیزیک ۲، صفحه ۳۰)

۱۷۰- گزینه «۲»

(امیرحسین برادران)

در حالت متوالی مقاومت معادل مدار برابر با ΔR و در حالت موازی مقاومت معادل مدار برابر با $\frac{R}{\Delta}$ است با توجه به رابطه توان مصرفی داریم:

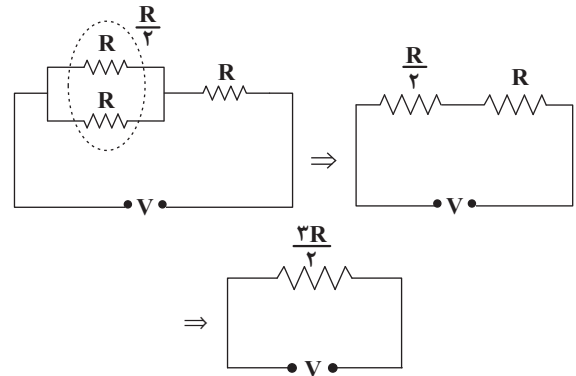
$$P_{\text{متوالی}} = \frac{V^2}{\Delta R}$$

$$P_{\text{موازی}} = \frac{V^2}{\frac{R}{\Delta}} = \frac{\Delta V^2}{R}$$

$$\frac{\Delta V^2}{R} - \frac{V^2}{\Delta R} = 96 \Rightarrow \frac{(\Delta - 1)V^2}{\Delta R} = 96$$

$$\Rightarrow \frac{V^2}{R} = 20 \text{ W}$$

اکنون توان مصرفی مدار داده شده در سؤال را به دست می آوریم:

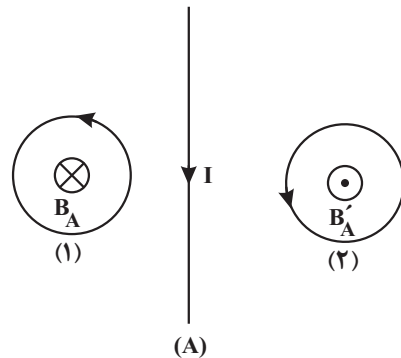
$$P = \frac{V^2}{R_{\text{eq}}} = \frac{V^2}{\frac{2R}{3}} = \frac{3V^2}{2R} = \frac{3}{2} \times \frac{V^2}{R} = \frac{3}{2} \times 20 \text{ W} = 30 \text{ W}$$

(میران الکتریک و مدارهای جریان مستقیم) (فیزیک ۲، صفحه های ۵۳ تا ۶۱)

۱۷۱- گزینه «۲»

(امیرحسین برادران)

چون نوع نیرویی که دو سیم به هم وارد می کنند از نوع دافعه است، بنابراین جریان عبوری از دو سیم خلاف جهت هم است. پس جریان عبوری از سیم A به سمت پایین است. با حرکت A به سمت چپ، با توجه به جهت میدان مغناطیسی حاصل از سیم A در سمت راست، B'_A در حال کاهش و در سمت چپ B_A در حال افزایش است. بنابراین با توجه به قانون لنز جهت جریان القایی در حلقه های (۱) و (۲) پادساعتگرد است.

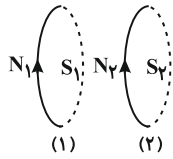

(مغناطیس و القای الکترومغناطیسی) (فیزیک ۲، صفحه های ۷۶ تا ۸۰ و ۹۱ تا ۹۳)

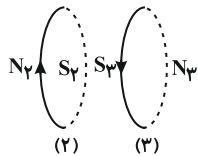
۱۷۲- گزینه «۲»

(مهری میراب زاده)

وقتی دو حلقه حامل جریان (۱) و (۲) یکدیگر را جذب می کنند، جهت جریان دو حلقه هم جهت می باشند.

دو حلقه (۲) و (۳) یکدیگر را دفع می کنند، بنابراین جهت جریان دو حلقه در خلاف جهت یکدیگر است در نتیجه جهت جریان I_2 موافق I_1 و جهت جریان I_3 مخالف I_1 است.

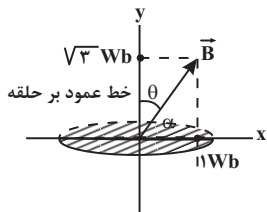

(مغناطیس و القای الکترومغناطیسی) (فیزیک ۲، صفحه های ۷۹ و ۸۰)

۱۷۳- گزینه «۲»

(مصطفی کیانی)

با توجه به شکل زیر، بردار میدان مغناطیسی \vec{B} با محور x زاویه 60° درجه می سازد و با خط عمود بر سطح حلقه زاویه $\theta = 30^\circ$ خواهد ساخت. بنابراین، با محاسبه بزرگی میدان مغناطیسی به صورت زیر شار مغناطیسی عبوری از حلقه را می یابیم:

$$\tan \alpha = \frac{\sqrt{3}}{1} = \sqrt{3} \Rightarrow \alpha = 60^\circ$$

$$\theta = 90^\circ - 60^\circ = 30^\circ$$

$$\vec{B} = \vec{i} + \sqrt{3}\vec{j} \quad (T) \Rightarrow B = \sqrt{1^2 + (\sqrt{3})^2} \Rightarrow B = \sqrt{4} = 2T$$

$$\Phi = BA \cos \theta = 2 \times 2 \times 10^{-4} \times \cos 30^\circ = 2\sqrt{3} \times 10^{-4} \text{ Wb}$$

$$\Phi = 2 \times 2 \times 10^{-4} \times \cos 30^\circ \Rightarrow \Phi = 4 \times 10^{-4} \times \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$$\Rightarrow \Phi = 2\sqrt{3} \times 10^{-4} \text{ Wb}$$

(مغناطیس و القای الکترومغناطیسی) (فیزیک ۲، صفحه های ۸۷ و ۸۸)

۱۷۴- گزینه «۳»

(مهمرب اسری)

$$\bar{\epsilon} = -N \frac{\Delta \Phi}{\Delta t} = -N \frac{\Delta(BA \cos \theta)}{\Delta t} = -NA \cos \theta \frac{\Delta B}{\Delta t}$$

$$\frac{\Delta B}{\Delta t} = \text{شیب نمودار در بازه زمانی } \Delta t \text{ تا } \Delta t$$

$$\Rightarrow \bar{\epsilon} = -1 \times 3 \times (2 \times 10^{-2})^2 \times \cos 0^\circ \times \frac{0 - 4}{6 - 4}$$

$$\Rightarrow \bar{\epsilon} = -3 \times 4 \times 10^{-4} \times 1 \times (-2)$$

$$\Rightarrow \bar{\epsilon} = 24 \times 10^{-4} \text{ V} = 2 / 4 \text{ mV}$$

(مغناطیس و القای الکترومغناطیسی) (فیزیک ۲، صفحه های ۸۷ تا ۹۰)

اکنون آب خروجی از شیر B را به دست می آوریم:

$$V_B = V_{\text{استخر}} = 750 - \frac{2}{3} \times 1500 - 750 = 250 \text{ m}^3$$

اکنون آهنگ خروجی آب از شیر B را محاسبه می کنیم:

$$B \text{ آهنگ خروجی آب از شیر } = \frac{250 \text{ m}^3}{15 \text{ h}} = \frac{250 \times 10^3 \text{ L}}{15 \times 60 \text{ min}} = \frac{2500 \text{ L}}{9 \text{ min}}$$

(فیزیک و اندازه گیری) (فیزیک ۱، صفحه های ۱۰ تا ۱۲)

(مبتنی نگوینان)

۱۷۸ - گزینه «۲»

چون با خالی کردن بخشی از مایع درون ظرف، جرم مایع باقیمانده و ظرف نصف حالت اولیه می شود، می توان نوشت:

$$(1) \quad m_{\text{ظرف}} + m_{\text{مایع باقی مانده}} = \frac{1}{2} (m_{\text{ظرف}} + m_{\text{مایع}})$$

از طرف دیگر، چون $\frac{4}{5}$ حجم مایع درون ظرف را خالی نموده ایم، $\frac{1}{5}$ حجم آن باقی می ماند، که با توجه به رابطه $m = \rho V$ ، جرم مایع باقیمانده نیز $\frac{1}{5}$ جرم اولیه مایع می شود. در این صورت با توجه به رابطه (۱) داریم:

$$(1) \quad \frac{1}{5} m_{\text{مایع}} + m_{\text{ظرف}} = \frac{1}{2} (m_{\text{ظرف}} + m_{\text{مایع}})$$

$$= \frac{1}{5} m_{\text{مایع}} + \frac{1}{2} m_{\text{ظرف}}$$

$$\Rightarrow m_{\text{ظرف}} - \frac{1}{5} m_{\text{مایع}} = \frac{1}{2} m_{\text{ظرف}} - \frac{1}{5} m_{\text{مایع}}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{5} m_{\text{ظرف}} = \frac{3}{10} m_{\text{مایع}} \Rightarrow m_{\text{ظرف}} = \frac{3}{5} m_{\text{مایع}}$$

$$\Rightarrow m_{\text{ظرف}} = \frac{3}{5} \rho_{\text{مایع}} V_{\text{مایع}} = \frac{3}{5} \rho_{\text{مایع}} \pi r^2 h$$

$$m_{\text{ظرف}} = \frac{3}{5} \rho_{\text{مایع}} \times \pi r^2 h_{\text{مایع}} \quad \frac{r_{\text{مایع}} = 2 \text{ cm}, \rho_{\text{مایع}} = \frac{5 \text{ g}}{\text{cm}^3}}{h_{\text{مایع}} = 10 \text{ cm}}$$

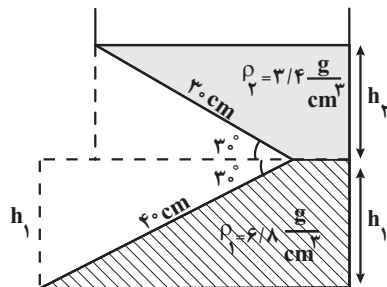
$$m_{\text{ظرف}} = \frac{3}{5} \times 5 \times \pi \times 2^2 \times 10 \Rightarrow m_{\text{ظرف}} = 360 \text{ g}$$

(فیزیک و اندازه گیری) (فیزیک ۱، صفحه های ۱۶ تا ۱۸)

(سید ایمان بنی هاشمی)

۱۷۹ - گزینه «۱»

با توجه به این که مایع سنگین تر (چگالی بیشتر) در پایین ظرف و مایع سبک تر بالای آن قرار می گیرد، ابتدا، ارتفاع قائم مایع ها را می یابیم:

$$\sin 30^\circ = \frac{h_2}{h} \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{h_2}{h} \Rightarrow h_2 = 15 \text{ cm}$$

$$\sin 40^\circ = \frac{h_1}{h} \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{h_1}{h} \Rightarrow h_1 = 20 \text{ cm}$$

(مصطفی کیانی)

۱۷۵ - گزینه «۱»

ابتدا با استفاده از نمودار $\Phi - t$ ، معادله شارمغناطیسی عبوری از پیچه را می یابیم. با توجه به رابطه $\Phi = \Phi_{\text{max}} \cos \frac{2\pi}{T} t$ ، ابتدا Φ_{max}, T را تعیین می کنیم. آن طور که شکل نشان می دهد $\frac{\Delta T}{4} = 15 \text{ s}$ است. بنابراین داریم:

$$\frac{\Delta T}{4} = 15 \Rightarrow T = 12 \text{ s}$$

$$\Phi = \Phi_{\text{max}} \cos \frac{2\pi}{T} t \xrightarrow{\Phi_{\text{max}} = 0.05 \text{ Wb}} \Phi = 0.05 \cos \frac{2\pi}{12} t$$

$$\Rightarrow \Phi = 0.05 \cos \frac{\pi}{6} t$$

اکنون تغییر شارمغناطیسی در بازه زمانی مورد نظر را پیدا می کنیم:

$$\Phi = 0.05 \cos \frac{\pi}{6} t \Rightarrow \begin{cases} t_1 = 0 \Rightarrow \Phi_1 = 0.05 \cos 0 = 0.05 \text{ Wb} \\ t_2 = 3 \text{ s} \Rightarrow \Phi_2 = 0.05 \cos \frac{\pi}{6} \times 3 \\ = 0.05 \cos \frac{\pi}{2} \Rightarrow \Phi_2 = 0 \end{cases}$$

$$\Delta \Phi = \Phi_2 - \Phi_1 = 0 - 0.05 = -0.05 \text{ Wb}$$

در نهایت، نیروی محرکه القایی متوسط را می یابیم و سپس R را حساب می کنیم:

$$\bar{\mathcal{E}} = -N \frac{\Delta \Phi}{\Delta t} \xrightarrow{\Delta t = 3 - 0 = 3 \text{ s}, N = 12} \bar{\mathcal{E}} = -12 \times \frac{-0.05}{3} = 0.2 \text{ V}$$

$$\bar{I} = \frac{\bar{\mathcal{E}}}{R} \Rightarrow 1/2 = \frac{0.2}{R} \Rightarrow R = \frac{1}{6} \Omega$$

(مغناطیس و القای الکترومغناطیسی) (فیزیک ۲، صفحه های ۹۷ و ۹۸)

فیزیک ۱ - بسته ۱

۱۷۶ - گزینه «۱»

(رضا امامی)

با استفاده از روش تبدیل زنجیره ای ۳۱۲ کیلومتر را به فرسنگ تبدیل می کنیم. در این روش اندازه کمیت را در یک ضریب تبدیل (نسبتی از یکاها که برابر عدد یک است) ضرب می کنیم. در این جا فرسنگ را با fa و ذرع را با za نمایش داده ایم. با توجه به این که هر فرسنگ برابر ۶۰۰۰ za و هر ذرع برابر ۱۰۴ cm است، می توان نوشت:

$$312 \text{ km} = 312 \text{ km} \times \frac{10^3 \text{ m}}{\text{km}} \times \frac{\text{cm}}{10^{-2} \text{ m}} \times \frac{za}{104 \text{ cm}} \times \frac{fa}{fa}$$

$$\Rightarrow 312 \text{ km} = 312 \times 10^3 \times \frac{1}{6000} \times \frac{1}{104} \times \frac{1}{10^{-2}} fa \Rightarrow$$

$$312 \text{ km} = \frac{312 \times 10^3 fa}{6 \times 10^3 \times 104 \times 10^{-2}} = \frac{100}{2} fa \Rightarrow 312 \text{ km} = 50 fa$$

(فیزیک و اندازه گیری) (فیزیک ۱، صفحه های ۱۱ و ۱۲)

(امیر حسین برادران)

۱۷۷ - گزینه «۲»

$$A \text{ آهنگ خروج آب از شیر } = \frac{1500}{30} = 50 \frac{\text{m}^3}{\text{h}}$$

با توجه به این که پس از پر شدن $\frac{1}{3}$ استخر، ۱۵ ساعت دیگر استخر پر می شود. آب خروجی از شیر A در مدت این ۱۵ ساعت را به دست می آوریم:

$$V_A = 50 \times 15 = 750 \text{ m}^3$$

$$\Rightarrow \Delta h_{\text{آب}} = 20 \text{ cm}$$

از ارتفاع آب در قسمت پهن ظرف $\Delta h_{\text{آب}}$ کاسته شده (جیوه جای آن را گرفته است) و به ارتفاع آب در قسمت باریک ظرف به مقدار 20 cm اضافه شده است؛ بنابراین ارتفاع کلی آب برابر است با:

$$h'_{\text{آب}} = 30 - 5 + 20 = 45 \text{ cm}$$

در این حالت نیروی که از طرف آب بر کف ظرف وارد می‌شود، برابر است با:

$$F' = P'A = \rho g h'_{\text{آب}} \times A_{\text{آب}} \frac{h'_{\text{آب}} = 45 \times 10^{-2} \text{ m}}{A_{\text{آب}} = 20 \times 10^{-4} \text{ m}^2, \rho = 1000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}}$$

$$F' = 1000 \times 10 \times 45 \times 10^{-2} \times 20 \times 10^{-4} \Rightarrow F' = 9 \text{ N}$$

در نهایت تغییر نیروی وارد بر کف ظرف از طرف آب برابر است با:

$$\Delta F = F' - F = 9 - 6 = 3 \text{ N}$$

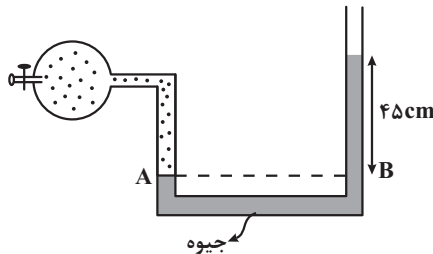
چون $\Delta F > 0$ است، نیروی وارد بر کف ظرف 3 N افزایش می‌یابد.

(ویژگی‌های فیزیکی مواد) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۰)

(عبدالرضا امینی نسب)

۱۸۱ - گزینه ۲

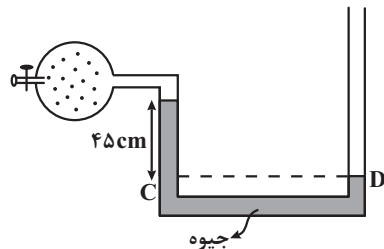
ابتدا فشار گاز درون مخزن را در حالت اولیه (شیر خروجی بسته)، محاسبه می‌کنیم، در این حالت داریم:

$$P_A = P_B \Rightarrow P_{\text{گاز}} = P_0 + P_{\text{جیوه}} \frac{P_0 = 75 \text{ cmHg}}{P_{\text{جیوه}} = 45 \text{ cmHg}}$$

$$P_{\text{گاز}} = 75 + 45 = 120 \text{ cmHg}$$

در حالت دوم، جیوه از شاخه سمت راست، پایین و در شاخه سمت چپ بالا می‌رود و شکل آن به صورت زیر است. بنابراین برای نقاط هم‌تراز C و D داریم:

$$P_C = P_D \Rightarrow P'_{\text{گاز}} + P_{\text{جیوه}} = P_0 \Rightarrow P'_{\text{گاز}} = P_0 - P_{\text{جیوه}} \Rightarrow P'_{\text{گاز}} = 75 - 45 = 30 \text{ cmHg}$$

در نهایت اختلاف فشار گاز درون مخزن در دو حالت برابر است با:

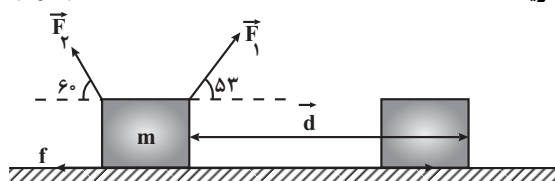
$$\Delta P = P' - P \Rightarrow \Delta P = 30 - 120 = -90 \text{ cmHg}$$

بنابراین، باید فشار گاز درون مخزن را 90 cmHg کاهش دهیم.

(ویژگی‌های فیزیکی مواد) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۰)

(امیرسین برادران)

۱۸۲ - گزینه ۱

اکنون، فشار هر مایع را برحسب cmHg به‌دست می‌آوریم:

$$\rho_1 h_1 = \rho_{\text{جیوه}} h'_{\text{جیوه}} \frac{\rho_{\text{جیوه}} = 13/6 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}}{h_1 = 20 \text{ cm}, \rho_1 = 6/8 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}}$$

$$6/8 \times 20 = 13/6 \times h' \Rightarrow h' = 10 \text{ cm} \Rightarrow P' = 10 \text{ cmHg}$$

$$\rho_2 h_2 = \rho_{\text{جیوه}} h''_{\text{جیوه}} \frac{h_2 = 15 \text{ cm}}{\rho_2 = 2/4 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}} \Rightarrow 3/4 \times 15 = 13/6 \times h''$$

$$\Rightarrow h'' = 3/7 \Delta h_{\text{cm}} \Rightarrow P'' = 3/7 \Delta h_{\text{cmHg}}$$

اکنون که فشار مایع‌ها را برحسب سانتی‌متر جیوه به‌دست آوردیم، به‌صورت زیر فشار کلی وارد بر کف ظرف را حساب می‌کنیم:

$$P_{\text{کل}} = P_0 + P' + P'' \frac{P_0 = 75/25 \text{ cmHg}}$$

$$P_{\text{کل}} = 75/25 + 10 + 3/7 \Delta h \Rightarrow P_{\text{کل}} = 89 \text{ cmHg}$$

(ویژگی‌های فیزیکی مواد) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۰)

(سیدایمان بنی‌هاشمی)

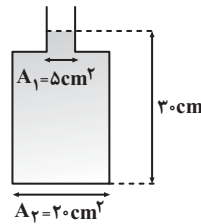
۱۸۰ - گزینه ۲

ابتدا نیرویی که از طرف آب بر کف ظرف وارد می‌شود را به‌دست می‌آوریم:

$$F = PA_{\text{آب}} = \rho g h_{\text{آب}} \frac{\rho = 1000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}, h = 20 \times 10^{-2} \text{ m}}{A_{\text{آب}} = 20 \times 10^{-4} \text{ m}^2}$$

$$F = 1000 \times 10 \times (20 \times 10^{-2}) \times (20 \times 10^{-4}) \Rightarrow F = 6 \text{ N}$$

با ریختن جیوه در ظرف، چون جیوه سنگین‌تر از آب است، در ته ظرف قرار می‌گیرد و باعث می‌شود آب در ظرف بالا رود. برای محاسبه ارتفاع جیوه در ته ظرف، داریم:

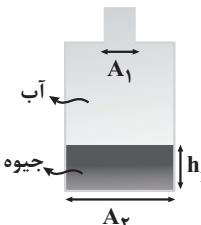

$$\rho_{\text{جیوه}} = \frac{m_{\text{جیوه}}}{V_{\text{جیوه}}} \frac{m = 1/35 \text{ kg}, \rho = 13500 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}}$$

$$13500 = \frac{1/35}{V_{\text{جیوه}}} \Rightarrow V_{\text{جیوه}} = 10^{-4} \text{ m}^3$$

$$\frac{10^{-4} \text{ m}^3}{20 \times 10^{-4} \text{ m}^2} \Rightarrow V_{\text{جیوه}} = 100 \text{ cm}^3 \Rightarrow V_{\text{جیوه}} = A_{\text{آب}} h_x$$

$$\Rightarrow 100 = 20 \times h \Rightarrow h_x = 5 \text{ cm}$$

چون 100 cm^3 جیوه، جای آب در بخش پهن ظرف را می‌گیرد، بنابراین همین مقدار آب را در قسمت باریک ظرف رو به بالا انتقال می‌دهد؛ در این حالت ارتفاع آب اضافه شده برابر است با:

$$\Delta V_{\text{آب}} = V_{\text{جیوه}} = 100 \text{ cm}^3$$

$$\Delta V_{\text{آب}} = A_1 \times \Delta h_{\text{آب}} \frac{A_1 = 5 \text{ cm}^2}{100 = 5 \times \Delta h_{\text{آب}}}$$

(معمربوار سوربی)

۱۸۴ - گزینه «۴»

ابتدا با داشتن توان متوسط و مدت زمان آن، با استفاده از رابطه $\bar{P} = \frac{W}{\Delta t}$ ، کار نیروی موتور خودرو را به دست می‌آوریم:

$$\bar{P} = \frac{W}{\Delta t} \Rightarrow W = \bar{P} \Delta t = \frac{27 \times 10^3 \text{ W}}{15 \text{ s}}$$

$$W = 27 \times 10^3 \times 15 = 4.05 \times 10^5 \text{ J}$$

چون در این جابه‌جایی، کار نیروی موتور خودرو، صرف تغییر انرژی جنبشی آن می‌شود، طبق قضیه کار و انرژی جنبشی داریم:

$$W_t = \Delta K = \frac{1}{2} m (v_f^2 - v_i^2)$$

$$W = \frac{1}{2} m (v_f^2 - v_i^2) \Rightarrow \frac{4.05 \times 10^5 \text{ J}}{m = 900 \text{ kg}, v_i = 0}$$

$$4.05 \times 10^5 = \frac{1}{2} \times 900 \times (v_f^2 - 0) \Rightarrow v_f = 30 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$\frac{1 \frac{\text{m}}{\text{s}} = 3.6 \frac{\text{km}}{\text{h}}}{\text{h}} \rightarrow v_f = 108 \frac{\text{km}}{\text{h}}$$

(کار، انرژی و توان) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

(معمربوار سوربی)

۱۸۵ - گزینه «۲»

در این جابه‌جایی، دو نیروی وزن (mg) و نیروی شخص (\vec{F}) به جسم وارد می‌شوند. بنابراین کار کل، برابر جمع جبری کار این دو نیرو است. از طرف دیگر، چون نیروی وزن در خلاف جهت جابه‌جایی و نیروی شخص در جهت جابه‌جایی توپ است، لذا کار نیروی وزن منفی و کار نیروی شخص مثبت است. بنابراین داریم:

$$W_t = W_{mg} + W_F \xrightarrow{W_{mg} = -mgh} W_t = -mgh + W_F$$

$$\frac{m = 1/5 \text{ kg}, h = 12 \text{ m}}{W_F = 192 \text{ J}} \rightarrow W_t = -1/5 \times 10 \times 12 + 192$$

$$\Rightarrow W_t = 12 \text{ J}$$

اکنون با استفاده از قضیه کار و انرژی جنبشی تندی پرتاب را به دست می‌آوریم:

$$W_t = K_f - K_i \xrightarrow{K_i = 0} W_t = \frac{1}{2} m v_f^2 \xrightarrow{W_t = 12 \text{ J}, m = 1/5 \text{ kg}}$$

$$12 = \frac{1}{2} \times 1/5 \times v_f^2 \Rightarrow v_f^2 = 120 \Rightarrow v_f = 4 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

(کار، انرژی و توان) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۳)

(سین مشرومی)

۱۸۶ - گزینه «۴»

با استفاده از رابطه بین دماهای فارنهایت و کلونین با دمای سلسیوس، داریم:

$$F = \frac{9}{5} \theta + 32 \Rightarrow \Delta F = \frac{9}{5} \Delta \theta \quad (1)$$

$$T = 273 + \theta \Rightarrow \Delta T = \Delta \theta \quad (2)$$

$$\xrightarrow{(1),(2)} \Delta F = \frac{9}{5} \Delta T \Rightarrow -0.9 F_1 = \frac{9}{5} \times (-7) \Rightarrow F_1 = 14^\circ \text{ F}$$

بنابراین:

$$F_1 = \frac{9}{5} \theta_1 + 32 \Rightarrow 14 = \frac{9}{5} \theta_1 + 32 \Rightarrow \theta_1 = 6^\circ \text{ C}$$

(دما و گرما) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۸۴ تا ۸۶)

با توجه به رابطه کار نیروی ثابت، کار نیروی F_f را بر حسب کار کل به دست می‌آوریم:

$$\begin{cases} W_{F_1} = F_1 d \cos 30^\circ \\ W_{F_f} = -F_f d \cos 60^\circ \end{cases} \xrightarrow{F_1 = 2F_f, W_{F_1} = 2W_t} \frac{2F_1 d \cos 30^\circ}{\cos 30^\circ = 0.866, \cos 60^\circ = 0.5}$$

$$\frac{W_{F_1}}{W_{F_f}} = \frac{2W_t}{-W_{F_f}} = \frac{2F_f \times d \times 0.866}{-F_f \times d \times 0.5} \Rightarrow \frac{-5}{6} W_t = W_{F_f}$$

اکنون مطابق رابطه کار کل، کار نیروی اصطکاک را بر حسب کار کل به دست می‌آوریم:

$$W_t = W_{F_1} + W_{F_f} + W_f \xrightarrow{W_{F_f} = -\frac{5}{6} W_t, W_{F_1} = 2W_t}$$

$$W_t = W_t - 2W_t + \frac{5}{6} W_t = -\frac{W_t}{6}$$

اکنون نسبت $\frac{|\vec{F}_f|}{|\vec{F}_1|}$ را به دست می‌آوریم:

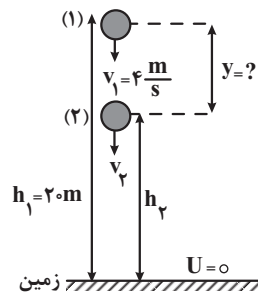
$$\frac{W_{F_f}}{W_{F_1}} = \frac{-F_f \times d \times \cos 60^\circ}{-F_1 \times d} \Rightarrow \frac{-\frac{5}{6} W_t}{-\frac{1}{6} W_t} = \frac{1}{2} \frac{F_f}{F_1} \Rightarrow \frac{F_f}{F_1} = 10$$

(کار، انرژی و توان) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۵۵ تا ۶۰)

۱۸۳ - گزینه «۱»

(معمربوار سوربی)

چون نیروی اصطکاک و مقاومت هوا وجود ندارد، انرژی مکانیکی پایسته است. بنابراین، باتوجه به شکل مقابل و طبق اصل پایستگی انرژی مکانیکی داریم:

$$E_1 = E_2 \xrightarrow{E = U + K} U_1 + K_1 = U_2 + K_2$$

$$\xrightarrow{K_2 = 6K_1} U_1 + K_1 = U_2 + 6K_1$$

$$\Rightarrow U_1 = U_2 + \Delta K_1 \xrightarrow{U = mgh, K = \frac{1}{2} m v^2}$$

$$mgh_1 = mgh_2 + \Delta(\frac{1}{2} m v^2)$$

$$\frac{v_1 = 4 \frac{\text{m}}{\text{s}}, h_1 = 20 \text{ m}}{g = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}} \rightarrow 10 \times 20 = 10 \cdot h_2 + 5 \times \frac{1}{2} \times 16$$

$$\Rightarrow 200 = 10 \cdot h_2 + 40 \Rightarrow h_2 = 16 \text{ m}$$

با داشتن h_1 و h_2 ، تغییر ارتفاع را به دست می‌آوریم:

$$y = h_2 - h_1 = 16 - 20 \Rightarrow y = -4 \text{ m}$$

یعنی بعد از ۴م پایین رفتن گلوله، انرژی جنبشی آن برابر مقدار اولیه‌اش می‌شود.

(کار، انرژی و توان) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۶۸ تا ۷۰)

$$m = \frac{42}{4/2 \times 0.8} = \frac{100}{8} \Rightarrow m = 12.5 \text{ g}$$

(رما و کرما) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۹۹ تا ۱۰۲)

(مرتضی رحمان‌زاده)

۱۹۰- گزینه «۲»

ابتدا توان مفید گرم‌کن را می‌یابیم:

$$R_a = \frac{P_{\text{مفید}}}{P_{\text{کل}}} \Rightarrow \frac{P_{\text{کل}} = 1000 \text{ W}}{R_a = \frac{80}{100}} = \frac{P_{\text{مفید}}}{1000} \Rightarrow P_{\text{مفید}} = 800 \text{ W}$$

اکنون مقدار گرمایی را که به مخلوط آب و یخ داده می‌شود، می‌یابیم:

$$Q = P_{\text{مفید}} t \Rightarrow \frac{t = 315 \text{ s}}{P_{\text{مفید}} = 800 \text{ W}} \Rightarrow Q = 800 \times 315 \Rightarrow Q = 252000 \text{ J}$$

بخشی از گرمای داده شده به مخلوط آب و یخ صرف ذوب یخ می‌شود. این مقدار گرما برابر است با:

$$Q_{\text{یخ}} = m_{\text{یخ}} L_F \Rightarrow \frac{m_{\text{یخ}} = 500 \text{ g} = 0.5 \text{ kg}}{L_F = 336000 \frac{\text{J}}{\text{kg}}} \Rightarrow Q_{\text{یخ}} = 0.5 \times 336000 = 168000 \text{ J}$$

$$Q_{\text{یخ}} = 168000 \text{ J}$$

می‌بینیم از ۲۵۲۰۰۰ ج گرمای داده شده به مخلوط، ۱۶۸۰۰۰ ج آن صرف ذوب یخ می‌شود و باقیمانده آن که برابر ۸۴۰۰۰ ج است، دمای مجموع آب اولیه و آب حاصل از ذوب یخ را از ۰°C به θ می‌رساند. بنابراین داریم:

$$Q = m c_{\text{آب}} (\theta - \theta_1) \Rightarrow \frac{Q = 84000 \text{ J}}{m c_{\text{آب}} = 1000 \text{ g} = 1 \text{ kg}} = 42000 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{C}}$$

$$84000 = 1 \times 42000 \times (\theta - 0) \Rightarrow$$

$$\theta = \frac{84000}{42000} \Rightarrow \theta = 20^\circ \text{C}$$

(رما و کرما) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۹۵ تا ۹۸ و ۱۰۴ تا ۱۰۶)

فیزیک ۲- بسته ۲

(مسن پیکان)

۱۹۱- گزینه «۳»

بار هر جسم مضرب صحیحی از بار پایه است. از طرفی، باید $-8\mu\text{C}$ بار از جسم خارج شود تا بار جسم $+8\mu\text{C}$ شود. بنابراین:

$$q = -ne \Rightarrow -8 \times 10^{-6} = -n \times \frac{1.6}{10} \times 10^{-19} \Rightarrow n = 5 \times 10^{13}$$

(الکتریسیته ساکن) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۱۹۲- گزینه «۱»

با فرض آن که $q > 0$ باشد، جهت بردار الکتریکی در دو طرف آن و در مکان‌های $x_1 = -20 \text{ cm}$ و $x_2 = 25 \text{ cm}$ در خلاف جهت یکدیگر و مطابق شکل زیر می‌باشد.

بنابراین با استفاده از رابطه $E = k \frac{|q|}{r^2}$ ، به صورت زیر، اندازه میدان الکتریکی حاصل از بار q را در مکان $x_2 = +25 \text{ cm}$ می‌یابیم:

$$\vec{E}_1 = \vec{E} \quad \vec{E}_2 = -4\vec{E}$$

$$E = k \frac{|q|}{r^2} \Rightarrow \frac{E_2}{E_1} = \left(\frac{r_1}{r_2}\right)^2 \Rightarrow \frac{E_2}{E_1} = \left(\frac{30}{15}\right)^2 \Rightarrow$$

$$\frac{E_2}{E_1} = 4 \Rightarrow |E_2| = 4|E_1| \Rightarrow \vec{E}_2 = -4\vec{E}_1 \Rightarrow \vec{E}_2 = -4\vec{E}$$

$$\vec{E}_2 = -4\vec{E}_1 \Rightarrow \vec{E}_2 = -4\vec{E}$$

(سیدعلی میرنوری)

۱۸۷- گزینه «۱»

ابتدا چگالی گلوله را در دمای ۴۰°C به دست می‌آوریم.

$$\rho_1 = \frac{m_1}{V_1} \Rightarrow \frac{m_1 = 200 \text{ g}}{V_1 = \frac{4}{3} \pi R^3, R = 2 \text{ cm}}$$

$$\rho_1 = \frac{200}{\frac{4}{3} \times 3 \times 2^3} = \frac{25}{4} \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$$

اکنون با توجه به رابطه تغییر چگالی با دما داریم:

$$\Delta \rho = -\rho_1 \beta \Delta \theta \Rightarrow \frac{\Delta \rho = -0.03 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}, \rho_1 = \frac{25}{4} \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}}{\beta = 3\alpha = 12 \times 10^{-5} \frac{1}{^\circ\text{C}}}$$

$$0.03 = \frac{25}{4} \times 12 \times 10^{-5} \times \Delta \theta \Rightarrow \Delta \theta = \frac{1000}{25} = 40^\circ \text{C}$$

با توجه به این که چگالی گلوله کاهش یافته، در نتیجه دمای گلوله افزایش پیدا کرده است، بنابراین:

$$\Rightarrow \theta_2 = \theta_1 + \Delta \theta = 40 + 40 = 80^\circ \text{C}$$

(مرتضی رحمان‌زاده)

۱۸۸- گزینه «۳»

ابتدا باید مشخص کنیم، با گرفتن ۲۱۰۰ ج گرما، دمای آب از ۰°C به چند درجه سلسیوس می‌رسد:

$$Q = mc\Delta \theta \Rightarrow \frac{Q = 2100 \text{ J}, c = 4200 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{C}}}{m = 100 \text{ g} = 0.1 \text{ kg}, \theta_1 = 0^\circ \text{C}}$$

$$2100 = 0.1 \times 4200 \times (\theta_2 - 0) \Rightarrow \theta_2 = 5^\circ \text{C}$$

چون انبساط آب غیرعادی است، از ۰°C تا ۴°C حجم آب کاهش و از ۴°C به بالا، حجم آب افزایش می‌یابد. بنابراین، وقتی دمای آب را از ۰°C به ۵°C برسانیم، ابتدا حجم آب کاهش و سپس افزایش می‌یابد.

(رما و کرما) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۹۵ تا ۹۸)

(مصطفی کیانی)

۱۸۹- گزینه «۴»

با توجه به طرح‌واره زیر و با توجه به این که $Q_{\text{فلز}} = \frac{1}{8} Q_{\text{آب}}$ است، به صورت زیر جرم آب را می‌یابیم. دقت کنید، تمام گرمای فلز به آب نمی‌رسد. بلکه $\frac{1}{8}$ آن به محیط اطراف داده می‌شود.

$$\boxed{\theta_1 = 1/6 \theta} \xrightarrow{Q_{\text{فلز}}} \boxed{\theta_{\text{فلز}}}$$

$$\boxed{\theta_{\text{آب}} = 0/2 \theta} \xleftarrow{Q_{\text{آب}}} \boxed{\theta_{\text{آب}}}$$

$$Q_{\text{آب}} + \frac{1}{8} Q_{\text{فلز}} = 0 \Rightarrow mc(\theta - \theta_1) + \frac{1}{8} C_{\text{فلز}} (\theta - \theta_1) = 0$$

$$\frac{c = 4/2 \frac{\text{J}}{\text{g} \cdot \text{C}}}{C_{\text{فلز}} = 80 \frac{\text{J}}{\text{C}}} \rightarrow m \times 4/2 \times (\theta - 0/2 \theta) + \frac{1}{8} \times 80 \times (\theta - 1/6 \theta) = 0$$

$$m \times 4/2 \times 0/8 \theta + \frac{1}{8} \times 80 \times (-0/6 \theta) = 0$$

$$\Rightarrow m \times 4/2 \times 0/8 \theta = 42 \theta$$

(مصطفی کیانی)

۱۹۴- گزینه «۴»

وقتی خازن را پر نموده و از مولد جدا نماییم، بار الکتریکی آن ثابت می‌ماند. از طرف دیگر، با نصف شدن فاصله بین صفحات خازن، بنا به رابطه $C = \epsilon_0 \frac{A}{d}$ ، چون A ثابت است، ظرفیت خازن دو برابر می‌شود. با دو برابر شدن ظرفیت خازن، چون Q ثابت است (خازن از مولد جدا شده است)، بنا به رابطه $C = \frac{Q}{V}$ ، اختلاف پتانسیل بین صفحه‌های خازن نصف خواهد شد. بنابراین برای بررسی میدان الکتریکی بین دو صفحه خازن، طبق رابطه $E = \frac{\Delta V}{d}$ می‌توان نوشت:

$$C = \epsilon_0 \frac{A}{d} \Rightarrow \frac{C_2}{C_1} = \frac{d_1}{d_2} \xrightarrow{d_2 = \frac{1}{2}d_1} \frac{C_2}{C_1} = \frac{d_1}{\frac{1}{2}d_1} \Rightarrow \frac{C_2}{C_1} = 2$$

$$C = \frac{Q}{V} \xrightarrow{Q=\text{ثابت}} \frac{C_2}{C_1} = \frac{V_1}{V_2} \Rightarrow \frac{V_1}{V_2} = 2 \Rightarrow V_2 = \frac{1}{2}V_1$$

$$\frac{E_2}{E_1} = \frac{\Delta V_2}{\Delta V_1} \times \frac{d_1}{d_2} \xrightarrow{\Delta V_2 = \frac{1}{2}\Delta V_1, d_2 = \frac{1}{2}d_1} \frac{E_2}{E_1} = \frac{\frac{1}{2}\Delta V_1}{\Delta V_1} \times \frac{d_1}{\frac{1}{2}d_1}$$

$$\Rightarrow \frac{E_2}{E_1} = 1$$

(الکتریسیته ساکن) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۲۴ و ۲۸ تا ۳۲)

(امیرسین برادران)

۱۹۵- گزینه «۳»

ابتدا رابطه بین بار ذخیره شده در خازن و میدان الکتریکی بین صفحات را به دست می‌آوریم:

$$Q = CV \xrightarrow{V=Ed} Q = CE d \Rightarrow \Delta Q = \Delta E \times C \times d$$

با جابه‌جا کردن $6\mu C$ بار از صفحه مثبت به صفحه منفی خازن بار خازن برابر با $6\mu C$ (منفی) می‌باشد و بنابراین داریم:

$$\Delta Q = -6\mu C = -6 \times 10^{-6} C \xrightarrow{d = 0.3 \text{ mm} = 3 \times 10^{-4} \text{ m}} \frac{\Delta Q = \Delta E \times C \times d, \Delta E = -24 \frac{N}{C}}{d = 0.3 \text{ mm} = 3 \times 10^{-4} \text{ m}}$$

$$-6 \times 10^{-6} = -24 \times C \times 3 \times 10^{-4} \Rightarrow C = \frac{10^{-3}}{12} F = \frac{25}{3} \mu F$$

(الکتریسیته ساکن) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۲۹ تا ۳۲)

(بهادر کامران)

۱۹۶- گزینه «۴»

با توجه به این که مقاومت آمپرسنج ایده‌آل، ناچیز است، ابتدا جریان گذرنده از آمپرسنج را

$$I = \frac{\epsilon}{R+r} \Rightarrow I = \frac{10}{0+1} = 10 A$$

عددی که ولت‌سنج ایده‌آل نشان می‌دهد، همان اختلاف پتانسیل دو سر مولد است. داریم:

$$V = \epsilon - rI = 10 - (1)(10) = 0$$

(جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۳)

(امیرسین برادران)

۱۹۷- گزینه «۲»

با توجه به نمودار شکل زیر، ابتدا مقاومت داخلی باتری و نیروی محرکه آن را می‌یابیم:

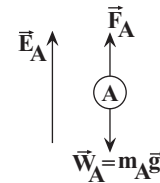
دقت کنید، اگر بار q را منفی فرض می‌کردیم، در جواب سؤال بی‌تأثیر بود. فقط جهت \vec{E}_1 و \vec{E}_2 برعکس می‌شد.

(الکتریسیته ساکن) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۱۹۳- گزینه «۲»

(امیرسین برادران)

چون کره توپر A در میدان الکتریکی قائم \vec{E}_A در حال تعادل قرار دارد، برآیند نیروهای وارد بر آن صفر است. با توجه به این که بر کره A نیروهای الکتریکی \vec{F}_A و $m_A \vec{g}$ وارد می‌شود، این دو نیرو، هم‌اندازه و در سوی مخالف هم‌اند. بنابراین با فرض $q_A > 0$ جهت \vec{E}_A به طرف بالاست و می‌توان نوشت:

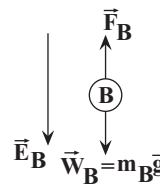
$$F_A = m_A g \xrightarrow{F_A = q_A E_A} q_A E_A = m_A g$$

برای کره B ، ابتدا رابطه بین جرم کره‌های A و B را می‌یابیم. بنا به رابطه $m = \rho V$ و با توجه به اینکه $R_B = 2R_A$ ، $\rho_A = \rho_B$ و $V = \frac{4}{3}\pi R^3$ است، می‌توان نوشت:

$$V = \frac{4}{3}\pi R^3 \Rightarrow \frac{V_A}{V_B} = \left(\frac{R_A}{R_B}\right)^3 \xrightarrow{R_B = 2R_A} \frac{V_A}{V_B} = \left(\frac{R_A}{2R_A}\right)^3 \Rightarrow \frac{V_A}{V_B} = \frac{1}{8}$$

$$m = \rho V \xrightarrow{\rho_A = \rho_B} \frac{m_A}{m_B} = \frac{V_A}{V_B} \Rightarrow \frac{m_A}{m_B} = \frac{1}{8}$$

از طرف دیگر، چون $q_B < 0$ جهت \vec{E}_B مخالف جهت \vec{E}_A است، با توجه به شکل زیر، نیروی \vec{F}_B به سمت بالا بر بار q_B وارد می‌شود. در این حالت رابطه بین \vec{W}_B و \vec{F}_B را برحسب $m_A g$ می‌یابیم، و جهت حرکت و شتاب کره B را حساب می‌کنیم:

$$\vec{F}_B = |q_B| \vec{E}_B \xrightarrow{\frac{|q_B| = 4q_A}{|E_B| = 4E_A}} |F_B| = 4q_A \times 4E_A$$

$$\xrightarrow{q_A \times E_A = m_A g} |F_B| = 16 m_A g$$

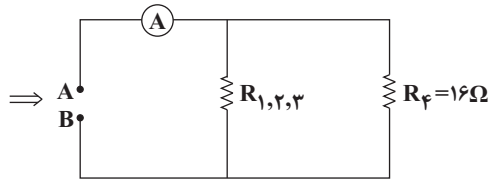
$$W_B = m_B g \xrightarrow{m_B = 8m_A} W_B = 8 m_A g$$

چون $F_B > W_B$ است، کره B به سمت بالا حرکت می‌کند. و شتاب آن برابر است با:

$$F_B - W_B = m_B a_B \Rightarrow 16 m_A g - 8 m_A g = 8 m_A a_B \Rightarrow 8 m_A g = 8 m_A a_B \Rightarrow a_B = g$$

می‌بینیم، کره B با شتاب g به سمت بالا حرکت می‌کند. دقت کنید، اگر بار q_A را منفی هم در نظر می‌گرفتیم، باز هم به همین جواب می‌رسیدیم. در این حالت تنها جهت \vec{E}_A رو به پایین و جهت \vec{E}_B رو به بالا می‌شد.

(الکتریسیته ساکن) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

با توجه به شکل، مقاومت‌های R_1 و R_2 با هم موازی و مقاومت معادل آنها با R_3 متوالی و مقاومت معادل این سه مقاومت با R_4 موازی است. بنابراین می‌توان نوشت:

$$R_{1,2,3} = \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2} + R_3 \Rightarrow R_{1,2,3} = \frac{12 \times 24}{12 + 24} + 8$$

$$\Rightarrow R_{1,2,3} = 16 \Omega, R_{eq} = \frac{R}{n} = \frac{16}{2} \Rightarrow R_{eq} = 8 \Omega$$

اکنون می‌توان اختلاف پتانسیل بین دو نقطه A و B را به دست آورد:

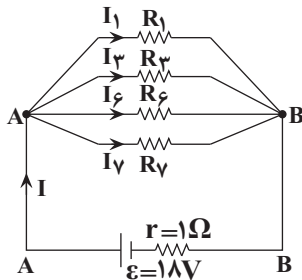
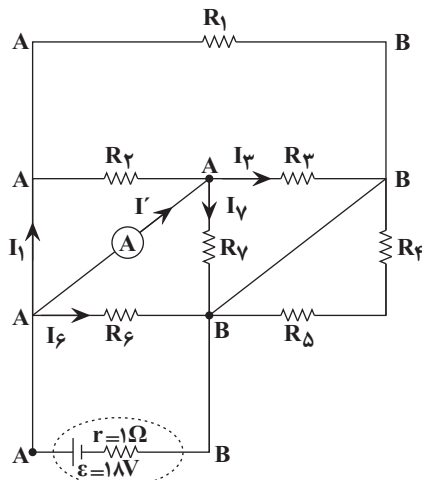
$$V_{AB} = R_{eq} \times I \xrightarrow{I=3A} V_{AB} = 8 \times 3 \Rightarrow V_{AB} = 24V$$

(جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۵۵ تا ۶۱)

(امیرمسین برادران)

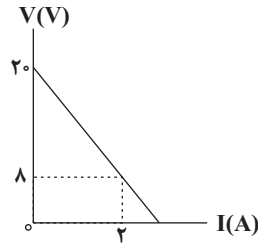
۱۹۹- گزینه «۳»

ابتدا نقطه‌های هم‌پتانسیل مدار را مشخص نموده و مدار را به صورت ساده‌تری رسم می‌کنیم. با توجه به شکل زیر، دو سر مقاومت‌های R_2 و R_4 هم‌پتانسیل‌اند، بنابراین از آنها جریان عبور نمی‌کند (اتصال کوتاه رخ می‌دهد)، لذا از مدار حذف می‌گردند. با حذف مقاومت‌های R_2 ، R_4 ، R_5 ، سایر مقاومت‌ها بین دو نقطه A و B قرار می‌گیرند و همگی با هم موازی‌اند. در این حالت، مقاومت معادل مدار و به دنبال آن جریان اصلی مدار را می‌یابیم:

$$R_1 = R_3 = R_6 = R_7 = 12 \Omega \Rightarrow R_{eq} = \frac{R_1}{n} = \frac{12}{4} \Rightarrow R_{eq} = 3 \Omega$$

$$I = \frac{\epsilon}{R_{eq} + r} \Rightarrow I = \frac{18}{3 + 1} \Rightarrow I = \frac{9}{2} A$$

$$\begin{cases} I=0 \Rightarrow V=20V \\ I=2A \Rightarrow V=8V \end{cases}$$

$$V = \epsilon - rI \Rightarrow \begin{cases} 20 = \epsilon - 0 \Rightarrow \epsilon = 20V \\ 8 = 20 - r \times 2 \Rightarrow r = 6 \Omega \end{cases}$$

از طرف دیگر می‌دانیم، اگر مقاومت مدار را از R_1 به R_2 تغییر دهیم، اما توان خروجی مولد تغییر نکند، الزاماً $r = \sqrt{R_1 R_2}$ است. بنابراین، با داشتن r و $R_2 = R_1 + 5$ مقاومت R_1 را پیدا می‌کنیم:

$$r = \sqrt{R_1 R_2} \xrightarrow{r=6 \Omega, R_2=R_1+5} 6 = \sqrt{R_1(R_1+5)}$$

$$\Rightarrow 36 = R_1^2 + 5R_1$$

$$R_1^2 + 5R_1 - 36 = 0 \Rightarrow (R_1 + 9)(R_1 - 4) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} R_1 = 4 \Omega \text{ ق.ق} \\ R_1 = -9 \Omega \text{ غ.ق} \end{cases}$$

$$R_2 = R_1 + 5 = 4 + 5 \Rightarrow R_2 = 9 \Omega$$

اکنون با داشتن مقاومت خارجی مدار در حالت دوم ($R_2 = 9 \Omega$)، نخست جریان الکتریکی مدار را می‌یابیم و به دنبال آن با استفاده از رابطه $P = rI^2$ ، توان تلف شده در باتری را پیدا می‌کنیم:

$$I = \frac{\epsilon}{R_2 + r} \xrightarrow{R_2=9 \Omega, r=6 \Omega, \epsilon=20V} I = \frac{20}{9 + 6} \Rightarrow I = \frac{4}{3} A$$

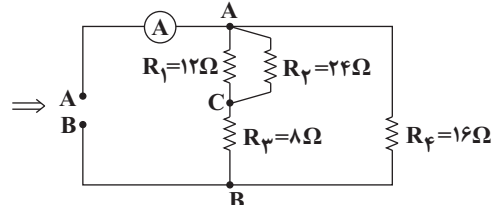
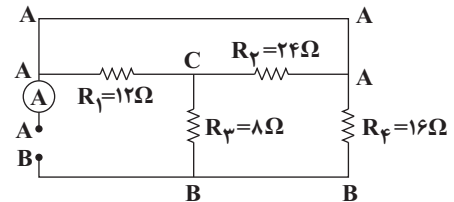
$$P = rI^2 = 6 \times \left(\frac{4}{3}\right)^2 \Rightarrow P = \frac{32}{3} W$$

(جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۵)

(عبدالرضا امینی نسب)

۱۹۸- گزینه «۴»

ابتدا نقطه‌های هم‌پتانسیل مدار را مشخص نموده و مدار را به صورت ساده‌تری رسم و مقاومت معادل آن را می‌یابیم. دقت کنید، با توجه به شکل، آمپرسنج جریان اصلی مدار را نشان می‌دهد.

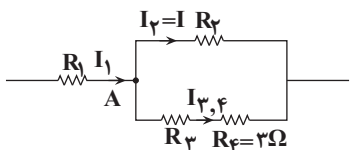

(سیره ملینه میرصالحی)

۲۰۱- گزینه «۳»

ابتدا برای مقاومت‌های موازی $R_{۳,۴}$ و $R_{۲}$ که اختلاف پتانسیل الکتریکی آنها با هم برابر است، رابطه $P = VI$ را به صورت زیر می‌نویسیم و رابطه بین $I_{۳,۴}$ و $I_{۲}$ را می‌یابیم:

$$P = VI \Rightarrow \frac{P_۲}{P_{۳,۴}} = \frac{V_۲}{V_{۳,۴}} \times \frac{I_۲}{I_{۳,۴}}$$

$$\frac{P_{۳,۴} = P_۳ + P_۴ = P + P = ۲P}{P_۲ = P, V_۲ = V_{۳,۴}} \rightarrow \frac{P}{۲P} = ۱ \times \frac{I_۲}{I_{۳,۴}} \Rightarrow \frac{۱}{۲} = \frac{I}{I_{۳,۴}}$$

$$\Rightarrow I_{۳,۴} = ۲I$$

برای نقطه A داریم:

$$\Rightarrow I_1 = I_۲ + I_{۳,۴} = I + ۲I \Rightarrow I_1 = ۳I$$

اکنون با داشتن I_1 و $I_{۳,۴}$ ، با استفاده از رابطه $P = RI^۲$ ، به صورت زیر R_{eq} را می‌یابیم:

$$P = RI^۲ \Rightarrow \frac{P_{کل}}{P_۴} = \frac{R_{eq}}{R_۴} \times \left(\frac{I_1}{I_{۳,۴}}\right)^۲$$

$$\frac{P_{کل} = P_1 + P_۲ + P_۳ + P_۴ = ۴P}{I_1 = ۳I, I_{۳,۴} = ۲I, R_۴ = ۳\Omega} \rightarrow \frac{۴P}{P} = \frac{R_{eq}}{۳} \times \left(\frac{۳I}{۲I}\right)^۲$$

$$\Rightarrow ۴ = \frac{R_{eq}}{۳} \times \frac{۹}{۴} \Rightarrow R_{eq} = \frac{۱۶}{۳}\Omega$$

در نهایت با داشتن ولتاژ در دو سر مدار و مقاومت معادل آن، به صورت زیر توان مصرفی مدار را می‌یابیم:

$$P_{کل} = \frac{V^۲}{R_{eq}} \quad V = ۱۲V \rightarrow P_{کل} = \frac{۱۲ \times ۱۲}{\frac{۱۶}{۳}} \Rightarrow P_{کل} = \frac{۱۲ \times ۱۲ \times ۳}{۱۶}$$

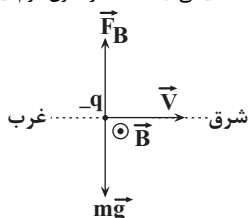
$$\Rightarrow P_{کل} = ۲۷W$$

(مهربان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۵۵ تا ۶۱)

(زهره آقامهدری)

۲۰۲- گزینه «۲»

با توجه به این که اندازه شتاب ذره $(a = \lambda \frac{m}{s^۲})$ کوچکتر از شتاب گرانشی زمین و هم جهت با آن است، لذا جهت نیروی وارد بر ذره از طرف میدان مغناطیسی در خلاف جهت وزن آن و رو به بالا است، بنابراین طبق قاعده دست راست و با توجه به این که بار ذره منفی است، جهت میدان مغناطیسی برون سو، یعنی به سمت جنوب خواهد شد. برای محاسبه اندازه میدان مغناطیسی، با استفاده از قانون دوم نیوتون داریم:

$$F_{net} = ma \Rightarrow mg - F_B = ma \quad F_B = |q|VB \sin ۹۰^\circ \rightarrow$$

$$m = ۴mg = ۴ \times ۱۰^{-۶} kg, a = \lambda \frac{m}{s^۲}$$

$$mg - |q|VB = ma \quad V = ۲ \times ۱۰^۴ \frac{m}{s}, |q| = ۵ \times ۱۰^{-۶} C$$

اکنون می‌توانیم جریان I' که از آمپرسنج می‌گذرد را پیدا کنیم. چون مقاومت‌ها مشابه و موازی‌اند، جریان آن‌ها با هم برابر است. بنابراین می‌توان نوشت:

$$I = I_1 + I_۳ + I_۴ + I_۲ \quad I_1 = I_۳ = I_۴ = I_۲ \Rightarrow I = ۴I_1 \Rightarrow$$

$$\frac{۹}{۲} = ۴I_1 \Rightarrow I_1 = \frac{۹}{۸} A \Rightarrow I_۲ = I_۳ = I_۴ = I_۲ = \frac{۹}{۸} A$$

با توجه به شکل مدار، جریان I' بین مقاومت‌های $R_۳$ و $R_۲$ تقسیم می‌شود.

$$I' = I_۳ + I_۲ \Rightarrow I' = \frac{۹}{۸} + \frac{۹}{۸} \Rightarrow I' = \frac{۹}{۴} A$$

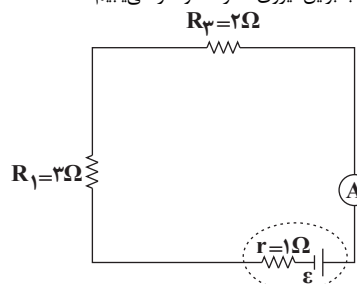
بنابراین داریم:

(مهربان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۵۵ تا ۶۱)

۲۰۰- گزینه «۴»

(مصطفی کیانی)

وقتی هر دو کلید $K_۱$ و $K_۲$ باز باشند، مقاومت $R_۲$ در مدار قرار ندارد (زیرا جریان الکتریکی از آن عبور نمی‌کند). در این حالت مقاومت $R_۱$ و $R_۳$ با هم متوالی‌اند و یک مدار تک حلقه داریم، بنابراین نیروی محرکه مولد را می‌یابیم:

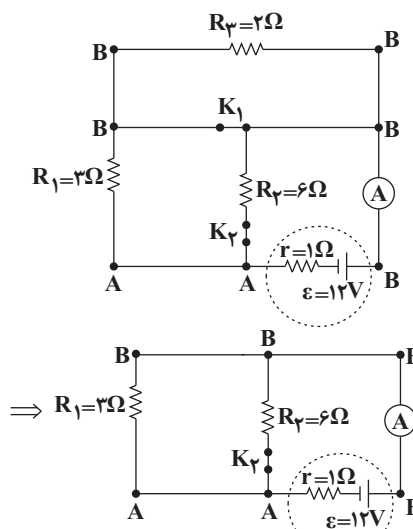
$$R_{eq} = R_1 + R_۳ = ۳ + ۲ \Rightarrow R_{eq} = ۵\Omega$$

$$I_1 = \frac{\epsilon}{R_{eq} + r} \quad r = 1\Omega \rightarrow ۲ = \frac{\epsilon}{۵ + ۱} \Rightarrow \epsilon = ۱۲V$$

وقتی هر دو کلید $K_۱$ و $K_۲$ بسته شوند، دو سر مقاومت $R_۳$ هم پتانسیل می‌شوند و به علت اتصال کوتاه از مدار حذف می‌گردد. در این حالت مقاومت $R_۲$ وارد مدار می‌شود و با مقاومت $R_۱$ موازی خواهد شد. بنابراین، مقاومت معادل را در این حالت می‌یابیم و جریان الکتریکی را حساب می‌کنیم.

$$R'_{eq} = \frac{R_1 R_۲}{R_1 + R_۲} = \frac{۳ \times ۶}{۳ + ۶} = ۲\Omega$$

$$I' = \frac{\epsilon}{R'_{eq} + r} = \frac{۱۲}{۲ + ۱} \Rightarrow I' = ۴A$$

(مهربان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۵۵ تا ۶۱)

فیزیک ۱ - بسته ۲

۲۰۶ - گزینه ۴

(معمد آبری)

$$A = 10.28 \frac{\text{ng} \times \text{cm}^2}{\text{Ts}^2} = 10.28 \frac{10^{-9} \times 10^{-2} \times 10^{-4} \text{ kg.m}^2}{10.24 \text{ s}^2}$$

$$= 10^{-12} \frac{\text{kg.m}^2}{\text{s}^2} \xrightarrow{\frac{\text{kg.m}^2}{\text{s}^2} = \text{J}} A = 10^{-12} \text{ J}$$

(فیزیک و اندازه‌گیری) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۶ تا ۱۳)

۲۰۷ - گزینه ۲

(مبهم شتیان)

می‌دانیم، وقتی ظرفی را پر از یک مایع کنیم، با انداختن جسم جامد به درون آن، حجم مایع بیرون ریخته شده از ظرف، برابر با حجم جسم است. بنابراین می‌توان نوشت:

$$V_{\text{جسم}} = V_{\text{مایع سرریز}} \xrightarrow{V = \frac{m}{\rho}} \frac{m_{\text{جسم}}}{\rho_{\text{جسم}}} = \frac{m_{\text{مایع سرریز}}}{\rho_{\text{مایع}}}$$

$$\Rightarrow \rho_{\text{مایع}} = \frac{m_{\text{جسم}} \times \rho_{\text{جسم}}}{m_{\text{مایع سرریز}}} \quad (1)$$

از طرف دیگر، چون هر دو گلوله آلومینیومی هستند، چگالی آنها یکسان است. بنابراین طبق رابطه (۱) داریم:

$$(1) \xrightarrow{\rho_{\text{جسم}} = \text{ثابت}} \rho_A = \frac{m_A \text{ مایع سرریز}}{m_B \text{ مایع سرریز}} \times \frac{m_B \text{ جسم}}{m_A \text{ جسم}}$$

$$\xrightarrow{m_A \text{ جسم} = m, m_B \text{ مایع سرریز} = 2m_B \text{ مایع سرریز}} \rho_A = \frac{1}{2} \rho_B$$

$$\frac{\rho_A}{\rho_B} = \frac{2m_B \text{ مایع سرریز}}{m_B \text{ مایع سرریز}} \times \frac{1}{2} \frac{m}{m} \Rightarrow \frac{\rho_A}{\rho_B} = \frac{1}{2} \Rightarrow \rho_B = 2\rho_A$$

اکنون با در نظر گرفتن جرم یکسان m از هر مایع، حجمشان را برحسب ρ_A و ρ_B می‌یابیم.

$$V_A = \frac{m_A}{\rho_A} \xrightarrow{m_A = m} V_A = \frac{m}{\rho_A}$$

$$V_B = \frac{m_B}{\rho_B} = \frac{m_B = m}{\rho_B = 2\rho_A} \Rightarrow V_B = \frac{m}{2\rho_A}$$

در نهایت، با مخلوط کردن جرم مساوی m از دو مایع داریم:

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{m_A + m_B}{V_A + V_B} \xrightarrow{m_A = m_B = m} \rho_{\text{مخلوط}} = \frac{m + m}{\frac{m}{\rho_A} + \frac{m}{2\rho_A}} \Rightarrow \rho_{\text{مخلوط}} = \frac{2m}{\frac{3m}{2\rho_A}} = \frac{4}{3} \rho_A$$

(فیزیک و اندازه‌گیری) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

۲۰۸ - گزینه ۲

(مهوری براتی)

برای محاسبه جرم کره باید حجم واقعی آن را داشته باشیم. بنابراین، ابتدا باید حجم ظاهری کره را بیابیم. چون حجم الکل سرریز شده برابر با حجم ظاهری کره است، با محاسبه حجم الکل سرریز شده، حجم ظاهری کره را می‌یابیم:

$$\rho_{\text{الکل}} = \frac{m}{V_{\text{الکل}}} \xrightarrow{\rho_{\text{الکل}} = \frac{8}{3} \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}, m_{\text{الکل}} = 800 \text{ g}} \rho_{\text{الکل}} = \frac{800}{V_{\text{الکل}}}$$

$$4 \times 10^{-6} \times 10^{-5} \times 10^{-6} \times 2 \times 10^4 \times B = 4 \times 10^{-6} \times 8$$

$$\Rightarrow 8 \times 10^{-6} = 10^{-1} B$$

$$\Rightarrow B = 8 \times 10^{-5} \text{ T} \xrightarrow{1 \text{ T} = 10^4 \text{ G}} B = 8 \times 10^{-5} \times 10^4 \text{ G}$$

$$\Rightarrow B = 0.8 \text{ G}$$

(مغناطیس و القای الکترومغناطیسی) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۳)

۲۰۳ - گزینه ۱

(عمیدرضا عامری)

با داشتن مقادیر I ، B ، با استفاده از رابطه میدان مغناطیسی داخل یک سیم لوله آرمانی، به صورت زیر، تعداد دورها را می‌یابیم:

$$B = \frac{\mu_0 N I}{\ell} \quad B = 2.0 \text{ G} = 2.0 \times 10^{-4} \text{ T} = 2 \times 10^{-3} \text{ T}, \mu_0 = 4\pi \times 10^{-7} \frac{\text{Tm}}{\text{A}}$$

$$I = 4 \text{ A}, \ell = 6.0 \text{ cm} = 6.0 \times 10^{-2} \text{ m}$$

$$2 \times 10^{-3} = \frac{4\pi \times 10^{-7} \times N \times 4}{6.0 \times 10^{-2}} \Rightarrow N = \frac{2 \times 10^{-3} \times 6.0 \times 10^{-2}}{4 \times 10^{-7} \times 4}$$

$$\Rightarrow N = 250$$

(مغناطیس و القای الکترومغناطیسی) (فیزیک ۲، صفحه ۸۱)

۲۰۴ - گزینه ۴

(فسرو ارغوانی فر)

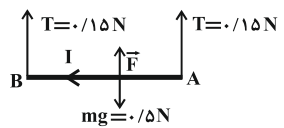
با توجه به شکل باید برای تعادل میله، طبق قانون اول نیوتون نیروی مغناطیسی به بزرگی $\frac{1}{2} I \ell B$ رو به بالا به آن وارد شود. با توجه به جهت جریان و نیروی مغناطیسی جهت میدان مغناطیسی برون سو می‌باشد. چون جرم میله ۵۰ گرم و جرم هر متر آن ۱۰ گرم است، طول میله ۵ متر می‌باشد.

$$F_T = ma = 0 \Rightarrow 2T + F = mg$$

$$\Rightarrow 0.2 + F = 0.5 \Rightarrow F = 0.3 \text{ N}$$

$$F = BIL \sin \alpha$$

$$0.3 = B \times 4 \times 5 \times 1 \Rightarrow B = 0.015 \text{ T}$$

(مغناطیس و القای الکترومغناطیسی) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۶)

۲۰۵ - گزینه ۱

(مرتضی جعفری)

می‌دانیم، در لحظه‌ای که خطوط میدان مغناطیسی یکنواخت موازی با صفحه پیچه باشد، شار مغناطیسی عبوری از صفحه برابر صفر ($\Phi = 0$) و در نتیجه نیروی محرکه القایی بیشینه و به دنبال آن جریان الکتریکی نیز بیشینه خواهد بود. بنابراین چون در این لحظه جریان مولد برابر 4 A است، لذا باید $I_{\text{max}} = 4 \text{ A}$ باشد. از طرف دیگر، در لحظه‌ای که میدان مغناطیسی با صفحه پیچه زاویه 60° می‌سازد، میدان مغناطیسی با خط عمود بر صفحه پیچه زاویه $30^\circ = 90^\circ - 60^\circ$ خواهد ساخت. بنابراین، با مقایسه رابطه $\Phi = BA \cos \theta$ با رابطه $\Phi = BA \cos(\frac{\gamma \pi}{T} t)$ ، در می‌یابیم،

$$\theta = \frac{\gamma \pi}{T} t = 30^\circ = \frac{\pi}{6} \text{ rad}$$

مغناطیسی و صفحه پیچه برابر 60° است، جریان الکتریکی برابر است با:

$$I = I_{\text{max}} \sin(\frac{\gamma \pi}{T} t) \Rightarrow I = 4 \times \sin \frac{\pi}{6} \Rightarrow I = 4 \times \frac{1}{2} = 2 \text{ A}$$

و در این لحظه توان مصرفی در مقاومت برابر است با:

$$P = RI^2 \xrightarrow{R = 5 \Omega} P = 5 \times 2^2 \Rightarrow P = 20 \text{ W}$$

(مغناطیس و القای الکترومغناطیسی) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۹۷ تا ۹۸)

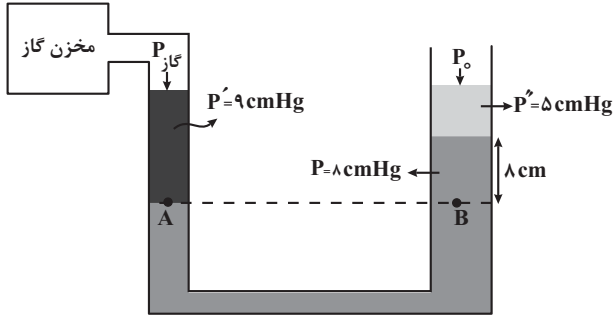

$$\Rightarrow h' = 9 \text{ cm} \Rightarrow P' = 9 \text{ cmHg}$$

$$\rho_2 h_2 = \rho_1 h_1 \Rightarrow \rho_2 = \rho_1 \frac{h_1}{h_2} \Rightarrow \rho_2 = \frac{13}{6} \times \rho_1$$

$$\Rightarrow h'' = 5 \text{ cm} \Rightarrow P'' = 5 \text{ cmHg}$$

از طرف دیگر، فشار پیمانه‌ای برابر اختلاف فشار گاز درون مخزن و فشار هوای محیط است. بنابراین با توجه به این که فشار در نقاط هم‌تراز یک مایع ساکن، یکسان است، در این حالت فشار پیمانه‌ای گاز را می‌یابیم:

$$P_A = P_B \Rightarrow P_{\text{گاز}} + P' = P_0 + P'' + P$$

$$\Rightarrow P_{\text{گاز}} + 9 = P_0 + 5 + 8$$

$$\Rightarrow P_{\text{گاز}} = P_0 - 8 + 5 = P_0 - 3$$

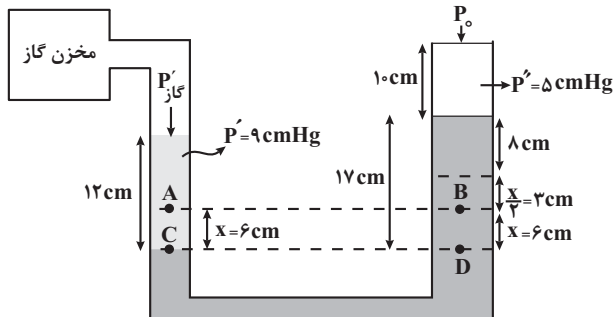
$$\Rightarrow P_{\text{گاز}} = 4 \text{ cmHg}$$

با افزایش فشار گاز درون مخزن، ارتفاع مایع در شاخه سمت چپ کاهش و در شاخه سمت راست افزایش می‌یابد. بنابراین برای آن که مایع از شاخه سمت راست، سرریز نشود، باید مایع در این شاخه، حداکثر تا ۳ cm بالا رود. با توجه به این که حجم جیوه جابه‌جا شده در دو طرف لوله یکسان و سطح مقطع شاخه سمت راست دو برابر سطح مقطع سمت چپ است، اگر ارتفاع جیوه پایین آمده در شاخه سمت چپ X باشد، ارتفاع جیوه بالا رفته در شاخه سمت راست (X/۲) خواهد بود.

$$\Delta V_1 = \Delta V_2 \Rightarrow x_1 \times A_1 = x_2 \times A_2 \Rightarrow x_2 = \frac{x_1 A_1}{A_2}$$

$$\frac{A_2 = 2A_1}{x_1 = x} \Rightarrow x_2 = \frac{x}{2}$$

اکنون فشار پیمانه‌ای گاز در حالت جدید را می‌یابیم. چون فشار در نقاط هم‌تراز یک مایع ساکن با هم برابر است، می‌توان نوشت:

$$\frac{x}{2} = 3 \text{ cm} \Rightarrow x = 6 \text{ cm}$$

$$P_C = P_D \Rightarrow P_{\text{گاز}} + P' = P_0 + P_{\text{جیوه}} + P''$$

$$\Rightarrow P_{\text{گاز}} = P_0 + P_{\text{جیوه}} + P'' - P'$$

$$\Rightarrow V_{\text{کل}} = 1000 \text{ cm}^3 \Rightarrow V_{\text{ظاهری کره}} = 1000 \text{ cm}^3$$

از طرف دیگر، می‌دانیم حجم ظاهری برابر مجموع حجم واقعی کره و حجم حفره درون آن است. بنابراین داریم:

$$V_{\text{ظاهری}} = V_{\text{حفره}} + V_{\text{واقعی}} \Rightarrow 1000 = 200 + V_{\text{واقعی}}$$

$$\Rightarrow V_{\text{واقعی}} = 800 \text{ cm}^3$$

با داشتن حجم واقعی کره آهنی، به‌صورت زیر جرم آن را می‌یابیم:

$$m = \rho V \Rightarrow m = \frac{\rho V}{V} = \frac{8 \times 800}{800} = 6400 \text{ g}$$

$$\Rightarrow m = 6400 \text{ g} \times \frac{1 \text{ kg}}{1000 \text{ g}} = 6.4 \text{ kg}$$

(فیزیک و اندازه‌گیری) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

۲۰۹- گزینه ۲

(مصطفی کیانی)

هریک از عبارتها را بررسی نموده و درستی یا نادرستی آنها را مشخص می‌کنیم:
الف) نادرست - چون نیروی هم‌چسبی بین مولکول‌های جیوه بزرگ‌تر از نیروی دگرچسبی بین مولکول‌های جیوه و شیشه است، جیوه حالت کروی (قطره‌مانند) خود را حفظ می‌کند و سطح شیشه را تر نمی‌کند.
ب) درست - کشش سطحی در مایع‌ها، در واقع همان نیروی ربایشی از نوع هم‌چسبی موجود در سطح مایع است.
پ) درست.

ت) نادرست - چون نیروی دگرچسبی بین مولکول‌های آب و سطح داخلی لوله بزرگ‌تر از نیروی هم‌چسبی بین مولکول‌های آب است، آب درون لوله رو به بالا حرکت می‌کند و از سطح آب درون ظرف نیز بالاتر می‌رود.
بنابراین از چهار عبارت داده شده، دو عبارت آن درست‌اند.

(فیزیک و اندازه‌گیری) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۲)

۲۱۰- گزینه ۲

(سیدعلی میرنوری)

چون هر دو استوانه به‌صورت قائم هستند، بنابراین نیرویی که از طرف مایع به سطح در دو حالت وارد می‌شود برابر با وزن مایع است.

$$\left. \begin{aligned} P_1 &= \frac{F_1}{A_1} = \frac{W_{\text{مایع}}}{A_1} \\ P_2 &= \frac{F_2}{A_2} = \frac{W_{\text{مایع}}}{A_2} \end{aligned} \right\} \Rightarrow \frac{P_1}{P_2} = \frac{W_{\text{مایع}}}{W_{\text{مایع}}} = \frac{A_2}{A_1}$$

$$\frac{A_2 = \pi r^2, r = 5 \text{ cm}}{A_1 = \pi (R^2 - r^2), R = 10 \text{ cm}} \Rightarrow \frac{P_1}{P_2} = \frac{25}{75} = \frac{1}{3}$$

(ویژگی‌های فیزیکی مواد) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۳۲ تا ۴۰)

۲۱۱- گزینه ۲

(مجتبی کونانی)

چون فشار پیمانه‌ای برحسب سانتی‌متر جیوه خواسته شده است، بنابراین ابتدا، فشار مایع‌های ρ_2 و ρ_3 را برحسب cmHg می‌یابیم:

$$\rho_2 h_2 = \rho_3 h_3 \Rightarrow \rho_2 = \rho_3 \frac{h_3}{h_2} \Rightarrow \rho_2 = \frac{10}{2} \times \rho_3 = 5 \rho_3$$

$$\Rightarrow (mgh + \frac{1}{2} \times m \times 0) - (0 + \frac{1}{2} m v_1^2) = W_f$$

$$\Rightarrow (2 \times 10 \times h) - (\frac{1}{2} \times 2 \times 16) = \frac{1}{2} \times (-8 \times 16)$$

$$\Rightarrow 20h - 16 = \frac{-4 \times 16}{2} \Rightarrow 20h - 16 = -\frac{4 \times 16}{2}$$

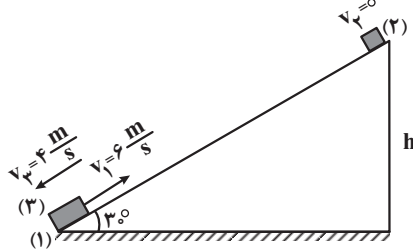
$$\Rightarrow 20h = \frac{5 \times 16}{2} \Rightarrow h = \frac{4}{2} m$$

(کلا، انرژی و توان) (فیزیک، صفحه‌های ۶۸ تا ۷۲)

(مرتضی رحمانزاده)

۲۱۴ - گزینه ۳

چون تندی جسم در هنگام پرتاب و هنگام بازگشت به نقطه پرتاب با هم برابر نیست، لذا مسیر AB دارای اصطکاک است و تغییرات انرژی مکانیکی در مسیر رفت و برگشت، دو برابر کار نیروی اصطکاک در هر یک از این مسیرها خواهد بود. در این حالت داریم: (مبدأ پتانسیل گرانشی را نقطه ۱ در نظر می‌گیریم)

$$E_2 - E_1 = 2W_f \xrightarrow{E=U+K} (U_2 + K_2) - (U_1 + K_1) = 2W_f$$

$$\frac{K}{2} = \frac{1}{2} m v^2 \rightarrow \frac{1}{2} m v_2^2 - \frac{1}{2} m v_1^2 = 2W_f$$

$$\Rightarrow \frac{1}{2} m \times 0 - \frac{1}{2} m \times 16 = 2W_f \Rightarrow 8m - 16m = 2W_f$$

$$\Rightarrow -8m = 2W_f \Rightarrow W_f = -4m$$

اکنون تغییرات انرژی مکانیکی برای نقاط (۱) و (۲) را برابر کار نیروی اصطکاک در مسیر AB قرار می‌دهیم و طول مسیر AB را می‌یابیم:

$$E_2 - E_1 = W_f \Rightarrow (U_2 + K_2) - (U_1 + K_1) = W_f$$

$$\frac{U}{W_f} = \frac{mgh}{-4m} \rightarrow mgh - \frac{1}{2} m v_1^2 = -4m$$

$$\Rightarrow m \times 10 \times h - \frac{1}{2} m \times 16 = -4m$$

$$\Rightarrow 10h = 16m \Rightarrow h = 1.6m$$

$$\sin 30^\circ = \frac{h}{L_{AB}} \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{1.6}{L_{AB}} \Rightarrow L_{AB} = 3.2m$$

(کلا، انرژی و توان) (فیزیک، صفحه‌های ۶۸ تا ۷۲)

(محمود منصوری)

۲۱۵ - گزینه ۲

ابتدا جابه‌جایی جسم در بازه زمانی مورد نظر را با توجه به ثابت بودن شتاب حرکت می‌یابیم. به همین منظور سرعت جسم در لحظه‌های $t_1 = 1s$ و $t_2 = 2s$ را پیدا می‌کنیم و سپس از رابطه مستقل از شتاب ($\Delta x = \frac{v_1 + v_2}{2} \Delta t$) استفاده می‌کنیم:

$$P_{\text{جیوه}} = 17 \text{ cmHg} \rightarrow P_{g_2} = 17 + 5 - 9 \Rightarrow P_{g_2} = 13 \text{ cmHg}$$

$$P_{g_2} - P_{g_1} = 13 - 4 = 9 \text{ cmHg}$$

(ویژگی‌های فیزیکی مواد) (فیزیک، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۰)

(مهری آرنسب)

۲۱۲ - گزینه ۴

طبق معادله پیوستگی داریم:

$$A_1 v_1 = A_2 v_2 \xrightarrow{A = \pi r^2} \pi r_1^2 v_1 = \pi r_2^2 v_2$$

$$\frac{v_2}{v_1} = \left(\frac{r_1}{r_2}\right)^2 \xrightarrow{r_2 = \frac{1}{3} r_1} \frac{v_2}{v_1} = \left(\frac{r_1}{\frac{1}{3} r_1}\right)^2 \Rightarrow \frac{v_2}{v_1} = 9$$

$$\Rightarrow v_2 = 9v_1$$

اکنون درصد افزایش تندی آب خروجی را می‌یابیم:

$$\text{درصد افزایش تندی} = \frac{v_2 - v_1}{v_1} \times 100 \Rightarrow$$

$$\text{درصد افزایش تندی} = \frac{9v_1 - v_1}{v_1} \times 100 \Rightarrow \text{درصد افزایش تندی} = 800\%$$

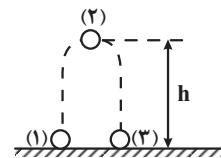
بنابراین، تندی آب خروجی ۸۰۰ درصد افزایش می‌یابد.

(ویژگی‌های فیزیکی مواد) (فیزیک، صفحه‌های ۴۳ تا ۴۷)

(سیره ملیحه میرصالحی)

۲۱۳ - گزینه ۳

چون نیروی مقاومت هوا وجود دارد، انرژی مکانیکی جسم در طول مسیر پایسته نیست. بنابراین ابتدا به صورت زیر کار نیروی مقاومت هوا را در کل مسیر به دست می‌آوریم. برای نقاط (۱) و (۲) داریم: (نقطه پرتاب را به عنوان مبدأ پتانسیل گرانشی در نظر می‌گیریم)

$$E_2 - E_1 = W_f \xrightarrow{E=U+K}$$

$$(U_2 + K_2) - (U_1 + K_1) = W_f$$

$$\frac{K}{2} = \frac{1}{2} m v^2 \rightarrow (0 + \frac{1}{2} m v_2^2) - (0 + \frac{1}{2} m v_1^2) = W_f$$

$$\frac{v_1 = \frac{4m}{s}, m = 2kg}{v_2 = \frac{1}{3} v_1 = \frac{4m}{3s}} \rightarrow \frac{1}{2} \times 2 \times \left(\frac{4}{3}\right)^2 - \frac{1}{2} \times 2 \times (4)^2 = W_f$$

$$\Rightarrow \frac{16}{9} - 16 = W_f \Rightarrow W_f = \frac{-8 \times 16}{9}$$

برای محاسبه بیشترین ارتفاع، نقطه‌های (۱) و (۲) را در نظر می‌گیریم. دقت کنید، بین این دو نقطه، کار نیروی مقاومت هوا، نصف کار نیروی مقاومت هوا در کل مسیر است.

$$E_2 - E_1 = \frac{W_f}{2}$$

$$\Rightarrow (U_2 + K_2) - (U_1 + K_1) = \frac{W_f}{2}$$

(ممدصارق مام‌سپیره)

۲۱۸- گزینه «۲»

با استفاده از رابطه درصد تغییر مساحت، ضریب انبساط طولی را می‌یابیم:

$$\text{درصد تغییر سطح} = \frac{\Delta A}{A_1} \times 100 = \frac{\alpha A_1 \Delta \theta}{A_1} \times 100$$

$$\frac{\text{درصد تغییر سطح}}{\Delta \theta = 50^\circ C} = \frac{2}{2} = \alpha \times 50 \times 100 \Rightarrow \alpha = 2 \times 10^{-4} \frac{1}{C}$$

اکنون درصد تغییر حجم ورقه مکعبی شکل را می‌یابیم:

$$\text{درصد تغییر حجم} = \frac{\Delta V}{V_1} \times 100 = \frac{\alpha V_1 \Delta \theta}{V_1} \times 100 = \Delta \theta = 200^\circ C$$

$$\text{درصد تغییر حجم} = 3 \times 2 \times 10^{-4} \times 200 \times 100 = 12$$

⇒ درصد تغییر حجم = ۱۲

(رما و کرما) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۸۸ تا ۹۳)

(مصطفی کیانی)

۲۱۹- گزینه «۳»

ابتدا توان مفید کتری برقی را می‌یابیم:

$$R_a = \frac{P_{\text{مفید}}}{P_{\text{کل}}} \quad R_a = \frac{80}{100} \quad P_{\text{کل}} = 2kW = 2000W$$

$$\frac{80}{100} = \frac{P_{\text{مفید}}}{2000} \Rightarrow P_{\text{مفید}} = 1600W$$

از طرف دیگر، گرمایی که کتری به آب می‌دهد برابر $Q = P_{\text{مفید}} t$ است که صرف

تبخیر آب می‌شود. با توجه به این که گرمای تبخیر آب در حال جوشیدن برابر

$$Q_V = mL_V \text{ می‌باشد، می‌توان نوشت:}$$

$$Q_V = mL_V \xrightarrow{Q = P_{\text{مفید}} t} Pt = mL_V \Rightarrow m = \frac{Pt}{L_V}$$

$$\frac{P = 1600W, L_V = 2268 \frac{J}{g}}{t = 226/8s} \rightarrow m = \frac{1600 \times 226 / 8}{2268} \Rightarrow m = 160g$$

دقت کنید، چون L_V برحسب $\frac{J}{g}$ می‌باشد، m برحسب گرم به‌دست می‌آید.

(رما و کرما) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۱۰)

(مجرى براتی)

۲۲۰- گزینه «۴»

در روز زمین ساحل گرم‌تر از آب دریاست، بنابراین چگالی هوا که در تماس با ساحل است

کاهش می‌یابد، در نتیجه نیروی شناوری باعث می‌شود هوا به طرف بالا حرکت کند و هوای با دمای کم‌تر از دریا به طرف ساحل برود و جایگزین هوای بالا رفته گردد. به عبارت

دیگر، باد از سمت دریا به ساحل می‌وزد.

در ضمن از دمانگار برای آشکار سازی پرتوهای فرسوخ استفاده می‌شود و تصویر به‌دست آمده را دمانگاشت می‌نامند.

(رما و کرما) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۶)

$$v = \Delta t - 3 \Rightarrow \begin{cases} t_1 = 1s \Rightarrow v_1 = 5 \times 1 - 3 = 2 \frac{m}{s} \\ t_2 = 2s \Rightarrow v_2 = 5 \times 2 - 3 = 7 \frac{m}{s} \end{cases}$$

$$\Delta x = \frac{v_1 + v_2}{2} \times \Delta t \Rightarrow \Delta x = \frac{2 + 7}{2} \times 1 = 4.5m$$

اکنون کار نیروی F را محاسبه می‌کنیم:

$$W_F = F d \cos \theta$$

$$\frac{F = 40N, \theta = 60^\circ}{d = 4.5m} \rightarrow W_F = 40 \times 4.5 \times \cos 60^\circ$$

$$\Rightarrow W_F = 40 \times 4.5 \times \frac{1}{2} = 90J$$

در نهایت به کمک قضیه کار و انرژی جنبشی خواهیم داشت:

$$W_t = \Delta K \Rightarrow W_F + W_{f_k} = K_2 - K_1$$

$$\Rightarrow W_F + W_{f_k} = \frac{1}{2} m (v_2^2 - v_1^2) \quad \left(v_2 = 7 \frac{m}{s}, v_1 = 2 \frac{m}{s}, m = 2kg, W_F = 90J \right)$$

$$90 + W_{f_k} = \frac{1}{2} \times 2 \times (49 - 4) \Rightarrow 90 + W_{f_k} = 45$$

$$\Rightarrow W_{f_k} = -45J \Rightarrow |W_{f_k}| = 45J$$

(کار، انرژی و توان) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۵۴ تا ۶۲)

(امیرعسین برادران)

۲۱۶- گزینه «۳»

در دمای صفر درجه سلسیوس مطابق شکل داده شده چون جسم A شناور و جسم B

غوطه‌ور است. پس آب $\rho_B < \rho_A$ و آب $\rho_B = \rho_A$ است. با افزایش دمای آب تا

$30^\circ C$ ، چگالی آب افزایش می‌یابد. بنابراین جسم A همچنان شناور است و جسم B

نیز شناور می‌شود. در حالت شناوری و یا غوطه‌وری نیروی شناوری برابر با وزن جسم

است. با توجه به این که حجم دو جسم یکسان و $\rho_B > \rho_A$ است پس

$m_B > m_A$ است. داریم:

$$\left. \begin{aligned} F'_A = F_A = m_A g \\ F'_B = F_B = m_B g \end{aligned} \right\} \xrightarrow{m_B > m_A} F_B > F_A, F'_B > F'_A$$

(ترکیبی) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۳ و ۹۵)

(رامین آرامش‌اصل)

۲۱۷- گزینه «۱»

با توجه به نمودار، به ازای تغییر دمای $\Delta \theta = \theta - 0 = \theta$ ، تغییر طول میله A برابر

$$\Delta L_A = 24 - 16 = 8cm \quad \text{و تغییر طول میله } B \text{ برابر } \Delta L_B = 24 - 10 = 14cm$$

است. بنابراین با استفاده از رابطه $\Delta L = \alpha L_1 \Delta \theta$ می‌توان نوشت:

$$\frac{\Delta L_A}{\Delta L_B} = \frac{\alpha_A L_{1A} \Delta \theta_A}{\alpha_B L_{1B} \Delta \theta_B} \quad \left(\Delta \theta_A = \Delta \theta_B = \theta, L_{1A} = 16cm, L_{1B} = 10cm \right)$$

$$\frac{8}{14} = \frac{\alpha_A \times 16 \times \theta}{\alpha_B \times 10 \times \theta} \Rightarrow \frac{\alpha_B}{\alpha_A} = \frac{16 \times 14}{8 \times 10}$$

$$\Rightarrow \frac{\alpha_B}{\alpha_A} = \frac{14}{5}$$

(رما و کرما) (فیزیک ۱، صفحه‌های ۸۸ تا ۹۰)

شیمی ۲ - بسته ۱

۲۲۱ - گزینه ۳

(معمد عظیمیان زواره)

خواص فیزیکی و شیمیایی Si و Ge مشابه است (نه یکسان!) بررسی برخی گزینه‌ها:

گزینه ۲: در بیرونی‌ترین زیرلایه اتم این عناصر، دو الکترون (np²) و نخستین زیرلایه آنها (ns²) نیز ۲ الکترون وجود دارد.

گزینه ۴: در هر گروه با افزایش شعاع اتمی، خواص فلزی عناصر افزایش می‌یابد و در هر گروه، با افزایش عدد اتمی، شمار زیرلایه‌ها و لایه‌های الکترونی افزایش می‌یابد.

(قدر هدرایای زمینی را بدانیم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۷ تا ۹)

۲۲۲ - گزینه ۱

(کلمران بعفری)

$$? \text{ ton Fe} = 20 \text{ ton Fe}_2\text{O}_3 \times \frac{1000 \text{ kg}}{1 \text{ ton}} \times \frac{1000 \text{ g}}{1 \text{ kg}} \times \frac{56 \text{ g}}{160 \text{ g}} \times \frac{1 \text{ ton}}{1000 \text{ kg}}$$

$$\times \frac{1 \text{ mol Fe}_2\text{O}_3}{160 \text{ g Fe}_2\text{O}_3} \times \frac{2 \text{ mol Fe}}{1 \text{ mol Fe}_2\text{O}_3} \times \frac{56 \text{ g Fe}}{1 \text{ mol Fe}} \times \frac{1 \text{ kg}}{1000 \text{ g}} \times \frac{1 \text{ ton}}{1000 \text{ kg}}$$

$$\times \frac{80}{100} = 5.6 \text{ ton Fe}$$

از جرم آهن می‌توان مول CO₂ را محاسبه کرد و در واکنش دوم به کمک آن جرم کلسیم‌اکسید را به دست می‌آوریم:

$$? \text{ mol CO}_2 = 5.6 \text{ ton Fe} \times \frac{1000 \text{ kg}}{1 \text{ ton}} \times \frac{1000 \text{ g}}{1 \text{ kg}}$$

$$\times \frac{1 \text{ mol Fe}}{56 \text{ g Fe}} \times \frac{2 \text{ mol CO}_2}{2 \text{ mol Fe}} = 15 \times 10^4 \text{ mol CO}_2$$

$$? \text{ kg CaO} = 15 \times 10^4 \text{ mol CO}_2 \times \frac{1 \text{ mol CaO}}{1 \text{ mol CO}_2}$$

$$\times \frac{56 \text{ g CaO}}{1 \text{ mol CaO}} \times \frac{1 \text{ kg}}{1000 \text{ g}} = 8.4 \times 10^3 \text{ kg CaO}$$

(قدر هدرایای زمینی را بدانیم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۵)

۲۲۳ - گزینه ۲

(امین نوروزی)

$$2 \text{ NaHCO}_3 \rightarrow \text{Na}_2\text{CO}_3 + \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$$

$$? \text{ mol NaHCO}_3 = 5 / 4 \text{ g H}_2\text{O} \times \frac{1 \text{ mol H}_2\text{O}}{18 \text{ g H}_2\text{O}}$$

$$\times \frac{2 \text{ mol NaHCO}_3}{1 \text{ mol H}_2\text{O}} = 0.6 \text{ mol NaHCO}_3 \quad (1)$$

$$? \text{ g CO}_2 = 5 / 4 \text{ g H}_2\text{O} \times \frac{1 \text{ mol H}_2\text{O}}{18 \text{ g H}_2\text{O}} \times \frac{1 \text{ mol CO}_2}{1 \text{ mol H}_2\text{O}}$$

$$\times \frac{44 \text{ g CO}_2}{1 \text{ mol CO}_2} = 13 / 2 \text{ g CO}_2 \rightarrow (1)$$

$$26 / 4 - 13 / 2 = 13 / 2 \text{ g} \rightarrow (2)$$

$$? \text{ mol Na}_2\text{CO}_3 = 13 / 2 \text{ g CO}_2 \times \frac{1 \text{ mol CO}_2}{44 \text{ g CO}_2}$$

$$\times \frac{1 \text{ mol Na}_2\text{CO}_3}{1 \text{ mol CO}_2} = 0.3 \text{ mol Na}_2\text{CO}_3 \quad (2)$$

$$\frac{R_1}{R_2} = \frac{\text{عملی واکنش ۱}}{\text{نظری}} = \frac{0.6}{0.3} = 2$$

$$\frac{R_1}{R_2} = \frac{\text{عملی واکنش ۲}}{\text{نظری}} = \frac{0.3}{0.3} = 1$$

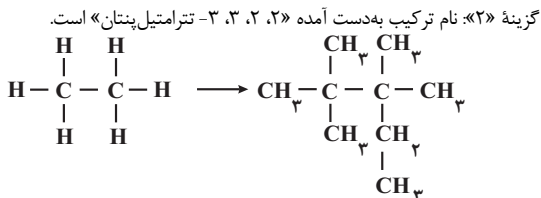
(قدر هدرایای زمینی را بدانیم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۵)

۲۲۴ - گزینه ۲

(رضا سلیمانی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: نام ترکیب (CH₃)₃CCH₂CH(C₂H₅)CH₂CH₃، ۴-اتیل ۲، ۲-دی‌متیل هگزان است، (که خود ترکیب است) پس ایزومر یکدیگر نیستند. توجه: ایزومرها ترکیب‌هایی هستند که فرمول مولکولی یکسان ولی ساختار و نام شیمیایی آنها متفاوت است.

گزینه ۳: با توجه به قواعد نام‌گذاری در آیوپاک، نام درست ترکیب «۱-برمو -۵-کلروپنتان» است.

گزینه ۴: فرمول مولکولی ترکیب به دست آمده، C₉H₁₆ است و درصد جرمی کربن در آن برابر است با:

$$\text{درصد جرمی کربن} = \frac{\text{مجموع جرم اتم‌های کربن}}{\text{مجموع جرم اتم‌های هیدروژن} + \text{مجموع جرم اتم‌های کربن}} \times 100$$

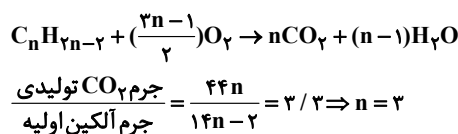
$$= \frac{12(9)}{12(9) + 20(1)} \times 100 = \frac{108}{128} \times 100 \approx 84.37\%$$

(قدر هدرایای زمینی را بدانیم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۳۶ تا ۳۹)

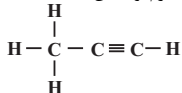
۲۲۵ - گزینه ۴

(رضا سلیمانی)

واکنش سوختن کامل آلکین به صورت زیر است:

بنابراین فرمول مولکولی این آلکین به صورت C₃H₄ و فرمول ساختاری آن به صورت زیر است، در این ساختار ۸ پیوند اشتراکی وجود دارد. در فرایند سیر شدن کامل، این آلکین با دریافت چهار اتم هیدروژن به آلکان با فرمول مولکولی C₃H₈ تبدیل می‌شود. بنابراین ۴ گرم بر مول به جرم مولی این آلکین افزوده می‌شود که ۱۰ درصد جرم اولیه آن است.

$$\text{C}_3\text{H}_4 \text{ جرم مولی} = \frac{44-40}{40} \times 100 = 10\%$$

(قدر هدرایای زمینی را بدانیم) (شیمی ۲، صفحه ۳۱)

۲۲۶ - گزینه ۴

(مسن رمعی کوکثره)

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱: در دما و فشار اتاق، ظرفیت گرمایی ویژه تنها به نوع ماده وابسته است.

$$Q = mc\Delta\theta \Rightarrow \Delta\theta = \frac{Q}{mc} \quad \text{گزینه ۲:}$$

$$\frac{\Delta\theta}{\Delta\theta} = \frac{Q_2}{Q_1} \times \frac{m_1}{m_2} \times \frac{c_1}{c_2} = \frac{4/18}{1/97} \approx 2/12$$

گزینه ۳: انرژی گرمایی علاوه بر دما به مقدار آب درون ظرف نیز وابسته است.

(در پی غرای سالم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۵۵، ۵۷، ۵۸ و ۷۲)

۲۲۷ - گزینه ۲

(امین نوروزی)

با توجه به فرمول زیر می‌توان ارزش سوختی یک ماده را از آنتالپی سوختن آن ماده به دست آورد.

$$\text{ارزش سوختی} = \frac{|\Delta H_{\text{سوختن}}|}{\text{جرم مولی}} \Rightarrow \frac{|-393|}{12} = 32.75 \text{ kJ.g}^{-1}$$

$$\bar{R}(\text{H}_2\text{مانده}) = \frac{\text{mol H}_2}{\Delta t} = \frac{1/\text{Ag H}_2 \times \frac{1 \text{ mol H}_2}{2 \text{ g H}_2}}{4 \text{ min}} = 3x$$

$$\Rightarrow x = 0.075$$

$$\bar{R}(\text{NH}_3) = 2x = 2(0.075) = 0.15 \text{ mol} \cdot \text{min}^{-1}$$

(دربی غذای سالم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۸۶ تا ۸۸، ۹۰ و ۹۱)

(رضا سلیمانی)

۲۳۲ - گزینه «۳»

پلی اتن، یک پلیمر سیر شده از اتم‌های کربن و هیدروژن با فرمول $(\text{C}_2\text{H}_4)_n$ است، از آن‌جا که پلی اتن یک ترکیب سیر شده است، با برم مایع واکنش نمی‌دهد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تفلون یک درشت‌مولکول است که از واکنش بسیاری تترافلوروآتن به دست می‌آید. پروتئین یک درشت‌مولکول طبیعی است که از واحدهایی به نام آمینواسید تشکیل شده است. برم با فرمول مولکولی Br_2 یک مولکول کوچک و دو اتمی است.

گزینه «۲»: الیاف پنبه از سلولز تشکیل شده است، زنجیری بسیار بلند که از اتصال شمار بسیار زیادی مولکول گلوکز به یکدیگر ساخته می‌شود.

گزینه «۴»: از واکنش بسیاری مولکول‌های اتن، دو نوع پلی اتن تولید می‌شوند، پلی اتن شاخه‌دار نسبت به پلی اتن بدون شاخه، انعطاف‌پذیری بیشتری دارد.

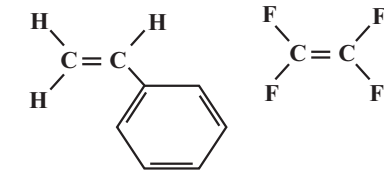
(پوشاک، نیازی پایان ناپذیر) (شیمی ۲، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۷)

(سپهر طالبی)

۲۳۳ - گزینه «۲»

مورد اول و سوم صحیح هستند.

مورد اول:

در تهیه ظروف یکبار مصرف در تهیه نخ دندان

مورد دوم: پلی اتن شاخه‌دار شفاف‌تر از پلی اتن بدون شاخه است.

مورد سوم:

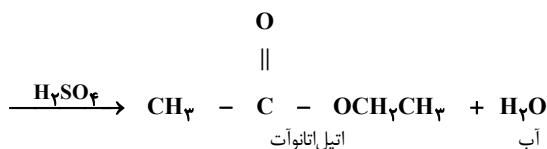
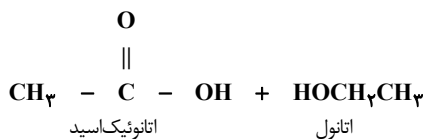
$$102 - 32 = 70 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1} = \text{اختلاف جرم مولی}$$

مورد چهارم: همه پلی‌آمیدها یک اتم H متصل به N دارند و در یک انتهای دیگر COOH دارند و می‌توانند فاقد پیوند هیدروژنی باشند.

(پوشاک، نیازی پایان ناپذیر) (شیمی ۲، صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۸ و ۱۱۲ تا ۱۱۴)

(معمّر عظیمیان زواره)

۲۳۴ - گزینه «۴»

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: از H_2SO_4 در تهیه صنعتی اتانول از اتیلن (اتن) استفاده می‌شود.

گزینه «۲»: ترکیب B اتانول ($\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ یا $\text{C}_2\text{H}_6\text{O}$) بوده و همانند استون ($\text{C}_3\text{H}_6\text{O}$) به هر نسبتی در آب محلول است و تفاوت جرم مولی آنها برابر ۱۲ گرم بر مول است.

$$? \text{ kJ} = 171 \text{ g Al}_2(\text{SO}_4)_3 \times \frac{\text{خالص}}{100 \text{ g Al}_2(\text{SO}_4)_3} \times \frac{80 \text{ g Al}_2(\text{SO}_4)_3}{100 \text{ g Al}_2(\text{SO}_4)_3}$$

$$\times \frac{1 \text{ mol Al}_2(\text{SO}_4)_3}{342 \text{ g Al}_2(\text{SO}_4)_3} \times \frac{524 \text{ kJ}}{1 \text{ mol Al}_2(\text{SO}_4)_3} = 209.6 \text{ kJ}$$

جرم کربن مورد نیاز برای تأمین این مقدار گرما:

$$? \text{ g C} = 209.6 \text{ kJ} \times \frac{1 \text{ g C}}{32.75 \text{ kJ}} = 6.4 \text{ g C}$$

(دربی غذای سالم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۷۰ و ۷۱)

(معمّر رضا زهره‌وند)

۲۲۸ - گزینه «۳»

$$\Delta H (\text{واکنش}) = \left[\text{مجموع آنتالپی پیوندها} \right] - \left[\text{مجموع آنتالپی پیوندها در مواد واکنش‌دهنده} \right]$$

$$\Delta H = (4 \times \Delta H(\text{C}-\text{H}) + 2 \times \Delta H(\text{O}=\text{O}))$$

$$- (2 \times \Delta H(\text{C}=\text{O}) + 4 \times \Delta H(\text{O}-\text{H}))$$

$$\Delta H = 4\Delta H(\text{C}-\text{H}) + 2\Delta H(\text{O}=\text{O})$$

$$- 2\Delta H(\text{C}=\text{O}) - 4\Delta H(\text{O}-\text{H})$$

$$\Delta H = 4(\Delta H(\text{C}-\text{H}) - \Delta H(\text{O}-\text{H}))$$

$$- 50 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}$$

$$+ 2(\Delta H(\text{O}=\text{O}) - \Delta H(\text{C}=\text{O}))$$

$$- 302 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}$$

$$\Delta H = 4 \times (-50) + 2 \times (-302) = -200 - 604 = -804 \text{ kJ}$$

(دربی غذای سالم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۶۶ و ۶۷)

(معمّر عظیمیان زواره)

۲۲۹ - گزینه «۲»

تنها مورد (آ) نادرست است.

(آ) گروه عاملی، آرایش منظمی از اتم‌هاست که به مولکول آلی دارای آن، خواص فیزیکی و شیمیایی منحصر به فردی می‌بخشد.

(ب) با توجه به فرمول مولکولی ۲-هپتانون ($\text{C}_7\text{H}_{14}\text{O}$) و بنزالدهید ($\text{C}_7\text{H}_6\text{O}$) این عبارت درست است.

(دربی غذای سالم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۶۸ و ۶۹)

(اکبر هنرمند)

۲۳۰ - گزینه «۳»

موارد اول، دوم و سوم درست‌اند.

عبارت اول: کاتالیزگر بر حجم گاز O_2 اثری ندارد بلکه زمان رسیدن به مقدار مشخصی از آن را کوتاه می‌کند.

عبارت دوم: در ظرف A، با افزودن کاتالیزگر و افزایش دما، سرعت واکنش بیشتر خواهد شد.

عبارت سوم: از آنجا که آنتالپی واکنش تابع مقادیر واکنش‌دهنده است، پس با نصف شدن مقدار مول H_2O_2 ، گرمای آزاد شده نیز نصف خواهد شد.

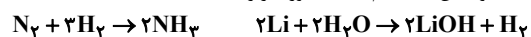
عبارت چهارم: سرعت متوسط واکنش در ظرف A بیش‌تر است، اما با توجه به این‌که ضریب H_2O در معادله واکنش دو برابر O_2 است، نمی‌توان به‌طور قطع گفت که سرعت تولید O_2 در ظرف A بیش‌تر از سرعت تولید H_2O در ظرف B است.

(دربی غذای سالم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۸۰، ۸۱ و ۹۰)

(مسعود یعقوبی)

۲۳۱ - گزینه «۳»

معادله موازنه شده واکنش‌های انجام شده به‌صورت زیر است:

$$\bar{R}(\text{واکنش ۱}) = 6\bar{R}(\text{واکنش ۲})$$

با توجه به صورت سؤال، می‌توان نوشت:

با توجه به صورت سؤال، اگر سرعت متوسط واکنش تولید آمونیاک را X در نظر بگیریم، سرعت واکنش لیتیم با آب برابر ۶X می‌شود. از آن‌جایی که H_2 تولید شده در واکنش (۲)، در واکنش (۱) مصرف می‌شود، در ظرف واکنش بر مقدار H_2 با سرعت ۳X

$$(6X - 3X = 3X) \text{ افزوده می‌شود.}$$

(معمّر عظیمیان زواره)

۲۳۸ - گزینه «۳»

$$? \text{ atom} = 108 \text{ g H}_2\text{O} \times \frac{1 \text{ mol H}_2\text{O}}{18 \text{ g H}_2\text{O}} \times \frac{3 N_A \text{ atom}}{1 \text{ mol H}_2\text{O}}$$

$$= 18 N_A \text{ atom}$$

$$? \text{ g C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 = 18 N_A \text{ molecule} \times \frac{1 \text{ mol C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6}{1 N_A \text{ molecule}}$$

$$\times \frac{180 \text{ g C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6}{1 \text{ mol C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6} = 3240 \text{ g C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$$

(کیهان زارگه الفبای هستی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

(سمن رممتی کولکندره)

۲۳۹ - گزینه «۲»

موارد (پ) و (ت) صحیح هستند.

بررسی موارد:

(آ) در گروه ۱۸، آرایش الکترون - نقطه‌ای هلیم (He:) با بقیه اتم‌های این گروه مانند نئون (Ne:) یکسان نیست.

(ب)

$$26 \text{ Fe}: [18 \text{ Ar}] 3d^6 4s^2 \Rightarrow \text{شمار الکترون‌های ظرفیت} = 8 \Rightarrow \frac{8}{26} = 1/6$$

$$33 \text{ As}: [18 \text{ Ar}] 3d^{10} 4s^2 4p^3 \Rightarrow \text{شمار الکترون‌های ظرفیت} = 5$$

(پ) به ازای تشکیل هر مول Al_2O_3 ، ۶ مول الکترون مبادله می‌شود، بنابراین:

$$? e^- = 6 / 18 \times 10^{23} \times \frac{1 \text{ mol Al}_2\text{O}_3}{102 \text{ g Al}_2\text{O}_3} \times \frac{6 \text{ mole}^-}{1 \text{ mol Al}_2\text{O}_3}$$

$$\times \frac{6 \times 10^{23} e^-}{1 \text{ mole}^-} = 1/806 \times 10^{23} e^-$$

(ت) این عنصر V ۲۳ است.

$$23 \text{ V}: 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^3 4s^2$$

$$\frac{\text{شمار الکترون‌های زیر لایه}}{\text{شمار الکترون‌های ظرفیت}} = \frac{12}{16} = \frac{3}{4}$$

$$\Rightarrow 3d^3 \quad 4s^2 \Rightarrow \text{الکترون‌های ظرفیت}$$

$$2(3+2) + 2(4+0) = 22$$

(کیهان زارگه الفبای هستی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۹)

(علی نظیف‌کار)

۲۴۰ - گزینه «۱»

همه موارد نادرست‌اند:

$$X^{3+}: 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^3$$

بررسی هریک از موارد:

(آ) همان‌طور که مشاهده می‌شود ۶ زیر لایه اشغال شده دارد.

(ب) آخرین لایه: لایه سوم $3s^2 3p^6 3d^3 \Rightarrow 11 = 2 + 6 + 3$ الکترون

(پ) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^3 \Rightarrow 1 = 2$ یعنی زیر لایه d که ۳ الکترون دارد.

(ت) یون X^{3+} اصلاً زیر لایه نیمه پر ندارد.

(ث) $X: [18 \text{ Ar}] 3d^5 4s^1$ همان‌طور که مشاهده می‌شود آرایش الکترونی به زیر لایه

$3d^5 4s^1$ ختم شده پس در گروه ۶ است.

(کیهان زارگه الفبای هستی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۴)

(سپهر طالبی)

۲۴۱ - گزینه «۳»

با توجه به نزدیکی نقطه جوش B و E، امکان جداسازی صد درصدی E دشوار است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در این شرایط، موادی که نقطه جوش آن‌ها بیش‌تر از -190°C است به حالت مایع و بقیه به حالت گازی هستند.

گزینه «۳»: RCOOH اتانویک‌اسید با فرمول مولکولی CH_3COOH (یا $\text{C}_2\text{H}_4\text{O}_2$)، یکی از پرکاربردترین اسیدها در زندگی روزانه است.

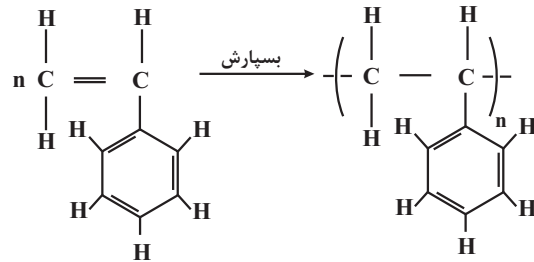
گزینه «۴»: بین مولکول‌های H_2O ، CH_3COOH و $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ امکان تشکیل پیوند هیدروژنی وجود دارد. (بین مولکول‌های استرها امکان تشکیل پیوند هیدروژنی وجود ندارد.)

(ترکیبی) (شیمی ۲، صفحه‌های ۴۰، ۴۹، ۱۱۳ و ۱۱۳)

(امیر ماثمیان)

۲۳۵ - گزینه «۴»

فرمول مولکولی استیرین به صورت C_8H_8 و جرم مولی آن برابر 104 g.mol^{-1} است. ابتدا حساب می‌کنیم که 0.04 مول استیرین چند مولکول است:

$$? \text{ C}_8\text{H}_8 = 0.04 \text{ mol C}_8\text{H}_8 \times \frac{6.02 \times 10^{23} \text{ C}_8\text{H}_8 \text{ مولکول}}{1 \text{ mol C}_8\text{H}_8}$$

$$= 2/408 \times 10^{22} \text{ C}_8\text{H}_8 \text{ مولکول}$$

سپس نسبت شمار مولکول‌های مونومر استیرین به پلیمر (پلی‌استیرین) که همان زیروند n در پلیمر است را مشخص می‌کنیم:

$$n = \frac{2/408 \times 10^{22}}{4 \times 10^{18}} = 6020$$

$$n \times 104 \text{ g.mol}^{-1} = 6020 \times 104 \text{ g.mol}^{-1} \times \frac{1 \text{ kg}}{1000 \text{ g}} \approx 626 \text{ kg.mol}^{-1}$$

$$6020 \times 20 = 120400 = n \times \text{تعداد پیوند اشتراکی مونومر} = \text{تعداد پیوند اشتراکی پلیمر}$$

(پوشاک، نیازی پایان ناپذیر) (شیمی ۲، صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۴)

شیمی ۱ - بسته ۱

۲۳۶ - گزینه «۲»

(معمّر عظیمیان زواره)

یون Tc^{99} با یونی که حاوی Tc^{99} است اندازه مشابهی دارد و غده تیروئید هنگام جذب Tc^{99} ، این یون را نیز جذب می‌کند. تکنسیم عنصری آزمایشگاهی است و در طبیعت وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: از سه ایزوتوپ طبیعی هیدروژن، تنها ^1H رادیوایزوتوپ (پرتوزا) است.

گزینه «۳»: این ایزوتوپ ^{235}U است.

(کیهان زارگه الفبای هستی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۶ و ۷)

(معمّر عظیمیان زواره)

۲۳۷ - گزینه «۳»

$$\bar{M} = \frac{M_1 F_1 + M_2 F_2}{100} \quad \text{و} \quad F_1 = 20 \quad \text{و} \quad F_2 = 80$$

$$10/8 = \frac{10 \times 20 + M_2 \times 80}{100}$$

$$\Rightarrow M_2 = 11 \Rightarrow ^{11}\text{X}$$

بنابراین ایزوتوپ سنگین‌تر دارای ۶ نوترون است.

شمار نوترون‌ها در ^{27}Al برابر ۱۴ بوده که تفاوت آن با شمار نوترون‌های ^{11}X برابر ۸ است.

(کیهان زارگه الفبای هستی) (شیمی ۱، صفحه ۱۵)

(معمّر عظیمیان زواره)

۲۴۶ - گزینه ۲

فقط مورد (ب) نادرست است.
بررسی برخی موارد:
(ب) با توجه به فرمول مولکولی استون (C₃H₆O) و هگزان (C₆H₁₄) مجموع شمار اتمها در استون $\frac{1}{3}$ مجموع شمار اتمها در هگزان است.
(پ) نقطه جوش مولکولهای قطبی از نقطه جوش مولکولهای ناقطبی با جرم مولی مشابه بیشتر است.

(آب، آهنک زنگی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۱۰۶، ۱۰۹ و ۱۱۶)

(مسن رممتی کوندره)

۲۴۷ - گزینه ۴

دستگاه گلوکومتر، میلی گرم گلوکز در هر دسی لیتر از خون را نشان می‌دهد:

$$\frac{\text{گلوکز}}{\text{گلوکز}} = \frac{180 \text{ g}}{1 \text{ mol}} \times \frac{5/25 \times 10^{-3} \text{ mol}}{1000 \text{ mL خون}} \times \frac{1000 \text{ mL}}{1 \text{ mL}} = 9 \text{ mg/g}$$

$$\frac{1000 \text{ mg}}{1 \text{ g}} = 94 / 5 \text{ mg/g}$$

(آب، آهنک زنگی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۹۸ و ۹۹)

(مسن رممتی کوندره)

۲۴۸ - گزینه ۲

بررسی گزینه‌ها:
گزینه «۱»: طبق قانون هنری، در دمای ثابت، با افزایش فشار گاز انحلال پذیری آن افزایش می‌یابد و با ۳ برابر شدن فشار گاز، انحلال پذیری آن نیز ۳ برابر می‌شود.
گزینه «۲»: با وجود قطبی بودن NO (برعکس CO₂ ناقطبی است)، به دلیل جرم مولی بیش تر CO₂ و واکنش آن با آب انحلال پذیری گاز CO₂ از NO بیشتر است.
گزینه «۳»: در روش اسمز معکوس (وارونه) آب را در اثر ایجاد فشار از محیط غلیظ به محیط رقیق تر انتقال می‌دهند.
گزینه «۴»: در تصفیه آب به روش تقطیر برخلاف دو روش دیگر علاوه بر میکروهب، ترکیب‌های آلی فرار نیز وجود دارند.

(آب، آهنک زنگی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۱۱۵، ۱۱۸ و ۱۱۹)

(مسعود بیغری)

۲۴۹ - گزینه ۱

قسمت اول سؤال: ابتدا در محلول سیر شده در دمای ۴۰°C، جرم نمک و آب موجود را به صورت جداگانه محاسبه می‌کنیم. با توجه به نمودار، انحلال پذیری KNO₃ در دمای ۴۰°C، حدوداً برابر ۶۲ گرم است.

$$? \text{ g KNO}_3 = 400 \text{ g محلول} \times \frac{62 \text{ g KNO}_3}{162 \text{ g محلول}} \approx 153 \text{ g KNO}_3$$

$$\text{آب} = 400 - 153 = 247 \text{ g}$$

با توجه به این که ۷۰ گرم نمک به محلول اضافه شده، مقدار نهایی نمک برابر است با:

$$\text{نمک} = 70 + 153 = 223 \text{ g}$$

اکنون باید میزان آب لازم برای حل شدن ۲۲۳ گرم نمک در دمای ۵۰°C را به دست آوریم. با توجه به نمودار انحلال پذیری KNO₃ در دمای ۵۰°C، برابر ۸۲ گرم است.

$$? \text{ g آب} = 223 \text{ g KNO}_3 \times \frac{100 \text{ g آب}}{82 \text{ g KNO}_3} \approx 272 \text{ g آب}$$

مقدار آبی که در این دما باید افزوده شود تا همه KNO₃ حل شود، برابر است با:

$$272 - (247 + 15) = 10 \text{ g H}_2\text{O}$$

قسمت دوم سؤال: در دمای ۵۰°C، ۸۲ گرم KNO₃ در ۱۰۰ گرم آب حل می‌شود.

$$? \text{ mol KNO}_3 = 82 \text{ g KNO}_3 \times \frac{1 \text{ mol KNO}_3}{101 \text{ g KNO}_3}$$

$$\approx 0.81 \text{ mol KNO}_3$$

گزینه «۲»: در تقطیر جزء به جزء مخلوط مایع، ابتدا ماده‌ای که نقطه جوش کمتری دارد (ماده B) جدا می‌شود.

گزینه «۴»: ماده C در دمای ۱۹۰°C- به حالت گازی است.

(رئای گزها در زنگی) (شیمی ۱، صفحه ۵۰)

(سپهر طالبی)

۲۴۲ - گزینه ۱

بررسی برخی گزینه‌ها:

گزینه «۲»: سوخت سبز در ساختار خود افزون بر کربن و هیدروژن، اکسیژن نیز دارد.

گزینه «۳»: برای تبدیل CO₂ تولید شده در مراکز صنعتی، آن را با MgO یا CaO واکنش می‌دهند.

گزینه «۴»: ارزش سوختی گاز طبیعی که بخش عمده آن متان است بیش تر از بنزین می‌باشد.

(رئای گزها در زنگی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۷۰ تا ۷۲)

(مسن عیسی زاره)

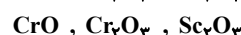
۲۴۳ - گزینه ۴

موارد (ب) و (پ) نادرست است.

بررسی همه موارد:

(ب) آهن و کروم ظرفیت متغیر دارند و اکسیدهای آنها عبارتند از:

(پ) ممکن است تعداد کل مولکول‌ها در دو سمت معادله یکسان نباشد.

(ت) در $\text{C} \equiv \text{O}$ و $[\text{C} \equiv \text{N}]^-$ ، نسبت مورد نظر برابر $\frac{3}{2}$ است.

(ث) هر مول متان یک مول CO تولید می‌کند و برای تبدیل دو مول CO به CO₂ یک مول اکسیژن لازم است.

$$? \text{ g O}_2 = 3 / 2 \text{ CH}_4 \times \frac{1 \text{ mol CH}_4}{16 \text{ g CH}_4} \times \frac{2 \text{ mol CO}}{2 \text{ mol CH}_4} \times \frac{1 \text{ mol O}_2}{2 \text{ mol CO}}$$

$$\times \frac{32 \text{ g O}_2}{1 \text{ mol O}_2} = 3 / 2 \text{ g O}_2$$

(رئای گزها در زنگی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۷ و ۶۲ تا ۶۴)

(فرزاد بیغی کرمی)

۲۴۴ - گزینه ۲

فقط مورد دوم نادرست است.

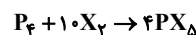
پرتوهای فرابنفش دارای طول موج کوتاه و انرژی زیادی هستند که توسط لایه اوزون مهار می‌شوند و درصد بالایی از این پرتوها توسط این لایه که ناحیه مشخصی از استراتوسفر را اشغال کرده‌اند، جذب می‌شوند. اصلی‌ترین جزء سازنده هواکره نیتروژن است که واکنش پذیری کمی دارد.

تولید آمونیاک از نیتروژن و هیدروژن و همچنین واکنش تولید اوزون از O₂ و O برگشت پذیر هستند.

(رئای گزها در زنگی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۷۳، ۷۴، ۸۱ و ۸۲)

(مسن عیسی زاره)

۲۴۵ - گزینه ۳

$$? \text{ mol PX}_5 = 96.0 \text{ mL X}_2 \times \frac{1 \text{ mol X}_2}{24000 \text{ mL X}_2} \times \frac{4 \text{ mol PX}_5}{10 \text{ mol X}_2}$$

$$= 0.16 \text{ mol PX}_5$$

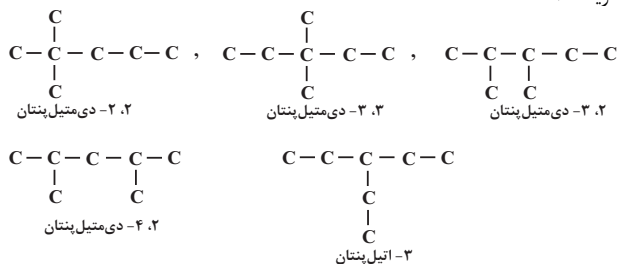
$$\text{PX}_5 = \frac{68 / 96 \text{ g}}{0.16 \text{ mol}} = 431 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}$$

$$31 + 5X = 431 \Rightarrow X = \frac{431 - 31}{5} = 80 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}$$

(رئای گزها در زنگی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

گزینه «۳»:

گزینه «۴»:

$$(2n+1) - (2n+2) = 11 \Rightarrow n = 12$$

تعداد اتم‌های H تعداد پیوندهای کووالانسی

اتم $12 + 26 = 38$: تعداد اتم $\Rightarrow C_{12}H_{26}$

(قرر هدايای زمينی را برانيم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۲)

گزینه «۳» - ۲۵۳

معادله موازنه شده واکنش: $2KNO_3(s) \rightarrow 2KNO_2(s) + O_2(g)$ (علیرضا رضایی سراب)

درصد خلوص KNO_3 برابر ۸۰ درصد است. جرم گاز تولید شده به صورت زیر به دست می‌آید:

$$? g O_2 = 50 / 56 KNO_3 \times \frac{80}{100} \times \frac{30}{100} \times \frac{1 \text{ mol } KNO_3}{101 g KNO_3}$$

$$\times \frac{1 \text{ mol } O_2}{2 \text{ mol } KNO_3} \times \frac{32 g O_2}{1 \text{ mol } O_2} = 1 / 92 g O_2$$

جرم اکسیژن در نمونه اولیه برابر است با:

$$50 / 56 KNO_3 \times \frac{80}{100} \times \frac{3 \times 16 g O}{101 g KNO_3} = 19 / 28 g O$$

جرم گاز - جرم جامد اولیه = جرم توده جامد باقیمانده

$$= 50 / 56 - 1 / 92 = 48 / 58 g$$

درصد جرمی اکسیژن = $\frac{\text{جرم اکسیژن}}{\text{جرم توده جامد}} \times 100 = \frac{19 / 28}{48 / 58} \times 100 = 35 / 6 \%$

(قرر هدايای زمينی را برانيم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۵)

گزینه «۲» - ۲۵۴

فقط مورد (ت) نادرست است. بررسی موارد:

(آ) در هیدروکربن‌ها با افزایش تعداد کربن و هیدروژن نیروی بین مولکولی قوی‌تر می‌شود، پس ترتیب مورد نظر درست است.

(ب) جرم مولی ترکیب مورد نظر $(C_{10}H_{22})$ برابر ۱۴۲ گرم بر مول و جرم مولی نفتالن $(C_{10}H_8)$ برابر ۱۲۸ گرم بر مول است. (تفاوت در ۱۴ اتم H است).

(پ) هر مول بنزن ۳ مول پیوند دوگانه دارد. بنابراین در ۰/۹ مول بنزن ۲/۷ مول پیوند دوگانه وجود دارد که برای هر کدام ۲ گرم H_2 لازم است.

(ت) اولین سیکلوالکان (C_3H_6) دارای جرم مولی ۴۲ گرم بر مول و جرم مولی دومین آلکین (C_3H_4) برابر ۴۰ گرم بر مول است. (تفاوت در ۲ اتم H است).

(قرر هدايای زمينی را برانيم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۲)

گزینه «۴» - ۲۵۵

جزئی از نفت خام با کمترین میزان فراریت، نفت کوره است. میزان نفت کوره در نفت سنگین ایران کمتر از ۵۰ درصد است.

(قرر هدايای زمينی را برانيم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۴۳ و ۴۵)

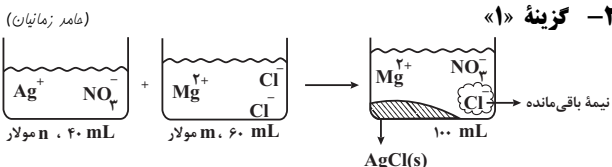
$$? \text{ mol } H_2O = 100 g H_2O \times \frac{1 \text{ mol } H_2O}{18 g H_2O} \approx 5 / 56 \text{ mol } H_2O$$

$$\text{KNO}_3 \text{ درصد مولی} = \frac{0 / 81}{5 / 56 + 0 / 81} \times 100 \approx 12 / 7 \%$$

توجه کنید که در این مسأله می‌توانستید به تقریب انحلال‌پذیری KNO_3 را در دماهای $40^\circ C$ و $50^\circ C$ برابر $60 g$ و $85 g$ در نظر بگیرید و خود را درگیر محاسبات سنگین نکنید.

(آب، آهنک زندگی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۲)

گزینه «۱» - ۲۵۰

$$\text{شمار کل یونها} = \frac{(\text{mmol } NO_3^- \times 0 / 04L)}{L}$$

تعداد مول NO_3^-

$$+ \left(\frac{\text{mmol } Mg^{2+}}{L} \times 0 / 06L \right) + \left(\frac{2 \text{ mmol } Cl^-}{L} \times 0 / 06L \times \frac{1}{2} \right)$$

تعداد مول Mg^{2+} تعداد مول Cl^- مانده

$$\text{شمار کل یونها} = \frac{0 / 04n + 0 / 06m + 0 / 06m}{L} = (0 / 04n + 0 / 12m) \text{ mol}$$

تعداد مول NO_3^- Mg^{2+} Cl^- مانده

$$\text{مجموع غلظت یونها} = \frac{(0 / 04n + 0 / 12m) \text{ mol}}{0 / 1L}$$

$$= (0 / 4n + 1 / 12m) \text{ mol} \cdot L^{-1}$$

(آب، آهنک زندگی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۹۸ و ۹۹)

شیمی ۲ - بسته ۲

گزینه «۳» - ۲۵۱

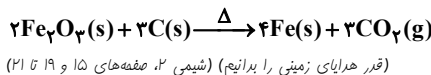
(مسئله ناصری تانی)

مطالب «ا» و «ب» درست است. بررسی برخی موارد:

مورد (ب) در زنگ آهن، کاتیون Fe^{3+} وجود دارد.

مورد (پ) آهن جزو فلزهای واسطه (دسته d) و پتاسیم جزو فلزهای اصلی (دسته s) است. بنابراین پتاسیم فعالیت شیمیایی و واکنش‌پذیری بیشتری در مقایسه با آهن دارد و تمایل آن برای از دست دادن الکترون و تبدیل شدن به کاتیون بیشتر است.

مورد (ت): برای استخراج Fe از سنگ معدن آن (Fe_2O_3) به همراه ناخالصی، می‌توان از واکنش Fe_2O_3 با فلز سدیم یا عنصر کربن بهره برد. از آنجا که دسترسی به کربن آسان‌تر است و صرفه اقتصادی بیشتری دارد، در فولاد مبارکه مانند همه شرکت‌های فولاد جهان، برای استخراج آهن از کربن استفاده می‌شود. معادله واکنشی که منجر به تولید آهن می‌شود، به صورت زیر است:

(علیرضا رضایی سراب)

گزینه «۳» - ۲۵۲

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱» فرمول مولکولی ششمین آلکن C_7H_{14} می‌باشد و سرگروه ترکیب‌های آروماتیک (بنزن) C_6H_6 است که نسبت اتم‌های هیدروژن در آن‌ها به تقریب برابر $2 / 3$ است.

گزینه «۲»: هر دو همپار هستند اما تعداد گروه‌های CH_3 متفاوت است.

۲۵۶- گزینه «۳»

(مهمر عظیمیان زواره)

موارد (ب) و (ت) درست هستند.

بررسی موارد نادرست:

(آ) شیمی‌دان‌ها تغییر آنتالپی هر واکنش را هم‌ارز با گرمایی می‌دانند که در فشار ثابت با محیط پیرامون دادوستد می‌کند.

(پ) در این گزینه کلمه «همانند» جمله را درست می‌کند.

(دری غزای سالم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۶)

۲۵۷- گزینه «۴»

(میثا شرافتی پور)

ابتدا جرم CO_2 را به دست می‌آوریم:

$$Q = m \cdot c \cdot \Delta\theta \Rightarrow 831 / 6 = m \times 0.84 \times (70 - 25) \Rightarrow m = 22 \text{ g CO}_2$$

$$? \text{ g CaCO}_3 = 22 \text{ g CO}_2 \times \frac{1 \text{ mol CO}_2}{44 \text{ g CO}_2} \times \frac{1 \text{ mol CaCO}_3}{1 \text{ mol CO}_2} \times \frac{100 \text{ g CaCO}_3}{1 \text{ mol CaCO}_3}$$

$$= 50 \text{ g CaCO}_3$$

(دری غزای سالم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۸)

۲۵۸- گزینه «۳»

(مهمر عظیمیان زواره)

بررسی برخی موارد:

(ب) در شرایط یکسان گرمای سوختن آلکان از الکل سیر شده هم‌کربن بیشتر است.

(پ) در آلکان‌ها، با افزایش شمار کربن (افزایش جرم مولی) ارزش سوختی کاهش می‌یابد.

(ت) $\frac{|\Delta H_{\text{سوختی}}|}{\text{جرم مولی}} = \frac{1300}{26} = 50 \text{ kJ.g}^{-1}$

ارزش سوختی

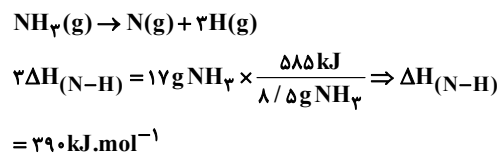
(ث) حالت فیزیکی H_2O در دمای اتاق مایع است.

(دری غزای سالم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۷۰ و ۷۱)

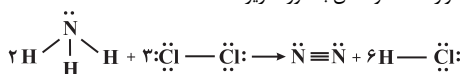
۲۵۹- گزینه «۳»

(امیر ماتمیان)

ابتدا از روی اطلاعات داده شده مقدار آنتالپی پیوند N-H را محاسبه می‌کنیم:

ساختار مواد در معادله موازنه شده واکنش به صورت زیر است:

$$\Delta H_{\text{واکنش}} = [6\Delta H(\text{N-H}) + 3\Delta H(\text{Cl-Cl})]$$

$$-[\Delta H(\text{N}\equiv\text{N}) + 6\Delta H(\text{H-Cl})] =$$

$$[6 \times 390 + 3 \times 240] - [1 \times 944 + 6 \times 431] = -470 \text{ kJ}$$

گرمای آزاد شده به ازای تولید ۱ مول N_2 است.

در نتیجه مقدار گرمای تولید شده به ازای تولید دو مول گاز N_2 برابر $(2 \times 470)940$ کیلوژول است.

$$Q = mc\Delta\theta \begin{cases} Q = 940 \text{ kJ} \\ c = 0.235 \frac{\text{J}}{\text{g}\cdot^\circ\text{C}} \\ \Delta\theta = 80^\circ\text{C} \end{cases}$$

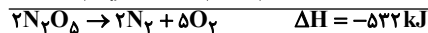
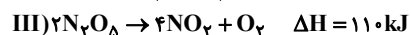
$$m = \frac{Q}{c\Delta\theta} = \frac{940}{0.235 \times 80} = 50 \text{ kg Ag}$$

(دری غزای سالم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۵۷، ۵۸ و ۶۵ تا ۶۷)

۲۶۰- گزینه «۴»

(اکبر هنرمند)

مطابق قانون هس، برای رسیدن به واکنش هدف، باید واکنش‌های I و II هریک وارونه شده و دو طرف معادله آنها در ۲ ضرب شوند و معادله III کافی است وارونه شود:

$$\text{N}_2\text{O}_5 \text{ خالص} = 200 \times \frac{75}{100} = 150 \text{ g}$$

$$\text{محاسبه گرمای واکنش (نظری)} = 150 \text{ g N}_2\text{O}_5 \times \frac{1 \text{ mol N}_2\text{O}_5}{108 \text{ g N}_2\text{O}_5}$$

$$\times \frac{532 \text{ kJ}}{2 \text{ mol N}_2\text{O}_5} = 369 / 4 \text{ kJ}$$

محاسبه گرمای واکنش (عملی): $Q_{\text{عملی}} = \frac{Q_{\text{نظری}}}{Q_{\text{عملی}}} \times 100$ بازده درصدی

$$\Rightarrow 80 = \frac{Q}{369 / 4} \times 100 \Rightarrow Q_{\text{عملی}} = 295 / 5 \text{ kJ}$$

(دری غزای سالم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۷۲ تا ۷۵)

۲۶۱- گزینه «۳»

(سراسری ریاضی ۹۹)

زمان (ثانیه)	۰	۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰
جرم مخلوط واکنش (گرم)	۶۵/۹۸	۶۵/۳۲	۶۴/۸۸	۶۴/۶۶	۶۴/۵۵	۶۴/۵۰
جرم کربن دی‌اکسید (گرم)	۰	۰/۶۶	۱/۱۰	۱/۳۲	۱/۴۳	۱/۴۸

زمان (s)	$n(\text{CO}_2)$, (mol)	$\Delta n(\text{CO}_2)$, (mol)	$\bar{R}(\text{CO}_2) = \frac{\Delta n(\text{CO}_2)}{\Delta t}$, (mol.s ⁻¹)
۰	۰	۰	۰
۱۰	$1/5 \times 10^{-2}$	$1/5 \times 10^{-2}$	$1/50 \times 10^{-3}$
۲۰	$2/5 \times 10^{-2}$	$2/5 \times 10^{-2}$	$1/10 \times 10^{-3}$
۳۰	3×10^{-2}	3×10^{-2}	5×10^{-4}
۴۰	$3/25 \times 10^{-2}$	$2/5 \times 10^{-3}$	$2/5 \times 10^{-4}$
۵۰	$3/26 \times 10^{-2}$	$1/1 \times 10^{-3}$	$1/1 \times 10^{-4}$

$$\frac{c}{a} = \frac{1/1 \times 10^{-3}}{5 \times 10^{-3}} = 0.22$$

(دری غزای سالم) (شیمی ۲، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۸)

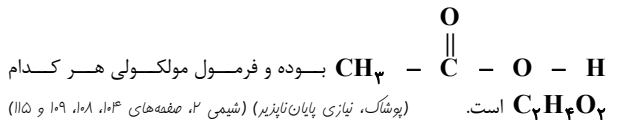
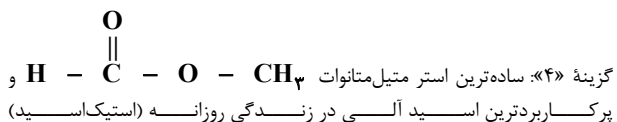
۲۶۲- گزینه «۳»

(مهمر عظیمیان زواره)

بررسی برخی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: با توجه به فرمول مولکولی استیرین (C_8H_8) و نفتالن (C_{10}H_8) در دو اتم کربن با هم تفاوت دارند. پس اختلاف جرم مولی آن‌ها برابر ۲۴ گرم بر مول است.

گزینه «۲»: عنصرهای سازنده سیانواتن ($\text{C}\cdot\text{H}$ و N) و عنصرهای سازنده کولار (O و $\text{N}\cdot\text{C}\cdot\text{H}$) است.

۲۶۳- گزینه «۳»

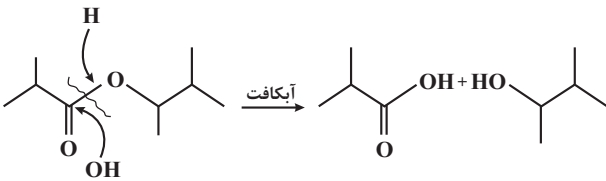
(مسعود یقیری)

عبارت‌های (ا)، (ب) و (پ) درست هستند. فرمول شیمیایی ترکیب مورد نظر به صورت $\text{C}_4\text{H}_{21}\text{NO}_2$ است.

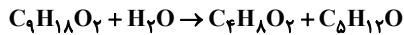

$$\frac{2 \times 12}{(2 \times 12) + (4 \times 19)} \times 100 = 24\%$$

عبارت (ب) واکنش آبکافت استر داده شده به صورت زیر است:

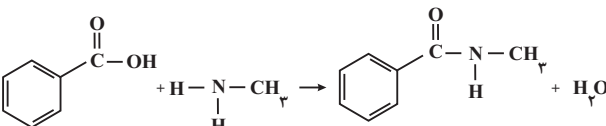

معادله موازنه شده واکنش:

جرم مولی $C_7H_{14}O_2$ و C_2H_6O یکسان و برابر ۸۸ گرم بر مول است.

عبارت (پ) فرمول ساختاری آمید حاصل از واکنش ساده‌ترین آمین (متیل‌آمین) و بنزواتیک اسید به صورت زیر است:

معادله موازنه شده واکنش: $C_7H_6O_2 + CH_5N \rightarrow C_8H_9NO + H_2O$
درصد جرمی اکسیژن در آمید حاصل برابر است با:

$$\frac{1 \times 16}{(8 \times 12) + (9 \times 1) + (1 \times 16) + (1 \times 14)} \times 100 = 11.85\%$$

عبارت (ت) مولکول‌هایی که در ساختار خود هم دارای گروه عاملی اسیدی و هم دارای گروه عاملی الکلی هستند نیز می‌توانند پلی‌استر ایجاد کنند. برای نمونه پلی‌لاکتیک اسید از یک نوع مونومر که لاکتیک اسید نام دارد، تولید می‌شود.

(پوشاک، نیازی پایان‌ناپذیر) (شیمی ۲، صفحه‌های ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۷ و ۱۱۹)

شیمی ۱ - بسته ۲

۲۶۶ - گزینه «۳»

(سپهر طالبی)

مورد (ب) و (پ) نادرست‌اند.

بررسی برخی موارد:

(آ) اکسیژن و گوگرد در گروه ۱۶ جدول تناوبی قرار داشته و خواص شیمیایی مشابهی دارند.

(ب) در واکنش‌های هسته‌ای درون ستاره‌ها از عنصرهای سبک‌تر، عنصرهای سنگین‌تر به وجود می‌آیند.

(پ) ایزوتوپ‌های ساختگی، در طبیعت یافت نمی‌شوند.

ت) $24\% < 22\% < 25\%$ عنصر ساخته شده ۱۱۸

(کپهان، زارگانه الفبای هستی) (شیمی ۱، صفحه‌های ۳، ۴، ۶، ۷ و ۱۲)

۲۶۷ - گزینه «۳»

(سپهر طالبی)

$$M = M_1 + F_1 \times (M_2 - M_1) + F_2 \times (M_3 - M_1) + \dots$$

$$F = \frac{24}{2x} \quad F = \frac{25}{1 - 3/2x} \quad F = x$$

$$24/64 = 24 + (1 - 3/2x)(25 - 24) + x(26 - 24)$$

$$= 24 + 1 - 3/2x + 2x$$

$$24/64 = 25 - 1/2x \Rightarrow x = 0.3$$

$$25M \text{ در درصد فراوانی} = (1 - 3/2x) \times 100 = (1 - 3/2 \times 0.3) \times 100 = 4\%$$

(کپهان، زارگانه الفبای هستی) (شیمی ۱، صفحه ۱۵)

بررسی عبارت‌ها:

عبارت (آ)

$$\frac{\text{جرم مولی کربن} \times \text{شمار اتم‌های کربن}}{\text{جرم مولی هیدروژن} \times \text{شمار اتم‌های هیدروژن}} = \frac{\text{درصد جرمی کربن}}{\text{درصد جرمی هیدروژن}}$$

$$= \frac{12 \times 12}{21 \times 1} = 8$$

عبارت (ب) شمار پیوندهای اشتراکی از رابطه زیر به دست می‌آید:

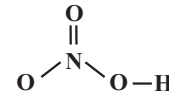
شمار پیوندهای اشتراکی

$$\frac{(2 \times \text{تعداد اتم } N) + (2 \times \text{تعداد اتم } O) + (\text{تعداد اتم } H) + (4 \times \text{تعداد اتم } C)}{2} = \frac{(2 \times 2) + (2 \times 2) + (1 \times 3) + (4 \times 4)}{2} = 42$$

عبارت (پ) به ازای هر اتم اکسیژن، ۴ الکترون ناپیوندی و به ازای هر اتم نیتروژن، ۲ الکترون ناپیوندی در لایه ظرفیت اتم‌ها وجود دارد. بنابراین شمار الکترون‌های ناپیوندی در این ترکیب برابر است با:

$$(2 \times 4) + (1 \times 2) = 10$$

فرمول ساختاری نیتریک اسید به صورت زیر است:

۱۰ الکترون پیوندی (۵ جفت‌الکترون پیوندی)

عبارت (ت) هم در ساختار این ترکیب و هم در ساختار ویتامین (ث)، گروه عاملی استری وجود دارد. مولکول‌های ترکیب نشان داده شده برخلاف مولکول‌های ویتامین (ث) نمی‌توانند با مولکول‌های خود پیوند هیدروژنی ایجاد کنند، چون در ساختار این ترکیب، اتم هیدروژن متصل به اتم‌های اکسیژن، نیتروژن و یا فلئوژن وجود ندارد.

عبارت (ث) چون به اتم نیتروژن موجود در گروه آمینی این ترکیب هیچ اتم هیدروژنی متصل نشده است، پس این ترکیب نمی‌تواند از سمت گروه آمینی خود با کربوکسیلیک اسیدها واکنش بدهد.

(پوشاک، نیازی پایان‌ناپذیر) (شیمی ۲، صفحه‌های ۱۱۱ و ۱۱۴)

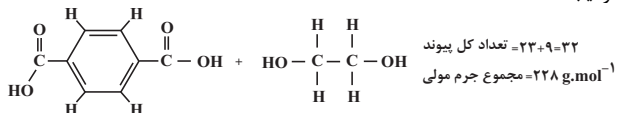
۲۶۴ - گزینه «۳»

(فسن رمضانی کولنده)

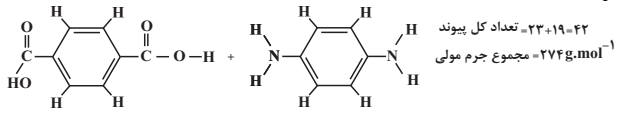
ترکیب (۱) پلی‌استر بوده که از مونومرهای دی‌اسید و دی‌الکل و ترکیب (۲) پلی‌امید بوده که از مونومرهای دی‌اسید و دی‌آمین ساخته می‌شود.

مونومرهای دو ترکیب، تعداد پیوندها و جرم مولی آنها به صورت زیر است:

ترکیب (۱):

ترکیب (۲):

تفاوت جرم مولی $274 - 228 = 46$ و تفاوت شمار پیوندها $42 - 32 = 10$

(پوشاک، نیازی پایان‌ناپذیر) (شیمی ۲، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۵)

۲۶۵ - گزینه «۲»

(رضا سلیمانی)

عبارت‌های (آ) و (ب) درست هستند.

بررسی عبارت‌ها:

عبارت (آ): C_7H_7Cl در C جرمی $\frac{\text{جرم اتم‌های کربن}}{\text{جرم کل ترکیب}} \times 100 =$

$$\frac{2 \times 12}{(2 \times 12) + (3 \times 1) + (1 \times 35.5)} \times 100 = 38.4\%$$

C_7F_4 در C جرمی $\frac{\text{جرم اتم‌های کربن}}{\text{جرم کل ترکیب}} \times 100 =$

۲۶۸- گزینه «۱»

(سپهر طالبی)

$$50 \text{ mL } \text{LO}_2 \times \frac{1 \text{ LO}_2}{1000 \text{ mL } \text{LO}_2} \times \frac{3/6 \text{ g } \text{O}_2}{1 \text{ LO}_2} \times \frac{1 \text{ mol } \text{O}_2}{32 \text{ g } \text{O}_2}$$

$$\times \frac{2 \text{ mol } \text{O}}{1 \text{ mol } \text{O}_2} \times \frac{6/02 \times 10^{23} \text{ atom } \text{O}}{1 \text{ mol } \text{O}} \approx 6/8 \times 10^{21} \text{ atom } \text{O}$$

(کیهان، زارگانه الفبای هستی) (شیمی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۲۶۹- گزینه «۱»

(رها سلیمانی)

فقط عبارت (ب) نادرست است، بررسی عبارت‌ها:

عبارت (آ) عنصری با عدد اتمی ۸۲، عنصر سرب است که در گروه ۱۴ و در دسته p جدول دورهای قرار دارد، در دسته p جدول دورهای، ۳۶ عنصر وجود دارد.

عبارت (ب) برای تعیین گنجایش یک لایه الکترونی می‌توان از رابطه $2n^2$ استفاده کرد. در این رابطه، n شماره لایه الکترونی است.

$$(n = 5) \Rightarrow 2 \times 5^2 = 50$$

اگرچه لایه پنجم، گنجایش ۵۰ الکترون دارد، ولی در عنصرهای دوره پنجم جدول دورهای، زیرلایه‌های d، s، p، و f پر می‌شوند و در این دوره فقط ۱۸ عنصر وجود دارد. $(2 + 6 + 10 = 18)$

عبارت (پ) عنصرهای فلزی و نافلزی تناوب سوم از طریق تشکیل یون‌های پایدار به آرایش الکترونی گاز نجیب نئون (10 Ne) یا آرگون (18 Ar) می‌رسند، در عنصر آرگون، تعداد الکترون‌های با $I = 1$ دو برابر تعداد الکترون‌هایی با $I = 0$ است.

$$18 \text{ Ar} : 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6$$

$$\begin{cases} I = 0 = 2 + 2 + 2 = 6 = \text{تعداد الکترون‌هایی با } I = 0 \\ I = 1 = 6 + 6 = 12 = \text{تعداد الکترون‌هایی با } I = 1 \end{cases}$$

از میان عنصرهای دوره سوم جدول دورهای، سه عنصر نافلزی فسفر (15 P)، گوگرد (16 S) و کلر (17 Cl) با دریافت الکترون، به آرایش الکترونی آرگون می‌رسند.

عبارت (ت) در میان عنصرهای دوره چهارم جدول دورهای، دو عنصر 24 Cr و 29 Cu از قاعده آبقا پیروی نمی‌کنند و در آرایش الکترونی دو عنصر 25 Mn و 24 Cr زیرلایه $3d$ ، ۵ الکترون وجود دارد.

(کیهان، زارگانه الفبای هستی) (شیمی، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۸)

۲۷۰- گزینه «۳»

(مهمر عظیمیان زواره)

فقط مورد (پ) نادرست است.

$$9 \text{ A} \Rightarrow 9 \text{ F} : [\text{He}] 2s^2 2p^5 \quad 15 \text{ D} \Rightarrow 15 \text{ P} : [\text{Ne}] 3s^2 3p^3$$

$$19 \text{ B} \Rightarrow 19 \text{ K} : [\text{Ar}] 4s^1 \quad 20 \text{ E} \Rightarrow 20 \text{ Ca} : [\text{Ar}] 4s^2$$

$$3 \text{ G} \Rightarrow 3 \text{ Li} : [\text{He}] 2s^1 \quad 35 \text{ M} \Rightarrow 35 \text{ Br} : [\text{Ar}] 3d^10 4s^2 4p^5$$

بررسی برخی موارد:

(آ) هر دو یون دارای ۱۸ الکترون بوده و به آرایش الکترونی گاز نجیب Ar رسیده‌اند.

(پ) $\ddot{\text{X}}$ همان عنصر هلیوم (He) بوده و آرایش الکترون - نقطه‌های اتم 20 E به صورت $\ddot{\text{E}}$ است.

(ت) هر دو در گروه ۱۷ جدول دورهای جای دارند و اتم عنصر A با گرفتن یک الکترون و تشکیل A^- به آرایش الکترونی گاز نجیب 10 Ne دست می‌یابد.

(کیهان، زارگانه الفبای هستی) (شیمی، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۸)

۲۷۱- گزینه «۳»

(مسئله کوکند)

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: مرجان‌ها، گروهی از کیسه‌تنان با اسکلت آهکی هستند. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که این جانداران با افزایش مقدار کربن دی‌اکسید محلول در آب و میزان اسیدی بودن آن، از بین می‌روند.

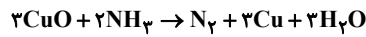
گزینه «۲»: از آتشفشان‌ها و نیروگاه‌ها SO_2 تولید می‌شود.

گزینه «۴»: بخش کوچکی از پرتوهای خورشیدی به وسیله هواکره جذب می‌شود. (رئای گازها، زنگنه) (شیمی، صفحه‌های ۵۹، ۶۰، ۶۶ و ۶۹)

۲۷۲- گزینه «۱»

(مسئله عیسی زاده)

با توجه به معادله موازنه شده زیر عبارت‌های داده شده را بررسی می‌کنیم.

(آ) مجموع ضرایب مواد در معادله برابر ۱۲ است.

$$? \text{LNH}_3 = 48 \text{ g CuO} \times \frac{1 \text{ mol CuO}}{80 \text{ g CuO}} \times \frac{2 \text{ mol NH}_3}{3 \text{ mol CuO}} \times \frac{22/4 \text{ LNH}_3}{1 \text{ mol NH}_3}$$

$$= 8/96 \text{ LNH}_3$$

$$? \text{g Cu} = 48 \text{ g CuO} \times \frac{1 \text{ mol CuO}}{80 \text{ g CuO}} \times \frac{3 \text{ mol Cu}}{3 \text{ mol CuO}} \times \frac{64 \text{ g Cu}}{1 \text{ mol Cu}}$$

$$= 38/4 \text{ g Cu}$$

$$? \text{mol N}_2 = 48 \text{ g CuO} \times \frac{1 \text{ mol CuO}}{80 \text{ g CuO}} \times \frac{1 \text{ mol N}_2}{3 \text{ mol CuO}} = 0/2 \text{ mol N}_2$$

(رئای گازها، زنگنه) (شیمی، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۴، ۸۰ و ۸۱)

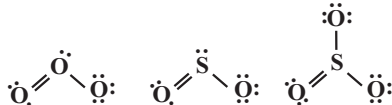
۲۷۳- گزینه «۱»

(مهمر عظیمیان زواره)

در مولکول CH_2O نسبت شمار جفت الکترون‌های پیوندی به ناپیوندی برابر ۲ است.

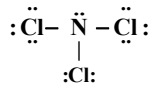

در مولکول‌های O_3 ، SO_2 و SO_3 نسبت شمار جفت الکترون‌های ناپیوندی به پیوندی برابر ۲ است.

در هر کدام از مولکول‌های CO_2 ، HCN و SO_3 چهار پیوند کووالانسی وجود دارد.

در مولکول NCl_3 سه پیوند کووالانسی وجود دارد.

(رئای گازها، زنگنه) (شیمی، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

۲۷۴- گزینه «۲»

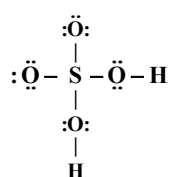
(مسئله بیغری)

عبارت‌های اول، دوم و چهارم درست هستند.

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول) زمین بخش قابل توجهی از گرمای جذب شده از خورشید را به صورت پرتوهای فروسرخ از دست می‌دهد. این پرتوها، پرتوهایی نامرئی با طول موج بیش‌تر از ۷۰۰ نانومتر هستند.

عبارت دوم) آرایش الکترون - نقطه‌های H_2SO_4 و آرایش الکترونی کروم به صورت زیر است:

۶ پیوند کووالانسی یا ۶ جفت الکترون پیوندی

$$24 \text{ Cr} : [\text{Ar}] 3d^5 4s^1 \rightarrow 1 + 5 = 6 = \text{شمار الکترون‌های ظرفیت}$$

عبارت سوم) فراوان‌ترین گاز سازنده هواکره، گاز نیتروژن است. از نمونه ناخالص گاز نیتروژن که حاوی ۹۵٪ نیتروژن و ۵٪ اکسیژن است، برای پر کردن تایر خودرو استفاده می‌شود.

مورد چهارم: مولکول‌های قطبی گشتاور دوقطبی بیشتر از صفر دارند چون در میدان الکتریکی جهت‌گیری می‌کنند اما مولکول‌های ناقطبی جهت‌گیری ندارند و گشتاور دوقطبی آن‌ها صفر یا حدوداً صفر است.
مورد پنجم: گاز A ناقطبی است و در هگزان (حلال ناقطبی) بیشتر از آب (حلال قطبی) حل می‌شود.

(آب، آهنک زنرکی) (شیمی، صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۷)

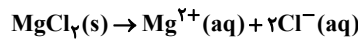
۲۷۸- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی سراب)

با استفاده از رابطه ppm جرم $Mg^{2+}(aq)$ و جرم $Cl^{-}(aq)$ را به دست می‌آوریم:

$$ppm = \frac{\text{جرم حل‌شونده}}{\text{جرم محلول}} \times 10^6 \Rightarrow 240 = \frac{x}{200} \times 10^6$$

$$\Rightarrow x = 0.048g Mg^{2+}$$

$$0.048g Mg^{2+} \times \frac{1 mol Mg^{2+}}{24g Mg^{2+}} \times \frac{2 mol Cl^{-}}{1 mol Mg^{2+}} \times \frac{35.5g Cl^{-}}{1 mol Cl^{-}}$$

$$= 0.142g Cl^{-}$$

$$177/5 = \frac{0.142}{x} \times 10^6 \Rightarrow x = 800g$$

آب $800 - 200 = 600g$ جرم آب مقطر \Rightarrow

(آب، آهنک زنرکی) (شیمی، صفحه‌های ۹۴ و ۹۵)

۲۷۹- گزینه «۱»

(رسول عابدینی زواره)

$$?g K_2SO_4 = \frac{0.25 mol K_2SO_4}{1L \text{ محلول}} \times \frac{0.174g K_2SO_4}{1 mol K_2SO_4}$$

$$= 34/8g K_2SO_4$$

$$m_{H_2O} = d_{H_2O} \times V_{H_2O} = 1g \cdot mL^{-1} \times 800mL = 800g$$

$$\text{جرم محلول} = \text{جرم حل‌شونده} + \text{جرم حلال} = 800g + 34/8g = 834/8g$$

$$\text{درصد جرمی} = \frac{\text{جرم حل‌شونده}}{\text{جرم محلول}} \times 100 = \frac{34/8g}{834/8g} \times 100 \approx 4/2\%$$

(آب، آهنک زنرکی) (شیمی، صفحه‌های ۹۸، ۹۹ و ۹۶)

۲۸۰- گزینه «۱»

(امیرمقصد سعیدی)

جرم محلول سیر شده نمک مورد نظر را در دمای $20^{\circ}C$ و $80^{\circ}C$ به ازای $100g$ آب به دست می‌آوریم.

$$S = \frac{0}{30} + 26 \begin{cases} \theta_1: 20^{\circ}C \rightarrow S = \frac{0}{2(20)} + 26 = 32g \\ \rightarrow \text{جرم محلول} = 100 + 32 = 132g \\ \theta_2: 80^{\circ}C \rightarrow S = \frac{0}{2(80)} + 26 = 50g \\ \rightarrow \text{جرم محلول} = 100 + 50 = 150g \end{cases}$$

$$\text{جرم رسوب} = 150 - 132 = 18g$$

در گام دوم مقدار رسوب حاصل به ازای $120g$ محلول سیر شده در اثر کاهش دما را به دست می‌آوریم:

$$?g \text{ رسوب} = \frac{18g \text{ رسوب}}{150g \text{ محلول}} \times 120g \text{ محلول} = 14/4g$$

$$\text{درصد جرمی} = \frac{\text{جرم حل‌شونده}}{\text{جرم محلول}} \times 100 \Rightarrow 40 = \frac{14/4}{14/4 + \text{آب}} \times 100$$

$$\Rightarrow \text{جرم آب} = 21/6g$$

(آب، آهنک زنرکی) (شیمی، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۳)

عبارت چهارم) در دمای ثابت، داریم:

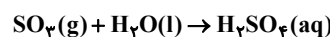
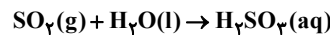
$$P_1 V_1 = P_2 V_2 \xrightarrow{V_2 = \frac{3}{4} V_1} P_1 V_1 = P_2 \left(\frac{3}{4} V_1\right) \Rightarrow P_2 = \frac{4}{3} P_1$$

$$\frac{P_2}{P_1} \times 100 = \frac{4}{3} \times 100 \approx 133/3\%$$

عبارت پنجم) واکنش سوختن زغال سنگ به صورت زیر است:

از واکنش SO_2 با آب، H_2SO_3 (سولفورو اسید) تولید می‌شود (نه H_2SO_4 !)

(رپای کارها، زنرکی) (شیمی، صفحه‌های ۶۹، ۷۷ و ۸۲)

۲۷۵- گزینه «۲»

(رضا سلیمانی)

معادله موازنه شده واکنش:

کاهش جرم مواد درون ظرف مربوط به گاز اکسیژن تولید شده می‌باشد که از ظرف واکنش خارج شده است.

$$?g NaNO_3 = \frac{9/6g O_2}{32g O_2} \times \frac{2 mol NaNO_3}{1 mol O_2}$$

$$\times \frac{85g NaNO_3}{1 mol NaNO_3} = 51g NaNO_3 \text{ مصرفی}$$

$$\text{جرم } NaNO_3 \text{ باقی‌مانده} = 68 - 51 = 17g$$

$$?g NaNO_2 = \frac{9/6g O_2}{32g O_2} \times \frac{2 mol NaNO_2}{1 mol O_2}$$

$$\times \frac{69g NaNO_2}{1 mol NaNO_2} = 41/4g NaNO_2 \text{ تولیدی}$$

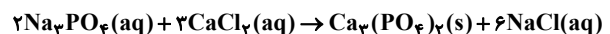
اختلاف جرم دو جامد باقی‌مانده در ظرف واکنش برابر است با:

$$41/4 - 17 = 24/4g$$

(رپای کارها، زنرکی) (شیمی، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

۲۷۶- گزینه «۴»

(مهمد عظیمیان زواره)

مجموع ضرایب استوکیومتری مواد محلول در این واکنش برابر ۱۱ است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: کلسیم فسفات در آب نامحلول و به رنگ سفید می‌باشد.

گزینه «۲»: ترکیب B سدیم کلرید (NaCl) بوده و مجموع شمار کاتیون‌ها و آنیون‌ها در هر واحد فرمولی آن نصف سدیم فسفات Na_3PO_4 است.

گزینه «۳»: محلول نقره نیترات با کلسیم کلرید تولید رسوب سفید رنگ نقره کلرید می‌نماید.

(آب، آهنک زنرکی) (شیمی، صفحه‌های ۸۹ و ۹۰)

۲۷۷- گزینه «۲»

(سیر سن هاشمی)

موارد دوم و چهارم درست‌اند.

مورد اول: اگر الکترون ناپیوندی داشته باشد، قطبی می‌شود، در حالی که در شکل A، مولکول مورد نظر جهت‌گیری نکرده و ناقطبی است.

مورد دوم: مولکول E (HCl) قطبی و مولکول D (F_2) ناقطبی است در نتیجه نیروی بین مولکولی آن بیشتر است.

مورد سوم: با توجه به وجود اتم مرکزی، جرم مولی B بیشتر از C است و در نتیجه نیروی واندروالس شکل B قوی‌تر است و دیرتر می‌جوشد، پس آسان‌تر مایع می‌شود.

زمین شناسی

۲۸۱- گزینه ۱

(معدنی بیاری)

نیکلاس کوپرنیک نظریه خورشید مرکزی را به شرح زیر بیان کرد.

- زمین همراه با ماه، مانند دیگر سیاره‌ها در مدار دایره‌ای و مخالف حرکت عقربه‌های ساعت به دور خورشید می‌گردد.

- حرکت روزانه خورشید در آسمان، ظاهری (از شرق به غرب) و نتیجه چرخش زمین به دور محور خود است.

(آفرینش گیاهان و تکوین زمین) (زمین‌شناسی، صفحه ۱۱)

۲۸۲- گزینه ۲

(روزبه اسحاقیان)

نخستین تریلوبیت‌ها، در دوره کامبرین و اولین گیاهان گلدار در دوره کرتاسه به وجود آمده‌اند. این دوره‌ها را به صورت زیر مرتب می‌کنیم:

کامبرین - اردوئین - سیلورین - **دونین** - کربنیفر - **پرمین** - تریاس **ژوراسیک** - کرتاسه - پالئوژن

در نتیجه شاهد هستیم که رسوبات دوره‌های دونین، پرمین و ژوراسیک تحت تأثیر فرسایش از بین رفته‌اند. پس شاهد ۳ وقفه در توالی رسوبی هستیم:

۱- بین سیلورین و کربنیفر

۲- بین کربنیفر و تریاس

۳- بین تریاس و کرتاسه

(آفرینش گیاهان و تکوین زمین) (زمین‌شناسی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۲۸۳- گزینه ۳

(بوعزاز سلطانی)

با توجه به این که درصد وزنی سرب ۱۶٪ می‌باشد (غلظت کلارک سرب برابر ۱۶٪ درصد است)، این عنصر بی‌هنجاری مثبت داشته و کانه اصلی آن گالن می‌باشد. آهن و مس نیز دارای مقادیر کمتر از غلظت کلارک هستند (بی‌هنجاری منفی). دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: غلظت مس کمتر از غلظت کلارک آن در پوسته (۰.۰۷٪ درصد) است (بی‌هنجاری منفی دارد) و استخراج آن مقرون به صرفه نیست.

گزینه ۲: غلظت مس پایین بوده و نمی‌تواند به عنوان کانه کالکوپیریت در نظر گرفته شود.

گزینه ۴: منگنز بی‌هنجاری منفی و سرب بی‌هنجاری مثبت دارد.

(منابع معدنی و ذخایر انرژی، زیربنای تمدن و توسعه) (زمین‌شناسی، صفحه‌های ۲۸، ۲۹ و ۳۰)

۲۸۴- گزینه ۱

(روزبه اسحاقیان)

شکل قسمتی از مقطع یک رودخانه منحنی شکل را نشان می‌دهد که در نقطه A' میزان فرسایش نسبت به نقطه A بیش تر است و تفرع رودخانه

در نقطه A' دیده می‌شود. در منطقه فرسایش یافته، بیشترین سرعت آب جریان داشته است.

(منابع آب و خاک) (زمین‌شناسی، صفحه ۴۴)

۲۸۵- گزینه ۳

(سراسری قارچ از کشور ۹۷)

وقتی چاهی در یک سفره تحت فشار حفر شود، آب در آن بالا می‌آید. ارتفاعی که آب تا آن جا بالا می‌آید با سطح پیزومتریک مشخص می‌شود.

نکته: وقتی سطح پیزومتریک بالاتر از سطح زمین باشد، آب می‌تواند خودبه‌خود از دهانه چاه خارج شود. در این جا با توجه به این موضوع که سطح پیزومتریک پایین‌تر از دهانه چاه است، لذا با پمپاژ آب خارج می‌شود.

(منابع آب و خاک) (زمین‌شناسی، صفحه ۴۷)

۲۸۶- گزینه ۲

(آزاده وهیبری موثق)

در لایه‌های مختلف راه، بخش زیرسازی از دو بخش زیراساس و اساس و بخش روسازی از دو بخش آستر و رویه تشکیل شده است.

(زمین‌شناسی و سازه‌های مهندسی) (زمین‌شناسی، صفحه ۷۰)

۲۸۷- گزینه ۲

(مهوراد نوری زاده)

در پهنه سندانج - سیرجان، معادن سرب و روی ایرانکوه وجود دارد (فصل ۷). مهم‌ترین منشأ کادمیم، در معادن سرب و روی است.

(ترکیبی) (زمین‌شناسی، صفحه‌های ۸۰ و ۱۰۷)

۲۸۸- گزینه ۳

(سلیمان علیممیری)

اگر امتداد لایه‌ها را در نظر بگیریم و هم‌چنین با توجه به شیب سطح شکستگی، فرادیواره نسبت به فرودیواره به سمت پایین حرکت کرده است و گسل از نوع عادی می‌باشد. هم‌چنین با توجه به اصل روی هم قرارگرفتن لایه‌ها در یک سری رسوبی، لایه زیرین قدیمی‌تر از لایه فوقانی است.

(ترکیبی) (زمین‌شناسی، صفحه‌های ۱۶ و ۹۱)

۲۸۹- گزینه ۴

(محمود ثابت اقلیری)

حفاری اولین چاه نفت خاورمیانه موسوم به چاه شماره ۱ از سال ۱۲۸۶ ه.ش در شهر مسجد سلیمان در استان خوزستان در منطقه‌ای به نام میدان نفتون آغاز شد.

(زمین‌شناسی ایران) (زمین‌شناسی، صفحه ۱۱۳)

۲۹۰- گزینه ۲

(معدنی بیاری)

عمده ذخایر نفت ایران در منطقه زاگرس است و در لایه‌های سنگ آهک قرار دارد.

(زمین‌شناسی ایران) (زمین‌شناسی، صفحه ۱۱۳)

دانلود رایگان تمام آزمون‌های آزمایشی در کانال ما:

@Azmoonha_Azmayeshi

علوی

تمام پایه‌ها و رشته‌ها

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

گزینه دو

آزمون‌ها آزمایشی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

حلقه
سنجش

۱ مولکول‌های اطلاعاتی صفحه‌های ۱ تا ۱۴

۱) وجه مشترک آزمایشات چارگاف و آزمایش ویلکینز و فرانکلین این بود که هر دوی این پروژه‌ها بر روی بسیار دو رشته‌ای به نام DNA انجام شد.

۲) وجه مشترک واستون، کریک و فرانکلین: هر سه گفتند DNA پیش از یک رشته است. مولکول‌هایی که مستقیماً دستورالعمل‌های دنا را دریافت و اجرا می‌کنند، انواع رنا هستند.

● چارگاف، پیوندهای فسفودی‌استر و هیدروژنی را ابتداً مورد توجه قرار نداد.

● در پژوهش‌های چارگاف، انواع نوکلئیک‌اسیدها بررسی نشدند.

● در ستون‌های DNA برخلاف پله‌های DNA، پیوند میان دو حلقه به واسطه فسفات است.

● حلقه‌های نیتروژن دار، متعلق به باز آلی و فقط در بخش پله DNA وجود دارد

● اغلب پیش‌هسته‌ای‌ها، فقط یک جایگاه همانندسازی دارد.

● در هر حباب همانندسازی دو هلیکاز و چهار دنابسپراز حضور دارند.

● محل فعالیت برخی رناها، درون هسته است.

● همیشه در یوکاریوت‌ها، تعداد حباب همانندسازی برابر تعداد جایگاه همانندسازی است.

● به‌طور طبیعی ممکن است درون باخته‌های هوهسته‌ای مولکول دیسک یافت شود ← نوعی مخمر

● به‌طور طبیعی ممکن است:

● در یک مولکول رنا، بین جفت‌بازها به‌صورت اختصاصی پیوند ایجاد شود.

● مولکول دنا، چهار نوع نوکلئوتید به نسبت مساوی در سراسر مولکول توزیع شود.

● وزن نوکلئوتیدهای مشترک بین RNA و DNA در RNA بیشتر است. (به علت ۱ اکسیژن بیشتر در قند ریبوز)

● مدل مولکولی واتسون و کریک تنها برای دنا کاربرد دارد.

● چارگاف می‌دانست که نوکلئوتیدهای دنا به نسبت نامساوی توزیع شده‌اند.

● محیط کشت پاکتری آزمایش مزلسون و استنل به هیچ‌وجه حاوی سزیم کلرید نبود ← بلکه در سانتی‌فیویز سزیم کلرید قرار داده شده بود.

خوب است بدانید:

- $NADH$ ، $FADH_2$ و $NADPH$ ، حامل‌های الکترونی هستند که در ساختار آن‌ها، نوکلئوتید آدنین‌دار به‌کار رفته است.
- در دقیقه ۴۰ آزمایش مژلسون و استال، ۲ نوار تشکیل می‌شود و پس از آن با گذشت زمان، تعداد نوارها بیشتر نمی‌شود.
- در دقیقه ۴۰ آزمایش مژلسون و استال و بعد از آن، همه DNAها ^{14}N دارند اما همواره بعضی رشته‌ها فاقد ^{14}N خواهند بود.

آنهایی که ^{15}N هستند.

- در آزمایش‌های ایوری، از عصاره باکتری‌های پوشینه‌دار استفاده شد.
- تشریح ATP : منبع رایج انرژی در باخته است که دارای باز آلی دوحلقه‌ای آدنین، قند ریبوز تک‌حلقه‌ای و ۳ فسفات است.
- در مولکول‌های RNA، لزوماً تعداد بازهای پورین و پیریمیدین در آنها برابر نیست ولی ممکن است برابر باشد.
- در آزمایش‌های گریفیت، ماهیت ساده وراثتی مشخص نشد.
- هلیکاز پیوندهای هیدروژنی را می‌شکند، اما برای این کار آب مصرف نمی‌کند.

نکته: پس از تشکیل اندام‌ها در چنین، تعداد جایگاه‌های همانندسازی دناي اصلی همه پروکاریوت‌ها، تنها یک جایگاه آغاز همانندسازی دارند.

- پوشینه از جنس قند است. زن مستقیم ندارد بلکه به واسطه نوعی آنزیم که روی ماده ژنتیکی دارای توالی زنی است، تولید می‌شود.
- اغلب پروکاریوت‌ها فاقد پلازمید هستند.

- در هنگام جایگزینی پلاستوسیسست، تعداد نقاط آغاز همانندسازی از قبل زیاد است و افزایش نمی‌یابد.

- ایوری در آزمایش اولیه خود، از انواع مختلف هیدرولاز، استفاده نکرد.

- سه عامل DNA ، نوکلئوتیدهای آزاد سه‌فسفاته و آنزیم‌ها برای همانندسازی نیاز هستند ← هر ۳ عامل دارای نیتروژن (N) می‌باشند.

- آنزیم هلیکاز ابتدا مارپیچ دنا را باز می‌کند سپس با یاز کردن پیوند هیدروژنی، دو رشته DNA را از هم جدا می‌کند.

نکته: اولین نوکلئوتید قرار گرفته در روبه‌روی رشته الگو در همانندسازی توسط دنابسپاز مورد بررسی قرار نمی‌گیرد.

- تعداد حباب همانندسازی در مورولا، افزایش می‌یابد اما طول حبابها کاهش می‌یابد.

- هلیکاز در برخی باخته‌های هسته‌دار، مثل نورون‌ها، که تقسیم نمی‌شوند، غیرفعال است.

- در همانندسازی به هر مدلی، ترتیب نوکلئوتیدهای DNA دختری با مادری مشابه است.

● فقط در همانندسازی حفاظتی، می‌توان همواره در هر نسلی یک مولکول مشاهده کرد که دارای دو رشته مادری مشابه است.

● خارجی‌ترین پوشش باکتری استرپتوکوکوس نومونیا ← پوشیده

● ژن ساخت پوشیده تنها در نوع پوشیده‌دار یافت می‌شود.

نکته: خود پوشیده بیماری‌زا منتقل نمی‌شود!!! ← بلکه DNA آن انتقال می‌یابد

● ضخامت پوشیده، بیشتر از سایر پوشش‌های باکتری است.

بررسی‌های مهم آزمایش مزلسون و استال:

در دقایق ۲۰ و ۴۰ همانندسازی در آزمایش مزلسون و استال در صورتی‌که:

(۱) همانندسازی حفاظتی باشد، دو نوار در لوله مشاهده می‌شود.

(۲) همانندسازی نیمه‌حفاظتی باشد، نواری در انتهای لوله دیده نمی‌شود.

(۳) یک نوار در وسط لوله دیده شود، یک رشته پلی‌نوکلئوتیدی هر مولکول DNA، فقط ^{15}N دارد.

Ecoli میله‌ای شکل انا استرپتوکوکوس نومونیا دایره‌ای شکل است.

چانداران مورد مطالعه گریفیت: (۱) موش (۲) استرپتوکوکوس نومونیا

آنزیم دناپسپراز توانایی شکستن پیوند اشتراکی را دارد.

===== < فسفات‌ها و جداسدن آنها از نوکلئوتید

نکته: در هر یاخته‌ای، الزاماً همانندسازی مولکول دنا صورت نمی‌گیرد.

● در مرحله سوم گریفیت، پادتن‌های جدیدی در بدن جانور تولید گردید.

تمرین ص / غ

- ۱) گرفتگی پس از آزمایش چهارم مشاهده کرد که در خون و شش‌های موش‌های مرده، تعداد زیادی باکتری کپسول‌دار وجود دارد.
- ۲) در اولین آزمایش ایبوری و همکارانش، در ارتباط با کشف مادهٔ وراثتی، عصارهٔ باکتری‌های بدون پوشینه استخراج نشد.
- ۳) باز آلی گواتین توسط حلقهٔ ۵ ضلعی نیتروژن‌دار خود با قند ۵ کرپنه اشتراکی دارد.
- ۴) در ساختار یک مولکول دنا، همواره تعداد نوکلئوتیدها از حلقه‌های آلی نیتروژن‌دار کمتر است.
- ۵) نمی‌توان گفت در هر مولکول دنا، تعداد بازهای دو حلقه‌ای یا بازهای تک حلقه‌ای برابر است.
- ۶) با استفاده از پرتوی ایکس، مارپیچی بودن مولکول دنا، برخلاف ابعاد آن اثبات گردید.
- ۷) با توجه به مدلی که واتسون و کریک برای مولکول دنا ارائه دادند، قندهای ۵ کرپنه در تشکیل پیوند فسفودی‌استر دخالت می‌کنند.
- ۸) همانند سازی در عامل مولد بیماری سینه‌پهلو، همانند پلاتاریا به روش نیمه‌حفاظتی است.
- ۹) در همانندسازی، آنزیم هلیکاز ابتدا مارپیچ دنا و سپس دو رشتهٔ دنا را به‌طور کامل از هم باز می‌کند.
- ۱۰) در آزمایش مزلسون و استال، در نسل دوم، دو نوار، یکی در بالا و یکی در وسط لولهٔ ستریفیور مشاهده شد.
- ۱۱) طی همانندسازی مولکول دنا، در محل دوراهی همانندسازی، پیوند اشتراکی همواره شکسته می‌شود.
- ۱۲) در یک باختهٔ یوکاریوتی، ممکن نیست آنزیم در خارج از اندامک‌های دو غشایی هم دیده شود.

پاسخ ص / غ

- ۱) درست؛ متن کتاب درسی
- ۲) درست؛ در آزمایش‌های ایبوری، از عصارهٔ باکتری‌های کشته شدهٔ پوشینه‌دار استفاده شد.
- ۳) درست؛ گواتین جزء پورین‌ها است و دو حلقهٔ دار که توسط حلقهٔ ۵ ضلعی خود به قند متصل شده است.
- ۴) درست؛ در هر مولکول دنا، انواعی از نوکلئوتیدها وجود دارد که هر نوکلئوتید در بخش باز آلی خود یک یا دو حلقهٔ نیتروژن‌دار دارد.
- ۵) نادرست؛ در هر مولکول دنا، تعداد بازهای پورین (G و A) یا پیریمیدین (C و T) برابر است.
- ۶) نادرست؛ با استفاده از پرتو X علاوه بر تشخیص ابعاد مولکول، اثبات شد دنا حالت مارپیچی دارد.
- ۷) درست؛ پیوند فسفودی‌استر بین قند یک نوکلئوتید و یک گروه فسفات تشکیل می‌شود.
- ۸) درست؛ همانندسازی به روش نیمه‌حفاظتی انجام می‌شود.
- ۹) نادرست؛ در طی همانندسازی، کل دنا از هم باز نمی‌شود بلکه دو رشتهٔ آن فقط در بخشی از دنا از هم جدا می‌شوند.
- ۱۰) درست؛ در نسل دوم از ۴ مولکول حاصله، ۲ تا دارای چگالی متوسط هستند که یک نوار در وسط لوله تشکیل می‌دهند و ۲ تا چگالی سبک (^{14}N) دارند که نوار بالایی را می‌سازند.
- ۱۱) درست؛ شکستن پیوند اشتراکی در طول همانندسازی صورت می‌گیرد، چرا که نوکلئوتیدهای سه‌فسفاته، دو فسفات خود را از دست می‌دهند.
- ۱۲) نادرست؛ در طی تقسیم باخته که پوشش هسته ناپدید می‌شود، همچنین این آنزیم‌ها در مادهٔ زمینه‌ای سیتوپلاسم ساخته می‌شوند.

۲ مولکول‌های اطلاعاتی صفحه‌های ۱ تا ۲۰

نکته: دو نوکلئوتید مقابل هم در یک مولکول نوکلئیک‌اسید، همواره از طریق حلقه ۶ ضلعی خود پیوند هیدروژنی برقرار می‌کنند

نکته: مطابق شکل ۳، گروه فسفات به کرین خارج از حلقه ۵ ضلعی قند متصل است.

● دام آموزشی: دقت کنید پیوند فسفودی‌استر به پیوند فسفات یک نوکلئوتید به گروه هیدروکسیل از قند مربوط به نوکلئوتید دیگر

می‌گویند. (نه درون یک نوکلئوتید)

نکته: همه بازهای آلی حداقل یک حلقه ۶ ضلعی دارند.

نکات شکل تصویر DNA با پرتو X:

(۱) نقطه مرکزی تصویر بخشی روشن است. (نه تیره)

(۲) بخش های تیره در راستاهای مختلفی قرار گرفته‌اند.

(۳) خطوط تیره تشکیل شده پیوسته نیستند بلکه گسسته‌اند.

(۴) بخش های تیره با اندازه‌های متفاوتی در این تصویر وجود دارند.

نکته: بازهای پورینی از سمت حلقه ۵ ضلعی و بازهای پیریمیدینی از سمت حلقه ۶ ضلعی خود به قند متصل می‌شوند.

نکته: دو تعریفی که مطرح در آن فقط دناي حلقوی را مدنظر قرار می‌دهد:

(۱) هر قند ۵ کرپته در تشکیل ۳ پیوند اشتراکی نقش داشته باشد.

(۲) هر گروه فسفات به دو قند متصل می‌شود.

نکته گنگور ۹۸: پیوند فسفودی‌استر همواره در نوکلئیک‌اسیدها وجود دارد نه نوکلئوتیدها

نکته: ویژگی‌های مولکول ATP: (۱) دارای باز پورین (۲) دارای ۲ حلقه باز آلی (۳) دارای ۳ حلقه آلی (۴) دارای ۳ گروه فسفات (۵) دارای

باز آدنین دار (نه گوانین دار) (۶) منبع رایج انرژی

نکته: همولو هر رنا حاصل رونویسی از یک ژن است.

نکته: به دنبال فعالیت دنایسپلازا چین همانندسازی دنا، آب آزاد می‌شود. بنابراین فشار اسمزی هسته کاهش می‌یابد.

نکته: زُن بیماری‌زایی هم در باکتری بدون کپسول و هم باکتری کپسول‌دار وجود دارد.

نکته: ضخامت کپسول پیشتر از سایر پوشش‌های باکتری است.

نکته: گریفیت متوجه نشد که استرپتوکوکوس نومونیا عامل سینه‌پهلو است بلکه گمان می‌کرد این باکتری عامل آنفولانزا است.

نکته: طبق متن کتاب درسی، کپسول (پوشیده) عامل بیماری‌ای نیست ولی در بیماری‌زایی نقش دارد.

نکته: هر آزمایش گریفیت که توسط آن باکتری‌ها توسط دستگاه ایمنی موش نابود شدند: آزمایش ۲ + ۴

نکته: گریفیت باکتری را به خون موش تزریق کرد ولی این باکتری برای بیماری‌زایی باید خود را به شش‌های موش می‌رساند. بنابراین

باکتری استرپتوکوکوس نومونیا قادر به عبور از مویرگ‌های ششی و دیوارهٔ حیاپک‌ها است.

نکته: ترکیب ← عواملی که باعث افزایش اریتروبویتین می‌شوند:

(۱) کم‌خونی (داسی‌شکل، فقر آهن، کمبود ویتامین B_{۱۲})

(۲) اختلالات تنفسی (افزایش بیماری‌های آنفولانزا و سینه‌پهلو، کمبود سورفاکتانت در نوزادان نارس، مسمومیت با CO)

(۳) بیماری‌های قلبی (تصلب شرایین + آنفارکتوس)

(۴) ورزش طولانی‌مدت

(۵) قرار گرفتن در ارتفاعات

نکته: در مرحلهٔ دوم آزمایش‌های ایبوری، در بیش از یک لایه مولکولی واجد فسفات مشاهده می‌شود: دنا + رنا + فسفولیپید

(ص / غ): در هر سه مرحله از مراحل آزمایشات ایبوری آنزیم تجزیه‌کننده بسیار یافت شد. غ ← در مرحلهٔ ۲، آنزیم یافت نشد.

هم‌ایبوری هم گریفیت می‌دانستند که دنا نوکلئیک‌اسید است و ماهیت آن چیست (حتی ایبوری از نوکلئاز هم استفاده کرد).

نکته: هر پیوند C-N در ساختار اول پروتئین: (۱) کرین مرکزی و نیتروژن آمینی (۲) پپتیدی

نکته: طبق صفحهٔ ۱۵ کتاب درسی، دنا و رنا، هر دو در ذخیره و انتقال اطلاعات نقش دارند. (نکتهٔ کنکور ۹۹)

نکته: شکل فضایی پروتئین‌ها ← مشخص کردن نوع عمل پروتئین‌ها

نکته: نوع، ترتیب و تعداد آمینواسیدها ← مشخص کردن ساختار و عمل پروتئین‌ها

نکته: گروه‌های R در آمینواسیدها ← تعیین ویژگی‌های منحصر به فرد آمینوسیدها

نکته: در واکنش سنتز آیدهی، یا خروج (نه مصرف) یک مولکول آب، یک آمینواسید با آمینواسید دیگر پیوند کووالانسی ایجاد می‌کند.

نکته: درون آمینواسیدها هیچ پیوند پپتیدی دیده نمی‌شود بلکه بین دو آمینواسید برقرار می‌شود.

نکته: در پروتئین‌ها، در ساختار مارپیچ نسبت به ساختار صفحه‌ای پیوندهای هیدروژنی پیش‌تری یافت می‌شود.

نکته: در پروتئین شکل ۱۷ کتاب درسی، می‌توان ساختار مارپیچ و صفحه‌ای را همزمان مشاهده کرد.

نکته: نکته تستی: در پروتئین میوگلوبین تنها یک رشته پلی‌پپتید (نه رشته‌ها) وجود دارد.

در هر سه سطح ابتدایی ساختاری پروتئین،
 اول: پپتیدی
 دوم: هیدروژنی
 سوم: هیدروژنی } پیوند بین هیدروژن و اکسیژن برقرار می‌شود.

نکته: هرگونه تغییر در آمینواسیدها قطعاً ساختار اول پروتئین را تغییر می‌دهد ولی الزاماً فعالیت پروتئین را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد.

نکته: نکته تستی: ساختار سوم پروتئین‌ها با تشکیل پیوندهای هیدروژنی، اشتراکی، یونی تثبیت (نه تشکیل) می‌شود، چون قبلاً با برهم‌کنش گروه‌های R تشکیل شده بودا

نکته: لزوماً همه آمینواسیدها آپگریز نیستند. (صفحه ۱۷ کتاب درسی) ساختار سوم / خط سوم)

نکته: لزوماً همه پروتئین‌ها ساختار چهارم تشکیل نمی‌دهند. (فقط بعضی!)

نکته: در مولکول هموگلوبین، دو زنجیره دو به دو یکسان‌اند. (نه ۴ زنجیره متفاوت)

نکته: ساختار دوم مولکول هموگلوبین تنها به صورت مارپیچ است. (نه + صفحه‌ای)

نکته: دام آموزشی: دقت کنید! گروه هم بخش غیر پروتئینی هموگلوبین است. (نه پروتئینی)

نکته: آنزیم و کوآنزیم، هر دو، کرین دارند.

نکته: آنزیم نمی‌تواند واکنش‌های انجام نشدنی را ممکن کند. (نکته کنکور ۹۹)

(ص / غ): هر آنزیمی در بدن انسان که آب مصرف می‌کند قطعاً در انجام نوعی واکنش آبکافت شرکت می‌کند. غ ← آنزیم آنیدراز کریزیک مثال نقض است.

نکته: همه پروتئین‌ها به‌طور حتم ساختارهای ۱، ۲ و ۳ را دارند.

نکته: هر مولکول سقی که در جایگاه فعال آنزیم قرار گیرد، لزوماً مانع فعالیت آن نمی‌شود. ← مثال: آنزیم‌های کبدی وظیفه سم‌زدایی دارند.

نکته: بیشتر آنزیم‌ها پروتئینی‌اند و بعضی از آنزیم‌ها نوکلئوتیدی‌اند. مانند (tRNA)

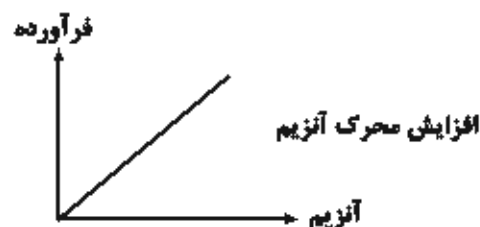
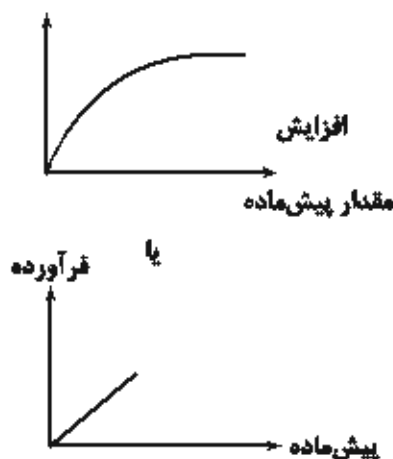
نکته: نکته پرتکرار: به یون‌های فلزی مانند آهن و مس که به آنزیم کمک می‌کنند، نمی‌توان کوآنزیم گفت زیرا کوآنزیم لزوماً باید آلی باشد.

نکته: آنزیم‌ها سرعت همه واکنش‌ها را زیاد نمی‌کنند بلکه تنها سرعت واکنش‌های شیمیایی را زیاد می‌کنند.

نکته: هر بخش از آمینواسید که } تنها در نخستین آمینواسید زنجیره دیده می‌شود: گروه آمین
تنها در آخرین آمینواسید زنجیره دیده می‌شود: گروه کریوکسیل آزاد می‌کنند.

نکته: همه آمینواسیدها لزوماً H آزاد نمی‌کنند ← بلکه آمینواسید اول گروه OH

نکته: برخی از موادی که در جایگاه فعال آنزیم قرار می‌گیرند، پیش‌ماده نیستند.

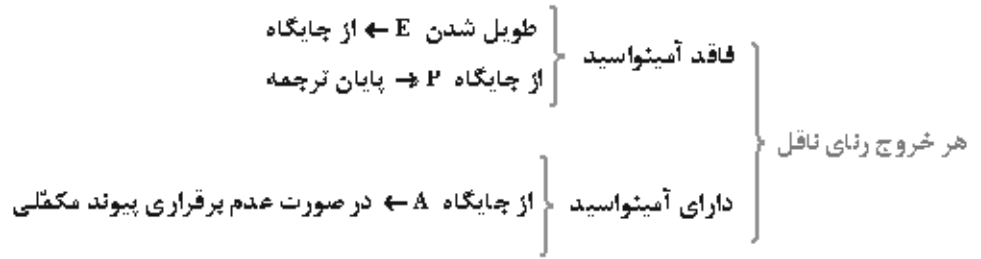

- جدا شدن رنا از دنا در مراحل طولیل شدن و پایان رخ می‌دهد.
- در مراحل رونویسی می‌توان به‌طور موقتی تشکیل پیونده بین نوکلئوتید تبیین‌دار و آنتین‌دار را مشاهده کرد.
- تله: تشکیل پیوند هیدروژنی به صورت خودبه‌خودی انجام می‌شود و به هیچ انرژی نیاز ندارد.
- طبق شکل ۴، در رنای بالغ ممکن است بعضی توالی‌ها خارج از میانها باشد.
- رنای پیک (نه هر رنایی) ممکن است در حین رونویسی و یا پس از آن دستخوش تغییراتی شود.
- جهت حرکت رنایسپارازها بر روی یک رشته یکسان است و یا رشته‌دیگر مخالف است.
- حلقه‌های اینترفرون به صورت یکی در میان در دو طرف رشته رنای بالغ بیرون زده‌اند.
- طبق خط کتاب درسی، برای ساخت رنای رناتنی، چند ژن (نه یک ژن) است.
- در شکل ۶، تعداد مولکول‌های رنا و رنایسپارازها برابرند.
- در شکل ۶، جهت حرکت رنایسپارازها یکسان است و هرچه از چپ به راست می‌رویم، طول رناها بیشتر می‌شود.

رنا هم می‌تواند در سیتوپلاسم شرکت کند و هم در هسته

mRNA tRNA rRNA SRNA	← سیتوپلاسم
------------------------------	-------------

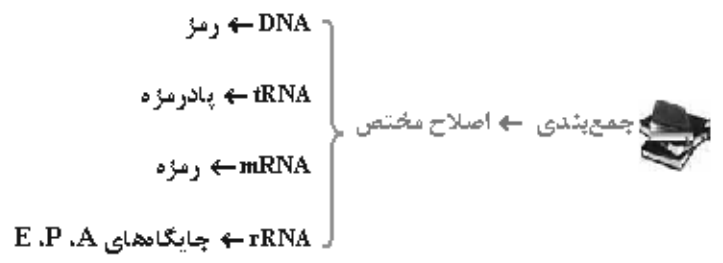
- آمینواسیده‌ها همواره از سمت کریوکسیل خود به tRNA متصل می‌شوند.
- گروه آزاد آخرین آمینواسیدی که tRNA از خارج می‌شود، کریوکسیل است.
- هیچ‌گاه در هسته باخته پیوند پپتیدی تشکیل نمی‌شود.
- در ساختار اولیه رنای ناقل نیز پیوند هیدروژنی دیده می‌شود ولی سه‌بعدی نیست.
- توالی جایگاه اتصال آمینواسید در تمامی رناهای ناقل یکسان است.
- ممکن است برای یک آمینواسید، بیش از یک tRNA یافت شود.
- فقط در یکی از مراحل ترجمه، هر دو جایگاه A و E به‌طور همزمان خالی می‌ماند.
- هر آنتی‌کدون فقط مربوط به یک آمینواسید است.

- ورود tRNA حاوی یک آمینواسید خاص فقط در مرحله آغاز ترجمه رخ می‌دهد.
- طبق شکل ۱۲، به هیچ‌وجه اسکان ندارد هر سه جایگاه E, P, A به صورت همزمان باشد.
- جمع‌بندی ترتیب مرحله پایان ترجمه
 - (۱) جدا شدن پلی‌پپتید از آخرین رنای ناقل در جایگاه P
 - (۲) جدا شدن رنای ناقل از کدون mRNA در جایگاه P
 - (۳) جدا شدن زیرواحدهای کوچک و بزرگ رناتن از هم
 - (۴) جدا شدن رنای پیک (آزاد شدن mRNA)

- در مرحله پایان ترجمه جابه‌جایی رناتن رخ نمی‌دهد.
- هیچ محصول نهایی بیان ژن نیست. mRNA
- همه آمینواسیدهای زنجیره قطعاً باید وارد جایگاه P شود.
- در شکل ۱۵
 - (۱) توالی‌های آمینواسیدی به دلیل آنزیم‌های رنایسپاراز با هم متفاوت‌اند.
 - (۲) کدون پایان ممکن است دیده نشود اما کدون آغاز برای هر mRNA دیده می‌شود.

● روزه‌های ۳ نوکلئوتیدی مخصوص رنا است و روزه‌های ۳ نوکلئوتیدی مخصوص رنا است ← بنابراین نباید به جای هم به کار روند.

- هر آنزیم لزوماً در سیتوپلاسم ساخته نمی‌شود؛ مثلاً rRNA در هسته طی رونویسی ساخته می‌شود اما آنزیم است.
- در همه مراحل رونویسی، پیوند هیدروژنی شکسته و تشکیل می‌شود.
- در همه مراحل رونویسی، پیوند فسفودی‌استر تشکیل می‌شود.
- در همه مراحل رونویسی، پیوند کووالانسی (نوکلئوتید و فسفات) تشکیل می‌شود.

● در مرحله آغاز رونویسی، پیوند هیدروژنی بین دو رشته دنا تشکیل نمی‌شود.

● ولی بین دنا و رنا پیوند هیدروژنی تشکیل می‌شود.

● جایگاه آغاز ژن مورد رونویسی، همواره رونویسی می‌شود ولی راه‌انداز هرگز رونویسی نمی‌شود ← (جایگاه آغاز و راه‌انداز را با هم اشتباه نگیرید).

● آغاز تولید رنا می‌تواند قبل از حرکت آنزیم رنایسپراز بر روی ژن صورت گیرد.

● فرایند رونویسی، سنتز آیدهی است، یعنی مولکول آب تولید می‌شود. (نه مصرف)

● در مرحله آغاز رونویسی نیز همانند مرحله‌های دیگر، حرکت آنزیم رنایسپراز بر روی دنا دیده می‌شود.

کلید واژه اختصاصی مرحله }
 آغاز ← زنجیره کوتاه
 طویل شدن ← پیش‌روی رنایسپراز
 پایان ← جدایی آنزیم رنا از دنا + به هم پیوستن دو رشته رنا
 ۱. راه‌انداز رونویسی نمی‌شود.

۲. راه‌انداز جزو ژن محسوب نمی‌شود.

۳. خود توالی پایان حتماً باید رونویسی شود.

۴. یعنی توالی پایان جزو ژن محسوب می‌شود.

● کدون‌های قبل از کدون آغاز رو بعد از کدون پایان ترجمه نمی‌شوند.

● همه پیوندهای پپتیدی در جایگاه A تشکیل می‌شوند.

● سه جایگاه A, P, E تنها زمانی مشخص می‌شوند که دو زیرواحد رناتن به هم متصل باشند.

* لزوماً هر کدون AUG، کدون آغاز نیست بلکه ممکن است باز هم این توالی در ادامه دیده شود.

● هیچ نوکلئوتیدی از دنا نمی‌تواند با هیچ نوکلئوتیدی از رنا یکسان باشد. (به دلیل قند متفاوت)

● محل فعالیت رنایسپراز و رنای رناتنی ممکن است مشابه باشد. (در میتوکندری)

● در مرحله طویل شدن تعداد آمینواسیدها یا تعداد پیوندهای پپتیدی برابر است.

● در فرایند ترجمه تعداد آمینواسیدها یکی بیشتر از تعداد پیوند پپتیدی است.

هر مرحله‌ای از ترجمه که هر دو جایگاه A و P }
 اشغال است ← طویل شدن + پایان
 دارای رنای ناقص است ← طویل شدن

● توالی‌های آنتی‌کدون AUU و ACU و AUC وجود خارجی ندارند.

● توالی‌های کدونی UAA, UAG, UGA وجود دارند ولی آمینواسید مخصوص آنان وجود ندارد.

● در مرحله آغاز ترجمه با این‌که ساختار ریبوزوم ناقص است اما ترجمه شروع شده است.

● در هیچ‌یک از مراحل ترجمه پیوند پپتیدی شکسته نمی‌شود.

نکات زیست‌شناسی

- ۱- آزیبهایی که آمینواسید را به tRNA متصل می‌کنند ابتدا پادرمز را شناسایی کرده و سپس اقدام به اتصال می‌کنند.
- ۲- هر دو ساختار دویعدی و سه‌بعدی tRNA دارای یک بخش اتصال آمینواسید است.
- ۳- جایگاه اتصال آمینواسید به tRNA شامل انتهایی‌ترین نوکلئوتیدهای رشته است.
- ۴- همه توالی‌های tRNAهای مختلف به جز آنتی‌کدون، در انواع tRNAها یکسان است.
- ۵- در ابتدا و انتهای mRNA، توالی‌هایی وجود دارند که ترجمه نمی‌شوند.
- ۶- در ادامه mRNA در ترجمه نیز ممکن است توالی‌های AUG وجود داشته باشد؛ اما ترجمه نشود.
- ۷- انرژی لازم برای اتصال آمینواسید به tRNA از ATP تأمین می‌شود.
- ۸- در مرحله طولی شدن ترجمه، خروج رنای ناقل ممکن است از جایگاه A و یا جایگاه E رخ دهد. (A هنگامی رخ می‌دهد که tRNA اشتباه پیشیند).
- ۹- تعداد جایگاه‌های ریبوزومی یک عدد کم‌تر از تعداد آمینواسیدهای پپتید در حال ساخت است.
- ۱۰- تعداد دفعات تشکیل پیوند هیدروژنی در ترجمه با تعداد آمینواسیدهای زنجیره پلی‌پپتید برابر است.
- ۱۱- تشکیل پیوند پپتیدی در ترجمه تنها در مرحله طولی شدن رخ می‌دهد.
- ۱۲- در مرحله آغاز ترجمه همانند مرحله پایان، فقط جایگاه P دارای رنای ناقل است.
- ۱۳- آمینواسید متیونین تنها آمینواسیدی است که بدون ورود به جایگاه A می‌تواند وارد جایگاه P شود.
- ۱۴- آمینواسید شرکت‌کننده در ترجمه می‌تواند از خارج سلول آمده باشد.
- ۱۵- ترون یک ریبوزوم، امکان ندارد هر سه جایگاه حاوی رنای ناقل باشد.
- ۱۶- هنگام چلیب‌جایی ریبوزوم، رنای نقلی وارد جایگاه A نمی‌شود.
- ۱۷- ممکن نیست هر دو جایگاه E و A به صورت همزمان دارای رنای نقل باشند.
- ۱۸- پیوند میان رنای ناقل و آمینواسید تنها و تنها در جایگاه P شکسته می‌شود.
- ۱۹- حداکثر ۲۴ نوع مونومر را می‌توان در ساختار یک ریبوزوم مشاهده کرد.
- ۲۰- بعضی از آمینواسیدها، بیش از یک رمز سه‌نوکلئوتیدی هستند.

- ۲۱- پروتئین‌هایی که به شبکه آندوپلاسمی وارد می‌شوند، ممکن است به واکوئل یا دستگاه گلژی وارد شوند.
- ۲۲- کدون‌ها در فرایند ترجمه نمی‌توانند به آمینواسید متصل شوند.
- ۲۳- الزاماً در همه بخش‌های tRNA پیوند هیدروژنی تشکیل نمی‌شود.
- ۲۴- هر چنداری که توانایی اتصال پروتئین به دنا اصلی را دارد (هم پروکاریوت‌ها و هم یوکاریوت‌ها)
- ۲۵- عوامل رونویسی می‌توانند بر میزان رونویسی ژن تأثیرگذار باشند.
- ۲۶- یکی در فرایند ترجمه در پروکاریوت‌ها همانند یوکاریوت‌ها تعداد کدون‌های وارد شده به جایگاه A و P برابر است.
- ۲۷- ترجمه قبل از پایان رونویسی تنها و تنها در یاخته‌های پروکاریوتی قابل مشاهده است.
- ۲۸- در یاخته‌های یوکاریوتی، در بسیاری از رناها (نه همه) تغییراتی انجام می‌شود.
- ۲۹- هنگامی که گلوکز در محیط در حالت عادی باشد، اپراتور توسط مهارکننده اشغال شده است— زیرا نیازی به آزیم‌های تجزیه‌کننده نیست.
- ۳۰- در پروکاریوت‌ها، رونویسی و ترجمه و همانندسازی هر سه در سیتوپلاسم اتفاق می‌افتد.
- ۳۱- تمام آمینواسیدها برای برقراری پیوند پپتیدی باید وارد جایگاه A شود.
- ۳۲- شروع تنظیم بیان ژن در یوکاریوت‌ها، قبل از شروع رونویسی انجام می‌شود.
- ۳۳- از روی سیستم ژنی لاکتوز و سالتوز، mRNA سه‌ژنی ساخته می‌شود.
- ۳۴- در یاخته یوکاریوتی، تنوع راه‌انداز بسیار زیاد است.
- ۳۵- در یوکاریوت‌ها، تنظیم بیان ژن عمدتاً با شناسایی غیرمستقیم راه‌انداز در شروع رونویسی می‌باشد.
- ۳۶- وقتی جهش در اپراتور رخ دهد، پروتئین تنظیمی به آن متصل نمی‌شود.
- ۳۷- درون میتوکندری و کلروپلاست هم ترجمه صورت می‌گیرد.
- ۳۸- ژن ساخت پروتئین مهارکننده همیشه در حال ساخت این پروتئین است.
- آمینواسیدها به هیچ‌وجه در ساختار خود یک نوع کدون ندارند.

دامهای شکل ۳:

- ۱- رنایسپاراز به راه انداز وصل می شود، نه به جایگاه اتصال فعال کننده
 - ۲- فعال کننده به جایگاه اتصال فعال کننده وصل می شود، نه به راه انداز
 - ۳- مالتوز به فعال کننده وصل می شود نه به جایگاه اتصال فعال کننده
- توالی افزایشنده به تنظیم بیان ژن در مرحله رونویسی (نه قبل از آن) کمک می کند.
 - برخی عوامل رونویسی کوچکتر از رنایسپاراز و برخی دیگر بزرگتر از آن هستند.
 - هیچ کدام از توالی های راه انداز، مهار کننده، افزایشنده، جایگاه اتصال فعال کننده ← رونویسی نمی شود.
 - تنظیم بیان ژن در هر جاندار ی حداقل توسط دو توالی تنظیمی، ادغام می شود (راه انداز + X)
 - پروتئین های مهار کننده و فعال کننده آنزیم نیستند.

ژنتیک

- ۱- شباهت میان والدین و فرزندان گویای آن است که ویژگی های والدین به نحوی به فرزندان منتقل می شود.
- ۲- در علم ژنتیک، ویژگی های ارثی جانداران را صفت می نامیم.
- ۳- صفت گروه خونی ABO، یک صفت تک جایگاهی و سه اللی است.
- ۴- تعداد الل های یک جایگاه ربطی به تعداد جایگاه های یک صفت ندارد.
- ۵- تعداد الل های یک جایگاه ژنی در صفت تک جایگاهی، می تواند از تعداد الل های هر جایگاه ژنی یک صفت چند جایگاهی، بیش تر باشد ...
مثل ABO در مقابل رنگ ذرت که چند جایگاهی است.
- ۶- مقدار پروتئین D در DD مثل Dd است و کم یا زیادتر ندارد.
- ۷- دگرهای A و B سازنده کریویدرات نیستند لاکه آنزیم های اضافه کننده کریویدرات A و B به غشا را می سازند.
● رنای کوچک مکمل (نه شبیه) رنای پیک است.

انواع صفات

● تجمع فنیل آلانین در مغز، نه ترکیبات آن Al ، موجب آسیب مغزی می‌شود

● تجمع فنیل آلانین، به ایجاد ترکیبات خطرناک منجر می‌شود ← بنابراین فنیل‌الانین در واکنش‌هایی غیر معمولی شرکت می‌کند و مواد خطرناک تولید می‌شود

● فنیل‌کتونوری مثالی از بیماری‌هایی است که با تغییر عوامل محیطی، باعث آسیب مغزی می‌شود.

● در pku آنژیکی که می‌تواند آمینو اسید فنیل آلانین را تجزیه می‌کند، وجود ندارد

● در هموفیلی، فقدان عامل vIII داریم نه کمبود vIII

● در فنیل‌کتونوری، آنزیم تجزیه‌کننده فنیل آلانین اصلاً وجود ندارد.

● وجود فنوتیپ حد واسط می‌تواند ناشی از وجود رابطه پارزیت ناقص یا مربوط به نوعی صفت چند جایگاهی III می‌باشد.

● دو گیاه پارزوتیپ یکسان ممکن است فنوتیپ متفاوتی داشته باشد ← مثال: گیاه ادربسی ← زن مربوط به سبزیته و ...

● همه صفات پیوسته، چند جایگاهی هستند III

● همه صفات گسسته، تک‌جایگاهی اند III

● وجود داشتن طیف وسیعی از شکل‌های مختلف برای یک صفت ← صفت پیوسته

● صفت رنگ ذرت، یک صفت ۳ جایگاهی است که هر جایگاه آن دارای دو آلل است.

● ← پس در هر جایگاه زنی ذرت، فقط دو نو آلل می‌تواند قرار بگیرد

● گاهی III برای بروز یک فنوتیپ، تنها وجود زن کافی نیست.

● تعدادی از صفات وراثتی، مستقل از محیط هستند.

● همه صفات پیوسته دارای چند آلل هستند اما همه صفات چند آللی، پیوسته نیستند III

● همه پسران مادر هموفیلی، بیمار هستند.

- اگر پدر و مادری سالم، فرزند بیماری داشته باشند، آلل بیماری را قطعاً نهفته ll است.
- اگر پدر و مادری بیمار، فرزند سالمی داشته باشند، آلل بیماری قطعاً پاریز lll است.
- در صفات چند جایگاهی، تعداد آلل پاریز و نهفته، در میزان بروز صفات و فنوتیپ نهایی موثر است.
- وراثت صفات غیر جنسی و غیر جنسی، در زنان تفاوت ندارد $llll$
- در هر نوع هموفیلی، فقدان ll نوع عامل هموفیلی وجود دارد.

((نمی‌توان گفت))

- (a) دو فرد دارای فنوتیپ یکسان، ژنوتیپ یکسانی دارند (DD و Dd)
- (b) دو فرد دارای ژنوتیپ یکسان، فنوتیپ یکسانی دارند (گل ادریسی \odot)
- (c) دو فرد دارای ژنوتیپ متفاوت، فنوتیپ متفاوتی دارند (DD و Dd)
- (d) دو فرد دارای فنوتیپ متفاوت، ژنوتیپ متفاوتی دارند (گل ادریسی \odot)
- (e) دو فرد دارای فنوتیپ یکسان، حداقل یک آلل مشابه داشته باشند

نکته: حواسمان باشد حتماً برای تشخیص بیماری های ارثی انسان، اطلاعات وراثتی مورد استفاده قرار

نمی‌گیرد ← فنیل کتونوری را با بررسی خون پیدا میکنند \odot

نکته: ویژگی جالبی که همه ی افراد مبتلا به فنیل کتونوری دارند، این است که می‌توانند از فنیل آلانین برای تولید محصولات مفید lll و مضر استفاده کنند.

نکته: هر زمانی که آلل های پاریز یا نهفته وجود ندارند، تعداد فنوتیپ و ژنوتیپ برابر است.

نکته: در مورد بیماری های غیر جنسی: (۱) اگر فنوتیپ فرزند یا هر دو والد متفاوت باشد، والدین به طور حتم ناخالص اند ll (۲) اگر پدر و مادری، فرزند سالم داشته باشند، آلل بیماری را پاریز است

نکته: در مناطقی که مالاریا شایع است، هر فردی که میتواند یک نوع دگره داشته باشد، به طور حتم، نسبت به افراد ناخالص، شانس کمتری برای بقا دارند.

نکته: در فصل ژنتیک دوازدهم دو بیماری هموفیلی و فنیل کتونوری گفته شده است.

نکته: اووسیت ثانویه دارای یک فام تن X مضاعف است (دارای یک نوع دگره مربوط به هموفیلی)

نکته: پروتئین D توسط ریبوزوم های متصل به شبکه آندوپلاسمی ساخته می‌شود.

نکته: صفتهای گسسته: گروه خونی RH – گروه خونی ABO – هموفیلی – کم خونی داسی شکل رنگ گیاه میمونی

تغییر در اطلاعات وراثتی

- برخی جهش‌های تغییر چهار چوب باعث ایجاد تغییر و تبدیل کدوم پایان به کدون پایان دیگری می‌شوند.
- تمام جهش‌های کوچک و بزرگ اگر در ژن اثر کنند، باعث تغییر در رنای پیک می‌شوند.
- نوعی جهش کوچک (سنجر به ایجاد بیماری PKU) به‌طور غیرمستقیم و جهش بزرگ (سندروم داون) در نتیجه جهش جانشینی، همواره طول رشته رنای حاصل ثابت می‌ماند.
- هر جهشی که طول رشته دنا را کاهش می‌دهد:

۱- بی‌معنا: عقب‌تر آمدن محل پایان رونویسی

۲- جانشینی: جلو آمدن محل آغاز رونویسی

- هر جهشی که موجب ورود توالی کدون جدید به ریبوزوم می‌شود:

۱ جانشینی (خاموش، دگر معنا، بی‌معنا)

۲- حذف

۳- اضافه

- در نتیجه جهش خاموش:

۱ تعداد کدون‌های ورودی به ریبوزوم ثابت ولی تنوع کدون‌ها افزایش می‌یابد.

۲- ساختار رنای حاصل از رونویسی تغییر می‌کند ولی ساختار زنجیره پلی‌پپتیدی حاصل از ترجمه خیر.

- آثار انتخاب طبیعی به اندازه جمعیت ربطی ندارد.

- هم در واژگونی هم جایه‌جایی، امکان دیده نشدن تغییر در کاربوتیب وجود دارد.

- لزوماً هر جهش که به گامت‌ها منتقل شود، به نسل بعد راه پیدا نمی‌کند ← ممکن است اصلاً لقاح رخ ندهد.

- تعداد نوکلئوتیدهای تغییر یافته در جهش‌های کوچک، حداقل ۲ عدد (نه یک عدد) است ← چون هر جهش رخ دهد، رشته رمزگذار نیز تغییر می‌کند.

- در جمعیت‌های در حال تعادل، نسبت دگرها به هم و تنوع دگرها ثابت است ولی تعداد دگره‌های آن متغیر است ← (زاد و ولد+ مرگ و سیر وجود دارد).

- جهش در ژن، همواره رشته RNA را تغییر می‌دهد.

- جهش هیچ‌گاه در رمزه رخ نمی‌دهد، بلکه در رمز رخ می‌دهد.
- در بیماری کم‌خونی داسی‌شکل که نوکلئوتید A به جای T در ژن هموگلوبین جایگزین می‌شود، تعداد پیوند هیدروژنی ثابت است.
- مهم و حلقه‌ای: در جهش کم‌خونی داسی‌شکل، نوکلئوتید A به جای T و آمینواسید گلوتامیک اسید به جای والدین جایگزین می‌شود.
به عبارتی تغییر در:
رمزه: A به جای T
رمزه: به جای A
آمینواسید: Val به جای G16

- جهش جانشینی در هر کجای دنا رخ می‌دهد ولی جهش‌های دگر معنا و بی‌معنا و خاموش فقط در ژن‌ها رخ می‌دهد (نه توالی‌های بین ژنی)
- در هر جهشی که تأثیری بر ترتیب آمینواسید ندارد ← قطعاً تعداد نوکلئوتید ثابت است.
- الزاماً هر جهش تغییر چهارچوبی بخاطر حذف یا اضافه نیست ← بلکه می‌تواند جانشینی رمزه آغاز به رمزه غیرفعال باشد.
- در همه جهش‌های بزرگ، اسکان جایه‌جایی محل سانترومر وجود دارد.
- جهش مضاعف‌شدگی برخلاف بقیه ناهنجاری‌ها، وجود ۲ عدد کروموزوم الزامی است.
- جهش واژگونی باعث تغییر طول کروموزوم نمی‌شود.
- موارد زیر بر پروتئین هیچ اثری ندارند:

جهش خاموش

جهش در توالی ایشرونی ژن

جهش در ژنی که اصلاً ربطی به پروتئین ندارد.

جهش در توالی اگزونی که قبل کنون آغاز یا بعد کنون پایان است.

جهش در توالی‌های بین ژنی

- عوامل جهش‌زای:

شیمیایی:

ترکیبات نیترات‌دار

اکسین

آلاینده‌های دود خودرو

قرص ضدبارداری

بنزوپیرن

فیژیک:

پرتو X

فرابنفش

● هر نوع جهش بزرگ از نوع ساختاری که می‌تواند بدون تغییر طول کروموزوم‌ها صورت گیرد:

۱- جابه‌جایی در یک کروموزوم

۲- واژگونی

● در تمامی جهش‌های بزرگ، شکستن پیوند فسفودی‌استر دیده می‌شود.

● در نتیجه جهش‌های مختلف، نسبت بازهای آلی پیریمیدین به پورین ثابت است.

● هر جهشی که تعداد پیوندهای فسفودی‌استر شکسته و تشکیل شده در آن برابر است:

بزرگ:

جابه‌جایی

مضاعف‌شدگی

واژگونی

کوچک:

جانشینی

● هر تبادل قطعه میان دو فام‌تن:

طبیعی:

کراسینگ‌اول

جهش:

مضاعف‌شدگی

جابه‌جایی

● هر جهش ژنتیکی در یاخته‌های جنسی یک مرد بالغ، طی تولیدمثل جنسی به نسل بعد منتقل می‌شود. ← غ ← میتوکندری اسپرم اگر

جهش دهد، خیر!

● انتخاب طبیعی همیشه خوب نیست و می‌تواند به ضرر جمعیت تمام شود و آسیب‌پذیری جمعیت را افزایش دهد. (اگر شرایط محیطی

تغییر کند، خیلی بد می‌شود.)

● انتخاب طبیعی:

فرد را:

انتخاب می‌کند.

جمعیت را:

تغییر می‌دهد (جمعیت را سازگار می‌کند).

● هر عامل پرهیژندهٔ جمعیت و وابسته به رخ نمود افراد:

انتخاب طبیعی

آمیزش غیر تصادفی

● همهٔ افراد (یک جمعیت / یک گونه) خزانهٔ ژنی مشترکی دارند.

● جهش همگند انتخاب طبیعی باعث تغییر در فراوانی دگرها می‌شود.

● همهٔ عوامل پرهیژندهٔ جمعیت قطعاً سبب تغییر خزانهٔ ژنی می‌شوند.

● در طی هر شرایطی، مجموع فراوانی آلل‌های یک صفت ثابت و برابر (100%) است.

● رانش دگرهای لزوماً تأثیر خود را با حذف دگره اعمال نمی‌کند ← شاید تنها آن را کاهش دهد.

● هیچ‌کدام از سازوکارهای «آرایش متافازی، نوترکیبی، ناخالص بودن» تعادل را به هم نمی‌زنند.

● افزایش توانایی بقای جمعیت ← جهش، شارش، آمیزش غیر تصادفی، آرایش متافازی، کراسینگ‌اور

مهم: هر عاملی که باعث می‌شود بدون تغییر در تعداد کروموزوم‌ها، ژنی ناقل هموفیلی بتواند هر دو آلل خود را در اووسیت ثانویه

مشاهده کند:

۱- کراسینگ‌اور

۲- جهش مضاعف‌شدگی

● از نظر مقاومت نسبت به مالاریا: $Hb^S Hb^S < Hb^A Hb^S$

● در کم‌خونی داسی‌شکل، دگره:

Hb^A بارز:

Hb^S نهفته:

۱ مولکول‌ها در خدمت قندریستی: صفحه‌های ۱ تا ۱۶

نکته: دامنه روی نمودار را در محل تقاطع با محور Xها پیماب (ریشه‌های تابع) در آن مکان‌ها تابع می‌تواند تغییر علامت دهد. (حتماً و لزوماً این اتفاق نمی‌افتد ولی اگر قرار باشد بیوفتد در این محل‌ها اتفاق می‌افتد)

نکته: ضد یخ، نام تجاری اتیلن گلیکول است نه اتن گلیکول

نکته: روغن زیتون به هیچ‌وجه پیوند هیدروژنی ندارد.

● نقطه ذوب صابون جامد < نقطه ذوب صابون مایع

● در تری گلیسیرید، نیروی بین مولکولی غالب، واندروالسی است. ← چون بخش هیدروکربنی بزرگی دارد.

● نمک‌هایی که حاوی K^+ ، Na^+ ، NH_4^+ هستند، خاصیت پاک‌کنندگی صابون را کم نمی‌کنند ولی نمک‌های حاوی Mg^{2+} و Ca^{2+} ، خاصیت پاک‌کنندگی صابون را کم می‌کنند.

● در دوره زمانی سال‌های ۴۵ تا ۵۰، امید به زندگی برای بیشتر مردم دنیا بین ۵۰ تا ۶۰ سال بود.

نکته: کلونیدها نه‌نشین نمی‌شوند.

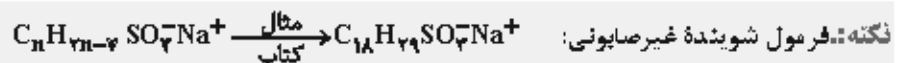
● نمودار رابطه دما و درصد لکه باقی‌مانده:

● بدترین شرایط برای پاک‌کنندگی صابون:

(۱) عدم حضور آنزیم (۲) پارچه پلی‌استر (۳) دمای پایین

نکته: حلقه بتزنی در شوینده‌های غیرصابونی، جزو بخش ناقصی است.

خوب است بدانید:

(۱) فرمول مولکولی آسپرین: $C_9H_8O_4$

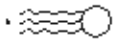
(۲) آسپرین در آب یونیده شده و خاصیت اسیدی تولید می‌کند.

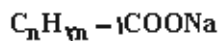
(۳) جرم مولی گلوکز و آسپرین برابر است.

$$H^+ = 2 \times 10^{-2} = 2 \cdot 10^{-2} = 1/50$$

pH شیره معده در هنگام فعالیت ۱/۵۲ است.

در پاک‌کننده‌های صابونی، گروه CO_3^- وجود دارد.

- شکل ، شکل یک استر سنگین است که فقط در چربی حل می‌شود. ← نمی‌تواند نوعی اسید چرب باشد.
- از سال ۱۳۴۰ تا ۱۳۹۰، اسید به زندگی در مناطق کم برخوردار ۲۵٪ رشد داشته است.
- تفاوت جرم مولی $R-C_6H_4SO_3Na$ و $R-COONa$ به اندازه ۱۱۲g است.
- قبل از کشف ساختار اسیدها و بازها، شیمی‌دان‌ها با واکنش میان آن‌ها آشنا بودند.
- پاک‌کننده‌های غیرصابونی را نمی‌توان جزء هیدروکربن‌ها حساب کرد ← چون علاوه بر C و H، عناصر دیگری هم دارند.
- اغلب اسید و بازهای شناخته‌شده ضعیف‌اند.

- فرمول مولکولی صابون‌های جامد به صورت کلی:
- نسبت جرم C به O (اکسیژن) در روغن زیتون ($C_{57}H_{114}O_2$) برابر ۷/۱۲۵ است.

اشتباه نکنیم:

- فرمول مولکولی چربی کوهان شتر: $C_{57}H_{114}O_2$
- فرمول مولکولی روغن زیتون: $C_{57}H_{114}O_2$
- صابون گروه هیدروکسیل ندارد.
- شاخص اسید به زندگی بین نیمه‌های اول و دوم دهه ۵۰، تقریباً ثابت است.
- اوره (CN_2H_4O) همانند اتیلن‌گلیکول ($C_2H_6O_2$) دارای پیوند هیدروژنی است.
- متالی از آبنده‌های معدنی: SO_3 و NO_3

O

||

نکته: اوره به دلیل داشتن گروه $NH_2 - C$ یک آسید محسوب می‌شود.

- در ساختار عسل: تنها ۴ اتم کربن، در هر مولکول به دو کربن دیگر متصل‌اند.
- الکل سازنده تری‌گلیسیرید: $C_3H_5(OH)_3$
- فرمول ساختاری یا حروف انگلیسی است نه با شکل
- در همه صابون‌های جامد درصد جرمی کربن از درصد جرمی سدیم بیشتر است.

O

||

- هنگامی فرمول صابون را به صورت $RC - O^- Na^+$ نشان می‌دهیم، اکسیژنی که به Na^+ می‌خواهد متصل شود، ۳ جفت e^- ناپیوندی دارد.

- در ساختار صابون، شماره اتم‌های کربن زنجیره، باید بیش از ۱۴ عدد باشد.

نکته: درون فرمول صابون، نمی‌توان عامل استری مشاهده کرد ← زیرا پار سنتی اکسیژن متصل به Na^+ پیوند یونی ایجاد می‌کند ← در صورتی که در استر هر دو پیوند کووالانسی است.

- بخش کاتیونی صابونی، نقشی در فرآیند پاک‌کنندگی ندارد.
- در مخلوط‌ها، دست کم دو ماده وجود دارد.
- اتیلن‌گلیکول، ۹ پیوند اشتراکی دارد.
- در ساختار هر مولکول اسید چرب، حداقل یک اتم کربن، متصل به دو اتم اکسیژن را می‌توان یافت.
- اختلاف جرم مولی روغن زیتون و چربی کوهان شتر، $\frac{g}{mol}$ است.
- صابون‌های سنتی مانند صابون مراغه‌ای، برای موهای چرب استفاده می‌شوند؛ نه برای از بین بردن جوش
- آرنیوس بر روی رسانایی الکتریکی محلول‌های آبی کار می‌کرد.

نکته: گروه عاملی اوره آمید است، نه آمین.

- نقطه جوش اتیلن‌گلیکول از اتانول، بیشتر است.
- وجه تشابه پاک‌کننده‌های صابونی و غیرصابونی ← تعداد زوج الکترون‌های ناپیوندی در زنجیره هیدروکربنی ← صفر
- صابون، نوعی نمک محلول در آب نیز هست.
- واکنش خنثی شدن اسید و بازها، مبنایی برای کلرید شوینده و پاک‌کننده‌ها است.
- برای کاهش میزان اسیدی بودن خاک، به آن‌ها آهک می‌افزایند.

خوب است بدانید:

آهک زنده ← CaO کلسیم‌اکسید

آهک مرده (سنگ مرمر) ← CaCO_3 کلسیم‌کربنات

گچ سفید ← CaSO_4 کلسیم‌سولفات

نکته: آرنیوس کاشف یون H^+ نبود.

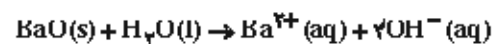
- صابون‌های جامد از گرم شدن مخلوط روغن‌های گیاهی یا چاقوری یا NaOH تهیه می‌شود.
- افزودن جوش شیرین به شوینده‌ها، قدرت پاک‌کنندگی را زیاد می‌کند.

نکته: نمی‌توان گفت همهٔ چربی‌ها می‌توانند با مولکول خود پیوند هیدروژنی برقرار می‌کنند. \leftarrow استرها برخلاف اسید چرب توانایی تولید پیوندهای هیدروژنی ندارند.

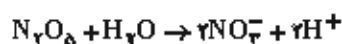
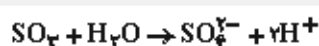
\leftarrow چربی: مخلوط استرهای بلندزنجیر و اسید چرب است

- رسوب تشکیل شده بر روی سطوح گوناگون را با کمک پاک‌کننده‌های صابونی و غیرصابونی می‌توان از بین برد.
- پاک‌کننده‌های خورنده رسوب‌ها را به فرآورده‌های محلول در آب، تبدیل می‌کند.
- برای شستشو موهای چرب، از صابون‌هایی استفاده می‌شود که در آب خاصیت پازی ایجاد می‌کنند.
- صابون مراغه، فاقد افزودنی است.
- اوره، انحلال‌پذیری ناچیزی در حلال‌های ناقطبی مثل هگزان دارد.
- بخش قطبی صابون $\text{COO}^- \text{Na}^+$ است.
- در محلول‌ها، برخلاف کلونید و سوسپانسیون، حالت فیزیکی و شیمیایی در همهٔ قسمت‌ها یکسان است.
- در پاک‌کننده‌های غیرصابونی، ۹ جفت e^- ناپیوندی که متعلق به اکسیژن‌ها هستند، وجود دارد.
- اغلب داروها، ترکیب‌هایی با خاصیت اسیدی یا بازی هستند.
- گازهای CO، NO و NO_2 ، اکسیدهای نافلزی‌ای هستند که با آب واکنش نمی‌دهند.

نکته: واکنش یونیده شدن اکسیدهای فلزی در آب:

نکته: واکنش یونیده شدن اکسیدهای نافلزی در آب:

نکته: در گذشته برای شست و شوی ظرف‌های چرب، آن‌ها را با خاکستر آغشته و سپس با آب گرم، تمیز می‌کردند.

نکته: با یک بیماری واگیردار بوده که به دلیل پایین بودن سطح بهداشت، در طول تاریخ پارها در جهان همدیگر شده و هنوز هم می‌تواند برای هر جامعه تهدیدکننده باشد. ساده‌ترین مؤثرترین راه پیشگیری این بیماری، رعایت بهداشت فردی و همگانی است.

نکته: در طول زمان، شاخص امید به زندگی در جهان افزایش یافته است. شاخصی که نشان می‌دهد با توجه به خطراتی که انسان‌ها در طول زندگی با آن مواجه هستند، به‌طور میانگین چند سال در این جهان زندگی می‌کنند.

نکته: این شاخص در کشورهای گوناگون و حتی در شهرهای یک کشور نیز با هم تفاوت دارد. طبق نمودار صفحه ۳ کتاب درسی، شیب افزایش امید به زندگی در نواحی کم‌پر خودار، بیشتر از نواحی پر خودار است.

نکته: آلاینده‌ها موادی هستند که بیش از مقدار طبیعی در یک محیط، نمونه ساده یا یک جسم وجود دارند.

نکته: اتیلن گلیکول، نمک خوراکی و اوره محلول در آب و بنزین، روغن زیتون و وازلین محلول در هگزان می‌باشند.

نکته: لکهٔ عسل حاوی مولکول‌هایی قطبی است که در ساختار خود شمار قلیل توجهی گردیده هیدروکسیل ($-OH$) دارند. به همین دلیل به راحتی با آب شسته شده و در آن بخش می‌شوند. مولکول‌های عسل با آب پیوند هیدروژنی برقرار کرده و در سرتاسر آن بخش می‌شوند.

نکته: لکه‌های شیرینی مانند آب قند، شربت آلبومو و جای شیرین برخلاف چربی و گریس، با آب شسته می‌شوند.

نکته: چربی‌ها مخلوطی از اسیدهای چرب و استرهای پلندرنجیر (با جرم مولی زیاد) هستند اسیدهای چرب، کریوکسیلیک اسیدهایی با زنجیر پلندرنجیری هستند.

نکته: صابون را می‌توان نمک سدیم اسید چرب دانست. نوع جامد آن را از گرم کردن مخلوط روغن‌های گوناگون یا چربی مانند روغن زیتون، نارگیل و بیه با سدیم هیدروکسید تهیه می‌کنند. صابون‌های صابن نیز نمک پتاسیم یا آمونیوم اسیدهای چرب هستند.

نکته: فرمول همگانی صابون جامد به صورت $RCOONa$ بوده که R در آن، یک زنجیر هیدروکربنی پلند است.

نکته: محلول مس (II) سولفات در آب، مخلوطی همگن است که نور را عبور می‌دهد اما شربت معده سوسپانسیونی است که ته‌نشین می‌شود و باید پیش از مصرف آن را تکان داد. مخلوط آب، صابون و روغن نیز به ظاهر همگن بوده اما همگن نیست و حاوی توده‌های مولکولی با اندازه‌های متفاوت است. این نوع مخلوط کلوتید نام دارد. شیر، زله، سمن صابونز و رنگ نمونه‌هایی از کلوتیداند.

نکته: سوسپانسیون‌ها همانند کلوئیدها و برخلاف محلول‌ها، نور را پخش می‌کنند و از ذره‌های ریزماده تشکیل شده‌اند.

نکته: مولکول‌های صابون دو بخش قطبی و ناقطبی دارند. بخش قطبی، آب‌دوست و بخش ناقطبی آب‌گریز است. صابون به کمک بخش قطبی در آب حل شده و به کمک بخش ناقطبی با مولکول چربی چالذبه برقرار می‌کنند.

نکته: نوع پارچه، دما، نوع آب و نوع و مقدار صابون بر روی قدرت پاک‌کنندگی آن تأثیر دارند.

نکته: آب دریا و آب‌های مناطق کویری که شور هستند، حاوی مقادیر چشمگیری از یون‌های Ca^{2+} و Mg^{2+} اند که به آب‌های سخت معروف‌اند. صابون‌ها در این آب‌ها به خوبی کف نمی‌کنند و قدرت پاک‌کنندگی آن کاهش می‌یابد. زیرا صابون با یون‌های موجود در آب سخت رسوب تشکیل می‌دهد.

نکته: پاک کردن لکه چربی از پارچه نخی راحت‌تر از پلی‌استر است.

نکته: از یزن و دیگر مواد اولیه برای تولید پاک‌کننده‌های غیرصابونی استفاده می‌شود. $RC_6H_5SO_3^-Na^+$ نیز یک نوع از این پاک‌کننده‌هاست. این مواد قدرت پاک‌کنندگی بیشتری نسبت به صابون‌ها دارند و در آب‌های سخت نیز خاصیت خود را حفظ می‌کنند.

نکته: صابون طبیعی افزودن شیمیایی ندارد و به دلیل خاصیت بازی، مناسب برای موهای چرب است.

صابون گوگردار ← از بین بردن جوش صورت و قارچ‌های پوستی

افزودن ماده شیمیایی کلردار به صابون ← افزایش خاصیت ضدعفونی‌کنندگی و میکروب‌کشی صابون

افزودن نمک‌های فسفات ← افزایش قدرت پاک‌کنندگی با واکنش دادن یون‌های Ca^{2+} و Mg^{2+} با آنها.

نکته: پاک‌کننده‌های خورنده افزودن به برهم‌کنش، با آلاینده‌ها واکنش می‌دهند.

برای مثال رسوب تشکیل شده بر روی دیواره کتری، لوله‌ها، آب‌راه‌ها و دیگرهای بخار با صابون و پاک‌کننده‌های غیرصابونی پاک نشده و نیاز به استفاده از پاک‌کننده‌های خورنده است.

نکته: نوعی پاک‌کننده که به شکل پودر عرضه می‌شود شامل مخلوط سدیم هیدروکسید و پودر Al است. در واکنش با آب، گاز هیدروژن آزاد کرده که این گاز باعث افزایش قدرت پاک‌کنندگی مخلوط می‌شوند.

نکته: غلظت یون هیدرونیوم بر روی ماندگاری خوراکی‌ها، شوینده‌ها، داروها، مواد آرایشی و بهداشتی تأثیر زیادی دارد. بر همین اساس در فرایند تولید مواد گوناگون اغلب تعیین و کنترل غلظت یون هیدرونیوم نقش مهمی دارد.

نکته: فلزها و گرافیت، رسانایی خود را به کمک الکترون انجام می‌دهند. بنابراین به آنها رسانای الکترونی می‌گویند. از طرفی دیگر، نوعی رسانایی وجود داشته که به وسیله یون‌ها انجام می‌شود که به رسانای یونی معروف است.

نکته: به موادی مانند $\text{NaCl}(s)$ الکترولیت و به $\text{NaCl}(aq)$ محلول الکترولیت می‌گویند. نکته مهمی که باید به آن دقت کرد این است که همه محلول‌های یونی رسانایی یکسانی ندارند.

● همچنین به موادی مانند اتانول و شکر که انحلال آن‌ها در آب به شکل مولکولی است، غیرالکترولیت و به محلول آن‌ها، محلول الکترولیت می‌گویند.

نکته: در شرایط یکسان، بین دو محلول HCl و HF ، محلول هیدروکلریک اسید رسانایی بیش تری داشته که به علت وجود یون‌های بیش‌تر در محلول آن است. با این توصیف شیمی‌دان‌ها HCl را یک اسید قوی و HF را یک اسید ضعیف می‌نامند.

نکته: به اسیدی که هر مولکول آن در آب تنها می‌تواند یک یون هیدرونیوم تولید کند، اسید تک‌پروتون‌دار می‌گویند. دقت کنید لزوماً اسیدهای تک‌پروتون‌دار، یک H دو ساختار خود ندارند. برای مثال HCOOH یا اینکه اسیدی تک‌پروتون‌دار است اما دو عدد H در ساختار خود دارد.

نکته: به فرآیندی که در آن یک ترکیب مولکولی در آب به یون‌های مثبت و منفی تبدیل می‌شود، یونش می‌گویند.

نکته: شیمی‌دان‌ها برای بیان میزان یونش اسیدها، از کمیتی به نام درجه یونش (α) استفاده می‌کنند که به صورت زیر بیان می‌شود:

$$\alpha = \frac{\text{شمار مولکول‌های یونیده شده}}{\text{شمار کل مولکول‌های حل شده}}$$

نکته: اسیدهایی که می‌توان یونش آنها در آب را کامل در نظر گرفت ($\alpha \approx 1$) اسید قوی و آن دسته که به میزان جزئی یونیده می‌شوند، ($\alpha < 1$) را اسید ضعیف می‌نامیم.

نکته: در زندگی روزانه با انواع اسیدها سروکار داریم که برخی قوی و اغلب آنها ضعیف هستند. اسیدهای قوی را می‌توان محلولی شامل یون‌های آب پوشیده دانست به طوری که در آن‌ها تقریباً مولکول‌های یونیده نشده یافت نمی‌شود.

نکته: واکنش‌های برگشت پذیر، آن‌هایی هستند که می‌توانند در هر دو جهت انجام می‌شوند. این واکنش‌ها در شرایط مناسب همزمان در هر دو جهت رفت و برگشت انجام می‌شوند تا:

● غلظت واکنش‌دهنده و فراورده ثابت (نه برآیر) می‌ماند اما واکنش در دو جهت متوقف نمی‌شود.

● سرعت واکنش رفت و سرعت واکنش برگشت برآیر می‌شود.

از نماد \rightleftharpoons نیز برای نشان دادن این نوع از واکنش‌ها (واکنش‌های تعادلی) استفاده می‌شود.

نکته: برای توصیف واکنش‌های تعادلی از دیدگاه کمی، از کمیتی به نام ثابت تعادل استفاده شده که فقط به دما بستگی دارد.

نکته: ثابت یونش اسیدی برای اسیدهای قوی بزرگ و برای اسیدهای ضعیف نیز کم است رابطه این ثابت برای اسیدهای ضعیف مانند اسید HCN بدین صورت تعریف می‌شود:

نکته: هرچه غلظت یون هیدرونیوم در محلولی بیشتر باشد، سرعت واکنش آن اسید نیز با نوار شیویم بیشتر است اما مقدار گدا H_p تولیدی به میزان اولیه اسید بستگی دارد نه قوی و ضعیف بودن آن

نکته: برای اسیدی حاوی HNO_p و $\text{H}_\text{p}\text{SO}_\text{p}$ است که دو اسید قوی به شمار می‌روند، در حالی که باران معمولی حاوی $\text{H}_\text{p}\text{CO}_\text{p}$ است که نوعی اسید ضعیف به شمار می‌رود.

نکته: pH مقیاسی برای بیان میزان اسیدی بودن ترکیبات است. در دمای اتاق این مقیاس مقادیر بین ۰ تا ۱۴ را اختیار می‌کند. pH طبق رابطه زیر محاسبه می‌شود.

$$\text{pH} = -\lg[\text{H}^+]$$

نکته: در سامانه‌های خنثی که $[\text{H}^+] = [\text{OH}^-]$ است، کاغذ pH تغییر رنگ نمی‌دهد و $\text{pH} = 7$ است.

نکته: آب خالص رسانای الکتریکی ناچیزی داشته که بیانگر وجود مقدار بسیار کمی از یون‌های هیدرونیوم و هیدروکسید است. در دمای

اتاق برای آب و محلول‌های آبی رابطه زیر نیز برقرار است.

$$[\text{H}^+] \times [\text{OH}^-] = 10^{-14}$$

● بازها، محلول‌هایی با $7 < \text{pH} \leq 14$ می‌باشند که سود سوزآور (NaOH) و پتاس سوزآور (KOH) از نوع قوی آن‌ها هستند. در این محلول‌ها، غلظت $[\text{OH}^-] > [\text{H}^+]$ می‌باشد.

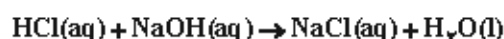
● بازها کاربردهای گسترده‌ای در زندگی روزانه دارند که از جمله آن‌ها می‌توان به شیشه‌پاک (محلول آمونیاک) و لوله‌بازکن (محلول سدیم هیدروکسید) اشاره کرد. pH لوله‌بازکن از pH شیشه‌پاک بیشتر است.

● بازها همانند اسیدها ثابت یونش داشته که با نماد K_b نشان می‌دهند. هرچه K_b یک باز در دمای عین بیشتر باشد، آن باز قوی‌تر است.

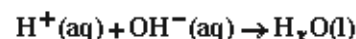
● آمونیاک از جمله بازهای ضعیف بوده که در محلول آن افزون بر مقدار کمی از یون‌های آبپوشیده، شمار بسیاری از مولکول‌های NH_3 نیز در بافت می‌شود. هنگام یونش این ماده، یون‌های آمونیوم (NH_4^+) و یون هیدروکسید (OH^-) تولید می‌شود و این یونش، به صورت تعادلی است.

● محلول غلیظ سدیم هیدروکسید که به عنوان باز مورد استفاده قرار می‌گیرد، هنگام تماس با بدن و تنفس بخارات آن، صدمات جدی را ایجاد می‌کند.

● یکی از رفتارهای جانبی و پرکاربرد اسیدها و بازها، واکنش بین آن‌ها می‌باشد برای مثال به واکنش بین هیدروکلریک‌اسید و سدیم هیدروکسید توجه کنید.

● در این واکنش، یون‌های هیدرونیوم در واکنش با یون‌های هیدروکسید به مولکول‌های آن تبدیل می‌شوند. در حالی که یون‌های Na^+ و Cl^- دست‌نخورده باقی می‌مانند و به اصطلاح ناظر هستند. بنابراین می‌توان معادله واکنش بین اسید و بازهایی از این دست را به صورت زیر نمایش داد که نشان‌دهنده خنثی شدن اسید و باز است.

● این واکنش مبنایی برای کاربرد شوینده‌ها و پاک‌کننده‌هاست. برای باز کردن مسیر لوله‌ای که با اسیدهای چرب مسدود شده است، از محلول غلیظ NaOH استفاده شده که واکنش آن به شکل زیر است.

● در فرآورده واکنش بالا، نوعی صابون دینه شده که باعث افزایش پاک‌کنندگی چربی می‌شود.

● در صورتی که عامل مسدودکننده مجاری، بازی باشد، می‌توان از محلول HCl برای باز شدن آن‌ها استفاده کرد. در نتیجه این واکنش‌ها، فرآورده‌های محلول در آب یا گازی تولید می‌شود و سبب جرم‌گیری در آن‌ها می‌شود.

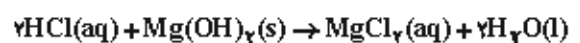
● در بدن انسان به‌طور روزانه بین دو تا سه لیتر شیر معده تولید می‌شود که خلطت یون هیدرونیوم در آن حدود $0.03 \frac{\text{mol}}{\text{L}}$ است.

(pH = 1/5) معده یک محیط بسیار اسیدی است و حتی می‌تواند فلز روی را در خود حل کند

● دیواره داخلی معده به‌طور طبیعی مقدار کمی از یون‌های هیدرونیوم را دوباره جذب می‌کند. این جذب سبب نبودن سلول‌های سازنده دیواره معده می‌شود. اگر مقدار جذب یون‌ها بیش از اندازه باشد، سبب درد، التهاب و گاهی خونریزی معده می‌شود. مصرف غذاها و داروهای اسیدی سبب تشدید بیماری‌های معده خواهد شد.

● ضد اسیدها داروهایی هستند که برای کاهش درد و التهاب ناشی از افزایش اسید معده توسط پزشکان تجویز می‌شوند.

● شیر منیزی، یکی از رایج‌ترین ضد اسیدهاست که شامل منیزیم هیدروکسید است. این دارو که نوعی سوسپانسیون پوده، اسید معده را مطابق معادله زیر خنثی می‌کند.

به حالت فیزیکی $\text{Mg}(\text{OH})_2$ که جامد می‌باشد دقت کنید!

مواد مؤثر در ضد اسیدهای گوناگون:

شمار	۱	۲	۳
ساده مؤثر	NaHCO_3 $\text{Al}(\text{OH})_3$	$\text{Mg}(\text{OH})_2$ $\text{Al}(\text{OH})_3$	NaHCO_3

● pH شیر معده در زمان استراحت برابر ۳/۷ می‌باشد. بنابراین خلطت هیدرونیوم در آن $2 \times 10^{-4} \frac{\text{mol}}{\text{L}}$ می‌باشد.

● برای افزایش قدرت پاک کردن چربی‌ها، به شوینده‌ها سدیم هیدروژن کربنات (جوش شیرین) افزایش که نوعی باز می‌باشد.

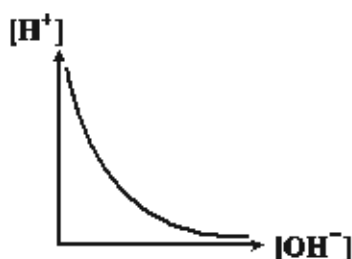
● اسیدها و بازها با ثابت یونس کوچک، الکتروولیت ضعیف به‌شمار می‌روند.

● اغلب اسیدها و بازهای شناخته، ضعیف هستند.

● رنگ گل آدریسی در خاکی که اسیدی است، $([\text{H}^+] > [\text{OH}^-])$ به رنگ آبی و در خاکی که خاصیت بازی دارد به رنگ سرخ

شکوفای می‌شود.

نمودار رابطه بین $[\text{H}^+]$ و $[\text{OH}^-]$:

- پدیده‌های طبیعی هم‌چون تندر و آذرخش نشان می‌دهند که انرژی ممکن است به شکل انرژی الکتریکی میان سامانه واکنش و محیط پیرامون جاری شود.
- تولید انرژی الکتریکی پاک و ارزان دستاوردی از دانش الکتروشیمی است. دانشی که افزون بر تهیه مواد جدید به کمک انرژی الکتریکی می‌تواند در راستای پیاده کردن اصول شیمی سبز گام بردارد.
- دو رکن اساسی ساخت فناوری‌های جدید، دستیابی به مواد مناسب و تأمین انرژی است. پرکاربردترین شکل انرژی در به‌کارگیری این فناوری‌ها انرژی الکتریکی است.
- الکتروشیمی شاخه‌ای از دانش شیمی است که در بهبود خواص مواد و تأمین انرژی نقش بسزایی دارد.

الکتروشیمی

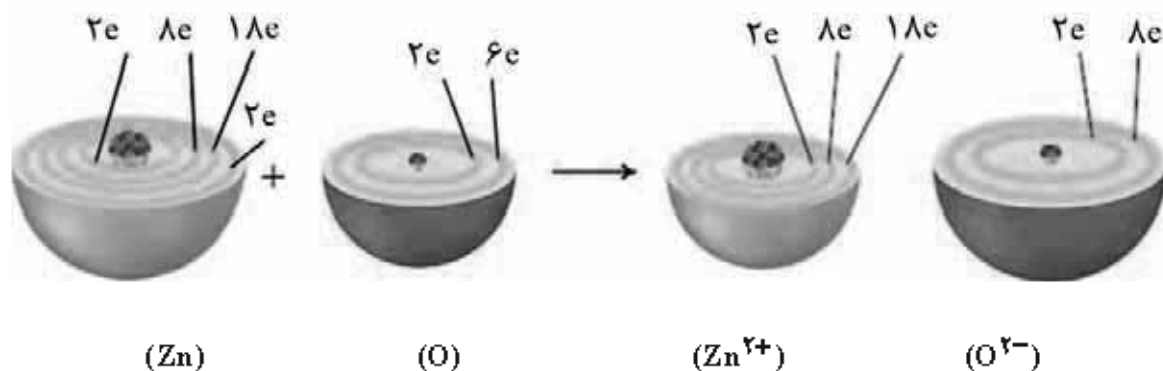
(ب) اندازه‌گیری و کنترل کیفی
اطمینان از کیفیت فراورده‌ها

(ب) تولید مواد
(مانند پرکافت)

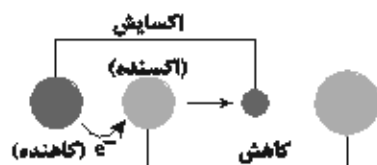
(آ) تأمین انرژی (باتری‌ها، سلول
سوختی و سوخت آن‌ها)

- باتری یکی از فراورده‌های مهم صنعتی است که در محل مورد نیاز با انجام واکنش‌های شیمیایی، الکتریسیته تولید می‌کند.
- یکی از راه‌های بهره‌گیری از انرژی ذخیره شده در فلزها، اتصال آن‌ها در شرایط مناسب به یکدیگر است. برای مثال با یک تیغه مسی و تیغه‌ای دیگر مانند روی و یا میوه‌ای مانند لیمو می‌توان نوعی باتری ساخت و با آن یک لامپ LED را روشن کرد.
- چراغ خورشیدی یک ابزار روشنی است که از لامپ LED، سلول خورشیدی و باتری قابل شارژ تشکیل شده است.
- باتری مولدی است که در آن واکنش‌های شیمیایی با سفر الکترون رخ می‌دهد تا بخشی از انرژی شیمیایی مواد به انرژی الکتریکی تبدیل شود که در موتور سیکلت برقی و تلفن همراه نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد.

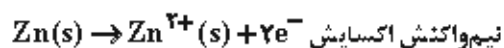
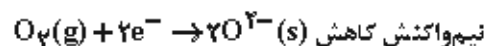
- اکسیژن نافلزى فعال است که با اغلب فلزها واکنش می‌دهد و آنها را به اکسید فلز تبدیل می‌کند، در حالی‌که با برخی فلزها مانند طلا و پلاتین واکنش نمی‌دهد.

- گرفتن الکترون را کاهش و از دست دادن الکترون را اکسایش گویند. در واکنش بالا روی (Zn) الکترون از دست می‌دهد پس اکسایش می‌یابد و اکسیژن الکترون می‌گیرد و کاهش می‌یابد.

- هریک از فرایندهای گرفتن و از دست دادن الکترون را با یک نیم‌واکنش نمایش می‌دهند. هر نیم‌واکنش باید از لحاظ جرم (اتم‌ها) و بار الکتریکی موازنه باشد.

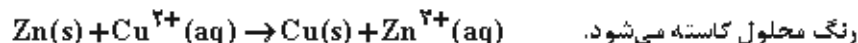
- ماده‌ای که با گرفتن الکترون سبب اکسایش گونه دیگر می‌شود، اکسنده و ماده‌ای که با دادن الکترون سبب کاهش گونه دیگر می‌شود، کاهنده نام دارد.

Zn الکترون می‌دهد پس کاهنده و O_2 الکترون می‌گیرد پس اکسنده می‌باشد.

- اغلب فلزها در واکنش با نافلزها تمای دارند یک یا چند الکترون خود را به نافلزها داده و ضمن اکسایش به کاتیون تبدیل شوند. نافلزها نیز با گرفتن یک یا چند الکترون کاهش یافته و به آنیون تبدیل می‌شود. در نتیجه فلزات اغلب کاهنده و نافلزات اغلب اکسنده هستند.
- اغلب فلزها در واکنش با نافلزها تمای دارند یک یا چند الکترون خود را به نافلزها داده و ضمن اکسایش به کاتیون تبدیل شوند. نافلزها نیز با گرفتن یک یا چند الکترون کاهش یافته و به آنیون تبدیل می‌شود. در نتیجه فلزات اغلب کاهنده و نافلزات اغلب اکسنده هستند.

● هرگاه تیغهای از جنس روی درون محلول مس (II) سولفات آبی رنگ قرار گیرد به تدریج، طی واکنش اکسایش - کاهش زیر، از شدت

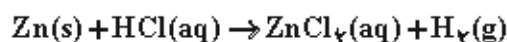
رنگ محلول کاسته می شود.

● یون Zn^{2+} برخلاف Cu^{2+} بدون رنگ است.

در این واکنش، Zn با از دست دادن الکترون اکسایش می یابد و کاهنده است. هم چنین Cu^{2+} با دریافت الکترون کاهش می یابد و اکسند است. در این گونه واکنش ها، فرآورده ها پایدارتر از واکنش دهنده ها هستند.

● هنگامی که بار الکتریکی یک گونه (اتم، مولکول یا یون) مثبت تر می شود، اکسایش یافته و اگر بار الکتریکی آن منفی تر شود، کاهش یافته است.

● اغلب فلزها در واکنش با محلول اسیدها، گاز هیدروژن و نمک تولید می کنند.

در این واکنش اتمهای روی الکترون از دست می دهند و اکسایش می یابند و یونهای هیدروژن نیز با گرفتن الکترون، کاهش یافته به گاز هیدروژن تبدیل می شوند.

● در محلول ZnCl_2 نهایی حاصل از اسید، سر منفی مولکول آب (اکسیژن) به سمت Zn^{2+} و سر مثبت آن (اتمهای هیدروژن) به سمت Cl^- قرار دارد. (با توجه به قطبیت مولکول H_2O)

● در گذشته از سوختن Mg به عنوان منبع نور استفاده می شد. در این واکنش Mg(s) با نور خیره کننده ای در اکسیژن می سوزد و MgO تولید می کند.

e^- می گیرد. e^- از دست می دهد.
اکسند اکسند

● در برخی واکنش های اکسایش - کاهش افزون بر داد و ستد الکترون، انرژی نیز آزاد می شود.

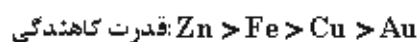
◀ به طور مثال:

از واکنش فلزهایی مانند روی، آهن و آلومینیوم با محلول مس (II) سولفات، گرما آزاد می شود.

تعداد الکترون های مبادله شده در واکنش بالا: $2 \times 3 \times 1 = 6e^-$ — آندیس × تغییر عدد اکسایش × ضریب ماده

● هرگاه در محلول CuSO_4 ، فلزات Fe و Zn قرار گیرند، واکنش اکسایش کاهش انجام شده و دمای محلول افزایش می یابد (Zn به مقدار بیش تر) اما در صورت قرار دادن فلز طلا (Au) به دلیل انجام نشدن واکنش، دمای محلول ثابت می ماند. بنابراین فلزات نام برده را می توان براساس قدرت کاهندگی به صورت زیر مقایسه کرد.

قدرت کاهندگی

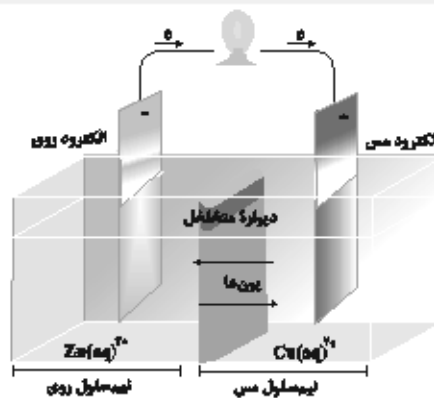
● تعادل فلزات برای از دست دادن الکترون در محلول های آبی یکسان نیست و آنها قدرت کاهندگی متفاوتی دارند.

● در نتیجه در یک واکنش اکسایش - کاهش، فلزی که قدرت کاهندگی بیش تری دارد، می تواند با برخی کاتیون های فلزی واکنش دهد و آن ها را به اتم های فلزی بکاهد.

نکته: اگر از جرم طناب صرف نظر شود، این نیرو در کل طناب مقدار ثابتی است.

نکته: اگر به جای دادوستد مستقیم الکترون بین گونه‌های اکسیده و کاهش‌دهنده در یک واکنش، آن‌ها را از یک مدار بیرونی عبور دهیم، می‌توان بخشی از انرژی آزاد شده را به شکل انرژی الکتریکی در دسترس تبدیل کرد.

نکته: در شکل زیر سلول گالوانی Zn - Cu را می‌بینیم که تیغه مسی در محلول CuSO_4 و تیغه روی در محلول ZnSO_4 قرار دارد.

پس از انجام واکنش $\text{Cu}^{2+} + \text{Zn} \rightarrow \text{Zn}^{2+} + \text{Cu}$ ، از جرم تیغه روی کاسته شده و به جرم تیغه مس افزوده می‌شود.

آند الکترودی است که در آن واکنش اکسایش و کاند الکترودی است که در آن نیم‌واکنش کاهش رخ می‌دهد. در نیم‌سلول پالا، الکترون روی، آند و مس کاتد است.

نکته: جهت حرکت الکترون همواره از آند به کاتد است. در سلول گالوانی، از جرم تیغه فلزی در آند کاسته می‌شود و به جرم تیغه فلزی کاتد افزوده می‌شود.

نکته: سلول گالوانی می‌تواند بر اساس قدرت کاهش‌دهی فلزها انرژی الکتریکی تولید کند.

نیم‌واکنش‌های انجام شده در سلول Zn - Cu :

علامت: منفی (-) $\text{Zn} \rightarrow \text{Zn}^{2+} + 2\text{e}^-$ آند

علامت: مثبت (+) $\text{Cu}^{2+} + 2\text{e}^- \rightarrow \text{Cu}$ کاتد

● برای ادامه واکنش اکسایش - کاهش، محلول‌های موجود در هر دو طرف باید از نظر الکتریکی خنثی بمانند ۲۰ همین اساس، یون‌های منفی (برای مثال SO_4^{2-}) به سمت آند می‌روند و یون‌های مثبت به سمت کاتد می‌روند. (یون‌های منفی به سمت منفی (آند) و یون‌های مثبت به سمت مثبت (کاتد) می‌روند.

- هر سلول گالوانی ولتاژی معین داشته و ویژگی‌های یک باتری را داراست.
- اگر به جای لامپ، از ولت‌سنج در سلول گالوانی استفاده شود، ولتاژ نشان داده شده، کمیتی به نام نیروی الکتروموتوری (emf) می‌باشد.
- اندازه‌گیری مطلق یک نیم‌سلول ممکن نیست و به‌طور نسبی تعیین می‌شود. بر همین اساس نیم‌سلول استاندارد هیدروژن (SHE) را به عنوان مبنا انتخاب نمودند و پتانسیل آن را صفر در نظر گرفتند و با آزمایشاتی، پتانسیل الکتریکی سایر مواد را به دست آوردند. این اندازه‌گیری‌ها در دمای 25°C و فشار 1 atm و غلظت یک مولار برای محلول‌های الکترولیتها انجام شده است.
- این پتانسیل اندازه‌گیری شده را پتانسیل استاندارد نیم‌سلول نام نهادند و با E° نمایش می‌دهند و جدول آن به شکل زیر است:

نیم‌واکسش کاهش	E° (V)
$\text{Au}^{3+}(\text{aq}) + 3\text{e}^{-} \rightarrow \text{Au}(\text{s})$	+۱/۵۰
$\text{Pt}^{2+}(\text{aq}) + 2\text{e}^{-} \rightarrow \text{Pt}(\text{s})$	+۱/۲۰
$\text{Ag}^{+}(\text{aq}) + \text{e}^{-} \rightarrow \text{Ag}(\text{s})$	+۰/۸۰
$\text{Cu}^{2+}(\text{aq}) + 2\text{e}^{-} \rightarrow \text{Cu}(\text{s})$	+۰/۳۴
$2\text{H}^{+}(\text{aq}) + 2\text{e}^{-} \rightarrow \text{H}_2(\text{g})$	۰/۰۰
$\text{Sn}^{2+}(\text{aq}) + 2\text{e}^{-} \rightarrow \text{Sn}(\text{s})$	-۰/۱۴
$\text{Fe}^{2+}(\text{aq}) + 2\text{e}^{-} \rightarrow \text{Fe}(\text{s})$	-۰/۴۴
$\text{Zn}^{2+}(\text{aq}) + 2\text{e}^{-} \rightarrow \text{Zn}(\text{s})$	-۰/۷۶
$\text{Mn}^{2+}(\text{aq}) + 2\text{e}^{-} \rightarrow \text{Mn}(\text{s})$	-۱/۱۸
$\text{Al}^{3+}(\text{aq}) + 3\text{e}^{-} \rightarrow \text{Al}(\text{s})$	-۱/۳۳
$\text{Mg}^{2+}(\text{aq}) + 2\text{e}^{-} \rightarrow \text{Mg}(\text{s})$	-۲/۳۷

↑
اکسایش قوی‌تر
↓
کاهش قوی‌تر

نکته: در این جدول، نیم‌واکنش‌ها به شکل کاهش نوشته شده‌اند. گونه کاهشنده در سمت راست و گونه اکسندنده در سمت چپ نوشته می‌شود.

نکته: E° فلزهایی که قدرت کاهشدهی بیشتری از H_2 دارند، منفی و E° فلزهایی که قدرت کاهشدهی کمتری از H_2 دارند، مثبت است.

نکته: emf یک سلول از رابطه مقابل به دست می‌آید: $emf = E^\circ_{\text{کاتد}} - E^\circ_{\text{اند}}$

نکته: باتری‌ها با انجام شدن نیم‌واکنش‌های آندی و کاتدی، جریان الکتریکی در مدار بیرونی برقرار می‌شود.

نکته: لیتیم در میان فلزات، کمترین جگالی و E° را دارد این ویژگی سبب شده در ساخت باتری هستند.

نکته: سبک‌تر، کوچک‌تر و با توانایی ذخیره بیشتر انرژی مورد استفاده قرار گیرد. باتری‌های لیتیمی از نوع دگمه‌ای در شکل‌ها و اندازه‌های گوناگون به کار می‌روند. دسته‌ای دیگر نیز آن‌هایی هستند که در تلفن و رایانه همراه به کار می‌روند و می‌توان آن‌ها را بارها شارژ کرد.

نکته: پسماندهای باتری‌های لیتیمی به دلیل داشتن مواد شیمیایی گوناگون، سمی هستند و نباید در طبیعت رها یا دفن شوند. از سویی دیگر این پسماندها به دلیل داشتن مقدار قابل توجهی از مواد فلزهای ارزشمند و گران‌قیمت، منبعی برای بازیافت این مواد هستند.

آسایش و رفاه در سائۀ شیمی

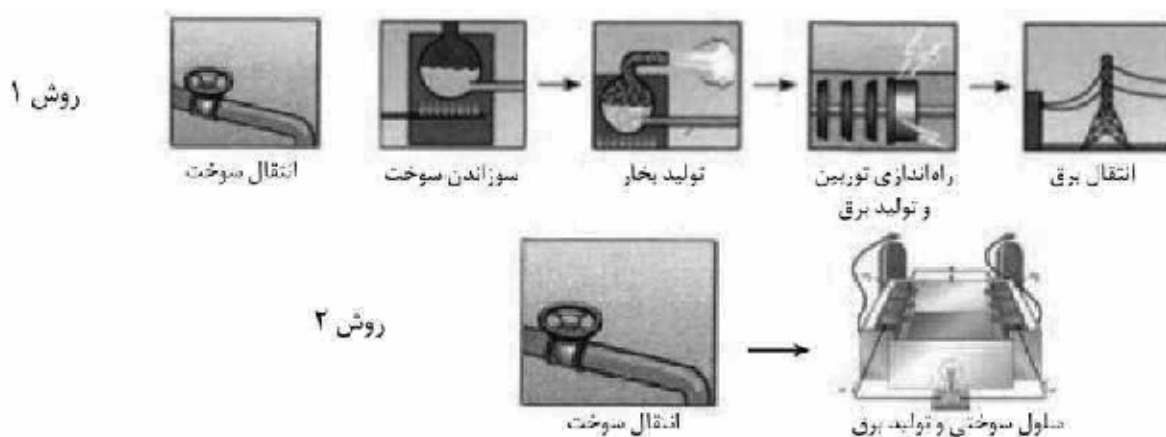
● هم‌اکنون سوخت‌های فسیلی، مناسب‌ترین سوخت برای خودروها و نیروگاه‌ها به شمار می‌رود. چالش‌های استفاده از سوخت‌های فسیلی:

۱- کاهش سریع ذخایر سوخت‌های فسیلی بر اثر استخراج و مصرف بی‌رویه

۲- افزایش آلودگی زیست‌محیطی

● سلول سوختی نوعی سلول گالوانی است که افزودن به کارایی پیش‌تر می‌تواند ردپای CO_2 را کاهش می‌دهند و منبع انرژی سبز به‌شمار می‌روند.

● روش‌های تبدیل انرژی شیمیایی به الکتریکی:

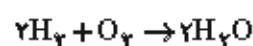
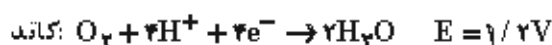
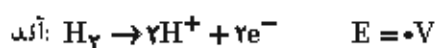
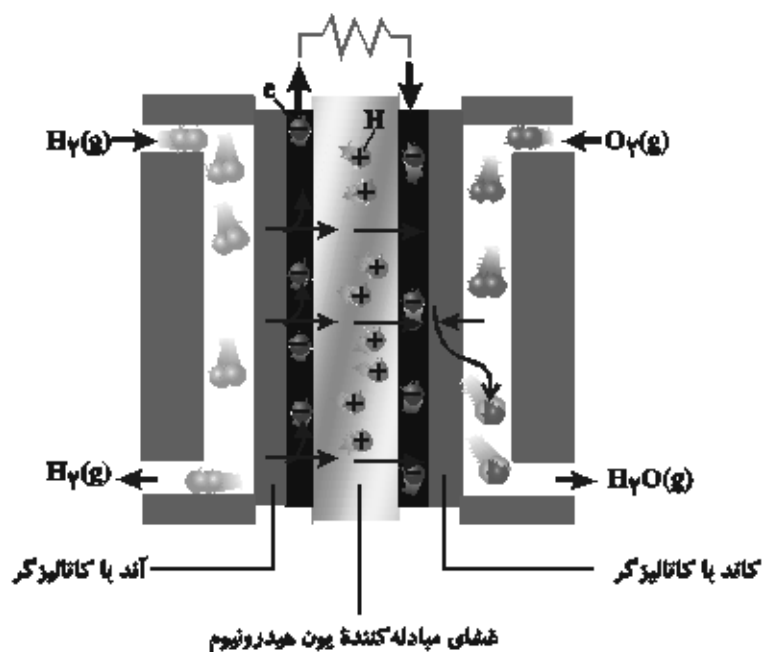
● مزایای سلول سوختی:

۱- اتلاف انرژی به شکل گرما کم‌تر است.

۲- کارایی این روش پیش‌تر است. (در حالت عادی سوزاندن H_2 بازدهی نزدیک به ۲۰٪ دارد اما در سلول سوختی بازده ۶۰٪ است.)

۳- آلودگی زیست‌محیطی کم‌تر است.

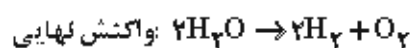
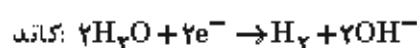
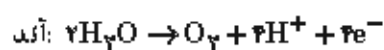
۴- رایج‌ترین سلول سوختی، سلول هیدروژن-اکسیژن است که به شکل زیر می‌باشد:

واکنش کلی:

- سوخت مصرف نشده (H_2 باقی مانده) از نیم سلول آند و بخار آب از نیم سلول کاتد سلول سوختی خارج می‌شوند.
- عدد اکسایش، به بار الکتریکی ظاهری نسبت داده شده به اتم‌های درگیری در یک پیوند اطلاق می‌شود.
- اغلب نافلزها و فلزهای واسطه عدد‌های اکسایش گوناگونی در ترکیب‌های خود دارند.
- در میان نافلزات گروه‌های ۱۴ تا ۱۷:
- ۱- بیش‌ترین عدد اکسایش برابر رقم یکان شماره گروه آن‌هاست.
- ۲- کم‌ترین عدد اکسایش برابر: $8 - \text{رقم یکان شماره گروه}$.
- استثناء: کم‌ترین عدد اکسایش فلورور (F) منفی یک و بیش‌ترین عدد اکسایش اسیژن نیز مثبت دو می‌یابند.
- افزایش عدد اکسایش: از دست دادن الکترون ← اکسایش
- کاهش عدد اکسایش: گرفتن الکترون ← کاهش
- اگر گونه‌ای در کم‌ترین عدد اکسایش خود باشد ← فقط می‌تواند الکترون بدهد ← فقط کاهشدهنده
- اگر گونه‌ای در بیش‌ترین عدد اکسایش خود باشد ← فقط می‌تواند الکترون بگیرد ← فقط اکسندنده

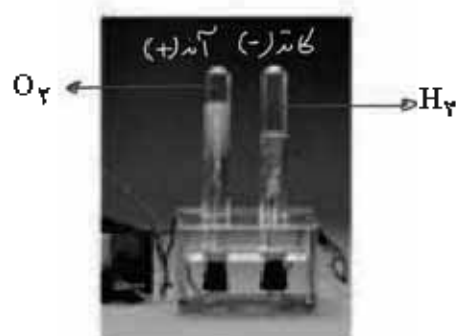
- در سلول‌های الکتریکی با اعمال یک ولتاژ بیرونی واکنش شیمیایی را در خلاف جهت طبیعی پیش می‌برند.
- در سلول الکترولیتی؛ واکنش کاهش در کاتد و واکنش اکسایش در آند رخ می‌دهد. قطب مثبت باتری به آند، و قطب منفی آن به کاتد وصل می‌شود.
- الکترولیت یک ترکیب یونی محلول یا مذاب است:
- کاتیون‌ها ← حرکت به سمت کاتد (-) ← نیم‌واکنش اکسایش
- آنیون‌ها ← حرکت به سمت آند (+) ← نیم‌واکنش اکسایش
- الکترون‌ها در مدار بیرونی از آند به سمت کاتد جریان می‌یابند.
- آب خالص رسانایی ناچیزی دارد، از اینرو برای برقرافت آن باید اندکی الکترولیت به آب افزود.
- نیم‌واکنش‌های انجام شده در برقرافت:

در آند ← تولید یون H^+ ← اسیدی

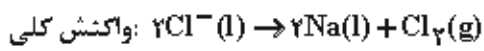
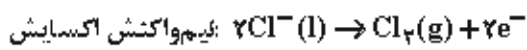
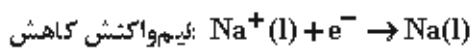
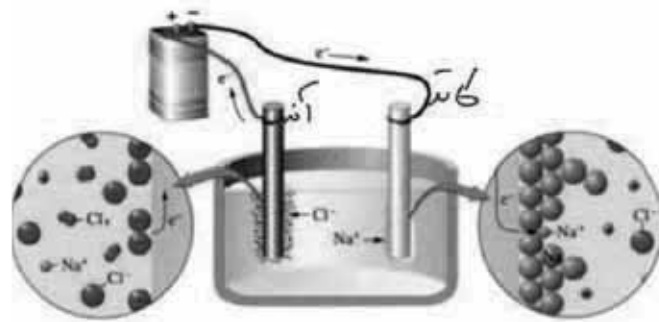
در کاتد ← تولید یون OH^- ← بازی

- در آند، اکسیژن تولید می‌شود و در کاتد هیدروژن از آن‌جایی که ضریب استوکیومتری H_2 در واکنش دو برابر O_2 می‌باشد، پس حجم گاز تولیدی H_2 نیز دو برابر O_2 می‌باشد.

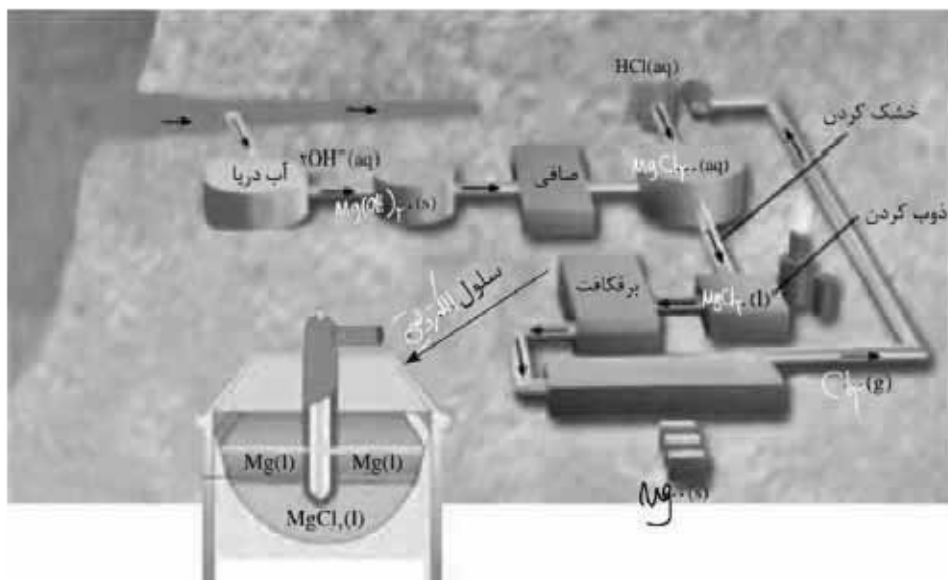
- فلز سدیم یک گاهنده قوی است که در طبیعت به حالت آزاد یافت نمی‌شود، بلکه در ترکیب‌های طبیعی و گوناگون خود تنها به شکل Na^+ وجود دارد.

● برای تهیه سدیم و دیگر فلزهای فعال که گاهنده‌های قوی هستند، باید از برق‌کافت نمک آن‌ها در حالت مذاب (نه محلول) تهیه کرد.

● NaCl خالص در 801°C ذوب می‌شود. افزودن مقداری CaCl_2 به آن، دمای ذوب را تا حدود 582°C پایین می‌آورد.

● یکی از مهم‌ترین منابع Mg، آب دریاست.

دانلود رایگان تمام آزمون‌های آزمایشی در کانال ما:

@Azmoonha_Azmayeshi

علوی

تمام پایه‌ها و رشته‌ها

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

گزینه دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی

آزمون‌ها آزمایشتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

حلقه
سنجی

